

Елізер Юдковскі

Гаррі Поттер
І МЕТОДИ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ

**Гаррі Джеймс
Поттер-Еванс-
Веррес і Ігри
Професора**

<https://gпimр.укр>

1 червня 2020 р.

Гаррі Поттер і Методи Раціональності

Автор: Елізер Юдковскі, <http://hpmor.com>

Переклад з англійської:

Яценко Кирило aka hedrok,

Ельвіра Ізмаїлова aka Lewissa,

Ольга Белова,

Охрим Володимир aka ikakok,

Дмитро Кабакчей

Редакторка: Аліна Несторак

Коректор: Дмитро Редчук aka brownian

Також допомагали з перекладом:

Єгор Поляков,

Малярчук Олександр aka Labinnac,

Павло Фаткін aka VorHuK,

Jhellico,

Микола Гнідь,

bunyk

та інші.

Як долучитися: <https://rпimр.укр/help.html>

Наша група у Фейсбучі:

<https://www.facebook.com/groups/212447182535471/>

Долучайтеся, будь ласка!

Переклад станом на коміт 7c270bb04a71757d239e079bb5d11443f97e5030

Розділ 22. Науковий метод

Щось, десь, колись пішло не так...

ПЕТУНІЯ ЕВАНС одружилася з Майклом Верресом, професором біохімії в Оксфорді.

ГАРРІ ДЖЕЙМС ПОТТЕР-ЕВАНС-ВЕРРЕС виріс у домі, напхом напханому книжками. Одного разу він вкусив вчителя математики, який не знав, що таке логарифм. Він читав *«Гедель, Ешер, Бах»*, і *«Судження в умовах невизначеності: евристика і упередження»*, і перший том *«Фейнманівських лекцій з фізики»*. Незважаючи на побоювання всіх, хто його знає, він не хоче ставати наступним Темним Лордом. Для цього він занадто добре вихований. Він хоче відкрити закони магії і стати богом.

ГЕРМІОНА ҐРЕЙНДЖЕР випереджає його по всіх предметах, крім польотів на мітлі.

ДРАКО МЕЛФОЙ — саме такий, яким і має бути одинадцятирічний хлопчик, якщо його люблячий тато — Дарт Вейдер.

ПРОФЕСОР КВІРЕЛ нарешті здійснив мрію усього свого життя і викладає захист від темних мистецтв, чи, як сам він називає свій предмет, бойову магію. Його учні палають з цікавості, в яку халепу втрапить професор із

захисту цього разу.

ДАМБЛДОР чи то несповна розуму, чи то веде значно складнішу гру, яка, крім всього іншого, вимагає спалення курки.

ЗАСТУПНИЦІ ДИРЕКТОРА МІНЕРВИ МАКҐОНЕГЕЛ потрібно десь заховатися і добряче прокричатися.

У гостросюжетній стрічці:

ГАРРІ ПОТТЕР І МЕТОДИ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

Ви навіть не уявляєте, до чого це все дійде.

Примітки:

Погляди персонажів цієї історії не обов'язково є поглядами автора. Те, як мислить теплий!Гаррі, часто задумано як непоганий взірець для наслідування, особливо коли він розмірковує над тим, як саме використати наукові дослідження для обґрунтування якогось окремого принципу. Проте не все, що Гаррі робить чи думає, — гарна ідея. Інакше б не вийшло історії. Щодо менш теплих персонажів, то вони також подеколи пропонують читачеві цінні уроки, проте ці уроки можуть мати неоднозначне тлумачення і цим небезпечні.

Якщо ви ще не відвідували **НРМОР КРАПКА СОМ**, не забудьте якось це зробити; інакше повз вас пройде весь фан арт, інструкція, як навчитись усього, що знає Гаррі, і ще багато чого.

Якщо ви не просто насолоджуєтесь цим фанфіком, а ще чомусь завдяки йому навчаєтесь, то, будь ласка, розгляньте можливість опублікування його у своєму блозі чи у твітері тощо. Цей твір лише тоді корисний, коли його читають люди.

А тепер до наступної за розкладом порції...

Ключ стратегії не в тому, щоб обрати якийсь шлях до Дж. К. Ролінг, а в тому, щоб усі шляхи вели до Дж. К. Ролінг.

Маленька класна кімната, поза вежею Рейвенклова, але зовсім поруч; одне з багатьох незайнятих приміщень у Гоґвортсі. Сірий камінь підлоги, червона цегла стін, потьмяніла деревина стелі. Чотири сяючі скляні кулі, по одній на кожну з чотирьох стін. Овальний стіл, який скидається на плиту з чорного мармуру, встановлену, замість колон, на товсті чорні мармурові ніжки. Втім він виявився дуже легким (і за вагою, і за масою), тож у разі потреби його було нескладно підіймати та пересувати. Два зручних крісла, що, як спочатку здавалося, були прикріплені до підлоги в доволі незручних місцях, але які, як вони двоє згодом з'ясували, прожогом біжать до вас, якщо зробити такий рух, ніби збираєтесь сісти.

А ще кімнатою літала певна кількість кажанів.

Саме тут, як зазначать колись історики майбутнього — якщо весь цей проект взагалі дійде до пуття, — було розпочате наукове дослідження магії, двома юними першокласниками з Гоґвортсу.

Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес, теоретик.

І Герміона Джін Грейнджер, експериментатор і об'єкт дослідження.

Наразі в Гаррі навчання пішло краще, принаймні в тих випадках, коли предмет був йому цікавий. Він читав додаткові книжки, а також книжки, розраховані не на одинадцятирічну аудиторію. Він старанно вправлявся у трансфігурації протягом однієї з щоденних додаткових годин, а другу годину приділяв елементарній блокології. Він *серйозно* ставився до тих предметів, які вважав важливими уваги: він не лише виконував домашні завдання, а й використовував власний вільний час, щоб дізнатися більше, ніж вимагалось; він читав книжки з-поза списку літератури; він прагнув опанувати предмет, а не просто завчити напам'ять відповіді на питання з контрольної,

прагнув бути найкращим. Поза Рейвенкловом таких прагнень не помічалось. А тепер навіть *серед рейвенкловців* його єдиними конкурентами лишилися Падма Патіл (чиї батьки походили з неангломовної культури, і відтак прищепили їй етику праці), Ентоні Гольдштейн (з певної крихітної етнічної групи, яка дала світові 25 відсотків нобелівських лауреатів) і, звісно, високо над головами усіх інших, наче титан, що височить над пігмеями, — Герміона Грейнджер.

Для проведення даного експерименту необхідно було, щоб об'єкт дослідження вивчив шістнадцять нових заклять, самостійно, без допомоги чи поправок. Що означало — об'єктом дослідження мала бути Герміона. Крапка.

Тут необхідно зауважити, що кажани, які літали по кімнаті, *не світилися*.

Гаррі важко було прийняти те, що з цього випливало.
— *Уґелі-вуґелі!* — знову оголосила Герміона.

І знову, на верхівці Герміониної палички, раптом, без переходу, з'явився кажан. Одної секунди — саме повітря. Наступної — кажан. Його крила ніби вже рухались в ту мить, коли він з'являвся.

І він *досі не світився*.

— Можна мені вже зупинитись? — спитала Герміона.

— А ти впевнена, що не зможеш все ж таки засвітити їх, якщо ще трохи попрактикуєшся? — прохрипів Гаррі, у порушення протоколу експерименту, який був заздалегідь записав; і він скоїв цей гріх, тому що йому не подобалися результати, які він отримував, а це вже — *смертний гріх*, за це можна потрапити до наукового пекла, але наразі це, здається, все одно не мало значення.

— Що ти змінив цього разу? — спитала Герміона. Її голос звучав трохи втомлено.

— Довжину звуків "у", "е" та "і". Має бути відповідно

3 до 2 до 2, а не 3 до 1 до 1.

— *Уґелі-вуґелі*, — сказала Герміона.

Кажан матеріалізувався з лише одним крилом і жалюгідно спікірував додолю, де продовжив шльопати колами по сірому каменю підлоги.

— Так яке все ж таки співвідношення? — спитала Герміона.

— 3 до 2 до 1.

Уґелі-вуґелі!

Цього разу кажан взагалі не мав крил і плюхнувся на підлогу, наче мертва миша.

— 3 до 1 до 2.

І — узріть! — кажан таки матеріалізувався й стрімко злетів угору, до самої стелі, здоровий і сяючий яскраво-зеленим світлом.

Герміона задоволено кивнула:

— Так, і що далі?

Далі була довга пауза.

— *Серйозно? "Уґелі-вуґелі" справді треба вимовляти з довжиною звуків "у", "е", та "і" у співвідношенні 3 до 1 до 2, інакше кажан не буде світитися? Чому? Чому? Заради всього святого, чому?*

— А чому ні?

— АААААААААА!

Геп. Геп. Геп.

Гаррі був якийсь час розмірковував про природу магії, а тоді розробив серію експериментів, заснованих на припущенні, що майже все, що чаклуни знали про магію, було неправильно.

Ну не може ж так бути, щоб *справді* треба було казати "Вінґардіум Левіоза" в один єдиний спосіб, щоб левітувати предмет, бо ж, на бога, "Вінґардіум Левіоза"? І це все-світ перевірятиме, чи ви правильно сказали "Вінґардіум

Левіоза”, і якщо ні — то відмовиться підіймати вгору перо?

Ні-ні. Вочевидь ні, якщо серйозно про це замислитись. Хтось, цілком можливо, що й дитина дитсадкового віку, але певно що якийсь англомовний користувач магії, який гадав, що «Вінґардіум Левіоза» — це звучить так крилато і летюче, використав ці слова при першому накладанні закляття. А тоді сказав всім іншим, буцімто це обов'язково.

Проте (розсудив був Гаррі) це не має бути так, це не закладено у всесвіті, це закладено в *тобі*.

Була така стара історія, що ходила поміж науковців, повчальна казка, історія Блондло та N-променів.

Невдовзі після відкриття рентгенівського випромінювання провідний французький фізик на ім'я Проспер Рене Блондло, який вперше був виміряв швидкість радіохвиль і показав, що вони поширюються зі швидкістю світла, оголосив про відкриття нового дивовижного феномена, N-променів, які нібито викликали легке пояскравішання екрану. Треба було сильно придивлятися, аби його помітити, але воно було. N-промені мали усілякі цікаві властивості. Вони заломлювалися в алюмінії, і за допомогою алюмінієвої призми можна було сфокусувати їх на нитці, обробленій сульфідом кадмію, і вона після цього починала злегка світитися у п'ятмі...

Невдовзі вже десятки інших науковців підтвердили результати Блондло, особливо у Франції.

Проте були ще інші науковці, в Англії та Німеччині, які сказали, що вони не зовсім впевнені, чи бачать вони те слабке світіння.

Блондло сказав, що вони, мабуть, неправильно налаштовують своє обладнання.

І ось одного дня Блондло проводив демонстрацію N-променів. Світло вимкнули, асистент реєстрував посвітлі-

ння та потемніння, тоді як сам Блондло виконував необхідні маніпуляції.

Це була цілком звичайна демонстрація, що призвела до очікуваних результатів.

Навіть незважаючи на те, що американський науковець на ім'я Роберт Вуд тихцем поцупив алюмінієву призму з осердя механізму Блондло.

І це було кінцем N-променів.

Реальність, як сказав був Філіп К. Дік, *це те, що не зникає, коли зникає в це віра.*

Ретроспективно гріх Блондло був очевидний. Не слід було казати асистентові, що він робить. Навпаки, Блондло мав упевнитися, що асистент *не знає*, що тестується і коли воно тестується, і лише після цього просити його описати яскравість екрану. Все могло бути так просто.

Тепер це називається «сліпий експеримент» — щось, що сучасні науковці приймають як даність. Якщо ви провадите психологічний дослід, щоб дізнатися, чи не гніваються люди більше, якщо бити їх червоними палицями, аніж — якщо зеленими, то ви не оцінюєте їхню «розгніваність» самостійно. Натомість ви робите світлини піддослідних після того, як їх вдарили палицею, відсилаєте ці фотографії до експертної групи, яка оцінить, наскільки розгніваною виглядає кожна людина за шкалою від 1 до 10 — зрозуміло, *не знаючи*, палицею якого кольору її було вдарено. Більш того, взагалі немає особливої причини розповідати оцінникам, про що йдеться в експерименті. І *певно*, що ви не казатимете об'єктам експерименту, мовляв, вам *здається*, що від удару червоної палиці вони мають бути зліші. Ви просто запропонуєте їм двадцять фунтів, щоб заманити до лабораторії, вперіщите кожного палицею випадково обраного кольору і зробите фото. До речі, побиття палицею і фотографування буде виконувати асистент, якому

взагалі не розповідали були про гіпотезу, щоб він не мав очікувального вигляду, не вгатив комусь сильніше ніж треба і не підгадував найкращий момент для фотографії.

Блондло втратив свою репутацію через помилку, яка б призвела до незадовільної оцінки і глузливого осміяння з боку молодшого викладача на курсі планування експериментів для першокурсників... у 1991.

Але це було трапилося трошки раніше — у 1904 році, тож минуло десь декілька місяців, перш ніж Роберт Вуд сформулював очевидну альтернативну гіпотезу, розібрався з тим, як її випробовувати, і залучив до цього багатьох інших науковців.

Більш ніж два сторіччя після появи науки. Так пізно у розвитку науки, а це досі не було очевидним.

Що робить *цілком* імовірним, що у крихітному чаклунському світі, де про науку, видається, взагалі мало що знають, ніхто так ніколи й не зробив був першої, найпростішої і найлогічнішої перевірки, до якої б вдався будь-який сучасний дослідник.

Книжки були сповнені заплутаних інструкцій, які слід було виконати *до останньої літери*, щоб успішно накласти закляття. Тож, зробив припущення Гаррі, процес виконання цих інструкцій і постійне звіряння з ними, мабуть, таки *мають* сенс. Це *змушує зосередитися на заклятті*. Бо, якщо б тобі просто сказали змахнути паличкою і загадати бажання, це б було *менш* ефективно. А коли вже ти повірив, що закляття має працювати певним чином, коли ти вже його завчив саме так, як завчив, нелегко переконати себе, що воно може працювати і *інакше*...

...звісно, це якщо ти вчинив просто, але неправильно, себто спробував *власноруч* протестувати альтернативні форми закляття.

А що як ти *не знаєш*, як виглядало оригінальне закляття?

А що як дати Герміоні список заклять, яких вона ще не знає, з книжки дурних заклять-жартів з бібліотеки Гоґвортсу, і деякі з цих заклять будуть описані згідно оригіналу, а деякі інші будуть містити один змінений жест, одне змінене слово? А що як не змінювати інструкцій, але сказати їй, нібито закляття створення червоного черв'яка має створити блакитного черв'яка?

Ну, в такому разі, як ото виявилось...

...Гаррі було складно повірити в отримані результати...

...якщо сказати Герміоні, що треба вимовити "Угелі-вугелі" з довжиною складів у співвідношенні 3 до 1 до 1 (замість правильного співвідношення 3:1:2), ти таки отримаєш кажана, але він більше не світитиметься.

Не те щоб віра була *нерелевантна*. Не те щоб важили *тільки* слова і рухи палички.

Якщо дати Герміоні абсолютно неправильну інформацію про мету закляття, воно не спрацює.

Якщо взагалі не сказати їй, що має робити закляття, воно не спрацює.

Якщо вона матиме лише загальну картину того, що має робити закляття, чи частково помилкові дані, тоді закляття спрацює так, як описано в книжці, а не так, як вона очікує.

Наразі Гаррі буквально бився головою об стіну. Не сильно. Він не хотів пошкодити свої дорогоцінні мізки. Але якщо він не дасть витік своїй фрустрації, він може спонтанно зайнятися вогнем.

Gen. Gen. Gen.

Видавалося, всесвіт таки *дійсно* хоче, щоб ти сказав саме «Вінґардіум Левіоза», і саме в той спосіб, який треба, і йому начхати на *твою* думку з приводу правильної вимови, так само як йому начхати на *твою* думку стосовно гравітації.

НУ ЧОМУУУУУУУУУУУУУУУУУУ?

А найгірше в усьому цьому — самовдоволеній, глузливий вираз обличчя Герміони.

Герміона не *збиралася* була просто сидіти і слухняно виконувати вказівки Гаррі без жодних пояснень.

Тож Гаррі пояснив був їй, що вони тестуватимуть.

Гаррі пояснив був, нащо вони це тестуватимуть.

Гаррі пояснив був, чому цілком імовірно, що жоден чаклун до них цього не спробував.

Гаррі пояснив був, що доволі впевнений щодо імовірних результатів тесту.

Бо, сказав був Гаррі, *просто неможливо* щоб всесвіт жадав почути від тебе саме «Вінгардіум Левіоза».

Герміона зауважила, що її книжки стверджують інше. Герміона спитала Гаррі, чи дійсно, у свої одинадцять років і ледве чи з місяцем Гогвортської освіти за плечима, він вважає себе розумнішим за всіх інших чаклунів світу, які з ним не згодні.

Гаррі сказав був (пряма цитата):

«Ну звісно».

Тепер Гаррі сидів, втупившись у червону цеглу перед ним, і обмірковував, наскільки сильно йому доведеться гепнутися об неї довбешкою, щоб отримати струс мозку, який завадить формуванню довгострокової пам'яті, через що він забуде цей інцидент. Герміона не сміялася, але він відчував, як її *готовність засміятися* струменіла позаду нього і тиснула йому в спину, ніби погляд серійного маніяка-вбивці, тільки ще *жахливіше*.

— Кажі вже, — дозволив Гаррі.

— Я не *збиралася*, — пролунав лагідний голосок Герміони Грейнджер. — Це було б нечемно.

— Давай вже, покінчимо з цим, — наполягав Гаррі.

— Ну добре! Тож ти прочитав мені цю *довжелезну*

лекцію про те, як це важко — займатися наукою і як нам, може, *тридцять п'ять років* знадобиться на розв'язання однієї задачі, а потім всерйоз очікував, що ми зробимо найбільше відкриття за всю історію магії вже в першу годину спільної праці. Ти не просто сподівався цього, ти цього очікував. Ти дурень.

— Дякую. А тепер...

— Я прочитала всі книжки, що ти мені дав, і досі не знаю, яким словом це назвати. Надмірна самовпевненість? Омана планування? Супер-пупер ілюзорна зверхність? Доведеться назвати на твою честь. Омана Гаррі.

— Ну *годи!*

— Втім це *миленько*. Така хлопчача поведінка.

Помри.

— О, Гаррі, який ти романтичний.

Ген. Ген. Ген.

— То що тепер? — спитала Герміона.

Гаррі сперся головою об стіну. Його лоб почав боліти там, де він ним стукався.

— Нічого. Я маю повернутися на початок і розробити інші експерименти.

Протягом останнього місяця Гаррі заделегідь розпланував хід усіх експериментів, яких їм мало б вистачити до грудня.

Це була б *чудова* серія експериментів, якби тільки *найперший тест* не спростував базове припущення.

Гаррі повірити не міг, що він був настільки тупим.

— Ні, не так, — сказав Гаррі. — Мені треба розробити *один* новий дослід. Я дам тобі знати, коли все буде готово, ми його проведемо, а тоді я розроблю наступний. Як тобі така ідея?

— Так, ніби *хтось* змарнував *силу-силенну зусиль*.

Ген. Оєю. Вийшло трохи сильніше, ніж він розраховував.

— Отож, — продовжила Герміона. Вона відкинулася назад у кріслі, а на її обличчі знов заграла самовдоволення посмішка. — Чого ми дізналися сьогодні?

— Я дізнався, — вимовив Гаррі крізь стиснуті зуби, — що, коли йдеться про найбазовіше дослідження дійсно заплутаної проблеми, в якій ти анічогісінько не розумієш, мої книжки з наукової методології — це купа лайна...

— Стежте за мовою, містере Поттер! Дехто з нас — невинні юні дівчатка!

— Добре. Але якби мої книжки не були купою *лайок*, і лайка — це такий пес, нічого такого, вони дали б мені таку важливу пораду: коли перед тобою заплутана проблема, і ти на самому початку, і в тебе на руках є теорія, що її можна спростувати, то йди і протестуй її. Знайди якийсь простий, легкий спосіб, в який можеш провести базову перевірку, і зроби це одразу. Не переймайся підготовкою серії детальних експериментів, які зроблять твою заявку на грант більш вагомою в очах наукового фонду. Просто якомога швидше перевір, чи раптом твої ідеї не хибні, перш ніж почати вкладати в них багато зусиль. Як тобі така мораль сьогоднішньої казки?

— Гмм... нічого так, — сказала Герміона. — Проте я сподівалася чогось на кшталт: «Книжки Герміони чогось та варті. Вони були написані велемудрими чаклунами, які знають про магію значно більше, ніж я. Я маю зважати на те, що пишеться в Герміониних книжках». Можна ми додамо це до моралі?

Гарріні щелепи були зціплені занадто щільно, щоб пропустити якісь слова, тож він просто кивнув.

— Чудово! — сказала Герміона. — Мені сподобався цей експеримент. Ми багато чого з нього дізналися, і на це пішла лише десь година мого часу.

— АAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA!

У підземеллях Слизерину.

Незайняту класну кімнату освітлювало моторошне зелене світло. Цього разу воно виходило з тимчасово заклятої кришталевої кулі і було значно яскравішим, та все одно — моторошним і зеленим. Вкриті порохом столи відкидали химерні тіні.

Дві постаті хлопчачого зросту, у плащах з каптурами (але без масок), мовчки зайшли та сіли за стіл один навпроти одного.

Це була друга зустріч Баєсового Таємного Товариства.

Драко Мелфой не знав, чи варто йому очікувати початку зустрічі з нетерпінням.

Гаррі Поттер, судячи з виразу його обличчя, не мав жодних сумнівів щодо належного настрою.

Гаррі Поттер мав такий вигляд, наче був готовий когось вбити.

— Герміона Грейнджер, — промовив Гаррі Поттер, тільки-но Драко відкрив рота. — *Не питай.*

Може, він ходив на ще одне побачення? подумав Драко, але це видавалося повним безглуздом.

— Гаррі, — сказав Драко, — мені шкода, але я все одно маю спитати, ти *справді* замовив для цієї бруднокровки дорогий моковий капшучок на день народження?

— Так, замовив. І ти безсумнівно вже зрозумів, чому.

Драко застромив руки під каптур і розпачливо вчепився собі у волосся. Він *не розумів* чому, але тепер не міг в цьому зізнатися. До того ж слизеринці *знали*, що він упаде за Гаррі Поттером, він відкрито це продемонстрував на уроці захисту.

— Гаррі, — сказав Драко, — люди знають, що я дружу

з тобою; вони, звісно, нічого не знають про Таємне Товариство, та вони знають, що ми друзі, і я виглядаю погано, коли ти починаєш таке виробляти.

Обличчя Гаррі Поттера посуворішало.

— Кожного в Слизерині, хто не здатний зрозуміти концепцію чемного ставлення до людей, які тобі насправді не подобаються, слід подрібнити та згодувати ручним зміям.

— Багато хто в Слизерині *не розуміє*, — сказав Драко, вкрай серйозно. — Більшість людей — дурні, та в їх очах теж треба добре виглядати.

Гаррі Поттер *мусив* зрозуміти це, якщо він хотів бодай чогось досягти в житті.

— А що *тобі* до того, що подумують інші? Невже ти дійсно збираєшся все життя роз'яснювати свої дії найтупішим недоумкам Слизерину, невже дозволиш їм судити тебе? Вибач, Драко, але я не зводитиму свої хитрі задуми до такого рівня, щоб вони були зрозумілі найтупішим слизеринцям, і це лишень щоб вони на тебе погано не подумали. Навіть твоя дружба того не варта. Це б *позбавило життя будь-якого задоволення*. Тільки не кажи мені, що *тобі* ніколи не спадало на думку, що дехто в Слизерині надто дурний, щоб дихати, і що нащадкові Мелфоїв не гідно догоджати таким.

Щиро кажучи, не спадало. Ніколи. Догоджати ідіотам — це як дихати: робиш це не замислюючись.

— Гаррі, — нарешті промовив Драко, — просто робити, що заманеться, не піклуючись про те, як це виглядає, — це не розумна поведінка. Сам *Темний Лорд* піклувався про те, як він виглядає! Його боялися, і ненавиділи, і він *точно* знав, який саме страх, та яку саме ненависть він хотів викликати. *Всі* мають піклуватися про думку інших людей.

Постать у каптурі стонула плечима.

— Мабуть. Нагадай мені якось розповісти тобі про експеримент Аша, тобі це може бути цікаво. Наразі я лише зазначу, що небезпечно хвилюватися через думку інших людей *інстинктивно*, а не через холоднокровний розрахунок. Пам'ятаєш, старші слизеринці впродовж п'ятнадцяти хвилин били і збиткувалися з мене, а після цього я встав і люб'язно пробачив їм. Так, як і мав зробити добрий і чесотливий Хлопчик-Що-Вижив. Проте мій холоднокровний розрахунок, Драко, каже, що мені *ні до чого* найтупіші недоумки Слизерину, оскільки *в мене нема ручної змії*. Відповідно, в мене нема причини опікуватися їхньою думкою про те, як саме я проваджу дуель з Герміоною Ґрейнджер.

Драко *не* стиснув кулаки з досади.

— Вона лише бруднокровка, — не підвищуючи голос сказав Драко. — Якщо вона тобі не подобається, зіштовхни її зі сходів.

— Рейвенкловці знатимуть...

— То нехай Пенсі Паркінсон зіштовхне її зі сходів! Нею навіть маніпулювати не знадобиться: покажи їй серпик, і вона бігом побіжить!

— Я знатиму! Герміона перемогла мене у читальному змаганні, в неї кращі оцінки, я маю подолати її за допомогою *розуму*, а інакше це не рахується!

— Вона лише бруднокровка! Чому ти її аж так поважаєш?

— Вона — вагома сила в Рейвенклові! А чому тобі не начхати, що думає якийсь недоумкуватий слабак зі Слизерину?

— Це називається політика! І якщо ти не вмієш грати в політичні ігри, у тебе не буде влади!

— Ходити по місяцю — це влада! Бути великим чаклуном — це влада! Є такі види влади, які не вимагають, щоб я поклав решту свого життя на підлабузництво до кретинів!

Вони обидва зупинилися і, майже синхронно, почали глибоко дихати, щоб заспокоїтись.

— Вибач, — сказав Гаррі Поттер за декілька секунд, обтираючи спітніле чоло. — Вибач, Драко. В тебе багато політичної влади, і з твого боку цілком розумно намагатися її зберегти. Тобі *слід* прораховувати реакцію гуртожитку Слизерин. Це важлива гра, і я не повинен був зневажливо про неї відгукуватися. Але ти не можеш просити мене опустити планку стосовно *моєї* гри в Рейвенклові, аби ти не виглядав погано через зв'язки зі мною. Скажи слизеринцям, що наступаєш собі на горло, щоб вдавати, ніби ти — мій друг.

Саме *це* Драко і сказав слизеринцям, і він досі не був упевнений, що це неправда.

— Хай там як, — сказав Драко. — Стосовно твого іміджу. Боюся, маю для тебе погані новини. Ріта Скітер чула дещо про тебе, і вона зацікавилася твоєю особою.

Гаррі Поттер підняв брови:

— Хто?

— Вона — репортер зі "*Щоденного віщун*", — пояснив Драко. Він намагався не виказати свого хвилювання. "*Щоденний віщун*" був одним з основних інструментів його батька; він користувався ним, як вправний чаклун — своєю паличкою. — Це та газета, до якої люди справді дослухаються. Ріта Скітер пише про знаменитостей і, за її власним виразом, кінчиком свого пера спускає зайві гази їхніх роздутих репутацій. Якщо вона не назбирає ніяких пліток про тебе, то просто вигидає їх сама.

— Ага, *зрозуміло*, — протягнув Гаррі Поттер. Його обличчя під каптуром, освітлене зеленим, набуло задумливого виразу.

Драко вагався, перш ніж сказати те, що збирався сказати далі. Станом на цей час хтось вже обов'язково доповів був батькові, що він упадає за Гаррі Поттером, і батько мав помітити, що Драко нічого не писав був про це додому; і тоді батько мав зрозуміти, що Драко не сподівався

направду залишити цей факт у таємниці, що лишало по собі лише один чіткий сигнал — сигнал, що Драко наразі вправляється у веденні власної гри, проте залишається на батьковому боці, оскільки, якби Драко поміняв прапор, він надсилав би хибні доповіді.

Виходячи з цього, батько імовірно передбачив те, що скаже зараз Драко.

Вести гру з батьком по-справжньому було якось тривожно. Навіть на одному боці з ним. Драко відчував п'яний, запаморочливий приплив адреналіну, проте Драко також знав, що наприкінці виявиться, що батько зіграв був краще. Будь-який інший фінал годі було й уявити.

— Гаррі, — нарешті сказав Драко. — Це не пропозиція. Це не порада. Це просто факт. Мій батько міг би майже напевно придушити цю статтю. Але в цього буде ціна.

Про те, що батько очікував був, що саме це він і скаже Гаррі Поттеру, Драко не сказав вголос. Гаррі Поттер сам здогадається. Або не здогадається.

Але натомість Гаррі Поттер тріпнув головою, і з-під його каптура блиснула посмішка:

— Я не маю наміру придушувати ані Ріту Скітер, ані її статтю.

Драко навіть не спробував приховати невіру в голосі.

— Ти ж не хочеш сказати, що тобі *байдуже* на те, що про тебе пишуть у *газетах*!

— Мені більш байдуже, ніж тобі може здаватися, — сказав Гаррі Поттер. — Проте в мене є власні методи боротьби з такими, як Скітер. Мені не потрібна допомога Луціуса.

Схвильованність підступила Драко до лица перш, ніж він встиг цьому завадити. Хай що зробить далі Гаррі Поттер, це буде щось, чого батько не очікує. Драко дуже

непокоїло, до чого це може призвести.

Драко також усвідомив, що його волосся спітніло під каптуром. Сам він ніколи не носив такого раніше, і йому не спало на думку, що плащі Смертежерів були, мабуть, обладнані охолоджувальними закляттями.

Гаррі Поттер знову змахнув піт з чола, скривився, витяг паличку, спрямував її вгору, глибоко вдихнув і сказав: «Фріїдейро!»

За мить Драко відчув прохолодний протяг.

— Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро!

Тоді Гаррі Поттер опустив свою паличку і сховав її назад у мантию. Видавалося, його рука трошки тремтіла.

У кімнаті стало відчутно прохолодніше. Драко і сам міг би це зробити, та все одно — дуже непогано.

— Отже, — почав Драко. — Наука. Ти збираєшся розповісти мені про кров.

— Ми збираємося *дизнатися* про кров, — виправив його Гаррі Поттер. — За допомогою експериментів.

— Нехай так, — сказав Драко. — Яких експериментів?

Гаррі Поттер зло всміхнувся під каптуром:

— Це ти мені скажи.

Драко чув був про так званий метод Сократа, що полягав у тому, щоб навчати за допомогою питань (названо на честь стародавнього філософа, який був занадто метикуватий, щоб бути справжнім маглом, і, відповідно, був чистокровним чаклуном під прикриттям). Один з його репетиторів часто послуговувався цим методом. Це дратувало, проте давало результати.

А ще був метод Поттера, цілком божевільний.

Заради правди, Драко мусив визнати, що Гаррі Пот-

тер спочатку випробував був на ньому метод Сократа, але це не спрацювало.

Гаррі Поттер спитав тоді Драко, яким чином той міг би *спростувати* гіпотезу чистоти крові, згідно якої чаклунки не могли робити класні речі, які робили були вісім сторіч тому, через те, що увесь цей час схрещувалися з чаклунами маґлівського роду та сквибами.

Драко відповів, що не розуміє, як Гаррі Поттер може сидіти, дивитися йому в очі і на повному серйозі стверджувати, ніби це не пастка.

Гаррі Поттер відповів, все ще цілком серйозно, що якби це була пастка, то вона була б така жалюгідна в своїй очевидності, що *він* заслуговував би на подрібнення з подальшим згодунням ручним зміям; втім це була *не* пастка, це просто у науковців таке правило роботи — вони мають намагатися спростувати власні теорії. Тоді, якщо ти доклав усіх зусиль, але зазнав поразки — ти переміг.

Драко спробував пояснити приголомшливий ідіотизм цієї процедури, запропонувавши, що, в такому разі, ключ до перемоги у дуелі — це заклясти власну ногу Авада Кедаврою і не влучити.

Гаррі Поттер *кивнув*.

Драко потрусив головою.

Гаррі Поттер тоді розповів Драко, що, мовляв, науковці спостерігають, як ідеї б'ються між собою, і дивляться, яка переможе; втім, *неможливо битися, не маючи противника*, — тож Драко мусив видобути гіпотезі чистоти крові опонентів для битви, щоб вона могла в цій битві перемогти. Це Драко зрозумів трохи ліпше, хоча Гаррі Поттер і сказав це якимось образливо. Так, у світі, де відбір за чистотою крові — єдина можлива парадигма, небо синє; а якщо інша теорія правильна, то небо мало б бути зелене; і ніби ніхто ще на небо не дивився; а тоді всі

виходять назовні, і дивляться, і ось перемогли поборники чистої крові; і коли це трапиться шість разів поспіль, люди помітять тенденцію.

Тоді Гаррі Поттер почав стверджувати, що всі опоненти, яких вигадав Драко, — заслабкі, і теорія чистоти крові не отримає очок за перемогу над ними, бо битва була недостатньо вражаюча. Драко це також зрозумів. *Чаклуни стали слабкіші, тому що домові ельфи крадуть їхню магію,* — йому й самому цей аргумент не дуже сподобався.

(Хоча Гаррі Поттер сказав таки, що цю теорію принаймні можна перевірити. Вони могли б спробувати подивитися, чи стали домові ельфи сильніші за вищезгаданий період, і навіть зробити графік росту сили ельфів-домовиків, та інший графік зі зменшенням сили чаклунів, і якщо обидва графіки будуть збігатися, то це вказуватиме на ельфів-домовиків. Все це він сказав таким серйозним тоном, що Драко встиг відчути короткочасний потяг поставити Добі декілька незручних питань під келих сироватки правди, аж доки мара спала.)

І, нарешті сказав Гаррі Поттер, Драко не може отримати перемогу *обманом*, оскільки науковці не дурні, і будь-яке шахрайство буде *очевидним*, тож це має бути *справжній бій*, між двома різними теоріями, *обидві* з яких *можуть* виявитися правдивими; тест має бути такий, щоб лише *правдива* теорія його пройшла; за якимось таким показником, що буде *різний*, залежно від того, яка саме гіпотеза відповідає дійсності. І мають бути досвідчені науковці, які спостерігатимуть, щоб упевнитись, що саме такий бій і мав місце, з таким-то і таким-то результатом. Гаррі Поттер заявив, що сам, мовляв, просто хоче знати *як насправді працює кров*, і для цього він має побачити *справжню перемогу* теорії чистоти крові, і Драко не надурить його підставними теоріями.

І, хоча Драко і побачив у цьому рацію, він все одно не спромігся був вигадати жодної, за Гаррі Поттером,

«правдоподібною альтернативи» тій ідеї, що чаклуни стають менш могутніми через те, що змішують свою кров із брудом. Це був занадто беззаперечний факт.

Саме тоді Гаррі Поттер сказав, дещо зневірено, що навіть не уявляв, що Драко настільки погано вмів аналізувати інші точки зору; *звісно ж* були такі смертежери, які вдавали з себе противників чистоти крові, і вони мали були сформувати значно раціональніші аргументи проти своїх товаришів, ніж ті, що запропонував був Драко. Якби Драко вдавав із себе члена фракції Дамблдора і при цьому видав щось на кшталт теорії ельфів-домовиків, його б розкрили в одну секунду.

Драко змушений був погодитися.

Звідси й постав метод Поттера.

— Благаю, докторе Мелфой, — заскімлив Гаррі Поттер, — чому ви не приймаєте мою статтю?

Гаррі Поттер мусив був три рази повторити «просто вдай, що вдаєш із себе науковця», перш ніж Драко зрозумів.

І цієї миті Драко усвідомив, що з головою в Гаррі Поттера щось було фундаментально *не так*, і хай хто спробує влізти йому в мозок за допомогою виманології — назад цей нещасний не вийде.

Потому Гаррі Поттер значною мірою вдався до деталей, а саме: Драко мав уявити, ніби він — смертежер на посаді редактора наукового часопису, такий доктор Мелфой, який хоче відмовитись публікувати статтю свого ворога, доктора Поттера, «Стосовно спадковості магічних здібностей»; ніби, якщо Драко не діятиме як справжній науковець, його викриють як смертежера і стратять; ніби за діями доктора Мелфоя стежать його власні суперники, тож він має *вдавати*, ніби відхиляє статтю доктора Поттера з нейтральних наукових причин, бо інакше втратить свою посаду редактора часопису.

Те, що Сортувальний Капелюх не белькотить зараз схиблену нісенітницю в лікарні Святого Мунґо, — незбагненне диво.

Це було найскладніше, що Драко *хоч колись* були просили вдати, тож він просто мусив прийняти цей виклик.

Наразі вони, як висловився Гаррі Поттер, звалили до своїх ролей.

— На жаль, докторе Поттер, стаття написала чорнилом неправильного кольору, — сказав Драко. — Наступний!

Обличчя доктора Поттера неперевершено перекинулося у розпачі, і Драко, попри себе, відчув спалах радості доктора Мелфоя, хоча смертежер лише вдавав із себе доктора Мелфоя.

Це було *весело*. Він міг продовжувати цілий день.

Доктор Поттер підвівся зі стільця, насилу випростався і поплентався геть, тоді перетворився на Гаррі Поттера, який продемонстрував Драко великого пальця, тоді знову перетворився на доктора Поттера, який вже підходив, напружено посміхаючись.

Доктор Поттер сів і подав доктору Мелфою пергамент, на якому було написано:

Стосовно спадковості магічних здібностей

Доктор Г. Дж. Поттер-Еванс-Веррес, інститут достатньо просунутої науки

Мої спостереження:

Чаклуни сьогодення не можуть робити такі вражаючі речі як ті, що їх виробляли чаклуни 800 років тому.

Мої висновки:

Чаклунський рід деградує через змішування своєї крові з кров'ю чаклунів маґлівського роду і сквибів.

— Докторе Мелфой, — промовив доктор Поттер, з надією в очах, — я волів би спитати, чи не розгляне «*Часопис невідтворних результатів*» можливість публікації моєї статті, що називається «*Стосовно спадковості магічних*

здібностей».

Драко з усмішкою роздивлявся пергамент, доки розглядав потенціальні відмови. Якби він був вчителем, то відхилив би есе як занадто коротке, тож...

— Вона занадто довга, докторе Поттер, — сказав доктор Мелфой.

На мить в очах Поттера застигла щира невіра.

— А... — сказав доктор Поттер. — А якщо я не буду розділяти спостереження і висновки на два окремі абзаци, а натомість просто вставлю *відповідно*...

— Тоді вона буде закоротка. Наступний!

Доктор Поттер поплентався геть.

— Ну гаразд, — сказав Гаррі Поттер, — в тебе вже *занадто* добре виходить. Ще два тренувальних заходи, а тоді третій раз по-справжньому, без перерви між ними. Я просто зайду, і цього разу ти відхилиш статтю на основі її змісту. Пам'ятай, наукові суперники пильнують!

Наступна стаття доктора Поттера була ідеальна, справжнє диво в своїй галузі, проте була відкинута, оскільки часопис доктора Мелфоя наразі мав напружені стосунки з літерою «Е». Поттер запропонував переписати статтю без слів, що містять "Е", проте доктор Мелфой пояснив, що йдеться радше про проблему всіх голосних.

Наступна за нею стаття була відкинута через те, що був вівторок.

Хоча насправді — субота.

Доктор Поттер намагався це зауважити, проте йому було чітко сказано: «Наступний!»

(Драко починав розуміти, чому Снейп використав свій важіль впливу на Дамблдора, лишень аби отримати посаду, яка дозволяла йому шпиняти учнів.)

А тоді...

Доктор Поттер наближався зі зверхньою посмішкою

на обличчі.

— Це моя найновіша стаття, «Стосовно спадковості магічних здібностей»,— впевнено оголосив доктор Поттер і змахнув пергаментом.— Я вирішив дозволити вашому часопису її опублікувати, і підготував її у точній відповідності з вашими вимогами, щоб ви мали змогу надрукувати її якнайшвидше.

Смертежер заприсягнувся вистежити і вбити доктора Поттера після того, як завершить своє завдання. Доктор Мелфой втримав ввічливу посмішку, бо його суперники не дрімали, і сказав...

(Пауза затягнулася, доктор Поттер дивився на нього з нетерпінням.)

— Дайте мені подивитися, будь ласка.

Доктор Мелфой взяв пергамент і найуважнішим чином його продивився.

Смертежер почав нервувати через те, що він не справжній науковець, а Драко намагався пригадати, як розмовляє Гаррі Поттер.

— Ви, е, маєте розглянути можливі пояснення ваших, е, спостережень, окрім цього...

— Справді? — перервав його доктор Поттер.— Які, наприклад? *Ельфи-домовики крадуть нашу магію?* Мої дані залишають лише один можливий висновок, докторе Мелфой. *Не існує інших імовірних гіпотез.*

Драко гаряче намагався уявити, що він сказав би, якби вдавав з себе члена фракції Дамблдора, як саме вони пояснювали деградацію чаклунства — йому ніколи не спадало було на думку про це спитати...

— Якщо ви не можете запропонувати іншого пояснення для моїх даних, вам доведеться надрукувати мою статтю, *докторе Мелфой.*

Глумлива посмішка доктора Поттера довершила справу.

— Хіба? — огризнувся доктор Мелфой. — А як ви знаєте, що сама магія не слабне?

Час зупинився.

Драко і Гаррі Поттер обмінялися поглядами приголомшеного жаху.

Тоді Гаррі Поттер виплюнув щось, що в маглів, мабуть, вважалося вкрай непристойною лайкою.

— *Я про це не подумав!* — сказав Гаррі Поттер. — А мав би. Магія зникає. *Чорт, чорт, чорт!*

Бентега в голосі Гаррі Поттера була заразлива. Не думаючи, Драко потягнувся до мантії і вчепився у свою чарівну паличку. Він гадав був, що шляхетний рід Мелфоїв знаходиться *в безпеці*; якщо твої предки родичалися лише з тими, хто міг прослідкувати свій родовід на чотири покоління назад, ти мав би бути *в безпеці*, йому ніколи не спадало на думку, що нічого не можна зробити, щоб відвернути кінець магії.

— Гаррі, що нам тепер робити? — в голосі Драко з'явилися тонкі панічні нотки. — *Що нам робити?*

— *Дай подумати!*

Наступної миті Гаррі вже схопив з найближчого стола те саме перо і сувій пергаменту, які грали роль його уявної статті, і почав щось на ньому шкрябати.

— Ми з цим розберемося, — сказав Гаррі напруженим голосом. — Якщо магія полишає світ, тоді ми з'ясуємо, як швидко це відбувається, і скільки часу в нас ще є, аби щось вдіяти, а тоді ми з'ясуємо, чому магія згасає, і тоді ми якось дамо цьому раду. Драко, чаклунські сили зменшувались рівномірно й поступово, чи були якісь раптові падіння?

— Я... Я не знаю...

— Ти розповідав мені, що ніхто не міг зрівнятися з чотирма засновниками Гогвортсу. Тож процес тривав щонайменше вісім століть, так? Ти раптом не чув, може,

п'ять століть тому раптом виникли якісь проблеми?

Драко з усіх сил напружував мозок.

— Завжди кажуть, що не було нікого краще за Мерліна, а після нього — нікого краще засновників Гог'вортсу.

— Добре, — сказав Гаррі. Він все ще черкав щось. — Бо саме три сторіччя тому маґли почали не вірити у магію, що, я гадав, може бути якимось із цим пов'язано. А приблизно півтора сторіччя тому маґли почали використовувати такі технології, які припиняють працювати у присутності маґії. Я подумав, може, це працює і у зворотному напрямку.

Драко зірвався зі стільця, ледве в змозі говорити від гніву, що його охопив. — Це маґли...

— *Трясця!* — заревів Гаррі. — Ти хіба себе не чув? Процес тривав щонайменше вісім сторіч, а маґли тоді ще нічого цікавого не робили! *Ми маємо докопатися до справжньої правди!* Маґли могли якимось посприяти цьому, але якщо не посприяли, а ти скинеш на них усю провину, і через це ми не зрозуміємо, що *насправді* коїться, то одного дня ти прокинешся вранці і побачиш, що твоя паличка — лише шматок деревини!

Драко перехопило подих у горлі. Його батько часто казав «*і палички зламуються у нас в руках*» у своїх промовах, але Драко ніколи раніше не думав, що саме *означав* цей вираз, бо з ним цього не могло трапитись. А тепер це все здавалося таким реальним. *Лише шматок деревини.* Драко раптом ясно уявив собі, як це, коли дістаєш паличку, щоб накласти закляття, і бачиш, що нічого не відбувається...

Це може статися з *будь-ким*.

Не буде більше чаклунів, не буде більше маґії, ніколи. Лише купка маґлів зі своїми байками про те, що вміли їхні пращури. Деякі з маґлів матимуть прізвище «Мелфой», і це все, що залишиться від благородного імені.

Вперше в житті Драко зрозумів, навіщо існували

смертежери.

Він завжди приймав був їх за даність, нібито смертежер — це те, чим стаєш, коли дорослішаєш. Тепер Драко *розумів*, він знав чому батько і батькові друзі заприсяглися були віддати свої життя, аби лише відвернути жах, що наближається. Є речі, яким не можна сумирно дозволити статися. Але що як це станеться *все одно*, що як всі жертви, всі друзі, що їх було втрачено через Дамблдора, *родичі*, яких було втрачено, — що як це все було *намарно*...

— *Не може бути*, щоб магія згасала, — сказав Драко. Його голос перервався. — Це було б *несправедливо*.

Гаррі припинив строчити й підвів погляд. На його обличчі застиг гнівний вираз.

— Твій батько ніколи тобі не казав, що життя несправедливе?

Батько казав, щоразу, коли Драко використовував слово «справедливість».

— Але ж, але ж... Це занадто жахливо, щоб у це повірити...

— Драко, дозволь мені розповісти тобі про те, що я називаю молитвою Альфреда Тарського. Слова змінюються щоразу, як ти її використовуєш. У цьому випадку вона звучить так: *Якщо магія покидає світ, я хочу вірити, що магія покидає світ. Якщо магія не покидає світ, я хочу не вірити, що магія покидає світ. Не дай мені, боже, прив'язатися до своїх поглядів, які, можливо, доведеться переглянути*. Якщо ми живемо у світі, де магія згасає, *саме в це ми і маємо вірити*, ми маємо знати, що на нас чекає, щоб бути в змозі зупинити це, чи, в найгіршому разі, бути готовими зробити все, що в наших силах, доки є ще час. Своєю невірою в загрозу не відвернеш її. Тож *єдине* питання, на яке ми мусимо знайти відповідь, — чи *дійсно* магія згасає; і, якщо в цьому і полягає реальність нашого життя, в це ми і маємо повірити.

Молитва Гендліна: *Що є правда — то вже правда. Вона не стане гіршою від того, що ти це визнаєш...* Зрозумів, Драко? Я хочу, щоб пізніше ти завчив це напам'ять. Повторюй про себе, коли тобі хочеться повірити у щось, що не є правдою. Я навіть хочу, щоб ти сказав це просто зараз. *Що є правда — то вже правда. Визнавши її, я не зроблю її більш гіркою.* Кажі.

— Що є правда — то вже правда, — повторив Драко тремтячим голосом. — Визнавши її, я не зроблю її більш гіркою.

— Якщо магія згасає, я хочу вірити, що магія згасає. Якщо магія не згасає, я хочу не вірити у те, що магія згасає. Кажі.

Драко повторив слова, у шлунку йому клубочилися змії.

— Добре, — сказав Гаррі. — пам'ятай, можливо, це не відбувається, і тоді тобі не доведеться у це вірити. *Спочатку ми маємо просто дізнатися, що саме діється, в якому світі ми живемо.*

Гаррі повернувся до роботи, ще построчив, тоді розвернув пергамент до Драко, щоб той бачив. Драко схилився над столом, і Гаррі підніс зелене світло ближче.

Спостереження:

Чаклунська громада не така могутня, як була, коли було засновано Гоґвортс.

Гіпотези:

1. Сама магія згасає.

2. Чаклуни схрещуються з маґлами та сквибами.

3. Втрачається знання про те, як використовувати могутні закляття.

Чаклуни в дитинстві їдять шкідливу їжу, чи ще щось попри кров робить їх слабшими.

5. Маґлівська технологія перешкоджає магії. (Вже 800 років тому?)

ітей. (Драко = єдина дитина? Перевірити, чи з могутні чаклуни, Квірел / Дамблдор / Те...

Експерименти:

— Добре, — сказав Гаррі. Його дихання дещо вирівнялось. — Тож перед нами заплутана проблема, і

ми гадки не маємо, що коїться. Розумно було б розробити декілька найпростіших тестів, які ми можемо одразу перевірити. Нам потрібні швидкі тести, які дозволять нам провести розрізнення між гіпотезами. Спостереження, які будуть відрізнятися хоча б для одної з гіпотез відносно інших.

Драко шоковано втупився у список. Він раптово усвідомив, що знав страшенно багато чистокровних, що з них кожен був єдиною дитиною в родині. Він сам, Вінсент, Грегорі, та майже *всі*. Двоє наймогутніших чаклунів, про яких всі говорять, Дамблдор і Темний Лорд, обидва не мали дітей, як Гаррі і підозрював...

— Буде дуже важко розрізнити 2 і 6, — сказав Гаррі, — в обох випадках йдеться про кров, проте треба спробувати відстежити занепад чаклунства і подивитися, наскільки він корелює з кількістю дітей у різних чаклунів, і виміряти здібності чаклунів маглівського роду відносно чистокровних... — пальці Гаррі відстукували нервовий ритм по стільниці. — Краще звалимо до купи 6 разом із 2 і поки що назвемо це гіпотезою крові. 4 — доволі малоймовірне припущення, оскільки тоді всі б помітили раптовий спад, коли чаклуни перейшли на нову їжу, — важко уявити, що могло поступово змінюватись упродовж 800 років. 5 — малоймовірне з тієї самої причини: ніякого стрімкого падіння, та й магли нічого такого ще не робили 800 років тому. 4 схоже на 2, а 5 нагадує 1. Відповідно, здебільшого ми маємо зосередитись на диференціації 1, 2 і 3, — Гаррі розвернув пергамент назад до себе, обвів ці три цифри колом, тоді повернув назад. — Магія згасає, кров слабшає, знання губиться. Який тест дасть різні результати залежно від того, що з цього правда? Який факт вказуватиме на те, що якесь із цих припущень — хибне?

— Я не знаю! — випалив Драко. — Чому ти мене питаєш? Ти ж вчений!

— Драко, — промовив Гаррі, і в його голосі забринів

відчай і нотка благання, — я лише знаю те, що знають маґлівські вчені! Ти виріс у чаклунському світі, я — ні! Ти знаєш більше магії, ніж я, і ти знаєш більше *про* магію, ніж я, і ти перший подумав був про таку можливість взагалі, тож починай розмірковувати як науковець і розв'яжи цю проблему!

Драко ковтнув слину і втупився в папірець.

Магія згасає... чаклуни схрещуються з маґлами... знання губиться...

— На що схожий світ, в якому згасає магія? — спитав Гаррі Поттер. — Ти знаєш більше про магію, ти маєш мати про це якісь ідеї, не я! Уяви собі, що розповідаєш казку про це. Що діється в казці?

Драко уявив.

— Закляття, які раніше працювали, припиняють працювати.

Чаклуни прокидаються, а їхні палички — лише шматки деревини...

— На що схожий світ, якщо чаклунська кров слабшає?

— Люди не здатні робити те, що робили їхні предки.

— На що схожий світ, якщо втрачається знання?

— Люди не знають, як, власне, накладати закляття... — сказав Драко. Він зупинився, здивований власною думкою. — Це ж і є тест, чи не так?

Гаррі рішуче кивнув:

— Перший.

Він записав його на пергамент у розділі «*Експерименти:*»

А. Чи існують закляття, які ми знаємо, але не здатні накладати (1 чи 2), або ж втрачені закляття, більше нікому не відомі (3)?

— Це допомагає розрізнити 1 та 2 з одного боку і 3 з іншого, — сказав Гаррі. — Тепер треба знайти якийсь спо-

сіб розрізнити 1 та 2 між собою. Магія згасає чи кров слабшає, як визначити різницю?

— Які закляття раніше вивчали першокласники в Гоґвортсі? — спитав Драко. — Якщо раніше вони вчилися використовувати більш могутні закляття, тоді кров була сильніша...

Гаррі захитав головою.

— Чи сама магія була сильніша. Ми маємо знайти спосіб визначити *різницю*, — Гаррі підвівся з крісла, і почав нервово крокувати кімнатою. — Ні, стривай, це все ще може спрацювати. Припустімо, що різні закляття використовують різну кількість магічної енергії. Тоді, якщо сира магія слабшає, спочатку відімруть могутні закляття, а ті, що їх вивчають у першому класі, не зміняться... — Гаррі пришвидшив ходу. — Не надто вдалий тест, це радше про втрату могутньої магії, аніж про занепад чаклування взагалі, бо чиясь кров може бути заслабкою для могутнього чаклування, але достатньо сильною для легких заклять... Драко, а ти не знаєш, в межах однієї епохи, наприклад, лише в цьому столітті — чи були могутні чаклуни більш могутніми, коли були дітьми? Наприклад, якби Темний Лорд використав охолоджувальне закляття, коли йому було одинадцять — він би заморозив цілу кімнату?

Драко набурмосився, намагаючись пригадати.

— Я не пам'ятаю нічого такого про Темного Лорда, але Дамблдор, здається, зробив щось неперевершене на екзамені з трансфігурації у п'ятому класі... Я гадаю, інші могутні чаклуни теж добре вчилися в Гоґвортсі...

Гаррі насупився, не припиняючи шаленого бігу:

— Можливо, вони просто багато займалися. Слабке свідчення на користь і проти 2... А ну, постривай-но, — Гаррі заляк на місці. — В мене є ще тест на розрізнення 1 та 2, але тут треба дещо пояснити спочатку. Тест базується на тому, що науковці знають про кров та спадковість,

але зрештою треба буде лише поставити просте питання. І тоді, якщо ми *скомбінуємо* твій тест і мій тест, і вони дадуть однаковий результат, тоді ми з великою імовірністю матимемо відповідь. — Гаррі ледь чи не побіг до столу, схопив пергамент і написав:

Б. Чи стародавні першокласники використовували закляття такого ж типу, з такою ж силою, як зараз? (Слабке свідчення на користь 1 проти 2, проте кров також могла б втрачати здатність до чаклунства, що вимагає багато сили.)

В. Додатковий тест, який розрізняє 1 і 2, з використанням наукового знання про кров, поясню пізніше.

— Добренько, — сказав Гаррі. — Ми можемо принаймні спробувати визначити різницю між 1, 2 і 3, тож займімося цим одразу. Ми можемо скласти *більше* експериментів після того, як проведемо ті, що в нас вже є. Може видатися трошки дивним, якщо Драко Мелфой і Гаррі Поттер будуть ходити разом і про щось розпитувати, тож пропоную таке. Ти обійдеш Гоґвортс, відшукаєш старі портрети і спитаєш в них про те, які закляття вони вивчали в першому класі. Це лише портрети, тож вони не побачать нічого дивного в тому, що Драко Мелфой про таке питає. Я розпитаю новіші портрети та живих людей про закляття, які ми знаємо, але не можемо накладати. Ніхто не помітить нічого підозрілого в тому, що Гаррі Поттер ставить химерні питання. До того ж, мені доведеться провести складне дослідження щодо загублених заклять, тому я б хотів, щоб ти займався збором даних для мого наукового питання. Це дуже просте питання і, розпитуючи портрети, ти зможеш знайти відповідь. Можливо, варто тобі це все записати, готовий?

Драко знову сів, намацав у торбі з книгами пергамент і перо. Тоді виклав це приладдя на стіл, і звів на Гаррі сповнений рішучості погляд:

— Давай.

— Знайди портрети, які знали були якесь подружжя сквибів, — не кривись, Драко, йдеться про важливу інформацію. Просто спитай новіші портрети ґрифіндорців, чи якось так. Знайди портрети, які були достатньо близько знайомі із подружжям сквибів, щоб знати імена їхніх дітей. Запиши ім'я кожної дитини і запиши, чи дитина була чаклуном, сквибом чи маґлом. Якщо вони не пам'ятають, чи дитина була сквибом чи маґлом, пиши просто «нечаклун». Занотуй цю інформацію для кожної дитини цього подружжя, нікого не виключай. Якщо портрет знає лише імена дітей-чаклунів, а не всіх дітей, не записуй про таке подружжя нічого. Вкрай важливо, щоб ти приніс мені лише інформацію від того, хто знає всіх дітей сквибського подружжя, достатньо добре, щоб знати їхні імена. Загалом спробуй набрати щонайменше сорок імен, якщо вдасться, а якщо буде час — то що більше, то краще. Все зрозуміло?

— Повтори ще раз, — попросив Драко, коли закінчив писати, і Гаррі повторив.

— Так, зрозуміло. — сказав Драко. — Але нащо...

— Йдеться про одну з таємниць крові, яку науковці вже розкрили. Я поясню, коли повернешся з результатами. Розділімось і зустрінемося тут за годину, себто, о 18:22. Ти готовий?

Драко рішуче кивнув. Це відбувалося дуже швидко, та його були давно навчили діяти швидко.

— Тоді вперед! — сказав Гаррі Поттер.

Тут Гаррі Поттер зірвав із себе плащ із каптуром, заповхав його собі до капшучка, який почав його жувати, а тоді, не чекаючи навіть доки капшучок закінчить, розвернувся на місці й швидко покрокував до виходу. Через поспіх він зіткнувся зі столом і ледь не перекинувся.

Коли Драко впорався зняти плащ і покласти його у торбу з книжками, Гаррі Поттера вже не було.

Драко ледь чи не вибіг за двері.

Розділ 23. Віра у віру

Усі хочуть камінь, щоб обмотати струну навколо Дж. К. Ролінґ.

— А ще Дженет була сквибом, — сказав портрет низенької молоді жінки з облямованим золотом капелюхом.

Драко записав це. Вийшло лише двадцять вісім, але був уже час повертатися до Гаррі.

Йому довелося просити інші портрети допомогти з перекладом: англійська дуже змінилася, проте закляття першого року, які описували найстаріші з портретів, були страшенно схожі на ті, що вони зараз вивчали. Драко впізнав десь половину з них, а інша половина не здавалася анітрохи могутнішою.

Хворобливе передчуття зростало з кожною відповіддю, і коли він уже не зміг більше цього витримати, то, на томість, пішов ставити іншим портретам дивне питання Гаррі Поттера про подружжя сквибів. Перші п'ять портретів не знали жодного такого, і лише коли він нарешті попросив ті портрети спитати *своїх* знайомих, і щоб ті роз-

питали їхніх знайомих, йому таким чином вдалося знайти людей, що й справді були готові визнати, що дружать зі сквибами.

(Першачок слизеринець пояснив, що він працює над важливим проектом разом з рейвенкловцем, і рейвенкловець сказав йому, що їм потрібна ця інформація, і втік, не пояснивши навіщо. Через це він отримав чимало співчутливих поглядів.)

Драко ледь плентався коридорами Гогвортсу. Він мав би бігти, проте не міг зібратися з силами. Він усе думав, що не хоче про це нічого знати, що не хоче мати з цим нічого спільного, що він не хоче бути відповідальним за це, що хай краще це робитиме Гаррі Поттер, і, якщо магія згасає, хай Гаррі Поттер все владнає...

Проте Драко знав, що це неправильно.

Прохолодні Слизерину підземелля, сірі стіни кам'яні — зазвичай Драко любляв цю атмосферу, проте зараз вона надто нагадувала про згасання.

Він тримає дверну ручку, а Гаррі Поттер уже чатує на нього всередині у своєму плащі з каптуром.

— Стародавні закляття для першого класу, — сказав Гаррі Поттер. — Що ти з'ясував?

— Вони не сильніші за ті, що ми використовуємо зараз.

Гаррі Поттер з силою вдарив по столу.

— Трясця. Зрозуміло. Мій власний експеримент завершився невдачею, Драко. Існує щось під назвою «інтердикт Мерліна»...

Драко вдарив себе по лобі, зрозумівши.

— ...що не дозволяє нікому навчитися могутніх заклять з книжок. Навіть якщо знайти та прочитати нотатки могутнього чаклуна, вони здаватимуться нісенітницею. Лише живий розум може навчити інший живий розум таких заклять. Проте, якщо їх не можна

отримати зі старих книжок, то ніхто б не марнував часу на передачу їх наступним поколінням, якби вони припинили працювати. Вдалося отримати дані про подружжя сквибів?

Драко почав передавати пергамент...

Але Гаррі Поттер підняв руку.

— Закон науки, Драко. Спершу я розповідаю тобі теорію та прогноз. Потім ти показуєш мені дані. Таким чином ти знатимеш, що я не вигадую теорію, щоб та відповідала цим даним; ти знатимеш, що теорія справді передбачила дані *заздалегідь*. Я все одно маю тобі це роз'яснити, то ліпше роз'ясню тобі *перед тим*, як ти покажеш мені дані. Це правило. Тож надягай плащ, і присядьмо.

Гаррі Поттер сів за стіл, на поверхні якого були розкладені клаптики паперу. Драко дістав плащ із сумки для книжок, надягнув його і сів навпроти Гаррі, здивовано розглядаючи клаптики паперу. Вони були розкладені у два рядки, у кожному приблизно по двадцять клаптиків.

— Таємницею крові, — серйозно сказав Гаррі Поттер, — є дещо, що називається дезоксирибонуклеїнова кислота. Цю назву не вимовляють, коли поряд є не вчений. Дезоксирибонуклеїнова кислота — це рецепт, що каже твоєму тілу як рости: дві ноги, дві руки, низький чи високий, брунатні в тебе очі чи зелені. Це — матеріальна річ, її можна *побачити*, якщо в тебе є мікроскоп, це як телескоп, тільки щоб розглядати дуже маленькі речі замість дуже далеких. І в цьому рецепті є по дві копії всього, завжди, на випадок, якщо одна з копій зіпсується. Уяви собі два довгі рядки аркушів. В будь-якому місці рядка є два аркуші, і коли ти заводиш дітей, твоє тіло випадково вибирає для кожного з місць у рядку один аркуш, тіло матері зробить те саме, і дитина отримає два аркуші для кожного місця в рядку. Дві копії всього: один від матері, один від батька, коли ти заводиш дітей, вони отримують один випадковий аркуш для кожного місця від тебе.

Доки Гаррі говорив, його пальці бігали парами клаптиків паперу, і показували на один з пари, коли він казав «від матері», потім на інший, коли він казав «від батька». Коли він згадував випадковий вибір клаптику паперу, то він діставав з мантиї кнат і підкидав. Гаррі дивився на монету й вказував на верхній клаптик паперу. Усе без затримок у промові.

— Далі, коли йдеться про щось на кшталт низький ти чи високий, то є *багацько* місць у рецепті, що роблять *невеличкий* внесок. Отже, якщо високий тато одружиться з низькою мамою, то дитина отримає якісь аркуші з написом «високий» і якісь з написом «низький», і, зазвичай, дитина вийде середнього зросту. Але не завжди. Випадково, дитина може отримати багато аркушів з написом «високий» та мало з написом «низький» та вирости доволі високою. Дивовижна випадковість може призвести до того, що в батька з п'ятьма аркушами з написом «високий» та матері з п'ятьма написами «високий» дитина отримає *всі десять* аркушів з написом «високий» та виросте вищою за них обидвох. Розумієш? Кров — це не бездоганна рідина, вона не змішується бездоганно. Дезоксирибонуклеїнова кислота складається з багатьох маленьких шматочків, як склянка камінчиків, а не склянка води. Ось чому дитина не завжди є серединою між батьками.

Драко слухав, роззявивши рота. Як, заради Мерліна, маґли це все з'ясували? Вони могли *бачити* рецепт?

— Далі, — сказав Гаррі Поттер, — припустімо, що, як і зі зростом, існує купа невеличких місць у рецепті, де аркуш паперу має напис «маґія» або «не маґія». Якщо у тебе достатньо аркушів з написом «маґія», то ти чарівник, якщо їх *багато*, то могутній чарівник, якщо надто мало, то маґл, а якщо щось посередині, то сквиб. Відповідно, коли одружуються два сквиби, переважно їхні діти будуть сквибами, але подеколи — коли дитині пощастить і вона отримає більшість татових маґічних аркушів і більшість

маминих магічних аркушів — цього буде достатньо, щоб стати чарівником. Але напевно не дуже могутнім. Якщо спочатку було багато могутніх чарівників, і вони одружувалися одне з одним, то вони б зберегли могутність. Проте якщо вони почали одружуватися з чарівниками маґлівського роду, що є ледь магічними, чи сквибами... розумієш? Кров не змішується бездоганно, це радше склянка камінчиків, ніж склянка води, просто тому, що саме так і працює кров. Подеколи ще траплятимуться могутні чарівники, коли їм пощастить і вони отримають багато магічних папірців. Проте вони не будуть такими могутніми, як наймогутніші чарівники давнини.

Драко повільно кивнув. Він ніколи не чув такого пояснення раніше. Була якась дивовижна краса в тому, яким воно було точним.

— Але, — сказав Гаррі. — Це лише одна з гіпотез. Припустімо, що натомість існує *єдине* місце в рецепті, що робить тебе чарівником. Лише *одне* місце, де аркуш може мати напис «магія» чи «не магія». І існують дві копії усього — завжди. Отже існує лише три можливості: або обидві копії мають напис «магія»; або одна копія має напис «магія», а інша «не магія»; або обидві копії мають напис «не магія». Чарівники, сквиби та маґли. Дві копії — і ти можеш виконувати закляття, лише одна копія — і ти можеш використовувати зілля та магічні прилади, жодної копії означає, що тобі складно навіть дивитися на магію. Чарівники маґлівського роду насправді народжуються не в маґлів, а у двох сквибів — у батьків з однією магічною копією в кожного, проте які вирости в маґлівському світі. Тепер уяви, що відьма одружується зі сквибом. Кожна дитина обов'язково отримає один папірець з написом «магія» — неважливо, котрий з аркушів буде випадково вибрано — на обох написано «магія». Проте як і з підкинутою монетою, половина дітей отримає від тата папірець з написом «не магія», а

половина — з написом «магія». Коли відьма одружується зі сквибом, результатом буде не багато слабких дітей-чаклунів. Половина дітей буде чаклунами й відьмами, приблизно тієї ж могутності, що і їхня мати, а половина дітей буде сквибами. Бо якщо існує лише *одне* місце в рецепті, що робить тебе чаклуном, то магія не схожа на склянку камінчиків, що можуть змішуватися. Тоді це єдиний магічний камінчик — філософський камінь.

Гаррі розклав три пари папірців у два ряди. На одній парі він написав «магія» та «магія». На іншій парі написав «магія» лише на одному аркуші. А третю пару залишив порожньою.

— У такому разі, — сказав Гаррі, — або в тебе два камені, або ні. Або ти чаклун, або ні. Могутніми чаклунами стають, якщо старанніше вчать й більше практикуються. Тоді якщо чаклуни з *покоління в покоління* стають слабшими, і не через те, що закляття втрачаються, а через те, що вони більше не можуть їх застосовувати... Можливо вони їдять неправильну їжу чи щось таке. Проте якщо стан поступово погіршується впродовж восьми сторіч, то це може означати, що сама магія згасає у нашому світі.

Гаррі розклав інші дві пари папірців у два ряди й дістав перо. Невдовзі в кожній парі був один порожній папірець та один з написом «магія».

— І ось ми підходимо до мого передбачення, — сказав Гаррі. — Що трапляється, коли одружуються два сквиби. Монетка підкидається двічі. Може вийти аверс та аверс, аверс та реверс, реверс та аверс або реверс та реверс. Отже, у чверті випадків ти отримуєш два реверси, у чверті випадків — два аверси, і в половині випадків — один реверс і один аверс. Те ж саме відбувається, якщо одружуються два сквиби. Чверть їхніх дітей отримає магія та магія, і буде чаклунами. Чверть отримає не-магія та не-магія, і буде маглами. А половина буде сквибами. Це дуже стара і дуже класична схема. Її відкрив Грегор Мен-

дель, якого не забули, і це був перший натяк щодо того, як насправді працює рецепт. Будь-хто, хто знає бодай щось про науку крові, розпізнає цю схему миттєво. Результат буде неточним — якщо ти сорок разів підкинеш монетку по два рази, то так само не завжди отримаєш саме десять пар двох аверсів. Але якщо це сім чи тринадцять чарівників із сорока дітей, то це буде переконливим свідченням. Ось дослід, який я попросив був тебе провести. А тепер подивімося на твої дані.

Драко не встиг навіть подумати, як Гаррі Поттер вже взяв пергамент з його руки.

У Драко пересохло в горлі.

Двадцять вісім дітей.

Він не був упевненим щодо точного числа, проте не мав сумнівів, що приблизно чверть з них були чарівниками.

— Шість чарівників з двадцяти восьми дітей, — сказав за мить Гаррі Поттер. — Ну, що маємо, те маємо. І також першачки навчалися закряті не могутніших за наші вісім сторіч тому. Твій дослід і мій дослід вказують на одне й те саме.

У кабінеті запала довга тиша.

— Що тепер? — прошепотів Драко.

Ніколи в житті він не був таким нажаханим.

— Це ще не остаточно, — сказав Гаррі Поттер. — Мій дослід не вдався, пам'ятаєш? Мені потрібно, щоб ти зробив інший тест, Драко.

— Я, я... — сказав Драко. Він не міг опанувати свій голос. — Я не можу, Гаррі, це для мене занадто.

Гаррі дивився на нього палаючими очима.

— Так, можеш, адже маєш. Я про це вже думав, коли з'ясував про інтердикт Мерліна. Драко, чи є можливість споглядати силу магії безпосередньо? У якийсь спосіб, що

не має нічого спільного з кров'ю чарівників та закляттями?

Драко анічогісінько не спадало на думку.

— Будь-що, що впливає на магію, впливає й на чарівників, — сказав Гаррі. — Проте ми не можемо відрізнити, причина в чарівниках чи в магії. На що впливає магія, і воно *не є* чарівниками?

— Магічні створіння, звісно, — сказав Драко майже автоматично.

Гаррі Поттер повільно всміхнувся.

— Драко, це *геніально*.

Це одне з тих тупих питань, що його можуть поставити лише ті, кого виховали маґли.

Тоді хворобливе передчуття Драко посилилося ще більше, коли він усвідомив наслідки, якщо магічні створіння *справді* слабшають. Вони впевнено знатимуть, що магія зникає, і якась частина Драко вже була цілковито переконана, що саме це вони й з'ясують. Він не хотів цього чути, він не хотів знати...

Гаррі Поттер вже був на пів шляху до дверей.

— Ну ж бо, Драко! Тут неподалік є портрети, ми просто попросимо їх знайти когось старого й про все одразу дізнаємося! Ми в плащах, отже якщо нас хтось побачить, ми просто втечемо! Ходімо!

Відповідь не забарилася.

Це був широкий портрет, але трьом людям на ньому все одно було мало місця. Там був чоловік середнього віку з дванадцятого сторіччя, що був загорнутий у купу чорної тканини; він розмовляв із сумною на вигляд молодою жінкою з чотирнадцятого сторіччя з настобурченим волоссям, ніби зарядженим статичною електрикою; а вона розмовляла з поважним, премудрим старцем з сімнадця-

того сторіччя із золотою краваткою-метеликом; а вже його вони могли зрозуміти.

Вони питали про дементорів.

Вони питали про феніксів.

Вони питали про драконів, тролів та ельфів-домовиків.

Гаррі насупився та зазначив, що істоти, що потребували найбільше магії, могли просто повністю вимерти, і запитав, які наймогутніші магичні істоти були відомі.

У списку не було нічого нового, крім одного виду темних істот під назвою здирачі розуму, які, як зазначив перекладач, були цілковито винищені Гарольдом Ші, і вони все одно й близько не стояли поряд з дементорами.

Видається, магичні істоти сьогодення були не менш могутніми, ніж істоти давнини.

Нервовий спазм почав відпускати Драко — тепер він був просто спантеличеним.

— Гаррі, — сказав Драко, перервавши старця, доки той перекладав список усіх одинадцяти сил власника очей, — що це означає?

Гаррі підняв палець, і старець завершив список.

Тоді Гаррі подякував усім портретам за допомогу. Драко, більш-менш автоматично, теж подякував, тільки г'речніше, і вони повернулися до кабінету.

Тоді Гаррі дістав пергамент з гіпотезами, і почав шкрябати.

Спостереження:

Чаклунська громада не така могутня, як була, коли було засновано Гоґвортс.

Гіпотеза:

1. Сама магія згасає.

2. Чаклуни зустрічаються з маґлами та сквибами.

3. Втрачається знання про те, як використовувати могутні закляття.

4. Чаклуни в дитинстві їдять шкідливу їжу, чи ще щось попри кров робить їх слабшими.

5. Маґлівська технологія перешкоджає магії. (Вже 800 років тому?)

менше дітей. (Драко = єдина дитина? Перевірити, чи з могутні чаклуни, Квірел/ Дамбл

Експерименти:

А. Чи існують закляття, які ми знаємо, але не здатні накласти (1 чи 2), або ж втрачені закляття, більше нікому не відомі (3)? Результат: неостаточний через інтердикт Мерліна. Закляття, що їх неможливо накласти, невідомі, проте причина цього може бути проста: їх не передали.

Б. Чи стародавні першокласники використовували закляття такого ж типу, з такою ж силою, як зараз? (Слабке свідчення на користь 1 проти 2, проте кров також могла б втрачати здатність до чаклунства, що вимагає багато сили.) Результат: Рівень сили заклять першачків того часу не відрізняється від сучасного.

В. Додатковий тест, який розрізняє 1 і 2, з використанням наукового знання про кров, поясню пізніше. Результат: Існує лише одне місце в рецепті, що робить з тебе чаклуна: або ти маєш два папірці з написом «магія», або ні.

Г. Чи втрачають магичні істоти свою силу? Розрізняє 1 і (2 чи 3). Результат: Сучасні магичні істоти, видається, не слабші, ніж істоти минулого.

— «А» провалився, — сказав Гаррі Поттер, — «Б» є слабким свідченням на користь 1 відносно 2. «В» спростовує 2. «Г» спростовує 1. 4 мало ймовірно, і «Б» також свідчить проти 4. 5 мало ймовірно, і «Г» свідчить проти нього. 6 спростоване разом із 2. Що залишає нам 3. Через інтердикт Мерліна чи ні, але я справді не знайшов жодного закляття, яке неможливо застосувати. Відповідно, якщо підсумувати, видається, що знання втрачаються.

І пастка спрацювала.

Щойно паніка вщухла, щойно Драко зрозумів, що магія не згасала, йому було достатньо п'яти секунд, щоб усвідомити.

Драко відсахнувся від стола й підвівся так рвучко, що його стілець зі скреготом проїхався підлогою та впав.

— Отже це все був просто дурний жарт.

Гаррі Поттер хвилюк витріщався на нього, він досі сидів. Коли він заговорив, його голос виявився тихим.

— Це був чесний дослід, Драко. Якби результат був іншим, я його прийняв би. Я з таким не хитруватиму. За жодних обставин. Я не дивився на твої дані перед тим, як зробити передбачення. Я одразу сказав тобі, коли інтердикт Мерліна зробив неможливим перший дослід...

— Ах, — сказав Драко, його злість вже відчувалася в голосі, — то ти не знав, яким буде результат у цього всього?

— Я не *знав* нічого, чого не знав ти, — досі тихо сказав Гаррі. — Визнаю, я підозрював. Герміона Грейнджер надто могутня, вона мала б бути ледь магічною, але не була. Яким чином учень маглівського роду може бути найкращим магом Гоґвортсу? І вона також отримує найліпші оцінки за реферати. Це занадто, щоб бути збігом: одна дівчина найсильніша магічно *та* академічно. Має бути єдина причина. Існування Герміони Грейнджер підказало мені, що існує лише одна річ, що робить тебе чаклуном, щось, що в тебе або є, або немає, а різниця в могутності залежить від знань та практики. І не було окремих класів для чистокровних учнів та учнів маглівського роду, нічого такого. Надто багато в цьому світі не виглядало б так, як виглядало би, якби ти мав рацію, Драко. Проте, Драко, я не бачив нічого, чого ти не міг бачити. Я не проводив жодних дослідів, про які я тобі не сказав. Я не шахраював, Драко. Я хотів, щоб ми дізналися відповідь разом. І я ніколи не думав, що магія може згасати в цьому світі, доки ти про це не сказав. Мене це теж злякало.

— Байдуже, — сказав Драко. Він докладав усіх зусиль, щоб говорити спокійним голосом і не почати просто кричати на Гаррі. — Ти стверджуєш, що не збираєшся втекти та розп'ятякати усе це ще комусь.

— Лише порадившись з тобою спочатку, — сказав Гаррі. Він благально розвів руками. — Драко, я намагаюся бу-

ти якомога тактовнішим, проте виявилось, що світ просто інший.

— Гаразд. Між нами все скінчено. Я збираюся піти собі й забути все, що тут сталося.

Драко крутнувся на місці. Він відчував клубок у горлі, біль зради, і саме тоді він зрозумів, що йому справді *подо-бався був* Гаррі Поттер, та ця думка не сповільнила його ані на мить, коли він покрокував до дверей.

А тоді він почув голос Гаррі Поттера, тепер гучніший, та схвильований.

— Драко... Ти *не можеш* забути. Хіба ти не розумієш? Це була твоя жертва.

Драко залякнув посеред кроку й обернувся.

— *Що ти верзеш?*

Проте його спиною вже пройшовся пекучий холод.

Він зрозумів навіть перед тим, як Гаррі Поттер сказав це.

— Щоб стати науковцем, ти поставив під сумнів свої погляди, і не просто дрібні погляди, а ту віру, що має для тебе найбільше значення. Ти провів досліди, зібрав дані, і результат довів, що твоя віра була хибною. Ти бачив результати та зрозумів, що вони означають, — голос Гаррі Поттера почав тремтіти. — Пам'ятай, Драко, ти не можеш таким чином принести в жертву *істинний* погляд, адже досліди підтвердять його, а не спростують. Твоя жертва, щоб стати науковцем, — це твоя *хибна* віра, що кров чарівників змішується та стає слабшою.

— *Це неправда!* Я не жертвував цю віру. Я досі вірю в це! — голос Драко ставав гучнішим, а холод сильнішим.

Гаррі Поттер похитав головою. Він почав розмовляти пошепки.

— Драко... Мені шкода, Драко, проте ти *не віриш* у це, вже ні, — голос Гаррі трохи набрав сили. — Я доведу тобі.

Уяви, що хтось тобі каже, що в них вдома живе дракон. Ти кажеш, що хочеш на нього подивитися. Тоді вони кажуть, що це невидимий дракон. Ти кажеш, гаразд, ти хочеш послухати, як той рухається. Тоді вони кажуть, що це нечутний дракон. Ти кажеш, що кинеш борошно в повітря й побачиш силует дракона. Вони кажуть, що дракон пропускає крізь себе борошно. Їх видає те, що вони *заздалегідь* знають, який саме результат дослідів їм треба пояснити. Вони *знають*, що все буде саме так, як було б, якби дракона не існувало, тому вони *заздалегідь* готують виправдання. Отже, може вони й *кажуть*, що там є дракон. Можливо, вони навіть *вірять*, що вони вірять, що там є дракон, це називається віра-у-віру. Проте, насправді, вони в це не вірять. Ти можеш помилятися щодо того, у що ти віриш, — більшість людей не усвідомлюють, що є різниця між вірою у щось і переконанням, що було б добре в це вірити.

Гаррі Поттер підвівся з-за стола й зробив декілька кроків до Драко.

— І, Драко, ти більше не віриш у чистоту крові, я продемонструю це тобі. Якщо чистота крові — правда, тоді Герміона Грейнджер — нісенітниця, як ти пояснив би її? Можливо, вона сирота-чаклунка, що її виховали маґли, як і мене? Я можу піти до Грейнджер та попросити показати мені світлини її батьків, щоб подивитися, чи схожа вона на них. Як гадаєш, вони будуть різними? Чи варто нам провести цей дослід?

— Вони б підкинули її родичам, — голос Драко тремтів. — Вони б все одно були схожими.

— Бачиш. Ти вже знаєш, для якого результату досліді тобі потрібне виправдання. Якби ти досі вірив у чистоту крові, ти б сказав, звісно, перевірко, закладаюся, що вона не схожа на батьків, — вона надто могутня, щоб бути справді маґлівського роду...

— Вони б підкинули її родичам!

— Вчені можуть точно визначити, чи хтось є батьком дитини. Грейнджер напевно погодиться на цей тест, якщо я їй достатньо заплачу. *Вона б не побоялася результатів. Як ти гадаєш, який ми отримаємо результат? Скажи мені провести цей дослід, і ми його проведемо. Проте ти вже знаєш, що ми дізнаємося. Ти завжди знатимеш. Ти ніколи не зможеш забути. Ти можеш хотіти вірити в чистоту крові, проте ти завжди очікуватимеш, що станеться саме те, що сталося б, якби лише одна річ робила тебе чаклуном. Це була твоя жертва, щоб стати науковцем.*

Драко нерівно дихав.

— Ти хоч розумієш, *що ти накоїв?* — Драко кинувся вперед та схопив Гаррі за комір мантії. Його голос перейшов на крик, що звучав нестерпно гучно в закритій кімнаті та посеред тиші. — *Ти хоч розумієш, що ти накоїв?*

Голос Гаррі тремтів.

— У тебе була віра. Ця віра була хибна. Я допоміг тобі це побачити. Що є правда — то вже правда. Вона не стане гіршою від того, що ти це визнаєш...

Пальці правиці Драко стиснулися в кулак, і його рука опустилася й без перешкод вдарила Гаррі Поттера по щелепі настільки сильно, що той впав спочатку на стіл, а потім на підлогу.

— *Idiot!* — закричав Драко. — *Idiot! Idiot!*

— Драко, — прошепотів Гаррі з підлоги. — Драко, вибач, я думав, що до цього не дійде ще багато місяців; я не очікував, що ти прокинешся як науковець так швидко, я гадав, що в мене буде більше часу на твою підготовку, щоб навчити тебе технікам, що дозволяють зменшити біль від визнання власної неправоти...

— А як щодо батька? — запитав Драко. Його голос тремтів від люті. — *Його* ти збирався готувати, чи тобі просто було *начхати*, що станеться потім?

— Ти не можеш розповідати йому! — сказав Гаррі, його голос збентежено підвищився. — Він не науковець! Ти обіцяв, Драко!

На мить думка, що батько не знатиме, була полегшенням.

А потім почала здійматися справжня лють.

— Отже ти планував, що я брехатиму йому, і казати-му, що я досі вірю, — затинаючись сказав Драко. — Я завжди матиму брехати йому, і коли я виросту, то вже не зможу стати смертежером, і навіть не зможу йому пояснити, чому.

— Якщо твій батько справді любить тебе, — прошепотів з підлоги Гаррі, — то він все одно любитиме тебе, навіть якщо ти не станеш смертежером, а, видається, що твій батько *справді* любить тебе, Драко...

— Твій названий батько — науковець, — сказав Драко. Його слова різали, ніби ножі. — Якби *ти* не збирався стати науковцем, він би все одно тебе любив. Проте ти був би *трохи менш близьким* для нього.

Гаррі здригнувся. Хлопець відкрив рота, ніби збирався сказати «Вибач», а потім закрив його, видається, роздумавши, що було або дуже розумно з його боку, або йому дуже пощастило, адже інакше Драко міг би спробувати його вбити.

— Ти мав мене попередити, — ледь не крикнув Драко. — *Ти мав попередити мене!*

— Я... Я попередив... Щоразу, коли я розповідав тобі про могутність, я казав, що є ціна. Я казав, що ти маєш визнати, що помиляєшся. Я казав, що це буде найскладніший для тебе шлях. Що це жертва, яку треба принести, щоб стати науковцем. Я казав, що якщо дослід каже одне, а твоя родина й друзі кажуть інше...

— *І ти називаєш це попередженням?* — тепер Драко кричав. — *Ти називаєш це попередженням? Коли йдеться про*

ритуал з незворотною пожертвою?

— Я... Я... — хлопець на підлозі ковтнув слину. — Гадаю, я не зовсім чітко це пояснив. Проте те, що здатна знищити правда, має бути знищено.

Просто вдарити його було недостатньо.

— Ти помиляєшся щодо дечого, — загрозово сказав Драко. — Ґрейнджер не найсильніший учень у Гогвортсі. Вона лише отримує найліпші оцінки в класі. Невдовзі ти дізнаєшся, у чому різниця.

На обличчі Гаррі з'явився шок, він спробував швидко перекотитися на ноги...

Але вже було запізно.

— *Експеліармус!*

Паличка Гаррі перелетіла на інший бік кімнати.

— *Ґом джаббар!*

Чорний мов смола промінь влучив у ліву руку Гаррі.

— Це катувальне закляття, — сказав Драко. — Для отримання інформації від людей. Я просто залишу його на тобі й замкну двері за собою, коли піду. Можливо, я зроблю так, щоб замикальне закляття розвіялося за декілька годин. А може воно не розвіється, доки ти тут не помереш. Приємно тобі провести час.

Драко плавно відступав назад, не зводячи з Гаррі палички. Драко опустив руку й підібрав свою сумку для книжок, його паличка не похитнулася.

На обличчі Гаррі вже було видно біль, доки той говорив.

— Мелфой над законом неповнолітньої магії, чи не так? Це не через те, що твоя кров сильніша. Це через те, що ти вже практикувався. Спочатку ти був настільки ж слабким, як і всі ми. Чи хибне моє передбачення?

Рука Драко побіліла на паличці, проте була непохитною.

— Просто для інформації, — сказав Гаррі крізь стиснуті зуби, — якби ти мені сказав, що я помиляюся, я би вислухав. Я нізачо не катуватиму тебе, коли ти мені доведеш, що я помиляюся. А таке *станеться*. Колись. Ти вже прокинувся як науковець, і навіть якщо ти ніколи не навчишся використовувати свою силу, ти завжди, — Гаррі хапнув повітря, — шукатимеш... як... перевірити... свої... погляди...

Тепер Драко відступав менш плавно, трохи швидше, і йому було складно направляти паличку на Гаррі, коли він дійшов до дверей і вийшов з кімнати.

Тоді Драко знову зачинив кімнату.

Він наклав наймогутніші з відомих йому замикальних чарів.

Драко дочекався першого крику Гаррі, а тоді наклав «Квієтус».

І пішов звідти.

— *Ааааааа! Фініте Інкантатем! Ааааааа!*

Лівицю Гаррі поклали в казанок олії, що кипить, та залишили там. Він вклав усе в той «Фініте Інкантатем», але це все одно не допомогло.

Проти деяких прокльонів потрібні специфічні контр-закляття. А може Драко просто був настільки сильнішим.

— *Ааааааааа!*

Рука Гаррі вже починала справді боліти, і це заважало йому мислити творчо.

Ще декілька скриків, і Гаррі зрозумів, що він має робити.

Його капшучок, на жаль, був не з того боку від його тіла, і йому довелося звиватися, щоб дотягнутися до нього. Особливо незручним було те, що інша його рука рефлексивно смикалася в спробах скинути джерело болю. Коли

Йому нарешті вдалося отримати капшучок, його інша рука знову відкинула паличку.

— Апте... *aaa...* чка! Аптечка!

Зелене світло було надто тьмяним, щоб побачити щось на підлозі.

Гаррі не міг стояти. Він не міг повзти. Він перекотився підлогою до місця, де, як він гадав, була його паличка, проте її там не було, і йому вдалося однією рукою підвестися достатньо, щоб побачити, де вона, він перекотився туди й отримав паличку, перекотився назад до відкритої аптечки. Також було чимало криків та блювотиння.

Гаррі лише з восьмої спроби впорався з закляттям «Лумос».

І тоді, ну, пакет не було розраховано на те, щоб відкривати його однією рукою, бо всі чарівники ідіоти, ось чому. Гаррі мусив допомогати собі зубами, отже минуло чимало часу, доки в Гаррі нарешті вийшло огорнути лівцю в німілотканину.

Коли нарешті всі почуття в руці зникли, Гаррі дозволив своєму розумові відключитися: нерухомо лежав на підлозі, і трохи поплакав.

Ну, тихо запитав розум Гаррі в себе, коли достатньо очунав, щоб формувати слова. *Чи було воно того варте?*

Гаррі повільно потягнувся справною рукою до стола.

І підтягнувся на ноги.

Глибоко вдихнув.

Видихнув.

Усміхнувся.

Усмішка була так собі, але це, все ж таки, була усмішка.

Дякую, професоре Квірел, я б не зміг програти, якби не ви.

Драко ще не прийшов до спокути, зовсім ні. Хай у що Драко тепер вірив, він досі був дитиною смертеже-

ра до нутра кісток. Досі хлопцем, що виріс з вірою, що «Гвалтування» — це щось кльове, що роблять старші діти. Але це було геть непогано для початку.

Гаррі не міг стверджувати, що він це все спланував. Все вигадувалося по ходу. За *планом* цього не мало статися приблизно до грудня, вже після того, як Гаррі навчив би Драко прийомів, що дозволяють не заперечувати наявні докази.

Але він побачив у погляді Драко страх, зрозумів, що Драко *вже* сприймає альтернативні гіпотези всерйоз, і вхопився за цю можливість. Один випадок справжньої цікавості наближав до спокути через раціональність так само, як випадок справжнього кохання у фільмах.

Якщо подумати, Гаррі оцінив був, що йому потрібні години на те, щоб зробити найважливіше відкриття в історії магії, та місяці на те, щоб пробити нерозвинені ментальні бар'єри одинадцятирічного хлопця. Це може означати, що в Гаррі є якийсь серйозний когнітивний дефект щодо оцінок часу на завдання.

Чи потрапить Гаррі до наукового пекла за те, що він зробив? Гаррі не був упевненим. Він примудрився зосередити увагу Драко на можливості, що магія згасає, і забезпечив, щоб Драко виконав ту частину досліду, що спочатку ніби на це вказувала. Він спершу пояснив про генетику, і лише потім підштовхнув Драко до думки про магичних істот (хоча сам Гаррі згадав про древні артефакти на кшталт Сортувального Капелюха, що їх ніхто тепер не міг відтворити, проте вони досі працювали). З іншого боку, Гаррі насправді не перебільшував жодних доказів, не спотворював значення результатів. Коли інтердикт Мерліна зробив неможливим дослід, він одразу прямо про це сказав Драко.

Але була ще частина *після* цього...

Проте насправді він не те, щоб *збрехав* Драко. Драко

повірів у це, і тому воно стане правдою.

Завершення, треба визнати, було не надто веселе.

Гаррі повернувся й поплентався до дверей.

Прийшов час перевірити замикальне закляття Драко.

Першим кроком було просто спробувати повернути дверну ручку. Драко міг блефувати.

Драко не блефував.

— *Finite Incanthem.* — голос Гаррі був доволі сильним, і він відчув, що закляття не подіяло.

Тоді Гаррі спробував знову, і цього разу йому здалося, що все вийшло. Але чергова спроба показала, що ні. Жодних несподіванок.

Час для таємної зброї. Гаррі глибоко вдихнув. Це закляття було наймогутнішим з усіх, що він наразі вивчив.

— *Алогомора!*

Гаррі трохи похитнувся після того, як вимовив це.

А двері в кабінет все одно не відчинялися.

Це шокувало Гаррі. Він, звісно, не планував навіть наблизитися до забороненого коридору Дамблдора. Проте закляття, що відчиняло магичні замки, здавалося корисним у будь-якому разі, і Гаррі вивчив його. Заборонений коридор Дамблдора що, мав на меті заманювати дурнів? Людей достатньо дурних, щоб не помітити, що безпека там була гірша за ту, що може організувати Драко Мелфой?

Страх почав прокрадатися назад у Гаррі. Плакат в аптечці стверджував, що німілотканину можна безпечно використовувати протягом не більш ніж тридцяти хвилин. Після цього вона відпаде автоматично, і її не можна буде використовувати протягом наступних двадцяти чотирьох годин. Зараз було за дев'ять хвилин сьома. Він надягнув німілотканину п'ять хвилин тому.

Тож Гаррі відступив на крок та оглянув двері. Це була

суцільна панель з темного дуба, яка переривалася лише мідяною ручкою.

Гаррі не знав жодних вибухових, різальних чи нищівних заклять, а трансфігурація на вибухівку порушила б правило про те, що не можна трансфігурувати на те, що горітиме. Кислота була рідиною, відповідно випаровувалася...

Але ж це не було перешкодою для того, хто *мислив творчо*.

Гаррі доторкнувся паличкою до однієї з мідяних завіс й зосередився на бавовні, як абстракції, що не була пов'язана з матеріалом бавовни, а також на матеріалі як такому, окремо від структури, що робила з нього мідну завісу, і з'єднав дві концепції разом, щоб нав'язати форму на речовину. Година практики з трансфігурації щодня протягом місяця далася взнаки, і Гаррі тепер міг трансфігурувати об'єкт об'ємом п'ять кубічних сантиметрів менш ніж за хвилину.

За дві хвилини завіси анікрапельки не змінилися.

Хай хто розробив замикальне закляття Драко, він подумав і про це. Або двері були частиною замку Гогвортс, і, відповідно, незмінними.

Погляд на стіни виявив, що вони з суцільного каменя. Як і підлога. Як і стеля. Неможливо було окремо трансфігурувати частину одного цілого; Гаррі довелося б трансфігурувати всю стіну, а на це знадобляться години, а то й дні безперервних зусиль, якщо він взагалі на це здатен, і якщо стіна не є частиною решти цілого замку...

Часоворот Гаррі не відкриється до дев'ятої вечора. Після цього він зможе повернутися до шостої вечора — перед тим, як двері було зачинено.

Як довго триватиме катувальне закляття?

Гаррі ковтнув слину. Сльози знову підступали йому до очей.

Його неповторно творчий розум щойно запропонував геніальну ідею: Гаррі міг відрізати собі руку пилкою з набору інструментів, що зберігався в його капшучку. Це, звісно, буде боляче, але набагато менш болісно, ніж больове закляття Драко, адже нервів уже не буде; і в нього були джгуги у наборі цілителя.

І це, вочевидь, була відразливо дурна ідея, що про неї Гаррі шкодуватиме решту життя.

Але Гаррі не знав, чи витримає він дві години тортур.

Він хотів *вийти* з кабінету, він хотів вийти з кабінету *зараз*, він не хотів чекати тут і кричати дві години, доки він не зможе скористатися часоворотом, йому треба *вибратися* й знайти когось, хто зможе зняти катувальне закляття з його руки...

Думай! закричав Гаррі на свій мозок. *Думай! Думай!*

Слизеринські спальні були переважно порожні. Люди вечеряли. Чомусь Драко не відчував голоду.

Драко зачинив двері до своєї особистої кімнати й замкнув її, зачарував, щоб була замкнена, квіетнув її, сів на ліжко й почав плакати.

Це було нечесно.

Це було нечесно.

Драко вперше справді *програв*. Батько попереджав його, що програвати по-справжньому вперше буде вкрай неприємно, але він втратив *так багато*, це нечесно, нечесно, що він програв *усе* першого ж разу, коли програв.

Десь у підземеллях хлопець, що насправді подобався Драко, кричав від болю. Драко ніколи раніше не завдавав болю тим, хто йому подобався. Карати людей, що заслуговували на це, мало бути весело, проте йому було просто погано. Про це батько його не попереджав, і Драко було цікаво, чи то це тяжкий урок, що його кожен має навчитися,

коли підросте, чи то Драко просто був слабким.

Драко хотілося, щоб це Пенсі кричала. Тоді він почувався би краще.

А найгірше було те, що він знав: шкодити Гаррі Поттеру могло бути помилкою.

Хто тепер залишився у Драко? Дамблдор? Після того, що він скоїв? Драко б швидше згорів живцем.

Драко доведеться повернутися до Гаррі Поттера, адже йому більше немає куди йти. І якщо Гаррі Поттер скаже, що той йому не потрібен, то Драко буде нічим, просто жалюгідним хлопчиськом, що ніколи не зможе стати смертежером, ніколи не приєднається до фракції Дамблдора, ніколи не вивчить науку.

Пастка була бездоганно розставлена, бездоганно виконана. Батько попереджав Драко, знову і знову, що по жертву в темних ритуалах ніколи не можна було повернути. Але батько не знав, що ці клятві маґли винайшли ритуали, що не потребували паличок, ритуали, які ти можеш виконати під чужим впливом, навіть не знаючи про це. І це лише одна з жахливих таємниць, що їх знали науковці й приніс із собою Гаррі Поттер.

Тоді Драко почав плакати сильніше.

Він не хотів цього, він *не хотів цього*, але вороття не було. Він уже був науковцем.

Драко знав, що йому треба повернутися, звільнити Гаррі Поттера та вибачитися. Це було б розумно.

Натомість Драко залишився в ліжку й схлипував.

Він вже завдав болю Гаррі Поттерові. Це може бути єдиний раз, коли в Драко буде нагода, і він зберігатиме ці спогади до кінця життя.

Хай він кричить.

Гаррі кинув рештки пилки на підлогу. Мідні завіси

виявилися непрохідними — на них не було ані подряпини, і Гаррі почав підозрювати, що навіть якби він у відчай трансфігурував кислоту чи вибухівку, вони нічого б не зробили дверям. Але були й гарні новини: ця спроба знищила пилку.

Годинник показував дві хвилини по сьомій, тобто залишилося менш ніж п'ятнадцять хвилин, і Гаррі намагався пригадати, чи є в нього в капшучку якісь інші гострі речі, що потребували знищення, і тоді в ньому знову почали здійматися сльози. Якби ж тільки часоворот відкрився, він зміг би повернутися та *запобігти...*

І тоді Гаррі зрозумів, який він *дурний*.

Його не вперше зачинили в кімнаті.

Професорка Макґонеґел уже розповіла йому, як це робиться правильно.

...вона також сказала йому не використовувати часоворот для таких випадків.

Чи зрозуміє професорка Макґонеґел, що цей випадок *справді давав дозвіл* на особливий виняток? Чи просто відбере часоворот?

Гаррі зібрав усі свої речі, всі докази у капшучок. Позбувся блювотиння з підлоги за допомогою «Брудозникс», хоча з потом, що ним просякнула його мантія, це не допомогло. Він облишив перекинуті столи перекинутими — це було недостатньо важливо, щоб робити це однією рукою.

Коли все було зроблено, Гаррі поглянув на свій годинник. Чотири хвилини по сьомій.

Тоді Гаррі почав чекати. Минали секунди, що здавалися роками.

О сім хвилин по сьомій двері відчинилися.

Обличчя професора Флитвіка з пухнастою бородою виглядало дуже занепокоєним.

— З тобою все гаразд, Гаррі? — запитав писклявий го-

лос вихователя гуртожитку Рейвенклов. — Я отримав записку, де було написано, що ти тут зачинений...

Розділ 24. Мак'явельська гіпотеза інтелекту

Дж. К. Ролінг скручується й атакує, непомічена; Орка кружляє, важко зігнувшись.

Дія 3:

Драко чекав у невеличкій ніші з вікнами, що він знайшов був поряд з Великою Залою. Його нудило.

Буде розплата, і вона буде чималою. Драко усвідомив це, щойно прокинувся й зрозумів, що не наважиться зайти до Великої Зали на сніданок, бо може побачити там Гаррі Поттера, і Драко гадки не мав, що буде далі.

Почулися кроки.

— Ось тут, — пролунав голос Вінсента. — Слухай, в боса настрій кепський сьогодні, то краще дивися що робиш.

Драко збирався живцем здерти шкуру з цього недомка й відіслати очищену тушу із запитом на більш розумного слугу, наприклад, дохлого щура.

Звуки кроків однієї людини віддалилися, а іншої наблизилися.

Нудота Драко посилилася.

В полі зору з'явився Гаррі Поттер. Той мав дуже нейтральне обличчя, проте оздоблена синім мантия була якоюсь кривою, ніби він надягнув її неправильно...

— *Твоя рука*, — бездумно бовкнув Драко.

Гаррі підняв лівицю, ніби йому самому було цікаво.

Кисть безвольно хиталася, ніби була мертвою.

— Мадам Помфрі сказала, що це не назавжди, — тихо сказав Гаррі. — Вона сказала, що рука має здебільшого відновитися до початку завтрашніх занять.

На мить він сприйняв ці новини з полегшенням.

А потім Драко зрозумів.

— Ти пішов до мадам Помфрі, — прошепотів Драко.

— Звісно пішов, — сказав Гаррі Поттер, ніби стверджував очевидне. — У мене ж рука не працювала.

Драко повільно усвідомлював, *яким* повним дурнем він був — набагато гіршим, ніж ті старші слизеринці, що він з них кепкував.

Він просто вважав був безсумнівним те, що ніхто не звертатиметься до професорів, якщо з ними щось зробить Мелфой. Що ніхто не захоче привертати до себе пильну увагу Луціуса Мелфоя, за жодних обставин.

Проте Гаррі Поттер не був маленьким заляканим гафелпафцем, що старався триматися подалі від гри. Він уже грав у неї, уже привернув увагу батька.

— Що ще сказала мадам Помфрі? — запитав Драко, його душа сховалася в п'яти.

— Професор Флитвік сказав, що застосоване до моєї руки закляття є темним катівним прокльоном, що це вкрай серйозна справа, і що моя відмова назвати винного абсолютно неприйнятна.

Запала довга тиша.

— А потім? — тремтячим голосом запитав Драко.

Гаррі Поттер ледь усміхнувся.

— Я глибоко вибачився, через що професор Флитвік *вкрай* спохмурнів. Тоді я сказав професорові Флитвіку, що все це й справді дуже серйозна, таємна, *делікатна* справа, і що я вже проінформував директора про цей проєкт.

Драко скрикнув.

— Ні! Флитвік не проковтне це просто так! Він запитає Дамблдора!

— І справді, — сказав Гаррі Поттер. — Мене негайно привели до кабінету директора.

Тепер Драко тремтів. Якщо Дамблдор приведе Гаррі Поттера до Чарверсуду, добровільно чи ні, і змусить Хлопчика-Що-Вжив засвідчити під сироваткою правди, що Драко катував був його... Надто багато хто любить Гаррі Поттера, батько може *програти* це голосування...

Батько зміг би переконати Дамблдора не робити цього, проте не *задарма*. Зовсім не задарма. Тепер у гри є правила, більше не можна погрожувати кому завгодно. Але Драко потрапив до рук Дамблдора з власної волі. І Драко дуже цінний заручник.

Хоча тепер Драко не може стати смертежером, і є не настільки цінним, як гадає батько.

Ця думка ранила його серце, мов різальні чари.

— І що далі? — прошепотів Драко.

— Дамблдор миттєво зробив висновок, що це ти. Він знав, що ми спілкувалися.

Найгірший з можливих сценаріїв. Якби Дамблдор не здогадався був, хто винен, то, можливо, не ризикнув би скористатися виманологією, лише щоб з'ясувати... Але якщо Дамблдор *знав*...

— І? — вичавив з себе Драко.

— Ми трохи побалакали.

— І?

Гаррі Поттер вишкірився.

— І я пояснив йому, що в його ж інтересах нічого не робити.

Розум Драко врізався в цегляну стіну й розтікся по ній. Він просто витріщався на Гаррі Поттера, роззявивши рота, ніби дурень.

Аж так довго Драко згадував.

Гаррі знав таємничий секрет Дамблдора — саме той, що ним користувався Снейп.

Тепер Драко ясно собі це уявляв. Дуже суворий Дамблдор, що приховує свою жагу, доки пояснює Гаррі, яка це страшенно серйозна справа.

І Гаррі, що ввічливо каже Дамблдорові тримати язика за зубами заради свого ж блага.

Тато попереджав був його про таких людей: людей, що можуть зруйнувати твоє життя й все одно так подобатися, що їх складно належним чином ненавидіти.

— Після чого, — сказав Гаррі, — директор сказав професорові Флитвіку, що це й справді таємна й делікатна справа, про яку його заздалегідь проінформували, і що він вважає, що негайне розв'язання цього питання не допомогло б ані мені, ані будь-кому іншому. Професор Флитвік почав казати щось про те, що хитрі плани директора вже перетнули межу, і тоді я перервав його й пояснив, що це була моя *власна* ідея, а не щось, до чого мене примусив директор, тоді професор Флитвік крутнувся на місці й почав читати лекцію *мені*, тоді директор перервав *його* й сказав, що я, як Хлопчик-Що-Вижив, приречений до дивних і небезпечних пригод, і буде лише безпечніше, якщо я втраплятиму в них навмисно, а не чекатиму, доки вони трапляться випадково, а тоді професор Флитвік розвів руками й почав верещати своїм

високим голосом на нас *обох* про те, що йому начхати, яку кашу ми заварили разом, але доки я в гуртожитку Рейвенклов такого більше не трапиться, інакше він мене викине з нього, і я зможу піти до Грифіндору, де всій цій *дамблдорщині* й місце...

Гаррі *дуже* заважав Драко ненавидіти його.

— Хай там як, — сказав Гаррі, — я б не хотів, щоб мене викинули з Рейвенклову, отже я пообіцяв професорові Флитвіку, що нічого подібного більше не станеться, а як станеться, то я просто скажу йому, хто це зробив.

Погляд Гаррі мав би бути холодним. Але не був. Його голос мав би звучати, як смертельна погроза. Але не звучав.

І Драко спало на думку питання, що мало б бути очевидним, і воно одразу звело нанівець його настрої.

— Чому... ти не сказав?

Гаррі підійшов до вікна, під сонячне проміння, що проникло до ніші, і поглянув назовні, на зелені землі Гогвортсу. Світло осяювало його, його мантию, його обличчя.

— Чому не сказав? — повторив Гаррі й затнувся. — Напевно, я просто не міг злитися на тебе. Я знав, що завдав тобі болю першим. Я навіть не можу сказати, що ми квити, адже те, що я зробив з тобою, набагато гірше за те, що ти зробив зі мною.

Драко ніби налетів на ще одну цегляну стіну. Гаррі цілком міг би сказати все це древньогрецькою, Драко зрозумів би стільки ж.

Розум Драко понишпорив у пошуках відповідних моделей поведінки й повернувся ні з чим. Це твердження було зізнанням, що не було в інтересах Гаррі. Навіть якщо Гаррі намагався зробити Драко своїм вірним слугою, він не мав би такого казати тепер, коли мав над ним владу. Для цього Гаррі мав наголошувати на тому, яким він був

добрим, а не на тому, якої шкоди він завдав Драко.

— І все одно, — сказав Гаррі, тепер тихіше, ледь не пошепки, — будь ласка, не роби такого більше, Драко. Це було боляче, і я не впевнений, що зможу таке пробачити вдруге. Я навіть не впевнений, що зможу захотіти пробачити.

Драко просто не міг второпати.

Гаррі що, намагався *дружити* з ним?

Гаррі Поттер не може бути настільки тупим, щоб вважати, ніби це досі можливо після того, що Драко зробив був.

Можна було бути комусь другом і союзником, чого Драко й намагався досягти з Гаррі, або можна було знищити його життя й не залишити йому жодного вибору. Але робити і те, і те одночасно — неможливо.

Проте Драко не міг уявити, що *ще* Гаррі міг намагатися зробити.

І тоді дещо дивне спало на думку Драко, щось, про що Гаррі говорив був без упину вчора.

А саме: *перевір це*.

Тепер ти пробудився як учений, сказав був Гаррі, *і навіть якщо ти ніколи не навчишся користуватися цією силою, ти завжди... шукатимеш... методів... перевірити те... у що віриш... Ці зловісні слова, що їх переривав біль агонії, все лунали в розумі Драко.*

Якщо Гаррі *прикидався* другом, що каювся через те, що завдав комусь болю...

— Ти *планував* зробити це зі мною! — сказав Драко, він навіть спромігся зробити це звинувачувальним тоном. — Ти зробив це не через злість, а через те, що *хотів* цього!

Дурень, скаже Гаррі Поттер, *звісно я спланував це, і тепер ти мій...*

Гаррі повернувся обличчям до Драко.

— Те, що відбулося вчора, *не йшло* за планом, — ніби вичавив з себе Гаррі. — *За планом* я мав навчити тебе, чому завжди краще знати правду, а вже потім ми мали спробувати разом відкрити правду про кров, і хай якою була б відповідь, ми б прийняли її. Вчора я... діяв покwapом.

— Завжди краще знати правду, — холодно сказав Драко. — Ніби ти зробив мені *послугу*.

Гаррі кивнув, чим зовсім зірвав Драко дах, і сказав:

— Що, як Луціусу спаде на думку те ж, що й мені, що проблема в тому, що сильніші чарівники мають менше дітей? Він може почати платити найсильнішим чистокровним чарівникам, щоб ті мали більше дітей. Насправді, якби теорія чистоти крові *була* правильною, то саме це Луціус *мав би* робити — розбиратися з проблемою на *своєму* боці, де він може щось зробити негайно. І зараз, Драко, ти єдиний друг Луціуса, що спробує зупинити його від марнотратства, адже ти єдиний, хто знає *справжню* відповідь і може передбачити справжні наслідки.

Драко спало на думку, що Гаррі Поттера зростили були в настільки дивному місці, що він тепер, фактично, більше магічна істота, ніж чарівник. Драко просто не міг вгадати, що Гаррі скаже чи зробить далі.

— Чому? — запитав Драко. Додати болю від зради до свого голосу було зовсім нескладно. — Чому ти *зробив це* зі мною? Яким *був* твій план?

— Ну, ти спадкоємець Луціуса, і вір чи ні, але Дамблдор гадає, що я належу йому. Отже ми могли б вирости й продовжувати їхню битву. Або ми можемо робити щось інше.

Розум Драко повільно прийняв це.

— Ти хочеш розпочати між ними смертельну битву, а потім захопити владу, коли вони обидва будуть виснажені.

Драко відчув сильний страх у грудях. Він *має* спробувати зупинити це, хай чого йому це коштуватиме...

Але Гаррі похитав головою.

— О небо, *ні!*

— Ні?..

— Ти б на таке не погодився, і я теж. Це *наш* світ, ми не хочемо його ламати. Але уяви, скажімо, що Луціус вважатиме, що Таємне Товариство — це твій інструмент і ти на його боці, а Дамблдор вважатиме, що Таємне Товариство — це мій інструмент і я на його боці. Луціус вважатиме, що ти перетягнув мене й Дамблдор вірить, що Таємне Товариство моє, а Дамблдор вважатиме, що я перетягнув тебе й Луціус вірить, що Таємне Товариство твоє. Відповідно, вони обидва допомагатимуть нам, але лише так, щоб інший не помітив.

Драко не треба було прикидатися, що він онімів.

Якось тато взяв був його на п'єсу під назвою «Трагедія Лайта» про *надзвичайно* розумного слизеринця на ім'я Лайто, що вирішив очистити світ від зла за допомогою древнього персня, що міг вбити будь-кого, чиє обличчя й ім'я він знав. І йому протистояв інший надзвичайно розумний слизеринець — злодій на ім'я Лолайт, що завжди носив маскування, яке приховувало його справжнє обличчя. І Драко кричав і плескав там, де треба, особливо посередині; а потім п'єса завершилася сумно, і Драко був страшенно розчарований, а батько лагідно зазначив, що слово «трагедія» було прямо в назві.

Потім батько запитав Драко, чи зрозумів той, чому вони пішли були на цю п'єсу.

Драко відповів, що для того, щоб навчити його бути хитрим, як Лайт й Лолайт, коли він виросте.

Батько сказав, що Драко не міг помилятися сильніше, і зазначив, що хоч Лолайт дуже хитро приховував обличчя, не було жодної причини назвати Лайтові своє ім'я.

Батько продовжив спростовувати майже кожну частину п'єси, а очі Драко все ширшали й ширшали. І на завершення батько сказав, що такі п'єси *завжди* нереалістичні, бо якби письменник знав, що *дійсно* робитиме хтось *дійсно* такий розумний, як Лайт, то він спробував би захопити світ сам, а не писав би про це п'єси.

Тоді батько розповів йому про правило трьох: жоден план, що вимагає, щоб сталися більш ніж три різні речі, ніколи не спрацює в справжньому житті.

Батько пояснив *далі*, що оскільки лише дурень намагатиметься втілити *найскладніший з можливих* план у життя, то справжнім максимумом є дві речі.

І ось тепер Драко просто не міг знайти слів, щоб описати невимовно колосальну нереалістичність генерального плану Гаррі.

Але *саме такої* помилки можна було припуститися, якщо в тебе не було наставників, і ти думав, що дуже розумний, і навчався був планування з п'єс.

— Отже, — сказав Гаррі, — як тобі мій план?

— Він хитрий... — повільно сказав Драко. Кричати «*геніально!*» й благоговійно набирати повітря було б надто підозріло. — Гаррі, можна поставити питання?

— Звісно.

— Чому ти купив Грейнджер дорогий капшучок?

— Щоб показати, що я не тримаю зла, — миттєво відповів Гаррі. — Хоча я також очікую, що їй буде незручно відмовлятися від моїх невеличких прохань протягом кількох місяців.

І тоді Драко зрозумів, що Гаррі *дійсно* намагався бути його другом.

Хід Гаррі проти Грейнджер був хитрим, можливо навіть геніальним. Зроби так, щоб твій ворог тебе не підозрював, і щоб він почувався в боргу перед тобою, як перед другом, щоб коли тобі треба буде правильно його роз-

ташувати, ти міг би його *просто попросити*. Драко не міг такого зробити — його ворог був би надто недовірливим, але Хлопчик-Що-Вижив міг. Тому першим кроком плану Гаррі було подарувати ворогові дорогий подарунок. Драко б не подумав про таке, проте це *могло* спрацювати...

Якщо ти був ворогом Гаррі, то його плани спочатку складно було прорахувати, вони навіть могли бути дурними, проте його хід думок *мав сенс*, і коли ти його розумів, ти міг збагнути, що він намагається завдати тобі шкоди.

А те, як Гаррі поведився з Драко зараз, *не мало* сенсу.

Бо якщо ти був *другом* Гаррі, то він намагався дружити з тобою в чужий, незбагнений спосіб, як його виховали були маґли, навіть якщо це означало знищення всього твого життя.

Тиша затягнулася.

— Я знаю, що це було страшенне зловживання нашою дружбою, — нарешті сказав Гаррі. — Але, Драко, будь ласка, зрозумій, що загалом я просто хотів, щоб ми разом знайшли правду. Чи можеш ти таке пробачити?

Розвилка на два шляхи, але лише з одного з них можна повернутися до іншого пізніше, якщо Драко змінить думку...

— Гадаю, я розумію, що ти намагався зробити, — збрехав Драко. — Отже так.

Очі Гаррі засяяли.

— Я дуже радий чути це, Драко, — м'яко сказав він.

Двоє учнів стояли в ніші: Гаррі досі під самотнім сонячним променем, а Драко в тіні.

І тут Драко з жахом і відчаєм усвідомив, що хай якою страшною долею було бути другом Гаррі, тепер Гаррі мав так багато можливостей погрожувати Драко, що бути його ворогом було навіть *гірше*.

Напевно.

Мабуть.

Ну, він завжди міг стати його ворогом пізніше...

Він приречений.

— Отже, — сказав Драко. — Що тепер?

— Продовжуємо навчання наступної суботи?

— Сподіваюся, наступне заняття не буде схожим на попереднє...

— Не хвилюйся, не буде. Ще декілька *таких* субот, і ти станеш кращим за мене.

Гаррі засміявся. Драко — ні.

— О, і доки ми тут, — сказав Гаррі з сором'язливою усмішкою. — Я знаю, що зараз невдалий час, проте, насправді, я хотів попросити поради про дещо.

— Гаразд, — сказав Драко, досі зосереджений на попередньому твердженні.

Погляд Гаррі став пильним.

— Щоб купити цей капшучок, я використав майже все золото, що я зміг вкрасти зі свого сховища в «Грінґотсі»...

Що.

— ...і ключ у Макґонегел, чи, можливо, тепер у Дамблдора. А я саме збираюся розпочати план, що потребуватиме деяких коштів, то я хотів поцікавитися, чи знаєш ти якийсь метод отримати доступ до свого...

— Я позичу тобі гроші, — сказав рот Драко абсолютно рефлекторно.

Гаррі здавався здивованим, проте приємно здивованим.

— Драко, ти не мусиш...

— Скільки?

Гаррі назвав суму, і Драко не зовсім впорався не виказати шоку на лиці. На це були потрібні майже всі кишень-

кові гроші, що їх батько дав був Драко на рік. У нього залишиться лише декілька ґалеонів...

Потім Драко подумки штовхнув себе. Йому треба було просто написати батькові й пояснити, що грошей немає через те, що йому вдалося *позичити їх Гаррі Поттеру*, тоді батько надішле йому особливу записку з привітанням золотими чорнилами, гігантською шоколадною жабобою, яку можна буде їсти два тижні, і вдесятеро більше ґалеонів на випадок, якщо Гаррі Поттеру знадобиться ще.

— Це забагато, чи не так, — сказав Гаррі. — Вибач, не треба було просити...

— Перепрошую. Я — *Мелфой*, знаєш. Я просто здивувався, що ти *хотів* так багато.

— Не хвилюйся, — весело сказав Гаррі Поттер. — Це ніяк не загрожує інтересам твоєї родини, це просто один мій злий задум.

Драко кивнув.

— Тоді жодних проблем. Хочеш забрати гроші прямо зараз?

— Звісно.

Коли вони покинули нішу й пішли в напрямку підземель, Драко не стримався й запитав:

— Чи *можеш* ти сказати, для якого плану це потрібно?

— Ріта Скітер.

Драко подумав на себе дуже погані слова, проте вже було надто пізно, щоб відмовитися.

Коли вони досягли підземель, Драко вже почав збирати думки докупти.

Йому *справді* складно було ненавидіти Гаррі Поттера. Гаррі *дійсно* намагався дружити — просто він божевільний.

Але через це Драко не відмовиться від помсти, і навіть не відкладатиме її.

— Отже, — сказав Драко після того, як роздивився навколо, щоб перевірити, чи є хтось поряд. Їхні голоси, звісно, будуть приглушеними, проте додаткова обережність ніколи не зайва. — Я тут подумав. Коли ми приведемо новаків до Таємного Товариства, вони мають *вважати*, що ми рівні. Інакше достатньо лише *одного* з них, щоб вибавкати план батькові. Ти вже це продумав, так?

— Звичайно.

— Чи *будемо* ми рівними?

— Боюся, що ні, — відповів Гаррі. Відчувалося, що він намагався сказати це м'яко, як і те, що він намагався стримати чималу зневагу, і це в нього не дуже виходило. — Вибач, Драко, проте ти ще навіть не знаєш, що означає слово «Баєсове» у *Баєсове Таємне Товариство*. Тобі треба буде навчатися місяцями, доки ми зможемо когось іще прийняти, і це лише для того, щоб ти міг *гідно зробити вигляд*, що ми рівні.

— Бо я знаю недостатньо науки, — сказав Драко старанно нейтральним голосом.

Гаррі похитав головою.

— Проблема не в тому, що тобі невідомі окремі наукові факти на кшталт дезоксирибонуклеїнової кислоти. *Це* не завадило б тобі бути рівним мені. Проблема в тому, що ти не натренований в методах раціональності — *глибших таємних знаннях про те, як усі ці відкриття було зроблено*. Я спробую__ навчити тебе, але їх значно складніше опанувати. Подумай, що ми зробили вчора, Драко. Так, ти зробив свій внесок. Проте лише я керував процесом. Ти відповів на деякі питання. Я ставив їх усі. Ти допомагав штовхати. Напрямок тримав лише я. А без методів раціональності, Драко, неможливо направляти Таємне Товариство куди треба.

— Ясно, — дещо розчаровано сказав Драко.

Голос Гаррі став навіть більш м'яким.

— Я старатимуся поважати твою компетенцію щодо людської всячини, Драко. Проте й ти маєш поважати мою компетенцію, і немає просто *жодних* шансів, що ти можеш бути рівним мені щодо керування Таємним Товариством. Ти був науковцем лише *один день*, ти знаєш *один* секрет про дезоксирибонуклеїнову кислоту й не навчений *жодному* з методів раціональності.

— Розумію, — сказав Драко.

І він розумів.

Людська всячина, сказав Гаррі. Захопити владу в Таємному Товаристві, напевно, не буде навіть складно. А потім він вб'є Гаррі Поттера про всяк випадок...

На передній план вийшли спогади про те, як погано йому було вчора, коли він знав, що Гаррі десь кричить.

Драко подумав ще декілька поганих слів.

Добре. Він *не вб'є* Гаррі. Гаррі виховали маґли, не його провина, що він божевільний.

Натомість Гаррі житиме далі, просто щоб Драко міг сказати йому, що це все для його ж власного блага, що насправді він має бути вдячним...

І з раптовою насолодою Драко усвідомив, що це *й справді* було для блага Гаррі. Якщо Гаррі спробує виконати свій план водити Дамблдора й батька, як kota за ниткою, то він *помре*.

Так було *ще краще*.

Драко забере всі мрії Гаррі так само, як Гаррі вчинив був з ним.

Драко скаже Гаррі, що це заради його ж блага, і це буде цілковитою правдою.

Драко триматиме у своїх руках Таємне Товариство й владу науки, щоб очистити чаклунський світ, і тоді батько

пишатиметься ним настільки, ніби він став смертежером.

Злі плани Гаррі Поттера будуть зіпсовані, і сили добра візьмуть гору.

Бездоганна помста.

Хіба що...

Просто вдай, що вдаєш із себе науковця, сказав був йому Гаррі.

Драко не мав слів, щоб описати, що саме не так з головою Гаррі...

(адже Драко ніколи не чув про термін *глибина рекурсії*)

...але міг здогадатися, які плани з цього випливали.

...хіба що Гаррі *хоче*, щоб Драко розмірковував саме так заради якогось навіть *більшого* плану, в якому Драко потрапить *прямо в пастку*, якщо спробує зіпсувати цей, і Гаррі може навіть *знати*, що цей план нездійснений. *Єдиною* метою цього плану може бути змусити Драко намагатися зіпсувати його...

Ні. Як близько до *безумства*. Має бути якась межа. Плани самого Темного Лорда не були *такими* заплутаними. Таке неможливо в справжньому житті — лише в казочках батька на ніч, в яких дурні гаргуйлі завжди просували плани героя далі в спробах зупинити його.

А поряд із Драко йшов Гаррі з усмішкою на обличчі й розмірковував про еволюційне походження людського розуму.

Спочатку, перед тим як люди почали більш-менш розуміти, як працює еволюція, вони робили всілякі дикі припущення на кшталт *людський розум еволюціонував, щоб ми могли винаходити кращі інструменти*.

Це було нісенітницею, адже варто було лише одній людині з племені винайти інструмент, і решта змогли б ним користуватися, і знання переходило б і до інших

племен, і використовувалося їхніми нащадками ще сотні років. Це було чудово для наукового прогресу, проте з точки зору еволюції це означало, що той, хто винайшов щось, не отримував серйозної *переваги* пристосованості — не мав *набагато* більше дітей, ніж усі інші. Лише переваги у *відносній* пристосованості могли збільшити відносну поширеність гена в популяції й призвести якусь рідкісну мутацію до стану, коли та буде всеохопною — усі матимуть її. А геніальні винаходи не були достатньо поширеними, щоб забезпечити постійний тиск добору, що був потрібен для просування мутації. Якщо подивитися на людей з їхніми пістолетами, танками і ядерною зброєю, та порівняти їх з шимпанзе, то очевидним здогадом було, що інтелект з'явився для створення технологій. Очевидний здогад, проте неправильний.

Перед тим, як люди почали більш-менш розуміти, як працює еволюція, вони вигадували божевільні ідеї на кшталт *клімат змінився, племенам треба було мігрувати, і люди стали розумнішими, щоб розв'язати всі їхні новітні проблеми.*

Але ж мозок людських істот був у чотири рази більший за мозок шимпанзе. 20% людського метаболізму йшло на годування мозку. Люди були *сміховинно* розумнішими за всі інші види. Таке не траплялося через те, що докілья трохи підвищувало складність своїх задач. Тоді організми стали б трохи розумнішими, щоб розв'язати їх. А мозок гігантського невідповідного розміру свідчив про якийсь *безконтрольний* еволюційний процес, щось, що вимагало більшого й більшого тиску, без кінця.

І вчені сьогодення мали доволі гарний здогад, що це був за безконтрольний еволюційний процес.

Гаррі якось прочитав був відому книжку «Політика шимпанзе». Книжка описувала, як дорослий шимпанзе Льют протистояв старому альфі, Їроінові, за допомогою молоді шимпанзе Ніккі. Ніккі не втручалася напругу в

бої між Льютом та Їроіном, але заважала приборчникам Їроіна приходити йому на допомогу—відволікала їх щоразу, як було протистояння між Льютом і Їроіном. І з часом Льют переміг і став новим альфою, а Ніккі була другою за впливом...

...хоча зовсім невдовзі Ніккі утворила союз з переможеним Їроіном, скинула владу Льюта й стала *новою новою* альфа.

Це вражало: як мільйони років гуманоїди намагалися пережити *один одного*—еволюційні перегони озброєння без краю—призвели були до збільшення ментальних можливостей.

Бо, ну знаєте, людина б точно передбачила, що так станеться.

А поряд з Гаррі йшов Драко й приховував усмішку, доки обмірковував свою помсту.

Колись, можливо роки потому, проте колись Гаррі Поттер дізнається, що чекає на тих, хто недооцінює Мелфоїв.

Драко пробудився як учений протягом одного дня. Гаррі казав був, що цього не мало статися протягом місяців.

Але звісно ж, якщо ти був Мелфоем, то ти будеш більш могутнім вченим, ніж будь-хто, хто не був.

Отже, Драко навчиться всіх методів раціональності Гаррі Поттера, і коли прийде слухна мить...

Розділ 25. Стримайтеся від пропонування рішень

Щоб знайти нове життя й Дж. К. Ролінг!

Примітка автора: Оскільки зазвичай наука в цій історії відповідає реальності, я пишу попередження, що в розділах 22-25 Гаррі не розглядає багато можливостей. Одна з найважливіших: магічних генів може бути багато, проте всі вони на одній хромосомі (що не сталося б природно, проте хромосома могла бути штучною). У цьому випадку схема наслідування відповідала б схемі Менделя, проте магічна хромосома все одно могла б деградувати через схрещення хромосом з відповідним немагічним гомологом. (Гаррі читав про Менделя й хромосоми в наукових історичних книжках, проте недостатньо вивчав власне генетику, щоб знати про хромосомне схрещення. Ей, йому ж лише одинадцять.) Втім, хоча сучасний науковий журнал знайшов би ще *кучу* речей, до яких можна прискіпуватися, усе, що Гаррі вважає сильними свідченнями, і справді є сильними свідченнями — решта можливостей *малоймовірні*.

Дія 2:

(Сонце яскраво світило через зачакловану стелю Великої Зали й освітлювало учнів, що сиділи ніби просто неба, мерехтіло в тарілках і піалах, коли, свіжі після нічного сну, вони вдихали аромати сніданку й готувалися до різноманітних планів на неділю.)

Отже. Існувала лише одна річ, що робила тебе чарівником.

Це було передбачуваним, якщо подумати. ДНК переважно казала рибосомам, як зв'язувати амінокислоти разом у протеїни. Фізика ніби була цілком спроможна описувати амінокислоти, і хай скільки амінокислот з'єднати в один ланцюг, фізика стверджувала, що ви ніколи, аж ні як не отримаєте магії.

Але магія була спадковою, слідувала ДНК.

Відповідно, напевно *не ДНК* утворювала з немагічних амінокислот магічні протеїни.

Швидше ключова послідовність ДНК взагалі не давала, сама по собі, тобі магії.

Магія з'являлася деінде.

(За рейвенкловським столом сидів хлопець, що витріщався в простір, доки його правиця автоматично набирала ложкою неважливу їжу до рота з того, що стояло прямо перед ним. Напевно можна було поставити туди купу землі, і він би не помітив.)

І з якоїсь причини Джерело Магії зважало на окремий маркер ДНК серед індивідуумів, що більше нічим не відрізнялися від інших звичайних людей, нащадків мавп.

(Насправді за столом чимало хлопців і дівчат витріщалися в простір. Це все ж таки був *рейвенкловський* стіл.)

Інші аргументи теж вказували на той самий висновок. *Складні* механізми завжди були у всіх індивідуумів видів зі статевим розмноженням. Якщо ген Б залежав від гена А, то А мав бути корисним сам по собі й стати

майже всеохопним у генофонді самостійно, перед тим, як Б стане корисним достатньо часто, щоб спричинити перевагу в пристосованості. Коли вже Б ставав всеохопним, то можна отримати варіант А*, що залежатиме від Б, а потім В, що залежатиме від А* і Б, потім Б*, що залежатиме від В, доки весь механізм не розвалиться, якщо вилучити бодай один з них. Проте все це мало відбуватися *послідовно* — еволюція ніколи не дивилася наперед, еволюція ніколи не почне надавати перевагу Б з *розрахунком*, що А стане всеохопним пізніше. Еволюція була простим історичним фактом, що хай які організми мали найбільше дітей, саме їхні гени будуть частішими в наступному поколінні. Отже кожна частинка складного механізму ставала майже всеохопною перед тим, як інші частини механізму розвилися, щоб залежати від її присутності.

Тому *складні, взаємозалежні* механізми — могутні витончені протейнові машини, що були рушієм життя, завжди були *всеохопними* у видах зі статевим розмноженням — крім рідкісних *не-взаємозалежних варіантів*, з яких можна було вибрати в будь-яку мить для повільного подальшого ускладнення. Саме тому всі людські істоти мали однаковий проєкт мозку, однакові емоції, однакові вирази обличчя, що були з'єднані з цими емоціями. Ці адаптації були складними, і, відповідно, *мали бути всеохопними*.

Якби магія була такою — великою складною адаптацією з купою потрібних генів, то дитина від чарівника й магла отримала б лише половину частин машини, а половина машини працює не дуже. А чарівників маглівського роду взагалі не існувало б — жодного. Навіть якби кожна частина механізму потрапила до маглівського генофонду, вони ніколи б не склалися разом в одному індивідуумі в чарівника.

Не існувало якоїсь генетично ізольованої долини лю-

дей, що натрапили на еволюційний шлях, який привів до утворення витончених магічних секцій мозку. Такі складні генетичні механізми в разі схрещення чарівників з маґлами ніколи не виникли б знову в маґлородцях.

Отже хай яким чином гени робили з тебе чарівника, але в них *не було* схем складних механізмів.

Це ще одна причина, чому Гаррі передбачав був, що мала місце схема Менделя. Якщо магічні гени не були складними, то навіщо існувати більш ніж одному?

І втім, сама маґія видавалася доволі складною. Закляття для замикання дверей не давало відчиняти двері і не давало трансфігурувати завіси і чинило опір закляттям «*Finite Incanthum*» та «*Алогомора*». Багато всього для досягнення однієї речі: це можна було назвати орієнтацією на мету, чи, якщо простіше, цілеспрямованістю.

Існувало лише дві відомих причини цілеспрямованої складності. Природній добір, що створював речі на кшталт метеликів. І розумне проектування, що створювало речі на кшталт машин.

Не було схоже, щоб маґія була чимось, що себе відтворює. Закляття були цілеспрямовано складними, проте не як метелики — складними для того, щоб робити копії себе. Закляття були складними для того, щоб слугувати користувачу, як машина.

Отже якийсь розумний розробник створив Джерело Магії й сказав йому приділяти увагу окремому маркеру ДНК.

Наступна очевидна думка була якось пов'язана зі словом «Атлантида».

Гаррі вже питав був про це Герміону — ще на потязі до Гогвортсу після того, як почув слово від Драко, — згідно з її знаннями, нічого, крім самого слова, не було відомо.

Це могло бути лише легендою. Але також здавалося реалістичним, щоб цивілізація користувачів маґії, осо-

бливо тих, що жили до інтердикту Мерліна, впоралася себе підірвати.

Хід думок вів далі: Атлантида була ізольованою цивілізацією і якимось чином створила Джерело Магії й наказала йому слугувати лише людям з генетичним атлантичним маркером — кров'ю Атлантиди.

За цією логікою слова, що їх вимовляли чарівники, й рухи палички не були достатньо складними, щоб створити ефекти закляття самостійно, — на відміну від трьох мільярдів базових пар людської ДНК, що й *справді* були достатньо складними, щоб побудувати людське тіло з нічого; на відміну від того, як комп'ютерні програми приймали тисячі байтів даних.

Отже, слова й рухи палички були лише спусковими механізмами, важелями, що тягнули за ниточки якоїсь прихованої, значно складнішої машини. Кнопками — не схемами.

І, як і комп'ютерна програма не скомпілюється, якщо припуститися єдиного одруку, так і Джерело Магії не ре-агуватиме, якщо не вимовити закляття бездоганно.

Логіка була непохитною.

І з цього був єдиний можливий висновок.

Тисячі років тому древні пращури чарівників сказали були Джерелу Магії левітувати речі лише якщо ти казав...

«Вінґардіум Левіоза».

Гаррі важко схилився над столом і втомлено підпер чоло правицею.

Була така історія часів зародження штучного інтелекту, коли все тільки-но почалося, і ніхто ще не усвідомив, що проблема складна. Про професора, що доручив одному зі своїх випускників розв'язати задачу комп'ютерного зору.

Гаррі починав розуміти, що той випускник мав почувати.

Це могло затягнутися.

Чому закляття «Алогомора» потребувало більших зусиль, якщо це було просто натискання кнопки?

Хто був достатньо дурним, щоб вбудувати закляття «Авада Кедavra», що його можна було використовувати лише за допомогою ненависті?

Чому безмовна трансфігурація вимагала повного ментального розділення концепції форми й концепції матеріалу?

Гаррі може не впоратися з цією задачею до випуску з Гогвортсу. Він може й досі працювати над нею, коли йому буде *тридцять років*. Герміона не помилялася була: раніше Гаррі *не усвідомлював* цього насправді. Він просто вимовляв промову про цілеспрямованість, що мала надихати.

Розум Гаррі швидко розглянув можливість того, щоб насправді усвідомити, що він може взагалі ніколи не розв'язати цієї задачі, а потім вирішив, що це вже занадто.

Крім того, якщо він добереться до безсмертя протягом перших декількох десятиліть, то все буде гаразд.

Який метод використав Темний Лорд? Якщо подумати, то той факт, що Темному Лордові якимось чином вдалося пережити смерть свого тіла, був майже *нескінченно* важливішим за той факт, що він намагався захопити чаклунську Британію...

— Перепрошую, — сказав з-за його спини голос, якого він очікував, проте вкрай неочікуваним тоном. — Коли вам буде зручно, містер Мелфой г'речно просить вас про зустріч.

Гаррі не похлинувся пластівцями. Він натомість обернувся й оглянув містера Креба.

— *Це я* перепрошую. Хіба ти не хотів сказати «Бос хоче потеревенити з тобою»?

Здавалося, це не потішило містера Креба.

— Містер Мелфой сказав розмовляти, як належить.

— Я тебе не чую. Ти не розмовляєш, як належить.

Гаррі обернувся до своєї тарелі з дрібними синіми кристалами пластівців й неспішно з'їв ще одну ложку сніданку.

— Бос хоче потеревенити з тобою, — почувся загрозливий голос з-за спини. — Краще ходімо, якщо піклуєшся про свою шкуру.

Ось. *Тепер* все йшло за планом.

Дія 1:

— *Причина?* — запитав старий чарівник. Він не виказував люті на обличчі. Хлопець перед ним був жертвою, і його зовсім не треба було лякати ще більше. — *Ніщо* не може виправдати...

— Я з ним вчинив ще гірше.

Старий чарівник залякнув від жаху.

— Гаррі, *що ти накоїв?*

— Я обманом змусив Драко вважати, що я обманом змусив його взяти участь у ритуалі, що вимагав у пожертву його віру в чистоту крові. А це означає, що він не зможе стати смертежером, коли виросте. Він втратив усе, директоре.

У офісі запанувала тиша, що її порушували лише тихе пихкання й свистіння маленьких дивних штукочин, яке за деякий час починало сприйматися як відсутність звуків.

— Отакої, — сказав старий чарівник, — я й *справді* почуваюся дурнем. А я-то очікував, що ти намагатимешся привести до спокути спадкоємця Мелфойів, скажімо, *показавши йому справжню дружбу й доброту*.

— *Ха!* Ага, ніби це могло б спрацювати.

Старий чарівник зітхнув. Це вже занадто.

— Скажи мені, Гаррі. Тобі хоча б *спало на думку*, що є щось *негармонійне* в тому, щоб приводити до спокути когось за допомогою брехні й обману?

— Я все зробив без прямої брехні, і оскільки тут ідеться про Драко Мелфоя, то гадаю, ви хотіли сказати *гармонійно*.

Хлопець явно був задоволеним собою.

Старий чарівник похитав головою у відчаї.

— *І це наш герой*. Ми всі приречені.

Дія 5:

Здавалося, що довгий вузький тунель з грубого каменю без жодного джерела світла, крім дитячої палички, тягнувся кілометрами.

Причина цього була проста: він *тягнувся* кілометрами.

Була третя ранку, і Фред з Джорджем розпочали свій шлях таємним проходом, що вів від статуї одноклої відьми в Гоґвортсі до підвалу «Медових руць» — крамниці солодошів у Гоґсміді.

— Як вона? — тихо запитав Фред.

(Не те щоб хтось слухав, просто дивно було розмовляти нормальним голосом, коли йдеш таємним ходом.)

— Досі барахлить, — сказав Джордж.

— Обидва, чи...

— Пульсуючий знову виправився. Другий — як завжди.

Карта була надзвичайно могутнім артефактом. Вона була здатна відстежувати кожну розумну істоту в межах школи у реальному часі за ім'ям. Майже безсумнівно її створили разом з постанням Гоґвортсу. Те, що почали з'являтися помилки, було *не добре*. Вірогідно, ніхто крім Дамблдора не зміг би її полагодити, якби вона зламалася.

А близнюки Візлі не збиралися показувати Карту Дамблдоріві. Це була б жахлива образа мародерів — чотирьох невідомих, яким вдалося вкрасти частину системи охорони Гоґвортсу — щось, що напевно створив сам Салазар Слизерин, — і перетворити це на *інструмент для витівок учнів*.

Хтось вважав би це неповагою.

Хтось вважав би це злочином.

Близнюки Візлі свято вірили, що якби про це дізнався Годрик Грифіндор, то він схвалив би.

Брати йшли далі й далі, переважно в тиші. Близнюки Візлі розмовляли один з одним, коли продумували нові витівки, чи коли один з них знав щось, чого не знав другий. Інакше в цьому не було сенсу. Якщо в них була однакова інформація, то, переважно, в них були однакові думки й вони приймали однакові рішення.

(У старі часи, коли народжувалися близнюки-чаклуни, було традицією вбивати одного з них одразу після народження.)

З часом Фред та Джордж вилізли до запорошеного підвалу, що в ньому були розкидані бочки й стелажі з дивними інгредієнтами.

Фред та Джордж чекали. Було б неввічливим робити щось інше.

Невдовзі худий чоловік у чорній піжамі, позіхаючи, спустився сходами, що вели до підвалу.

— Привіт, хлопці, — сказав Амброзій Флум. — Не чекав на вас сьогодні. У вас вже скінчилися запаси?

Фред та Джордж вирішили, що розмовлятиме Фред.

— Не зовсім, містере Флум, — сказав Фред. — Ми сподівалися, що ви нам допоможете з чимось значно... цікавішим.

— Ну, хлопці, — гнівно сказав Флум. — Сподіваюся,

ви не розбудили мене лише для того, щоб я знову сказав вам, що не продам вам товарів, через які у вас можуть бути справжні проблеми. Принаймні доки вам не виповниться шістнадцять...

Джордж без жодного слова дістав дещо з мантиї й передав це Флумові.

— Ви це бачили? — запитав Фред.

Флум подивився на вчорашній випуск «Щоденного віщуну» й сердито кивнув. На сторінці був заголовок «НАСТУПНИЙ ТЕМНИЙ ЛОРД?» й зображення молодого хлопця, що його якийсь учень сфотографував з невластиво холодним і нещадним виразом обличчя.

— Навіть від Мелфоя я такого не чекав, — гаркнув Флум. — Цькувати хлопця, ще коли йому лише одинадцять! Цього чоловіка треба розмолоти й пустити на шоколад!

Фред та Джордж одночасно кліпнули очима. За Рітою Скітер стояв *Мелфой*? Гаррі Поттер не попередив був їх... що безперечно означало, що Гаррі не знав. Він ніколи не вплутував би їх, якби знав...

Фред та Джордж перезирнулися. Ну, Гаррі *не треба* знати, доки завдання не виконано.

— Містере Флум, — тихо сказав Фред, — Хлопчику-Що-Вижив потрібна ваша допомога.

Флум поглянув на них.

Потім зітхнув.

— Гарзд, — сказав Флум, — чого ви хочете?

Дія 6:

Коли Ріта Скітер полювала на смачну здобич, вона не звертала уваги на метушню мурах, з яких складалася решта всесвіту, тому вона ледь не зіткнулася з плішивим юнаком, що заступив їй дорогу.

— Міс Скітер, — сказав чоловік надто жорстоким і холодним голосом для когось з таким молодим обличчям. — Яка приємна зустріч.

— Геть з дороги, гультіпако! — кинула Ріта й спробувала його обійти.

Чоловік так бездоганно повторив її рухи, що здавалося, ніби жоден з них взагалі не поворухнувся — просто вулиця трохи посунулася, доки вони стояли на місці.

Ріта примружила очі.

— Та ким ти себе уявив?

— Як нерозумно, — сухо сказав чоловік. — Було б мудро запам'ятати обличчя смертежера під прикриттям, що навчає Гаррі Поттера, як стати наступним темним лордом. Зрештою, — лиха посмішка, — навряд чи ви б захотіли випадково зустрітися з такою людиною на вулиці, особливо після того, як обливали її брудом у газеті.

Ріті знадобився деякий час, щоб згадати, про що він. Це Квірін Квірел? Він здавався надто молодим і надто старим водночас: за обличчям, якщо прибрати жорстокий та зверхній вираз, йому можна було дати тридцять п'ять — сорок. І в нього вже випадало волосся? Він що, не міг дозволити собі цілителя?

Ні, це неважливо. У неї був час і місце, де треба бути жучком. Вона щойно отримала анонімне повідомлення, що мадам Боунз зацікавилася одним зі своїх молодших помічників. За це Ріта отримала б солідний бонус, якби змогла довести це — мадам Боунз була однією з перших у списку жертв. Інформатор сказав, що Боунз і молодий помічник обідатимуть у спеціальній кімнаті «У Мері» — дуже популярній кімнаті для певних речей. Кімнати, що, як вона виявила, була захищена від усіх приладів для підслуховування, проте не від гарного синього жучка, що міг примоститися на одній зі стін...

— Геть з дороги! — сказала Ріта й спробувала від-

штовхнути Квірела. Рука Квірела ледь торкнулася її руки, коли він ухилився, і Ріта похитнулася від того, що її поштовх зустрів лише повітря.

Квірел закотив лівий рукав мантиї й показав ліву руку.

— Дивіться, — сказав Квірел, — Чорної мітки немає. Я б хотів, щоб ваша газета опублікувала спростування.

Ріта не стримала здивованого сміху. Ну звісно він не був справжнім смертежером. Газета ніколи не опублікувала б статтю, якби був.

— І не мрій, гультіпако. Котися звідси.

Квірел мить витріщався на неї.

Потім посміхнувся.

— Міс Скітер, — сказав Квірел. — Я сподівався знайти щось, що вас переконає. Втім, я вже бачу, що не зможу відмовити собі в задоволенні просто розчавити вас.

— Багато хто вже намагався. А тепер геть з дороги, гультіпако, або я покличу аврорів і тебе заарештують за перешкоджання журналістиці.

Квірел легко вклонився їй та пройшов повз.

— Прощавай, Ріто Скітер, — пролунав його голос за її спиною.

Коли Ріта продовжила просування вперед, вона ледве почула, що чоловік щось наспівував, доки віддалявся.

Ніби *таке* могло її налякати.

Дія 4:

— Вибачте, я пас, — сказав Лі Джордан. — Я більш люблю стиль гігантського павука.

Хлопчик-Що-Вижив сказав був, що в нього *важливе* завдання для Ордену Хаосу, щось *важливе* й таємне, більш значне й складне, ніж їхні звичайні витівки.

А потім Гаррі Поттер розпочав промову, що надихала, проте була дещо туманною. Промовою про те, що

Фред, Джордж і Лі мали приголомшливий потенціал, якби ж то вони тільки навчилися бути *дивнішими*. Щоб робити життя людей *нереальним*, а не просто дивувати їх якимись еквівалентами відер з водою над дверима. (Фред та Джордж зацікавлено переглянулися — такого вони ще не робили.) Гаррі Поттер нагадав їм про витівку з Невілом — про яку його засоромив Сортувальний Капелюх, як зазначив з каяттям Гаррі, — але це змусило Невіла *сумніватися у своєму розумі*. Невіл мав почуватися так, ніби його раптом перенесли до альтернативного всесвіту. Саме так всі почувалися, коли побачили, як вибачається Снейп. Саме це була *справжня сила витівок*.

«Ви зі мною?» — крикнув був Гаррі Поттер, і Лі Джордан відповів: «ні».

— Можеш на нас розраховувати, — сказав Фред, чи може Джордж, адже не було жодних сумнівів, що Годрик Ґрифіндор відповів би «так».

Лі Джордан сумно посміхнувся, підвівся й пішов з безлюдного коридору, що був під дією закляття «Квіетус», де чотири члени Ордену Хаосу зустрілися були й всілися в змовницьке коло.

Три члени Ордену Хаосу перейшли до справи.

(Все було не *так* сумно. Фред та Джордж все одно співпрацюватимуть з Лі над витівками гігантського павука, як і завжди. Вони почали називати це Орденем Хаосу лише для того, щоб привабити Гаррі Поттера, після того, як Рон розповів був їм про те, який Гаррі дивний та злий, Фред та Джордж вирішили були врятувати Гаррі, показавши йому справжню дружбу й доброту. На щастя, це більше не здавалося потрібним — хоча вони *не зовсім* були в цьому впевнені...)

— Отже, — сказав один з близнюків, — про що йдеться?

— Ріта Скітер, — сказав Гаррі. — Ви знаєте, хто це?

Фред та Джордж похмуро кивнули.

— Вона почала про мене розпитувати.

Це були погані новини.

— Можете здогадатися, чого я від вас хочу?

Фред та Джордж дещо спантеличено перезирнулися.

— Ти хочеш, щоб ми підкинули їй найцікавіші з наших цукерок?

— Ні, — сказав Гаррі. — Ні, ні, *ні!* Це ідеї гігантського павука! Ну ж бо, що б *ви* зробили, якби почули, що Ріта Скітер шукає на *вас* компромат?

Так все стало очевидним.

На обличчях Фреда та Джорджа повільно розповзлися усмішки.

— Розпустили б чутки самі, — відповіли вони.

— *Саме так*, — сказав Гаррі, широко всміхаючись. — Проте це мають бути не просто *якісь* чутки. Я хочу навчити людей ніколи не вірити тому, що газети кажуть про Гаррі Поттера, так само, як маґли не вірять нічому, що в газетах пишуть про Елвіса. Спочатку я гадав завалити Ріту Скітер таким потоком чуток, що вона не знатиме, чому вірити, але тоді вона просто нависмикує ті, що здаватимуться правдоподібними й поганими. Отже, я від вас хочу, щоб ви створили про мене липову історію і якимось чином змусили Ріту Скітер повірити в неї. Але вона має бути такою, щоб потім всі *не сумнівалися*, що це липа. Ми хочемо обдурити Ріту Скітер та її редакторів, але *потім* мають з'явитися докази, що це все було неправдою. І звісно — враховуючи ці вимоги — історія має бути якомога *сміховиннішою*, та все одно її мають надрукувати. Ви розумієте, чого я від вас хочу?

— Не зовсім... — повільно сказав Фред чи Джордж. — Ти хочеш, щоб ми *вигадали* історію?

— Я хочу, щоб ви зробили це *все*, — сказав Гаррі

Поттер. — Вибачте, я наразі дещо заклопотаний, і ще я хотів би мати змогу чесно сказати, що гадки не мав, що таке станеться. Здивуйте мене.

На мить на обличчях Фреда та Джорджа з'явилася дуже зла посмішка.

Потім вони знову стали серйозними.

— Але ж Гаррі, ми насправді не знаємо, як щось таке зробити...

— То дізнайтеся, — сказав Гаррі. — Я у вас вірю. Не *цілковито* вірю, але якщо ви *не можете* такого зробити, то *скажіть* мені про це, і я попрошу когось іншого, чи зроблю все сам. Якщо у вас є справді гарна ідея — і щодо сміховинної історії, і як переконати Ріту Скітер та її редакторів надрукувати її — тоді не вагайтеся й втілюйте її. Але не робіть чогось посереднього. Якщо ви не можете вгадати чогось *потрясного*, просто скажіть про це.

Фред та Джордж занепокоєно переглянулися.

— Я не можу нічого вгадати, — сказав Джордж.

— Я теж, — сказав Фред. — Вибач.

Гаррі витріщився на них.

А потім Гаррі почав пояснювати, як треба міркувати.

Подейкували, що на це треба більше за дві секунди, сказав Гаррі.

За жодних обставин не треба оголошувати *будь-що* неможливим, казав Гаррі, доки ви не дістали годинник і не подумали про це принаймні п'ять хвилин, за його хвилиною стрілкою. Не п'ять хвилин фігурально, а п'ять хвилин за справжнім годинником.

Більш того, казав Гаррі, його голос був категоричним і він сильно стукав рукою по підлозі, ви *не починаєте* з негайного пошуку рішень.

Тоді Гаррі занурився в пояснення щодо якогось досліджу, що його провів хтось на ім'я Норман Маер, хто працю-

вав якимось організаційним психологом, і він попросив два набори груп з розв'язання задач розібратися з завданням.

Задача, сказав Гаррі, була про трьох робітників, що виконували три завдання. Молодший працівник хотів просто виконувати найлегше з завдань. Старший працівник хотів регулярно змінювати завдання, щоб не нудьгувати. Експерт з ефективності рекомендував дати молодшому робітникові найлегше завдання, а старшому — найскладніше, що буде на 20% продуктивніше.

Одному набору груп з розв'язання задач дали інструкцію «Не пропонуйте рішення, доки не обговорите задачу якомога докладніше без таких пропозицій».

Другому набору груп з розв'язання задач не давали жодних інструкцій. І ті люди вчинили природно й відреагували на задачу негайними пропозиціями рішень. І люди прив'язалися до цих рішень й почали їх захищати, сперечатися щодо відносної важливості свободи та ефективності тощо.

Перший набір груп з розв'язання завдань — ті, кому дали інструкцію спочатку *обговорити* проблему, а *потім* розв'язувати її, — з набагато більшою ймовірністю знаходили рішення дати молодшому працівнику найлегше завдання, а іншим двом людям регулярно змінювати решту завдань, що, за даними експерта, було поліпшенням на 19%.

Починати з пошуку рішень — це робити все *абсолютно в неправильному порядку*. Як починати обід з десерту, тільки *погано*.

(Гаррі також цитував когось на ім'я Робін Дауес, ніби що важча задача, то ймовірніше, що люди намагатимуться розв'язати її негайно.)

Отже Гаррі збирався залишити цю задачу на Фреда

та Джорджа, вони розглянуть питання з усіх точок зору й розпочнуть мозковий штурм будь-яких бодай трохи придатних ідей. Вони не намагатимуться прийти до справжнього рішення, доки не завершать з цим, хіба що вони *справді* вигадують щось потрясне в процесі, у цьому випадку вони запишуть цю ідею, щоб потім повернутися до неї. І він не хоче чути від них нічого на кшталт *у нас не вийшло нічого вигадати* принаймні тиждень. Дехто десятиліттями намагався дещо вигадати.

— Є питання? — запитав Гаррі.

Фред та Джордж витріщилися один на одного.

— У мене немає.

— У мене теж.

Гаррі слабо кахикнув.

— Ви не поцікавилися своїм бюджетом.

Бюджетом? подумали вони.

— Я міг би просто назвати вам суму, — сказав Гаррі. — Проте, гадаю, *це* більш вас *надихне*.

Руки Гаррі сховалися під мантією й дістали звідти...

Фред та Джордж ледь не впали, хоча вони вже сиділи.

— Не витрачайте заради того, щоб витратити, — сказав Гаррі. На кам'яній підлозі навпроти них мерехтіла цілковито неймовірна кількість грошей. — Витрачайте лише якщо цього потребує потрясність. Але на те, чого вимагає потрясність, витрачайте без вагань. Якщо щось залишиться, просто повернете потім. Я довіряю вам. О, і десять відсотків з цього — ваші, незалежно від того, скільки ви витратите...

— Ми *не можемо!* — верескнув один з близнюків. — Ми не беремо за таке гроші!

(Близнюки ніколи не брали гроші за щось незаконне. Без відома Амброзія Флума вони продавали всю його продукцію з нульовою надбавкою ціни. Фред та Джордж хо-

тіли мати змогу засвідчити — якщо треба, то під сироваткою правди, — що вони не йшли на злочин заради прибутку, а просто надавали суспільні послуги.)

Гаррі похмуро на них поглянув.

— Але ж я прошу вас серйозно попрацювати. Дорослому б заплатили за щось таке, і це *все одно* вважалось б послугою другові. Не вийде просто найняти людину для такого завдання.

Фред та Джордж похитали головами.

— Гарзд, — сказав Гаррі. — Я просто куплю вам дорогі подарунки на Різдво, а якщо ви повернете їх мені, то я їх спалю. Тепер ви навіть *не знаєте*, скільки я на них витрачу, крім, очевидно, того факту, що я на них витрачу більше, ніж якби ви просто взяли гроші. І я куплю вам ці подарунки у *будь-якому разі*, тож подумайте про це перед тим, як казати мені, що *ви не можете вигадати нічого потрясного*.

Гаррі підвівся, усміхаючись, почав йти, доки Фред та Джордж сиділи, роззявивши рота від подиву. Він пройшов декілька кроків, а потім обернувся.

— О, і останнє. Хай що ви робитимете, не вплутуйте професора Квірела. Він не любить публічності. Знаю, що набагато легше змусити людей вірити в дивні речі про професора із захисту, ніж про будь-кого іншого, і вибачте, що так заважаю вам, але, будь ласка, не вплутуйте в це професора Квірела.

Потім Гаррі обернувся й зробив ще кілька кроків далі...

Озираючись востаннє й м'яко сказав:

— Дякую.

І пішов.

Запала довга мовчанка, коли він пішов.

— Отже, — сказав один.

— Отже, — сказав другий.

— Професор із захисту не полюбляє публічності, чи не так.

— Гаррі не надто добре нас знає, чи не так.

— Ні, не знає.

— Ми не витрачатимемо на це його гроші, звісно.

— Звісно ні. Це було б неправильно. Ми обробимо професора із захисту окремо.

— Ми зробимо так, щоб декілька ґрифіндорців написали Скітер і сказали...

— ...що його рукав якимось піднявся під час заняття з захисту, і вони побачили Чорну мітку...

— ...і що він напевно навчає Гаррі Поттера різноманітним жахливим речам...

— ...і що він найгірший професор із захисту з усіх навіть у Гогвортсі, що в нього не просто *не виходить* нас навчати, а що він все робить неправильно, повністю протилежно до того, як має бути...

— ...наприклад, стверджує, що смертельне прокляття можна застосовувати лише за допомогою любові, через що воно стає доволі непридатним.

— Це мені подобається.

— Дякую.

— Готовий закластися, що професорові з захисту це теж сподобалося б.

— У нього є почуття гумору. Він би не називав нас так, як називає, якби в нього не було почуття гумору.

— Але чи ми справді зможемо виконати завдання Гаррі?

— Гаррі сказав обговорити питання перед тим, як спробувати знайти відповідь, тож зробимо це.

Близнюки Візлі вирішили, що Джордж буде захопленим, а Фред сумніватиметься.

— Воно все якимось не узгоджується, — сказав Фред. —

Він хоче, щоб було достатньо сміховинно, щоб усі сміялися зі Скітер і знали, що це неправда, але хоче, щоб Скітер повірила в це. Ми не можемо зробити й те, і те одночасно.

— Нам доведеться сфабрикувати якісь докази, щоб переконати Скітер, — сказав Джордж.

— Це було рішення? — запитав Фред.

Вони обміркували це.

— Можливо, — сказав Джордж, — але я не думаю, що треба *аж так* строго до цього підходити, а ти?

Близнюки безпорадно знизали плечима.

— Отже, тоді липові докази мають бути достатньо гарними, щоб переконати Скітер, — сказав Фред. — Чи можемо ми таке зробити самостійно?

— Ми не маємо робити це самостійно, — сказав Джордж і вказав на купу грошей. — Ми можемо найняти інших для допомоги.

Обличчя близнюків стали задумливими.

— Тоді бюджет Гаррі може швидко вичерпатися, — сказав Фред. — Це купа грошей для нас, але не купа грошей для когось на кшталт Флума.

— Можливо, люди даватимуть знижку, якщо знатимуть, що це для Гаррі, — сказав Джордж. — Але найважливіше, насамперед, хай що ми зробимо, щоб воно було *неможливим*.

Фред моргнув.

— Що ти маєш на увазі, *неможливим*?

— Таким неможливим, щоб у нас не було неприємностей, бо ніхто не повірить, що ми могли таке зробити. Таким неможливим, що навіть Гаррі почне сумніватися. Воно має бути нереальним, має змусити людей сумніватися у власному розумі, воно має бути... *краще за Гаррі*.

Очі Фреда були широко розплющеними від подиву. Таке іноді між ними траплялося, хоч і не часто.

— Але чому?

— То були витівки. То *все* були витівки. Пиріг був витівкою. Нагадайко був витівкою. Кіт Кевіна Ентвісла був витівкою. *Снейп* був витівкою. Ми майстри витівок у Гоґвортсі, ми що, впадемо на спину й здамося без бою?

— Він Хлопчик-Що-Вижив, — сказав Фред.

— А ми близнюки Візлі! Він *кинув нам виклик*. Він сказав, що ми можемо зробити щось, як він. Але готовий закластися, що він впевнений, що ми ніколи не зробимо щось так само добре, як він.

— Його правда, — сказав Фред, що дещо нервував. Близнюки Візлі *подеколи* не погоджувалися навіть коли в них була однакова інформація, проте завжди в таких випадках їм це здавалося неприродним, ніби принаймні один з них робив щось не так. — Ми ж про *Гаррі Поттера*. Він може робити неможливе. Ми — ні.

— А ось і можемо, — сказав Джордж. — І ми маємо бути *більш* неможливими, ніж він.

— Але... — сказав Фред.

— Так вчинив би Ґодрик Ґрифіндор, — сказав Джордж.

Це все вирішило, і близнюки повернулися назад до... хай що було для них звичним режимом.

— Гаразд, тоді...

— ...подумаймо про це.

Розділ 26. Помічання спантеличення

Яка фуб моґ. Граґ пабавап зінк ватум ґазорк. Чамбл спаз Дж. К. Ролінґ.

Прийомні години професора Квірела були з 11:40 до 11:55 ранку четверга. Це для всіх учнів усіх років. Просто постукати в його двері коштувало один бал Квірела, а якщо він вважав, що причина візиту не була варта його часу, то можна було втратити ще п'ятдесят.

Гаррі постукав у двері.

Була пауза. Потім почувся злий голос.

— Гадаю, ви можете й зайти, містере Поттер.

Ще перед тим, як Гаррі встиг доторкнутися до ручки, двері розчахнулися, вдаривши стіну з пронизливим ляскотом, ніби щось зламалося в деревині, чи камінні, чи й там, і там.

Професор Квірел, відкинувшись на стільці, читав підозріло стародавню на вигляд книжку в обкладинці з темно-синьої шкіри зі срібними рунами на корінці. Його очі не відривалися від сторінок.

— Я не в доброму гуморі, містере Поттер. А коли я не

в доброму гуморі, то я не та людина, поряд з якою приємно бути. Заради вашого ж блага, швидко завершуйте свою справу та йдіть.

Холод сочився з кімнати, ніби там містилося щось, що проливає тьму, як лампи проливають світло, і це при тому, що воно стримувалося.

Це захопило Гаррі зненацька. *Не в доброму гуморі*, видавалося, неповно описувало ситуацію. Що могло так турбувати професора Квірела?..

Ну, друзів просто так не кидають, коли в них поганий настрої. Гаррі обережно зайшов до кімнати.

— Чи можу я чимось допомогти...

— Ні, — сказав професор Квірел, досі не відводячи очей від книжки.

— Тобто, якщо ви мали справу з ідіотами й хочете поговорити з кимось розумним...

Запала на диво довга тиша.

Професор Квірел із шумом згорнув книжку, й вона зникла з тихим шипінням. Тоді він підвів погляд, і Гаррі здригнувся.

— Гадаю, інтелектуальна розмова буде наразі мені приємною, — сказав професор Квірел тим самим злим голосом, яким запросив Гаррі зайти. — Для вас вона навряд чи буде такою, я попередив.

Гаррі глибоко вдихнув.

— Обіцяю, що не буду проти, якщо ви гаркатимете на мене. Що сталося?

Холод у кімнаті ніби посилився.

— Шестикласник-ґрифіндорець застосував прокляття на одному з моїх перспективних учнів, шестикласнику-слизеринці.

Гаррі ковтнув слину.

— Яке саме... прокляття?

І тут професор Квірел припинив стримувати свою лють.

— Нащо цікавитися такими неістотними питаннями, містере Поттер? Наш друг шестикласник-ґрифіндорець не вважав це важливим!

— Ви *серйозно*? — запитав Гаррі перед тим, як встигнув себе зупинити.

— Ні, я сьогодні в жахливому настрої просто так. *Так, я серйозно, дурню!* Він не знав. Він *дійсно не знав*. Я не вірив, доки аврори не підтвердили за допомогою сироватки правди. Він у *шостому класі Гоґвортсу* й застосовує темне прокляття високого рівня, *не знаючи, що воно робить*.

— Ви ж не маєте на увазі, — сказав Гаррі, — що він *помилився* щодо його дії, що він якимось чином прочитав опис іншого закляття...

— Він знав лише, що прокляття треба направити на ворога. Він *знав*, що це все, що він знав.

І цього було достатньо, щоб закляття спрацювало.

— Я не розумію, як щось із таким крихітним мозком могло ходити на двох ногах.

— І справді, містере Поттер, — сказав професор Квірел.

Була пауза. Професор Квірел схилився вперед і підібрав срібну чорнильницю зі стола, повертів її в руках, роздивляючись, ніби розмірковував, як би йому закатувати чорнильницю до смерті.

— Шестикласник-слизеринець серйозно постраждав? — запитав Гаррі.

— Так.

— Шестикласника-ґрифіндорця виховували маґли?

— Так.

— Дамблдор відмовляється виключати його, адже бідолашний хлопчик не знав?

Руки професора Квірела аж побіліли на чорнильниці.

— *Ви до чогось ведете, містере Поттер, чи просто стверджуєте очевидне?*

— Професоре Квірел, — авторитетно сказав Гаррі, — усім вихованим маглами учням у Гоґвортсі потрібна лекція з безпеки. Їм треба розказати про настільки сміховинно очевидні речі, що жодному з вихованих чарівниками не спаде на думку згадати про них. Не застосуйте заклять, що роблять щось вам невідоме, не варіть високорівневі зілля без нагляду в туалеті, про причину існування законів про неповнолітню магію, про всі базові речі.

— Навіщо? — запитав професор Квірел. — Нехай дурні мруть перед тим, як встигнуть розмножитися.

— Якщо ви не проти втратити декількох шестикласників-слизеринців разом з ними.

Чорнильниця загорілася в руках професора Квірела й горіла жахливо повільно, огидне червоно-оранжеве полум'я роздирало метал й ніби відкушувало невеличкі шматки від неї. Срібло скручувалося під час плавлення, ніби безуспішно намагалося втекти. Чувся металевий пронизливий скрегіт, ніби чорнильниця кричала.

— Гадаю, ви маєте рацію, — сказав професор Квірел з покірною усмішкою. — Я розроблю лекцію, щоб переконатися, що учні маґлівського роду, що надто тупі, щоб жити, не заберуть з собою когось цінного, коли покидатимуть нас.

Чорнильниця кричала й горіла далі в руках професора Квірела, дрібні краплі металу, не згасаючи, крапали на стіл, ніби чорнильниця плакала.

— Ви не тікаєте, — зауважив професор Квірел.

Гаррі розкрив рота.

— Якщо ви збираєтеся сказати, що не боїтеся мене, — сказав професор Квірел, — *не треба.*

— Ви найстрашніша людина з усіх, що я знаю, — сказав Гаррі, — і однією з головних причин цього є ваш контроль. Я просто не можу уявити, щоб ви комусь зашкодили, якщо не прийняли свідомого рішення це зробити.

Вогонь у руках професора Квірела згас і він обережно поставив знищену чорнильницю на стіл.

— Ви кажете такі приємні речі, містере Поттер. Ви брали заняття з лестоців? Можливо, у містера Мелфоя?

Гаррі зберігав нейтральний вираз обличчя, і на секунду надто пізно збагнув, що міг би з тим же успіхом підписати зізнання. Професор Квірел не зважав на те, який у тебе вираз, він зважав на стан розуму, що робив його ймовірним.

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел. — Мати в друзях містера Мелфоя корисно, містере Поттер, і він багато чого може вас навчити, але, сподіваюся, ви не зробили помилки, довіривши йому надто багато таємниць.

— Він не знає нічого такого, що загрожувало б мені, якби стало відомим, — сказав Гаррі.

— Вітаю, — сказав професор Квірел з легкою усмішкою. — То в якій справі ви сюди прийшли?

— Гадаю, я завершив з підготовчими вправами з блокології та готовий до занять з інструктором.

Професор Квірел кивнув.

— Я супроводжуватиму вас до «Грінґотсу» цієї неділі, — він зробив паузу й поглянув на Гаррі з усмішкою. — І ми можемо навіть трохи прогулятися, якщо бажаєте. Мені щойно спало на гадку дещо приємне.

Гаррі кивнув, усміхаючись у відповідь.

Коли Гаррі вийшов з офісу, то почув, що професор Квірел наспівує мелодію.

Гаррі був радий, що зміг підбадьорити його.

У ту неділю купа людей шепотіли в коридорах, принаймні коли Гаррі повз них проходив.

І багато хто показував пальцем.

І чимало дівочого хихотіння.

Це почалося за сніданком, коли хтось запитав був Гаррі, чи чув той новини. Гаррі швидко перервав його й сказав, що якщо новини були написані Рітою Скітер, то він не хотів їх *чути*, він хотів сам прочитати статтю.

Тоді виявилось, що мало учнів Гогвортсу отримували примірники «Щоденного віщуна», а ті примірники, що їх ще не викупили у власників, передавалися далі якоюсь складною чергою, і ніхто насправді не знав, у кого наразі була газета...

Тому Гаррі застосував закляття «Квієтус» і пішов снідати, довіривши сусідам за столом позбуватися багатьох, багатьох допитливих учнів. І він як міг не зважав на сміх, привітальні усмішки, співчутливі обличчя, недовіру, страшні погляди та звуки падіння посуду, коли нові люди спускалися на сніданок та дізнавалися.

Гаррі було *дуже* цікаво, але ж *справді* не годиться псувати артистичність виконання, почувши лише переповідку.

Наступні декілька годин він виконував домашнє завдання у безпеці валізи після того, як сказав своїм сусідам покликати його, якщо хтось дістане для нього саму газету.

Гаррі досі нічого не знав о десятій ранку, коли покинув Гогвортс у диліжансі разом з професором Квірелом, що сидів попереду праворуч і наразі розпластався в зомбі-режимі. Гаррі сидів у протилежному куті, так далеко, як тільки дозволяв диліжанс, — позаду ліворуч. Навіть так у Гаррі було постійне почуття неминучого, доки диліжанс трясся невеличким проходом через незаборонений ліс. Через це було дещо важко читати, особливо враховуючи, що матеріал був складним, і Гаррі раптом захотілося по-

читати натомість одну з дитячих науково-фантастичних книжок...

— Ми поза захисними чарами, містере Поттер, — пролунав голос професора Квірела спереду. — Час іти.

Професор Квірел обережно зійшов з диліжанса, опанувавши себе. Гаррі ж зістрибнув.

Гаррі саме зацікавився, яким чином вони туди дістануться, як професор Квірел сказав «Лови!» і кинув йому бронзовий кнат, що його Гаррі бездумно піймав.

Гігантський невідчутний гак зачепив Гаррі за живіт та смикнув його з силою, тільки не було жодного відчуття прискорення, і ось вже за мить Гаррі стояв посеред алеї Діагон.

(Перепрошую, що? запитав його мозок.)

(Ми щойно телепортувалися, пояснив Гаррі.)

(Цього не траплялося в середовищі пращурів, поскаржився мозок Гаррі й дезорієнтував його.)

Гаррі похитнувся — його ноги призвичаювалися до брукованої вулиці після ґрунту лісового коридору, яким вони їхали. Він випрямився, хоч у нього досі трохи паморочилося в голові: йому здавалося, що метушливі відьми й чаклуни трохи погойдувалися, а галас від продавців ніби весь час переміщувався, доки його мозок намагався розставити все на свої місця.

Ще мить, і за спиною Гаррі в декількох кроках почувся звук смоктання й хлопок, і коли Гаррі озирнувся, там вже був професор Квірел.

«Ви не проти...» — сказав Гаррі, а професор Квірел водночас почав: «Боюся, мені...».

Гаррі зупинився. Професор Квірел — ні.

— ...треба відійти й запустити один процес, містере Поттер. Як мені докладно роз'яснили, я відповідальний за абсолютно все, що з вами станеться, тому я залишу вас з...

— Газетою, — сказав Гаррі.

— Прошу?

— Чи будь-де, де я можу купити примірник «Щоденного віщуна». Залиште мене там, і я буду щасливим.

Незабаром Гаррі доставили до книгарні, дорогою він почув декілька тихих неясних погроз. А продавець отримав *менш* неясні погрози, судячи з того, як він зіщулився, і як його очі зиркали то на Гаррі, то на вхід.

Якщо книгарня згорить, то Гаррі мав чекати там посеред пожежі, доки не повернеться професор Квірел.

Тим часом...

Гаррі швидко огледівся.

Книгарня була доволі маленькою й низькосортною: видно було лише чотири шафи, і на найближчій Гаррі бачив лише тоненькі, погано зроблені книжки зі зловісними назвами на кшталт «Різанина Албанії в п'ятнадцятому сторіччі».

Передусім головне. Гаррі підійшов до прилавка продавця.

— Перепрошую, — сказав Гаррі. — Один примірник «Щоденного віщуна», будь ласка.

— П'ять серпиків, — сказав крамар. — Вибач, хлопче, у мене залишилося лише три.

П'ять серпиків упали на прилавок. Гаррі відчував, що міг би збити декілька пунктів з ціни, проте наразі йому було байдуже.

Очі продавця розширилися, видається, він вперше справді подивився на Гаррі.

— *Ти!*

— *Я!*

— *Це правда? Ти дійсно...*

— *Замовкніть!* Вибачте, я чекав *цілий день*, щоб прочитати оригінальну статтю, а не почути від когось переказ,

отже, будь ласка, просто *передайте газету*, гаразд?

Крамар трохи повитріщався на Гаррі, а потім без жодного слова дістав з-під прилавка й передав Гаррі складений примірник «Щоденного віщуну».

Заголовок був таким:

ГАРРІ ПОТТЕР

ТАЄМНО ЗАРУЧЕНИЙ

З ДЖІНЕВРОЮ ВІЗЛІ

Гаррі вступився в газету.

Потім взяв її з прилавка, охайно, шанобливо, ніби це була оригінальна картина Ешера, розгорнув її й почав читати...

...про докази, що переконали Ріту Скітер.

...і про інші цікаві подробиці.

...і ще додаткові докази.

Фред та Джордж узгодили ж це спершу з сестрою, правда? Так, звісно узгодили. Там була світлина Джіневри Візлі, що самотньо зітхала над, як міг бачити Гаррі, його власним портретом. Це ж треба було інсценувати.

Але яким дивом?..

Гаррі сидів у дешевому розкладному стільці й перечитував газету вчетверте, коли двері тихенько відчинилися, і професор Квірел повернувся до крамниці.

— Перепрошую за... *що*, заради Мерліна, ви читаете?

— Здавалося б, — сказав Гаррі з благоговінням, — що на деякого містера Артура Візлі наслав закляття «Імперіус» смертежер, якого вбив мій батько, створивши таким чином борг родові Поттерів, що його мій батько вимагав сплатити шлюбом нещодавно народженої Джіневри Візлі. Люди справді тут таке роблять?

— Та *не може бути*, щоб міс Скітер була такою дурепою, щоб повірити...

Раптом професор Квірел затнувся.

Газета в руках Гаррі була повністю розгорнута. Він тримав її вертикально, доки читав, тому професор Квірел зі свого місця міг бачити текст під заголовком.

Шок на обличчі професора Квірела був витвором мистецтва, що не поступався якістю самій газеті.

— Не хвилюйтеся, — бадьоро сказав Гаррі, — це все липа.

Десь у крамниці пролунав зойк крамаря. І звук падіння стосу книжок.

— Містере Поттер... — повільно сказав професор Квірел, — ви *впевнені* в цьому?

— Доволі впевнений. Ходімо?

Професор Квірел кивнув, він здавався неуважним, і Гаррі згорнув газету й вийшов слідом за ним.

З якоїсь причини тепер Гаррі не чув жодного шуму вулиці.

Вони йшли серед тиші тридцять секунд, доки професор Квірел не заговорив.

— Міс Скітер перевірила оригінальні записи закритої сесії Чарверсуду.

— Так.

— *Оригінальні записи Чарверсуду.*

— Так.

— *Мені* було б складно таке повернути.

— Справді? Бо, якщо мої підозри правильні, то це зробив учень Гогвортсу.

— Це поза межами можливого, — сухо сказав професор Квірел. — Містере Поттер... Мені прикро це казати, але ця молода леді очікує на шлюб з вами.

— Але *це* малоймовірно. Прочитую Дугласа Адамса: неможливе часто має таку цілісність, якої бракує просто малоймовірному.

— Розумію вас, — повільно сказав професор Квірел. —

Але... ні, містере Поттер. Може це й неможливо, але я можу уявити підробку записів Чарверсуду. А щоб найвищий менеджер «Грінґотсу» завірив печаткою свого офісу свідоцтво про підробну угоду про заручення, просто неможливо уявити, а міс Скітер сама перевірила цю печатку.

— Дійсно, — сказав Гаррі, — доволі очікувано, що стільки грошей не могли перейти з рук у руки без найвищого менеджера «Грінґотсу». Видається, містер Візлі був у боргах і вимагав додаткової плати в десять тисяч ґалеонів...

— Десять тисяч ґалеонів за Візлі? Та за такі гроші можна купити доньку шляхетного роду!

— Перепрошую, — сказав Гаррі. — Але мені справді потрібно запитати, люди дійсно тут таке роблять...

— Зрідка, — похмуро сказав професор Квірел. — І, підозрюю, не після того, як нас покинув Темний Лорд. Гадаю, згідно з газетою, твій батько просто заплатив?

— У нього не було вибору. Жодного вибору, якщо він хотів задовольнити умови пророцтва.

— Віддайте мені це, — сказав професор Квірел, і газета вистрибнула з рук Гаррі так швидко, що аж порізала йому палець.

Гаррі автоматично поклав палець до рота й почав його смоктати. Він був вкрай здивований і обернувся, щоб обуритися професором Квірелом...

Професор Квірел зупинився посеред вулиці, його очі бігали туди-сюди газетою, що її тримала перед ним невидима сила.

Гаррі дивився з роззявленим від благоговіння ротом, як газета відкрилася, щоб показати другу й третю сторінку. Зовсім незабаром четверту й п'яту. Скидалося на те, що цей чоловік відкинув маскування звичайного смертного.

І після неприємно короткого часу папір охайно знову згорнувся. Професор Квірел взяв газету з повітря й кинув її Гаррі, що рефлекторно її піймав. Потім професор Квірел знову почав іти, і Гаррі автоматично поплентався за ним.

— Ні, — сказав професор Квірел, — мені теж це прощство не здається правильним.

Гаррі кивнув, досі приголомшений.

— На кентаврів могли накласти закляття «Імперіус», — похмуро сказав професор Квірел, — це можна зрозуміти. Що магія може створити, те магія може зіпсувати, і це не зовсім немислимо, щоб велика печатка «Грінґотсу» потрапила не в ті руки. Невимовців міг зіграти хтось за допомогою багатозільної настійки. Як і баварійську провидицю. І якщо докласти *достатньо* зусиль, то підробити записи Чарверсуду можливо. Ви хоч щось знаєте про те, як це було зроблено?

— У мене немає жодної правдоподібної гіпотези. Але я знаю, що це було зроблено із загальним бюджетом сорок ґалеонів.

Професор Квірел різко зупинився й крутнувся на місці, щоб обернутися до Гаррі. На його обличчі була цілковита недовіра.

— На сорок ґалеонів можна найняти компетентного зломщика захисних чарів, щоб відкрити вхід до будинку, що ви бажаєте пограбувати! На сорок *тисяч* ґалеонів, *можливо*, можна найняти команду найвидатніших професійних злочинців у світі, щоб вони підробили записи Чарверсуду!

Гаррі безпорадно знизав плечима.

— Я пам'ятатиму це наступного разу, коли захочу зекономити тридцять дев'ять тисяч дев'ятсот шістдесят ґалеонів, просто вибравши правильного підрядника.

— Я нечасто таке кажу, — промовив професор Квірел. — Я вражений.

— Я теж, — сказав Гаррі.

— І хто ж цей неймовірний учень Гогвортсу?

— Боюся, я не можу сказати.

Гаррі трохи здивувався, але професор Квірел не наполягав.

Вони йшли в напрямку будівлі «Грінґотс», розмірковуючи. Вони обидва обов'язково розглядали задачу принаймні п'ять хвилин перед визнанням своєї поразки.

— У мене відчуття, — нарешті сказав Гаррі, — що ми дивимося на це під неправильним кутом. Я якось чув історію про учнів, що прийшли в кабінет фізики, і вчителька показала їм велику металеву пластину поряд з вогнищем. Вона наказала їм обмацати металеву пластину, і вони відчули, що метал ближче до полум'я холодний, а далі — теплий. І вона сказала їм записати свої здогади з приводу того, чому так відбувається. І багато учнів написали «через те, як метал проводить тепло», інші «через рух повітря», але ніхто не сказав «це здається просто неможливим». А справжньою відповіддю було те, що вчителька ще перед приходом першого учня розвернула пластину.

— Цікаво. Звучить схоже. Чи є якась мораль у цієї історії?

— Що сила раціоналіста в здатності бути більш спантеличеним фікцією, ніж дійсністю. Якщо ви однаково добре пояснюєте будь-який результат, то у вас немає жодних знань. Учні думали, що як використати фрази на кшталт «через провідність тепла», то можна пояснити що завгодно, навіть якщо металева пластина холодніша біля вогню. Тобто вони не усвідомили, які вони спантеличені, а це означало, що обман їх спантеличує не більше, ніж правда. Якщо ви кажете мені, що на кентаврів наклали закляття «Імперіус», мені все одно здається, що щось тут не так. Я відчуваю, що я все одно спантеличений, навіть

після того, як почув це пояснення.

— Гм, — сказав професор Квірел.

Вони пішли далі.

— Я так розумію, — сказав Гаррі, — що неможливо *справді* міняти людей з їхніми копіями з альтернативних всесвітів? Ну, ніби це не наша власна Ріта Скітер, і її тимчасово відправили деінде?

— Якби *таке* було можливим, — доволі сухо сказав професор Квірел, — хіба я б досі був *тут*?

І коли вони майже підійшли до величезного білого фасаду будівлі «Грін'отсу», професор Квірел сказав:

— А. Ну *звісно*. Тепер я розумію. Спробую здогадатися, близнюки Візлі?

— *Що?* — запитав Гаррі, його голос піднявся на октаву. — *Як?*

— Боюся, я не можу сказати.

— ...Це *нечесно*.

— А я вважаю, що це надзвичайно чесно, — сказав професор Квірел, і вони пройшли крізь бронзові двері.

Був майже полудень. Професор Квірел сидів у голові стола, а Гаррі — з протилежного боку. Вони були в розкішно обставленій окремій кімнаті з диванчиками, що були наповнені подушками, і стільцями вздовж стін, а також там повсюди висіли м'які занавіски.

Вони збиралися пообідати у закладі «У Мері», що, за словами професора Квірела, був одним з найкращих ресторанів алеї Діаг'он, особливо для, він змовницьки стишив голос, для *деяких цілей*.

Це був найприємніший ресторан з усіх, в яких Гаррі бував, і його справді гризло, що професор Квірел пригощав *його* обідом.

Перша частина їхньої місії — пошуки інструктора з

блокології — завершилася успішно. Професор Квірел зі злою посмішкою сказав був Гріпхукові порекомендувати найкращого з відомих і не зважати на витрати, адже Дамблдор усе сплачує. Гоблін посміхнувся був у відповідь. Можливо й Гаррі не стримав посмішки.

А ось друга частина плану завершилася повною невдачею.

Гаррі не дозволялося брати гроші зі свого сховища без присутності директора Дамблдора чи присутності іншого представника школи, а професорові Квірелу не надали ключа. Маглівські батьки Гаррі не могли надати дозволу, адже були маглами, а магли мали приблизно стільки ж юридичних прав, скільки діти чи кошенята: вони були гарнюсінькими, отже якщо прилюдно їх катувати, то вас заарештують, проте вони не були *людьми*. Неохоче були зроблені деякі поступки з визнання батьків маглородців людьми в обмеженому сенсі, проте названі батьки Гаррі не належали до цієї юридичної категорії.

Видавалося, що в очах чаклунського світу Гаррі був фактично сиротою. Відповідно, директор Гоґвортсу чи його представники *зі шкільної системи* були опікунами Гаррі, доки той не завершить навчання. Гаррі міг дихати без дозволу Дамблдора, але лише доки той окремо не заборонить це.

Тоді Гаррі запитав був, чи може він просто *сказати* Гріпхукові, як розподілити свої вклади зі стосів золота з його сховища.

Гріпхук нерозуміюче втупився в нього й запитав, що він має на увазі, «розподілити».

Видається, банки не робили вкладів. Банки зберігали ваші золоті монети в безпечних сховищах за річну платню.

Чаклунський світ не мав поняття ринку. Чи акціонерного товариства. Чи корпорації. Існував лише родинний

бізнес, що зберігав гроші в особистих сховищах.

Позичали гроші багатії — не банки. Хоча «Грінґотс» міг бути свідком — за платню, і міг сприяти поверненню боргу — за значно більшу платню.

Добрі багатії позичали гроші друзям, і дозволяли повернути коли завгодно. *Погані багатії вимагали відсоток.*

Другого ринку позик не існувало.

Злі багатії вимагали принаймні 20% на рік.

Гаррі підвівся, відвернувся й поклав голову на стіну.

Тоді Гаррі запитав, чи потрібен дозвіл директора, щоб створити власний банк.

Тоді професор Квірел його перервав, сказавши, що їм вже час обідати, швидко провів розгніваного Гаррі через бронзові двері, алеєю Діаґон, і до гарного ресторану під назвою «У Мері», де на них чекала заброньована кімната. Видавалося, власник був шокований тим, що з професором Квірелом був Гаррі Поттер, проте довів їх до кімнати без зайвого слова.

Далі професор Квірел нарочито проголосив, що оплатить рахунок, і він явно насолоджувався виразом обличчя Гаррі.

— Ні, — сказав офіціантці професор Квірел, — нам не потрібно меню. Я буду сьогоднішню фірмову страву з пляшкою к'янти, а містер Поттер буде дірікольний суп на перше, таріль кульок рупу на друге й мелясовий пудинг на десерт.

Офіціантка, вбрана в мантію, що хоч і була суворою й офіційною, але була значно коротшою за звичайну, з повагою вклонилася й пішла, зачинивши за собою двері.

Професор Квірел махнув рукою в напрямку дверей і клямка зачинилася.

— Зверніть увагу на клямку зсередини. Ця кімната, містере Поттер, відома під назвою «Кімната Мері».

Так сталося, що вона захищена від всіх магічних методів підглядання, і я маю на увазі *всіх*. Сам Дамблдор не може дізнатися, що тут відбувається. «Кімнату Мері» використовують два типи людей. Перші беруть участь у недозволених стосунках. А другі мають цікаве життя.

— *Справді*, — сказав Гаррі.

Професор Квірел кивнув.

Гаррі трохи розтулив вуста від очікування.

— Тоді просто сидіти тут, їсти обід і не робити нічого особливого було б марнотратством.

Професор Квірел широко всміхнувся, потім дістав паличку й вказав нею на двері.

— Звісно, — сказав він, — ті, що мають цікаве життя, застосовують *ретельніші* запобіжні заходи, ніж люди, що крутять романи. Я щойно нас запечатав. Тепер ніщо не може проникнути в кімнату чи з неї — наприклад, крізь щілину під дверима. І...

Потім професор Квірел вимовив не менш ніж чотири різних закляття, жодне з яких Гаррі не впізнав.

— Навіть цього *насправді* недостатньо, — сказав професор Квірел. — Якби ми робили щось дійсно важливе, то обов'язково треба було б застосувати ще двадцять три перевірки. Якщо, скажімо, Ріта Скітер знала б чи здогадалася, що ми прийдемо сюди, то вона б теоретично могла бути в цій кімнаті під справжнім Плащем невидимості. Або вона могла б бути анімагом з якоюсь дрібною формою. Є перевірки, щоб виключити навіть такі рідкісні можливості, проте виконувати їх усіх було б клопотом. І все одно я вагаюся: можливо варто все одно їх виконати, просто щоб не привчати вас до поганого?

І професор Квірел почав постукувати пальцем по щоці, ніби замислився.

— Усе гаразд, — сказав Гаррі, — я розумію, і я запам'ятаю.

Хоча він був дещо розчарований, що вони не збиралися робити нічого дійсно важливого.

— Ну гаразд, — сказав професор Квірел. Він сперся на спинку крісла й широко всміхнувся. — Ви добре попрацювали сьогодні, містере Поттер. Я впевнений, загальна думка була вашою, навіть якщо ви доручили комусь виконання. Не думаю, що ми колись ще почуємо про Ріту Скітер. Луціус Мелфой не буде задоволеним її невдачею. Якщо вона розумна, то втече з країни, щойно збагне, що її обдурили.

Гаррі стало зле.

— За Рітою Скітер стояв Луціус?..

— О, ви цього не знали? — запитав професор Квірел.

Гаррі не думав був, що станеться з Рітою Скітер після цього.

Узагалі.

Ані крапельки.

Але ж її звільнять з роботи, ну звісно її звільнять. У неї цілком можуть бути діти в Гогвортсі, а тепер усе було гірше, значно гірше...

— Луціус її вб'є? — ледь чутно запитав Гаррі. Десь у його розумі на нього гучно кричав Сортувальний Капелюх.

Професор Квірел сухо посміхнувся.

— Якщо вам раніше не доводилося мати справу з журналістами, повірте мені на слово, що світ стає трохи яскравішим щоразу, як хтось із них помирає.

Гаррі підстрибнув зі свого стільця конвульсивним рухом. Він мав знайти Ріту Скітер та попередити її, доки не стало запізно...

— *Сядьте*, — різко сказав професор Квірел. — *Ні*, Луціус її не вб'є. Але Луціус вміє зробити життя *вкрай* неприємним для тих, хто йому погано прислужився. Міс Скітер

втече й почне життя спочатку під новим ім'ям. *Сядьте*, містере Поттер. Наразі ви нічого не можете вдіяти, і маєте дечого навчитися.

Гаррі повільно сів. На обличчі професора Квірела було розчарування й роздратування. Це зупинило Гаррі успішніше, ніж слова.

— Подеколи, — різко сказав професор Квірел, — я непокоюся, чи не змарновано на вас ваш геніальний слизеринський розум. Повторюйте за мною. Ріта Скітер була мерзенною, огидною жінкою.

— Ріта Скітер була мерзенною, огидною жінкою, — сказав Гаррі. Йому було незручно це казати, проте інших можливих дій не існувало — жодної.

— Ріта Скітер намагалася знищити мою репутацію, проте я виконав геніальний план і першим знищив її репутацію.

— Ріта Скітер кинула мені виклик. Вона програла, а я виграв.

— Ріта Скітер була перешкодою для моїх майбутніх планів. І в мене не було вибору, крім як розібратися з нею, якщо я хочу втілити свої плани.

— Ріта Скітер була моїм ворогом.

— Неможливо досягти чогось у житті, якщо не мати можливості перемагати ворогів.

— Я сьогодні переміг одного зі своїх ворогів.

— Я гарний хлопчик.

— Я заслуговую на особливу винагороду.

— А, — сказав професор Квірел, що великодушно посміхався протягом останніх декількох фраз, — як я бачу, мені вдалося привернути вашу увагу.

Це було правдою. І хоча Гаррі почувався, ніби йому нав'язали щось — ні, це було не просто почуття, йому нав'язали думку, — він не міг заперечити, що сказавши

ці слова й побачивши усмішку професора Квірела, йому стало *справді* ліпше.

Професор Квірел повільно й нарочито значуще занурив руку в мантию та дістав...

...книжку.

Вона не була схожа на жодну книжку, яку бачив Гаррі: краї та кути були неправильної форми, на думку спадало словосполучення «грубо обтесаний», ніби книжку вдобули з книжкової шахти.

— Що це? — видихнув Гаррі.

— Щоденник, — сказав професор Квірел.

— Чий?

— Однієї відомої людини, — професор Квірел широко всміхався.

— Добренько...

Професор Квірел посерйознішав.

— Містере Поттер, однією з обов'язкових якостей могутнього чаклуна є відмінна пам'ять. Ключем до загадки часто є щось, що ви прочитали двадцять років тому в старому манускрипті, чи ексцентричний перстень, що ви його побачили на пальці людини, яку зустрічали лише одного разу. Я кажу це, щоб пояснити, як мені вдалося згадати цю річ і причеплене до неї оголошення після того, як я вас зустрів значно пізніше. Розумієте, містере Поттер, за час свого життя я переглянув чимало приватних колекцій, що належать особистостям, які, гадаю, не зовсім застругують мати те, що вони мають...

— Ви *вкрали* її? — недовіжливо запитав Гаррі.

— Саме так. Насправді, зовсім нещодавно. Я вважаю, що ви оціните цю річ значно більше, ніж дрібний підлий чоловічок, що зберігав її лише для того, щоб справляти враження на своїх не менш підлих друзів її рідкісністю.

Тепер Гаррі просто роззявив рота.

— Але якщо вам мої дії здаються неправильними, містере Поттер, гадаю, ви не зобов'язані приймати свій особливий подарунок. Хоча, звичайно, я не обтяжуватиму себе зворотним викраданням. То як воно буде?

Професор Квірел перекидав книжку з руки в руку, через що Гаррі мимоволі з тривогою простягнув руки.

— О, — сказав професор Квірел, — не хвилюйтеся про дещо грубе користування. Цей щоденник можна кинути у вогнище і він залишиться неушкодженим. Хай там як — я чекаю на ваше рішення.

Професор Квірел, посміхаючись, мимохідь підкинув книжку в повітря й знову впіймав її.

Ні, сказали ґрифіндорець і гафелпафець.

Так, сказав рейвенкловець. Яку частину слова «книжка» ви двоє не зрозуміли?

Частину про крадіжку, відповів гафелпафець.

Ой, облиш, — сказав рейвенкловець, ви ж не можете всерйоз пропонувати відмовитися й провести решту життя в роздумах, що ж це було.

Здається, підсумковий результат позитивний з утилітарної точки зору, сказав слизеринець. Вважайте це економічною транзакцією, що призводить до виграшу від торгівлі, тільки без торгівлі. На додачу, ми нічого не крали і ніхто не виграє, якщо професор Квірел залишить книжку собі.

Він намагається перетягти тебе на Темну сторону! заверещав ґрифіндорець, а гафелпафець впевнено кивнув.

Не будь наївним маленьким хлопчиком, сказав слизеринець, він намагається навчити тебе Слизерину.

Ага, сказав рейвенкловець. Хай хто володів цією книжкою, він напевно був смертежером чи кимось таким. Вона належить нам.

Гаррі розкрив рота та так його й залишив — на його обличчі було видно боротьбу.

Професор Квірел, задавалося, щиро насолоджувався собою. Він тримав книжку кутком на одному пальці й балансував рукою, щоб вона залишалася вертикальною, та наспівував невеличку мелодію.

Пролунав стук у двері.

Книжка зникла під мантією професора Квірела, він підвівся зі стільця. Професор Квірел почав йти до дверей...

...і раптом похитнувся та вдарився об стіну.

— Усе гаразд, — пролунав голос професора Квірела, що звучав значно слабше, ніж зазвичай. — Сядьте, містере Поттер, це просто запаморочливе закляття. Сядьте.

Гаррі стиснув край стільця, він не знав, що слід зробити, що він *міг* зробити. Гаррі навіть не міг підійти до професора Квірела близько, якщо не хотів боротися з цим відчуттям невідворотного...

Професор Квірел випростався і, хоча він трохи важко дихав, відчинив двері.

Офіціантка зайшла з тацею їжі. Доки вона розподіляла тарілки, професор Квірел повільно повернувся до столу.

Але коли офіціантка вклонилася й пішла, професор Квірел вже сидів прямо й знову всміхався.

І все одно цей короткий епізод хай-там-що-це-було переконав Гаррі. Він не міг відмовитися, не після того, як професор Квірел пішов був на такі труднощі.

— Так, — сказав Гаррі.

Професор Квірел застережливо підняв палець, потім знову дістав паличку, знову замкнув двері й повторив ті самі три закляття, що й раніше.

Далі професор Квірел дістав книжку з мантії та кинув її Гаррі так, що він ледь не впустив її у свій суп.

Гаррі зиркнув з безпомічним обуренням на професо-

ра Квірела. Так не *роблять* з книжками, зачаклованими чи ні.

Гаррі розгорнув книжку з невід'ємною, інстинктивною обережністю. Сторінки здавалися надто товстими, з не схожою ані на маґлівський папір, ані чаклунський пергамент текстурою. А текст був...

...відсутній?

— Чи маю я бачити...

— Подивіться ближче до початку, — сказав професор Квірел, і Гаррі (він знову нічого не міг вдіяти — з невід'ємною обережністю) перегорнув багато сторінок назад.

Літери явно були написані від руки, і їх було вкрай важко прочитати, але Гаррі здалося, що слова можуть бути латинськими.

— *Що це?* — запитав Гаррі.

— Це, — відповів професор Квірел, — записи про маґічні дослідження маґлородця, що не відвідував Гогвортс. Він відповів відмовою на лист і проводив свої власні невеличкі дослідження, що ніколи не просунулися далеко без палички. З опису на оголошенні, я гадаю, що його ім'я має для вас більше значення, ніж для мене. Це, Гаррі Поттере, щоденник Роджера Бекона.

Гаррі ледь не знепритомнів.

Біля того місця стіни, об яке вдарився професор Квірел, приховалися блискучі розчавлені рештки гарного синього жука.

Розділ 27. Емпатія

Дж. К. Ролінг на 87% впевнена, що ви розпадетеся на полум'я.

Роджер Бекон жив у тринадцятому сторіччі, його вважають одним із перших приборників наукового методу. Дати науковцю щоденник його дослідів — це ніби дати письменникові ручку, але не Шекспіра, а когось, хто допоміг винайти письмо.

Нечасто можна було побачити, як Гаррі Поттер благає.

— *Будь лааааскааа*, — скиглив Гаррі Поттер.

Фред та Джордж знову похитали головами, усміхаючись.

Обличчя Гаррі Поттера було сповнене страждань.

— Але я *розповів* вам про кота Кевіна Ентвісла та про Герміону з напоєм, що зник. І я *не можу* розказати вам про Сортувальний Капелюх, Нагадайка чи професора Снейпа...

Фред та Джордж знизали плечима й почали виходити.

— Якщо колись розгадаєш, — сказали близнюки Візлі, — обов'язково дай нам знати.

— *Ви злі! Ви обидва злі!*

Фред та Джордж щільно зачинили за собою двері порожньої кімнати та старанно посміхалися деякий час — раптом Гаррі Поттер міг бачити крізь двері.

Потім вони завернули за ріг та їхні обличчя спохмурніли.

— Не думаю, що здогади Гаррі...

— ...наштовхнули тебе на якісь ідеї? — одночасно запитали вони один одного, а потім їхні плечі обвисли.

Їхнім останнім спогадом про цю справу було те, як Флум відмовився допомогти, хоча вони й не пам'ятали, що вони просили його зробити...

...але напевно вони шукали деінде й знайшли *когось*, хто допоміг їм зробити *щось* незаконне, інакше вони б не погодилися бути забуттятнутими потім.

Як вони *в принципі* спромоглися зробити це все лише за сорок галеонів?

Спочатку вони хвилювалися були, що сфабрикували настільки гарні докази, що Гаррі й *справді* одружиться з Джіні... але, видається, це теж було заплановано. Записи Чарверсуду *знову* змінили — повернули до оригінального стану. Липовий контракт про заручення зник зі сховища в «Грінґотсі» під охороною дракона тощо. Це було доволі страшно. Більшість людей тепер вважали, ніби «Щоденний віщун» просто вигадав усю історію з якихось незбагненних причин, а «Базікало» послужливо підлив олії наступного дня, опублікувавши на першій сторінці «ГАРРІ ПОТТЕР ТАЄМНО ЗАРУЧЕНИЙ З ЛУНОЮ ЛАВГУД».

Вони відчайдушно сподівалися, що хай кого вони найняли розкаже їм після того, як закінчиться строк злочину. Але наразі це було жахливо — вони організували найвеличнішу витівку, можливо найвеличнішу за всю

історію, і вони *не могли згадати як*. Це було божевілля, вони ж змогли вигадати спосіб *першого разу*, чому ж вони не могли знайти його тепер, *знаючи все, що було зроблено?*

Їхньою єдиною втіхою було те, що Гаррі не знав, що вони не знали.

Навіть мама не питала їх про це, незважаючи на очевидний зв'язок із Візлі. Хоч як це було зроблено, це було геть поза можливостями учнів... крім, можливо, *одного*, що, якщо вірити деяким чуткам, міг зробити що завгодно, клацнувши пальцями. *Гаррі* — він сам їм розповів — допитували під сироваткою правди. У присутності Дамблдора, що страшно зиркав на аврорів. Аврори запитали лише достатньо, щоб визначити, що він не зробив цього сам і не брав участі в зникненні когось, а потім забралися з Гогвортсу.

Фред та Джордж не могли були вирішити, чи ображатися на те, що Гаррі Поттера допитували аврори через *їхню* витівку, але вираз обличчя *Гаррі* через ті ж думки був того вартий.

Не дивно, Ріта Скітер та редактор «Щоденного віщунна» зникли та певно вже були в іншій країні. Близнюки б *хотіли* бути в змозі розказати про це родині. Тато б привітав їх, гадали вони, після того, як мама завершила б їх вбивати, а Джінні — спалила б рештки.

Але все було гаразд — вони зможуть колись розповісти татові, а тим часом...

...тим часом так сталося, що Дамблдор чхнув саме коли проходив повз них коридором, і невеличкий пакет випадково випав з його кишені, а всередині були два однакових моноклі для подолання магічного захисту *неймовірної* якості. Близнюки Візлі випробували нові моноклі на «забороненому» коридорі четвертого поверху, швидко дійшовши до магічного дзеркала й назад. Вони все одно не побачили *всіх* захисних сіток чітко, але моноклі показали

значно більше, ніж вони бачили першого разу.

Звісно, вони будуть дуже обережними, щоб їх ніколи не впіймали з цими моноклями, інакше вони опиняться в кабінеті директора й вислуховуватимуть сувору лекцію, імовірно з погрозами виключення.

Усе одно було добре знати, що не всі, кого розподілили до Грифіндору, виростили професоркою Макґонеґел.

Гаррі був у невиразній білій кімнаті без вікон. Він сидів за столом навпроти чоловіка з нейтральним обличчям, що носив офіційну, чисто чорну мантию.

Кімната була екранована від стеження — чоловік виконав рівно двадцять сім заклинань перед тим, як сказати бодай «Доброго дня, містере Поттер».

Те, що чоловік у чорному зараз спробує прочитати думки Гаррі, здавалося на диво доречним.

— Підготуйтеся, — сказав чоловік без жодних емоцій.

Людський розум, згідно з книжкою з блокології Гаррі, був відкритий для виманологів лише через певні *поверхні*. Якщо не вийшло захистити поверхні, то виманолог проходив *крізь них* і мав доступ до будь-якої частини тебе, яку його власний розум міг збагнути...

...а це зазвичай було небагато. Видавалося, що людям було складно зрозуміти людський розум на будь-якому рівні, крім наймілкішого. Гаррі замислився був, чи глибокі знання когнітивної науки дозволять йому стати неймовірно могутнім виманологом, проте неодноразовий досвід *нарешті* переконав його не надто багато очікувати від таких ідей. Тим паче когнітивні вчені явно зрозуміли людей недостатньо, щоб створити людину самостійно.

Щоб навчитися протилежного — блокології —

першим кроком було уявити себе іншою людиною, удати це якомога детальніше, бути цілковито поглинутим альтернативною особистістю. Це треба буде робити не завжди — лише спочатку. Так можна було вивчити, де розташовані твої поверхні. Коли виманолог спробує прочитати тебе, ти відчуєш це, якщо приділятимеш достатньо уваги, — знатимеш, що він намагається зайти. Тоді твоє завдання — зробити все, щоб він завжди торкався твоєї вигаданої особистості, а не справжньої.

Коли ти досягав у цьому успіху, ти міг уявити себе дуже *простою* особистістю, наприклад каменем, і призвичаїтися залишати удавання на місці всіх своїх поверхонь. Це був звичайний бар'єр блокології. Було складно навчитися вдавати з себе камінь, проте було легко робити це потім, і видимі поверхні розуму були набагато мілкішими, ніж те, що було всередині, тому з практикою це можна було зробити звичкою й не приділяти цьому уваги.

Чи якщо ти був *бездоганим блокологом*, то міг мчати *попереду* зондів та відповідати на запити з достатньою швидкістю, щоб виманолог міг пройти крізь поверхні й побачити розум, що неможливо відрізнити від того, ким ти прикидався.

Навіть найкращих виманологів можна було обдурити таким чином. Якщо бездоганий блоколог стверджував, що опускає свої бар'єри, то не існувало методу дізнатися, чи він бреше. Гірше того, не існувало методу дізнатися, чи є хтось бездоганим блокологом. Вони були рідкісними, проте сам факт їхнього існування означав, що не можна було довіряти виманології з *будь-ким*.

Це було сумне свідчення про те, як мало людські істоти розуміли одна одну, як мало будь-який чарівник міг збагнути з глибин розуму іншої людини: можна було обдурити найкращих телепатів людства, вдавши з себе когось іншого.

Проте людські істоти й могли розуміти одна одну

лише через вдавання. Ви не робили прогнозів про інших людей за допомогою моделювання кожного окремого з сотень трильйонів синапсів їхнього мозку. Попросіть найкращих соціальних маніпуляторів Землі збудувати штучний інтелект з нуля, і вони лише здивовано на вас поглянуть. Ви прогнозуєте дії людей, сказавши *власному* мозкові діяти як їхній. Ви *стаєте на їхнє місце*. Якщо ви хочете дізнатися, що зробить розлючена людина, то активуєте функціонал люті власного мозку, і що той функціонал видасть, те й буде вашим прогнозом. Яким був нейронний функціонал люті всередині? Хтозна. Найкращі соціальні маніпулятори Землі могли навіть не знати, що таке *нейрони*, як і найкращі виманологи.

Все, що виманолог міг *зрозуміти*, блоколог міг *вдати*. Це був один і той самий фокус — імовірно, забезпечений однаковим нейронним функціоналом в обох випадках, — єдиний набір контрольних зв'язків для реконфігурації власного мозку для вдавання моделі чийогось іншого.

Таким чином, у змаганні між телепатичним наступом та телепатичним захистом очевидним переможцем був захист. Інакше весь чаклунський світ, напевно, і вся Земля були б зовсім іншим місцем...

Гаррі глибоко вдихнув і зосередився. На його обличчі була легка усмішка.

Нарешті, хоч раз Гаррі не обрахували у відділку таємничих сил.

Після майже місяця роботи, і більше з примхи, ніж з якихось справжніх сподівань на успіх, Гаррі вирішив зануритися в холодну злість і тоді спробувати виконати вправи з блокології знову. Тоді він вже майже облишив усі надії на такі речі, проте все одно здавалося, що варто спробувати...

Він здолав усі найскладніші вправи книжки протягом двох годин і наступного дня повідомив професора

Квірела, що він готовий.

Як виявилось, його темна сторона була дуже, дуже здібною у вдаванні інших людей.

Гаррі згадав свій звичайний спогад для занурення в темну сторону: про те, як це сталося вперше...

Северус зробив паузу. Він здавався доволі задоволеним собою.

— І це буде... п'ять очок? Ні, хай буде навіть десять очок з Рейвенклоу за нахабство.

Усмішка Гаррі стала холоднішою, і він розглянув чоловіка в чорній мантиї, який вважав, що збирається прочитати розум Гаррі.

А потім Гаррі перетворився на когось зовсім іншого, когось, хто здавався доречним у цій ситуації.

...у невиразній білій кімнаті без вікон. Він сидів за столом навпроти чоловіка з нейтральним обличчям, що носив офіційну, чисто чорну мантию.

Кімбол Кінісан оглянув чоловіка в чорній мантиї, який вважав, що збирається прочитати розум лензмана другої стадії галактичного патруля.

«Кімбол Кінісан був впевненим у результаті» — доволі стримане висловлювання. Його тренував наставник Арізії, наймогутніший розум цього та будь-якого іншого всесвіту, а простий чарівник, що сидів навпроти нього, побачить саме те, що сірий лензман захоче, щоб той побачив...

...розум хлопчика, якого він зараз вдавав, невинне дитя під ім'ям Гаррі Поттер.

— Я готовий, — сказав Кімбол Кінісан знервованим тоном, що точно відповідав одинадцятирічному хлопчику.

— Леґіліменс, — сказав чарівник у чорному.

Була пауза.

Чарівник у чорному моргнув, ніби побачив щось на-

стільки дивовижне, що навіть його очі розширилися. Його голос не був цілковито позбавлений емоцій, коли він сказав:

— Хлопчик-Що-Вжив має таємничу темну сторону?

Щоки Гаррі повільно почервоніли.

— Ну, — сказав чоловік. Його обличчя повільно повернулося до стану цілковитого спокою. — Перепрошую. Містере Поттер, добре знати свої переваги, проте це не те саме, що неймовірно переоцінювати їх. Можливо, ви дійсно впораєтеся навчитися блокології в одинадцять років. Це шокує мене. Я гадав був, що містер Дамблдор знову вдає божевільного. Ваш талант до дисоціації настільки сильний, що я здивований, що не знайшов жодних інших ознак жорстокого поводження. Згодом ви можете стати бездоганим блокологом. Проте є значна різниця між цим і очікуванням, що ви зможете встановити успішний бар'єр з першої спроби. Це лише сміховинно. Чи відчули ви щось, коли я читав ваш розум?

Гаррі похитав головою, тепер вже сильно почервонівши.

— Тоді наступного разу приділіть більше уваги. Мета — не створити ідеальне зображення в перший день занять. Мета — вивчити, де ваші поверхні. Підготуйтеся.

Гаррі спробував знову вдати з себе Кімбола Кінісана, спробував приділити більше уваги, проте його думки були дещо хаотичними, і він раптом почав думати про речі, про які не варто було згадувати.

О, це буде ганьба.

Гаррі стиснув зуби. Принаймні інструктора забуття-тнуть після заняття.

— *Леґіліменс.*

Була пауза...

...у невиразній білій кімнаті без вікон. Він сидів за столом навпроти чоловіка з нейтральним обличчям, що носив офіційну, чисто чорну мантію.

Це був їхній четвертий день, вечір неділі. Коли ви стільки платили, то могли отримати заняття коли заманеться, про концепцію вихідних навіть не йшлося.

— Доброго дня, містере Поттер, — без жодних емоцій сказав телепат, коли виконав повний набір захисних заклять.

— Доброго дня, містере Бестер, — втомлено сказав Гаррі. — Позбудьмося першого шоку одразу, гаразд?

— Вам вдалося мене здивувати? — лише трохи зацікавлено запитав він. — Ну гаразд, — він спрямував паличку й витріщився в очі Гаррі. — *Леґіменс*.

Після паузи чарівник у чорному відскочив, ніби хтось вдарив його електричним струмом.

— Темний Лорд *досі живий*? — вичавив він. Він раптом почав дико роззиратися. — *Дамблдор стає невидимим та пробирається до дівчачих спалень?*

Гаррі зітхнув і поглянув на годинник. За приблизно три секунди...

— Отже, — сказав чоловік. Він не зовсім відновив свою неемоційність. — Ви щиро вірите, що відкриєте таємні правила магії та станете всемогутнім.

— Саме так, — спокійно сказав Гаррі, досі дивлячись на годинник. — *Я настільки самовпевнений*.

— Цікаво. Здається, Сартувальний Капелюх вважає, що ви станете наступним темним лордом.

— І ви знаєте, як тяжко я працюю, щоб не стати ним, і ви бачили, що ми вже мали довгу дискусію про те, чи бажаєте ви навчати мене блокології, і зрештою ви вирішили зробити це, тож чи можна з цим вже закінчити?

— Гаразд, — сказав чоловік рівно шість секунд пото-

му, саме так, як і минулого разу. — Підготуйтеся, — він зробив паузу, а потім замріяно сказав, — хоча я *хотів би* запам'ятати цей фокус із золотом та сріблом.

Гаррі зауважив, що його добряче хвилювало, наскільки відтворювані були людські думки, якщо повернути їх до тих самих умов та надавати ті ж самі стимули. Це розвивало ілюзії, що їх гарний редуccionіст і не мав мати.

Гаррі був у поганому гуморі, коли важким кроком виїшов з кабінету гербалогії зранку наступного понеділка.

Герміона була сповнена обурення поряд.

Решта дітей досі були всередині — дещо повільно збирали речі, адже захоплено теревенили один з одним про виграш Рейвенклоу в другому матчі цього року з квідичу.

Видавалося, що вчора після обіду дівчина ширяла на мітлі тридцять хвилин та впіймала якогось величезного комара. Були й інші факти про те, що сталося впродовж матчу, проте вони були неістотними.

Гаррі пропустив був цю хвилюючу спортивну подію через заняття з блокології, а також через те, що мав власне життя.

Потім він уникав будь-яких розмов у вежі Рейвенклоу: ну хіба закляття «Квістус» та чарівні валізи не були чудовими. Він снідав був за ґрифіндорським столом.

Але Гаррі не міг уникнути гербалогії, а рейвенкловці розмовляли про це перед уроком, після уроку і *впродовж уроку*, доки Гаррі не підвів був погляд з дитинчати фурікота, чий підгузок він міняв, і гучно оголосив, що деякі з них намагалися навчитися чогось про *рослини*, а снічі на деревах не ростуть, відповідно, чи не могли б усі *будь ласочка* замовкнути про квідич. Усі присутні шоковано на нього витріщилися, крім Герміони, що, видавалося, хотіла заплодувати, та професорки Спраут, що нагородила його

очком для Рейвенклоу.

Очком для Рейвенклоу.

Одним очком.

Сім ідіотів на своїх ідіотських мітлах грали у свою ідіотську гру та заслужили *сто дев'яносто очок* для Рейвенклоу.

Видавалося, що рахунок квідичу додавався *напрямую до суми очок гуртожитків*.

Іншими словами, впіймати золотого комара дорівнювало 150 очкам гуртожитків.

Гаррі навіть *увявити* не міг, що йому треба було зробити, щоб заробити сто п'ятдесят очок гуртожитку.

Крім як, ну знаєте, врятувати *сто п'ятдесят гафелпафців*, чи вигадати *п'ятнадцять ідей, не гірших за захисні оболонки для машини часу*, чи винайти *тисячу п'ятсот творчих шляхів вбити людину*, чи бути Герміоною Грейнджер *цілий рік*.

— Треба їх повбивати, — сказав Гаррі Герміоні, що йшла поряд з такою ж аурою образи.

— Кого? Команду з квідичу?

— Я мав на увазі всіх, хто будь-яким чином пов'язаний з квідичем будь-де на Землі, проте так, почати можна з рейвенкловської команди.

Герміона несхвально підібгала губи.

— Ти ж *знаєш*, що вбивати людей погано, Гаррі?

— Так.

— Добре, просто пересвідчилася. Хай першим буде ловець. Я читала деякі детективи Агати Крісті, чи є в тебе ідеї, як заманити її на потяг?

— Двоє учнів замислили вбивство, — пролунав сухий голос. — Це просто шокує.

З-за найближчого рогу вийшов широкими кроками чоловік у злегка забрудненій мантиї, його жирне волосся

неохайно падало на плечі. Він ніби випромінював смертельну небезпеку, заповнював коридор неправильно змішаними зіллями, випадковими падіннями й людьми, що померли в ліжку через, за свідченнями аврорів, природні причини.

Гаррі бездумно став перед Герміоною.

Гаррі почув поза спиною, як Герміона набрала повітря, а за мить вона промайнула повз нього й стала *перед* ним.

— Тікай, Гаррі! — сказала вона. — Хлопці не мають бути в небезпеці.

Северус Снейп невесело посміхнувся.

— Дотепно. Я потребую хвилинки вашого часу, Поттере, якщо ви можете відірватися від фліртування з міс Грейнджер.

Раптом Герміона здалася дуже схвильованою. Вона обернулася до Гаррі й розкрила рота, потім затнулася від розпачу.

— О, та не хвилюйтеся, міс Грейнджер, — сказав Северус шовковим голосом. — Обіцяю повернути вашого кавалера неушкодженим, — його посмішка зникла. — Тепер ми з Поттером підемо й порозмовляємо особисто, наодинці. Сподіваюся, зрозуміло, що вас не запросили, але про всяк випадок вважайте це наказом від професора Гогвортсу. Я певен, що така гарна маленька дівчинка, як ви, не ослухається.

І Северус розвернувся й пішов назад за ріг.

— Поттере, ідете? — почувся його голос.

— Ем, — сказав Гаррі Герміоні. — А можна я просто піду за ним, а *ти* вигадаєш, що я мав сказати, щоб ти не була схвильованою чи ображеною?

— Ні, — голос Герміони тремтів.

Сміх Северуса пролунав з-за рогу.

Гаррі схилив голову.

— Вибач, — тихо сказав він. — Справді.

І він пішов за майстром настійок.

— Отже, — сказав Гаррі. Не було чути жодних звуків, крім кроків двох пар ніг, довгих та коротших, що ступали випадковим кам'яним коридором. Майстер настійок пересувався швидко, проте не надто швидко, щоб Гаррі не відставав, і наскільки Гаррі міг застосувати концепцію напрямків до Гоґвортсу, вони рухалися далі від людних зон. — До чого це все?

— Гадаю, ви не в змозі пояснити, — сухо сказав Северус, — чому ви вдвох планували вбивство Чо Чанґ?

— Гадаю, *ви* не в змозі пояснити, — сухо сказав Гаррі, — як офіційний представник шкільної системи Гоґвортсу, чому впіймати золотого комара вважається академічним досягненням, вартим ста п'ятдесяти очок гуртожитку?

На обличчі Северуса з'явилася усмішка.

— Ти ба, а я-то гадав, що ви маєте бути проникливим. Ви справді нездатні зрозуміти своїх однокласників, Поттере, чи вони вам настільки не до вподоби, що ви навіть не спробували? Якби квідичний рахунок не додавався б до кубку гуртожитків, то жодного з них не цікавила б система очок взагалі. Це б стало просто дивакуватим змаганням між учнями на кшталт вас і міс Ґрейнджер.

Це було на диво гарною відповіддю.

І через це здивування мозок Гаррі цілковито прокинувся.

Оглядаючись назад, не було нічого дивного в тому, що Северус розумів своїх учнів, насправді розумів дуже добре.

Він же читав їхні думки.

I...

...книжка казала, що успішні виманологи вкрай рідкісні, рідкісніші за бездоганних блокологів, адже майже ні в кого не було достатньо ментальної дисципліни.

Ментальна дисципліна?

Гаррі назбирав був розповідей про чоловіка, що постійно втрачав самовладання на заняттях та зривався на маленьких дітях.

...проте той самий чоловік, коли Гаррі сказав був, що Темний Лорд досі живий, відповів миттєво й бездоганно — відреагував так само, як зреагував би хтось, хто анічогісінько не підозрював.

Цей чоловік пересувався Гогвортсом з аурую вбивці, випромінював небезпеку...

...чого *жоден* справжній вбивця не робитиме. Справжні вбивці мають скидатися на безпомічних службовців, доки вони не вб'ють тебе.

Він був вихователем гуртожитку гордого й аристократичного Слизерину й носив мантию з плямами бруду від зіль та інгредієнтів, що їх можна було б прибрати закляттям протягом двох хвилин.

Гаррі помітив, що він спантеличений.

І його оцінка небезпеки від *вихователя Слизерину* зроста астрономічно.

Дамблдор ніби вважав, що Северус належить йому, і ніщо не свідчило проти цієї гіпотези. Майстер настійок був «страшним, проте не знущався з учнів», як обіцяли. Отже, як думав Гаррі раніше, це було внутрішньою справою братерства. Якщо Северус планував був завдати йому шкоди, то звісно він не звернувся б до Гаррі перед Герміоною, свідком, він же міг просто зачекати, доки Гаррі буде на самоті.

Гаррі тихо закусив губу.

— Я колись знав хлопця, що щиро обожнював квідич, — сказав Северус Снейп. — Він був повним дурбещилом. Саме так, як я б і очікував — ми б очікували.

— Що відбувається? — повільно запитав Гаррі.

— Терпіння, Поттере.

Северус повернув голову й крадькома пішов у своїй манері вбивці до просвіту в стіні коридору, до меншого й вужчого коридору, що вів кудись геть.

Гаррі пішов за ним, гадаючи, чи не розумнішим було б просто втекти.

Вони повернули ще раз і зупинилися біля глухого кута — просто порожньої стіни. Якби Гогвортс був збудований, а не створений, чи викликаний, чи народжений абощо, то Гаррі мав би що сказати архітектору про марнування ресурсів на побудову коридорів, що нікуди не ведуть.

— *Квіетус*, — сказав Северус, а також ще декілька речей.

Гаррі сперся на стіну, склав руки на грудях і спостерігав за обличчям Северуса.

— Дивитися мені в очі, Поттере? — сказав Северус Снейп. — Ваші заняття з блокології не могли просунути-ся достатньо, щоб ви могли заблокувати виманологію. Проте, можливо, ви просунулися достатньо, щоб помітити спробу. Оскільки я не можу знати напевно, я не ризикуватиму, — чоловік ледь посміхнувся. — Гадаю, те ж саме справедливо й для Дамблдора. Ось чому ми *тепер* трохи порозмовляємо.

Очі Гаррі мимоволі розширилися.

— Почнімо з того, — сказав Северус, його очі блищали, — що я хотів би, щоб ви пообіцяли, що *нікому* не розповідатимете про цю бесіду. Для решти школи ми обговорювали ваше домашнє завдання з зіллеваріння. Повірять вони в це чи ні — неважливо. Для Дамблдора та Макґонегел, я

порушую довіру Драко Мелфоя, і жоден з нас не вважає правильним казати більше.

Мозок Гаррі спробував обчислити відгалуження та наслідки цього, і в нього закінчилася вільна пам'ять.

— Ну? — запитав майстер настійок.

— Гаразд, — повільно сказав Гаррі. Складно уявити, яким чином мати розмову, про яку ти не можеш нікому розповісти, могло більш сковувати, ніж *не мати* її, бо в цьому випадку ти *все одно* не міг нікому розповісти зміст. — Я обіцяю.

Северус пильно дивився на Гаррі.

— Якось ви сказали в кабінеті директора, що не терпимете знущань чи кривд. І отже мені тепер цікаво, Поттере, наскільки ви схожі на свого батька?

— Хіба що йдеться про Майкла Веррес-Еванса, відповідь така: я дуже мало знаю про Джеймса Поттера.

Северус кивнув, ніби сам собі.

— Є один слизеринець-п'ятикласник. Хлопець на ім'я Лесат Лестранж. Його цькують грифіндорці. Я... обмежений у засобах розв'язання таких ситуацій. Ви можете допомогти йому, мабуть. Якщо забажаєте. Я не прошу вас про послугу, я не буду винен вам нічого. Це просто можливість, з приводу якої ви можете робити що забажаєте.

Гаррі витріщився на Северуса в роздумах.

— Думаєте, чи це не пастка? — запитав Северус з ледь помітною усмішкою. — Не пастка. Це *перевірка*. Можете вважати це цікавістю з мого боку. Проте проблеми Лесата справжні, як і мої власні складнощі з втручанням.

У цьому полягала проблема того, що інші знали, що ти хороший хлопець. Навіть якщо ти знав, що вони знають, ти все одно не міг ігнорувати принаду.

А якщо його батько теж захищав учнів від хуліганів...

неважливо, чи знав Гаррі, чому Северус йому розповів. Все одно через це Гаррі стало тепло на душі, він пишався, і через це просто піти геть було неможливо.

— Гаразд. Розкажіть мені про Лесата. Чому його ображають?

Усмішка зникла з лица Северуса.

— Гадаєте, є *причини*, Поттере?

— Може й ні, — тихо відповів Гаррі. — Але мені спало на думку, що він міг зіштовхнути якусь дрібну бруднокровку зі сходів.

— Лесат Лестранж, — сказав Северус, тепер холодним голосом, — син Белатриси Блек, найфанатичнішої та найзлішої слуги Темного Лорда. Лесат є визнаним позашлюбним сином Рабастана Лестранжа. Невдовзі після смерті Темного Лорда Белатрису, Рабастана та його брата Родольфуса ввіймали під час тортур Аліси та Френка Лонгботомів. Усі троє в Азкабані довічно. Лонгботоми збожеволіли від повторювання «Круціатуса» й досі залишаються в лікарні Святого Мунґа, у крилі для невиліковних. Чи це достатня причина, щоб збиткуватися з нього, Поттере?

— Зовсім ні, — досі тихо сказав Гаррі. — А сам Лесат не зробив нічого поганого, наскільки вам відомо?

Легка усмішка повернулася на обличчя Северуса.

— Він не більш святий, ніж інші. Але він не зіштовхував бруднокровок зі сходів, чи принаймні я про це ніколи не чув.

— І не бачили в його розумі, — сказав Гаррі.

Від Северуса повіяло холодом.

— Я не порушував його ментального особистого простору, Поттере. Натомість я не стримувався стосовно грифіндорців. Він просто зручна ціль для їхніх невеличких розваг.

Холодна хвиля гніву пробігла по спині Гаррі, і він мав нагадати собі, що Северус може бути невірогідним джерелом інформації.

— І ви гадаєте, — сказав Гаррі, — що втручання Гаррі Поттера, Хлопчика-Що-Вижив, може виявитися ефективним.

— Саме так, — сказав Северус Снейп і розповів Гаррі, де й коли ґрифіндорці планували свою наступну невеличку гру.

Через центр Гогвортсу на третьому поверсі проходить головний коридор з півдня на північ, і близько середини цього коридору є відгалуження в короткий коридор, що за кільканадцять кроків повертає під прямим кутом, нагадуючи за формою літеру «Г», а ще за кільканадцять кроків завершується широким яскравим вікном, з якого можна бачити, як мрячить над східними землями Гогвортсу. Усім, хто стоїть коло вікна, нічого не чути з головного коридору, і ніхто з головного коридору не чує, що коїться біля вікна. Якщо вам здається це дивним, то ви замало часу провели в Гогвортсі.

Четверо хлопців у мантиях з червоним оздобленням сміються, а хлопець в мантиї із зеленим оздобленням кричить і несамовито чіпляється руками за край відчиненого вікна, доки четверо хлопців ніби намагаються виштовхнути його. Це, звісно, лише жарт, і, крім того, падіння з такої висоти не вб'є чарівника. Просто невинна розвага. Якщо вам це здається дивним...

— *Що ви робите?* — пролунав голос шостого хлопця.

Четверо в мантиях з червоним розвернулися навколо від здивування, а хлопець у мантиї з зеленим несамовито відштовхнувся якнайдалі від вікна й впав на підлогу. Його обличчя було в сльозах.

— О, — сказав найгарніший з хлопців із полегшенням, —

це *ти*. Гей, Лессі, знаєш, хто це?

Але він не отримав жодної відповіді від хлопця на підлозі, що намагався припинити схлипувати, і хлопець в мантії з червоним оздобленням заніс ногу для удару...

— *Припини!* — кричить шостий хлопець.

Хлопець у мантії з червоним похитнувся, скасувавши удар.

— Ем, — сказав він, — а *ти* знаєш, хто це?

Шостий хлопець дивно дихав.

— Лесат Лестранж, — каже він, часто й важко дихаючи, — і *він* нічого не зробив моїм батькам — йому було п'ять років.

Невіл Лонгботом витріщався на чотирьох величезних п'ятикласників-хуліганів, що стояли прямо перед ним, і робив усе можливе, щоб не затреміти.

Йому слід було просто відмовити Гаррі Поттерові.

— Чому *ти* захищаєш його? — запитав той, що гарний. Він здавався здивованим, у його голосі з'явилися перші нотки агресії. — Він *слизеринець*. І *Лестранж*.

— Він хлопець, що втратив батьків, — сказав Невіл Лонгботом. — І я знаю, як це.

Він не знав, звідки прийшли слова. Вони звучали надто круто — як щось, що сказав би Гаррі Поттер.

Втім, він і далі тремтів.

— Та хто ти взагалі такий? — сказав гарний хлопець, уже розлюченим тоном.

Я Невіл, спадкоємець шляхетного й найдавнішого роду Лонгботомів...

Невіл не міг цього сказати.

— Гадаю, він *зрадник*, — сказав хтось із решти ґрифіндорців, і Невілові раптом стало зле.

Він так і знав, так і знав. Гаррі Поттер зрештою помилявся. Хулігани не зупиняться лише через те, що Невіл Лонгботом скаже їм зупинитися.

Той, що гарний, підійшов на крок, решта трое рушили за ним.

— То он воно як для вас, — сказав Невіл, і сам здивувався, наскільки рівним голосом. — Вам начхати, це Лесат Лестранж чи Невіл Лонгботом.

Лесат Лестранж скрикнув зі свого місця на підлозі.

— Зло — це зло, — гаркнув той, що розмовляв раніше. — І якщо ти в друзях зі злом — ти теж зло.

Вони вчотирьох наблизилися ще на крок.

Лесат хитаючись підвівся на ноги. Його обличчя було блідим, він зробив декілька кроків уперед і сперся на стіну, але нічого не сказав. Його очі не відривалися від рогу коридору — виходу.

— Друзі, — сказав Невіл. Тепер його голос став дещо вищим. — Так, у мене є друзі. Один з них — Хлопчик-Що-Вижив.

Пара ґрифіндорців здавалися збентеженими. Гарний навіть не змигнув.

— Гаррі Поттера тут немає, — загрозово сказав він, — а якби був, йому б не сподобалося, що Лонгботом захищає Лестранжа.

І ґрифіндорці підійшли ще на крок, а за їхніми спинами Лесат крався вздовж стіни, чекав на свій шанс.

Невіл ковтнув слину, підняв праву руку й приклав великий палець до вказівного.

Він заплющив очі, бо Гаррі Поттер змусив його пообіцяти не підглядати.

Якщо це не спрацює, він більше ніколи нікому не повірить.

Його голос на диво не тремтів, враховуючи обстави-

ни.

— Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. За борг, що ти винен мені, і владою твого справжнього імені я викликаю тебе, я відкриваю тобі шлях, я кличу тебе, щоб ти з'явився переді мною.

Невіл клацнув пальцями.

А тоді розплющив очі.

Лесат Лестранж витріщався на нього.

Четверо ґрифіндорців витріщалися на нього.

Той, що гарний, почав гикати, чим вивів з оціпеніння решту.

— Гаррі Поттер що, мав вийти з-за рогу, чи що? — сказав він. — Ах, видається, когось підставили.

Той, що гарний, зробив загрозливий крок до Невіла.

Інші три подріботіли за ним.

— Кгем, — сказав Гаррі Поттер з-за їхньої спини. Він спирався на стіну біля вікна, у глухому куті коридору, куди ніхто ну ніяк не міг потрапити так, щоб ніхто не помітив.

Якщо дивитися, як кричать люди, завжди було так приємно, то Невіл майже міг зрозуміти, чому люди ставали хуліганамі.

Гаррі Поттер покрокував уперед і зупинився між Лесатом Лестранжем та іншими. Він оглянув крижаним поглядом хлопців у оздоблених червоним мантіях, а потім зупинив очі на гарному — ватажкові.

— Містере Карле Слоупер, — сказав Гаррі Поттер, — мені здається, що я цілковито розумію ситуацію. Якщо Лесат Лестранж колись і скоїв бодай якесь зло, а не просто народився не в тих батьків, то цей факт не є відомим *вам*. Якщо ж я помиляюся, містере Слоупер, то пропоную вам проінформувати мене про це негайно.

Невіл побачив страх та благоговіння на обличчях інших хлопців. Він і сам їх відчував. Гаррі *стверджував*, що це все буде просто фокус, але як таке було можливе?

— Але ж він *Лестранж*, — сказав ватажок.

— Він хлопець, що *втратив батьків*, — сказав Гаррі Поттер, його голос став навіть холоднішим.

Цього разу всі три інші ґрифіндорці здригнулися.

— Отже, — сказав Гаррі Поттер. — Ви бачили, що Невіл не хоче, щоб ви мучили невинного хлопця від імені Лонґботомів. Це не вплинуло на вас. Якщо я скажу вам, що Хлопець-Що-Вижив *також* вважає, що ви чините неправильно, що те, що ви сьогодні робили, було жахливою помилкою, чи змінить це щось?

Ватажок підійшов на крок до Гаррі.

Решта *не пішла* за ним.

— Карле, — сказав один з них, ковтнувши слину, — може, нам варто піти.

— Подейкують, що ти станеш наступним темним лордом, — сказав ватажок, втупившись у Гаррі.

Гаррі Поттер посміхнувся.

— Також подейкують, що я таємно заручений з Джіневрою Візлі та існує пророцтво, що ми завоюємо Францію, — посмішка зникла. — Оскільки ви рішуче налаштовані на силове розв'язання проблеми, містере Карле Слоупер, дозвольте прояснити. *Облиште Лесата в спокої*. Я знатиму, якщо ви цього не зробите.

— Отже, Лессі нажалівся тобі, — холодно сказав ватажок.

— Звісно, — сухо сказав Гаррі Поттер, — а також розповів мені, що ти робив сьогодні після занять чарами, в усамітненому місці, де ніхто тебе не міг бачити, разом з однією гафелпафкою, що носить білу стрічку у волоссі...

Ватажок роззявив рота від подиву.

— Ііііі, — запищав один з ґрифіндорців, після чого розвернувся на місці й вибіг з поля зору. Звук його бігу швидко віддалявся й зник.

І ось їх залишилося шестеро.

— А, — сказав Гаррі Поттер, — нас покинув трохи розумний парубок. Іншим з вас варто було б повчитися в Бертрама Кірка, доки у вас не з'явилися, скажімо, проблеми.

— Ти погрожуєш донести на нас? — запитав гарний ґрифіндорець, він намагався бути злим, але голос тремтів. — Із донощиками трапляються погані речі.

Інші два ґрифіндорці почали повільно відступати.

Гаррі Поттер почав сміятися.

— Ну, невже ти щойно це сказав. Ти *справді* намагаєшся мене залякати? Мене? Тепер скажи чесно, невже ти гадаєш, що ти страшніший за Перегринна Дерика, Северуса Снейпа чи, до слова, Відомо-Кого?

Тут навіть ватажок здригнувся.

Гаррі Поттер підняв руку, пальці готові, і всі три ґрифіндорці відстрибнули, один з них скрикнув «Ні!..»

— Бачите, — сказав Гаррі Поттер, — зараз я клацну пальцями, і ви станете частиною однієї з дивовижно веселих історій, що її розповідатимуть з нервовим сміхом сьогодні за вечерею. Але річ у тім, що люди, яким я довіряю, весь час кажуть мені не робити такого. Професорка Макґонегел казала мені, що я всюди шукаю легкий шлях, а професор Квірел каже, що мені треба навчитися програвати. Тож пам'ятаєте цю історію, коли я дозволив слизеринцям мене бити? Можемо це повторити. Можете деякий час мене цькувати, я можу це дозволити. Тільки от пам'ятаєте ту частину, коли я сказав багатьом, багатьом своїм друзям зі школи нічого з цього приводу не робити? Цього разу ми пропустимо цю частину. Уперед. Цькуйте мене.

Гаррі Поттер зробив крок уперед, його руки були ши-

роко розведені, ніби запрошення.

Три грифіндорці зламалися й побігли, а Невілові довелося швидко відступити вбік, щоб його не збили з ніг.

Запала тиша, доки звуки кроків згасали, а потім ще трохи тиші.

І ось їх залишилося трое.

Гаррі Поттер глибоко вдихнув, потім видихнув.

— Фух, — сказав він. — Як ти там, Невіле?

Голос Невіла нагадував високий писк.

— Усе гаразд. *Це* було справді круто.

На обличчі Гаррі Поттера заграла усмішка.

— Ти *теж* був доволі крутим, знаєш.

Невіл знав, що Гаррі Поттер каже це лише для того, щоб підбадьорити його, та все одно відчув тепло всередині.

Гаррі обернувся до Лесата Лестранжа...

— У тебе все гаразд, Лестранже? — запитав Невіл перед тим, як Гаррі встиг розкрити рота.

Він не очікував, що колись у житті вимовить таку фразу.

Лесат Лестранж повільно повернувся й втупився у Невіла, у нього було напружене лице, він більше не плакав, сліди сліз відблискували.

— Гадаєш, ти знаєш, як це? — запитав Лесат, його голос був високим та зривався на крик. — *Гадаєш, ти знаєш?* Мої батьки в *Азкабані*, я намагаюся не думати про це, але вони завжди нагадують мені, вони вважають, що це *чудо-во*, що моя мати там у холоді та темряві з дементорами, що висмоктують з неї життя. Я хотів би бути, як Гаррі Поттер, — принаймні його батьки не страждають, а мої батьки завжди страждають — щосекунди кожного дня. Я хотів би бути, як ти, — принаймні ти можеш іноді бачити своїх батьків, принаймні ти знаєш, що вони любили тебе.

Якщо мати колись мене й любила, то дементори вже з'їли й цю думку...

Очі Невіла були широко розкриті від здивування. Такого він не очікував.

Лесат обернувся до Гаррі Поттера, чиї очі були сповнені жаху.

Лесат кинувся на підлогу перед Гаррі Поттером, дотркнувся лобом землі та прошепотів:

— Допоможіть мені, лорде.

Запанувала жахлива тиша. Невіл не міг вигадати жодного слова, яке можна було б вимовити, і судячи з неприхованого шоку на лиці Гаррі, він також не міг нічого вигадати.

— Кажуть, що ви можете все. Благаю, благаю, мій лорде, витягніть моїх батьків з Азкабану, і я назавжди стану вам вірним слугою, моє життя буде вашим, як і моя смерть, тільки благаю...

— Лесате, — сказав Гаррі надламаним голосом, — Лесате, я не можу, насправді я не можу такого зробити, це все лише дурні фокуси.

— *Неправда*, — у відчаї вигукнув Лесат. — Я сам бачив, історії правдиві, ви можете!

Гаррі ковтнув слину.

— Лесате, я все це влаштував разом з Невілом, ми все спланували заздалегідь — спитай його!

Так і було, хоча Гаррі не пояснив, як він зробить хоч щось із цього...

Коли Лесат поглянув на них з підлоги, його обличчя було жахливим, він швидше верещав, а не говорив, у Невіла аж вуха заболіли.

— *Син бруднокровки! Ти міг би її витягти, але не станеш! Я опустився на коліна й благав тебе, а ти все одно не допоможеш! Я дарма й сподівався — ти Хлопчик-Що-Вижив, ти гадаєш, що*

там їй і місце!

— Я не можу! — рівень відчаю в голосі Гаррі майже не поступався Лесатові. — Питання не в тому, чого я хочу. Я не маю влади!

Лесат підвівся на ноги, плюнув на підлогу перед Гаррі, обернувся й пішов геть. Коли він завернув за ріг, його кроки пришвидшилися, і коли вони майже затихли, Невілові здалося, що він почув схлипування.

І ось їх залишилося двоє.

Невіл подивився на Гаррі.

Гаррі подивився на Невіла.

— Овва, — тихо сказав Невіл. — Видається, він був не дуже вдячним, що ми його врятували.

— Він гадав, що я можу допомогти йому, — хрипко сказав Гаррі. — Вперше за роки він мав надію.

Невіл ковтнув і вимовив це:

— Вибач.

— Шо? — цілковито спантеличено запитав Гаррі.

— Я не був вдячним, коли ти допоміг мені...

— Все, що ти тоді сказав мені, до останнього слова, було цілковито правильно, — відповів Хлопчик-Що-Вижив.

— Ні, — сказав Невіл, — не було.

Вони одночасно й ненадовго сумно й поблажливо всміхнулися один одному.

— Я знаю, що все було не по-справжньому, — сказав Невіл. — Я знаю, що я б нічого такого не зробив, якби тебе тут не було, проте дякую, що дозволив мені прикидатися.

— Та годі вже, — сказав Гаррі.

Гаррі відвернувся від Невіла й почав дивитися з вікна на гнітючі хмари.

Невілові на думку спало дещо цілковито сміховинне.

— Ти ж не почувашся винним через те, що не можеш

витагти батьків Лесата з Азкабану?

— Ні, — сказав Гаррі.

Минуло кілька секунд.

— Так, — сказав Гаррі.

— Ти дурний.

— Я усвідомлюю це.

— Ти маєш робити буквально *будь-що*, про що тебе хто завгодно попросить?

Хлопчик-Що-Вижив знову поглянув на Невіла.

— *Робити*? Ні. Почуватися винним, що не роблю? Так.

Невілові було складно дібрати слова.

— Коли помер Темний Лорд, Белатриса Блек стала буквально найбільшим втіленням зла в усьому світі, і це *перед* тим, як вона потрапила в Азкабан. Вона катувала моїх тата й маму, доки вони не збожеволіли, бо хотіла дізнатися, що сталося з Темним Лордом...

— Я знаю, — тихо сказав Гаррі. — Я розумію, проте...

— Ні! *Не розумієш!* У неї була *причина*, щоб зробити це, і обидвоє моїх батьків були аврорами! Це навіть *поряд не стояло* з найгіршими з речей, що вона робила! — голос Невіла тремтів.

— І все одно, — сказав Хлопчик-Що-Вижив, його очі дивилися далеко-далеко на щось, чого Невіл не міг уявити. — Можливо, існує неймовірно розумне рішення, що зробить можливим врятувати всіх, і дозволить всім жити після цього щасливо, якби я був достатньо розумним, то вже би його вигадав...

— У тебе проблеми, — сказав Невіл. — Ти гадаєш, що маєш бути тим, ким тебе вважає Лесат Лестранж.

— Так, — сказав Хлопчик-Що-Вижив, — це доволі точно описує ситуацію. Щоразу, як хтось вигукує молитву, на яку я не можу відповісти, я відчуваюся винним, що я не Бог.

Невіл не зовсім це зрозумів, проте...

— Звучить недобре.

Гаррі зітхнув.

— Я розумію, що маю проблему, і я знаю, що треба зробити, щоб вирішити її, гаразд? Я працюю над цим.

Гаррі дивився, як Невіл пішов.

Звісно, Гаррі не сказав, яке ж рішення.

Рішення, очевидно, — якомога швидше стати Богом.

Кроки Невіла віддалялися, і невдовзі їх було не чути.

І ось він залишився один.

— Кгем, — пролунав голос Северуса Снейпа прямо за ним.

Гаррі тонко скрикнув і одразу зненавидів себе.

Він повільно обернувся.

Високий чоловік з жирним волоссям у заплямованій мантиї спирався на стіну саме так, як нещодавно це робив Гаррі.

— Чудовий плащ-невидимка, Поттере, — протягнув майстер настійок. — Багато що стало зрозумілим.

От лайно.

— І, можливо, я надто довго був поряд з Дамблдором, — сказав Северус, — проте не можу не поцікавитися, чи це не *той самий* Плащ невидимості.

Гаррі миттєво перетворився на когось, хто ніколи не чув про Плащ невидимості і хто був *саме настільки* розумним, наскільки розумним його вважав Северус на думку Гаррі.

— О, можливо, — сказав він. — Я впевнений, ви усвідомлюєте наслідки, якщо це він?

— Ви й гадки не маєте, про що я, чи не так, Поттере? — поблажливо сказав Северус. — Доволі незграбна спроба

щось вивідати.

(Професор Квірел зазначив був упродовж їхнього обіду, що Гаррі справді потрібно краще приховувати стан свідомості, ніж просто зберігати нейтральний вираз обличчя, коли хтось обговорює небезпечну тему, і пояснив про обман першого рівня, другого рівня тощо. Отже, якщо Северус *дійсно* вважав Гаррі гравцем першого рівня, що робило самого Северуса гравцем другого рівня, то хід Гаррі третього рівня був успішним; або Северус був гравцем четвертого рівня і хотів, щоб Гаррі *вважав*, що обман був успішним. Гаррі з усмішкою запитав професора Квірела, на якому рівні грає він, а той, теж з усмішкою, відповів: «на один рівень вище за вас».)

— Отже, ви спостерігали весь цей час, — сказав Гаррі. — Здається, це називається розілюзнення.

Снейп ледь усміхнувся.

— З мого боку було б дурістю бодай трохи ризикувати, що з вами щось станеться.

— А також ви хотіли побачити результати перевірки на власні очі, — сказав Гаррі. — Отже, чи схожий я на свого батька?

Обличчя чоловіка набуло дивного сумного виразу, що зовсім йому не пасував.

— Я б швидше сказав, Гаррі Поттере, що ви більше схожі...

Северус затнувся.

Він витріщився на Гаррі.

— Лестранж назвав вас сином бруднокровки, — повільно сказав Северус. — Видається, це вас не дуже схвилювало.

Гаррі насупив брови.

— Не за цих обставин, ні.

— Ви щойно йому допомогли, — очі Северуса незми-

гно дивилися на Гаррі. — А він кинув це вам у лице. Звісно, таке просто так не пробачають?

— Він щойно пройшов через болісну ситуацію, — сказав Гаррі. — І те, що його врятували першачки, навряд чи допомогло його гордості.

— Гадаю, його було доволі легко пробачити, — дивним голосом сказав Северус, — бо Лестранж для вас нічого не значить. Просто якийсь дивний слизери-нець. Можливо, якби це був друг, ви б відчували значно більший гнів від таких слів.

— Якби він був другом, то це б лише було ще однією причиною його пробачити.

Запала довга мовчанка. Гаррі відчував, хоч і не міг сказати як, що повітря наповнювала страшенна напруга, ніби вода все здіймалася, здіймалася й здіймалася.

Потім Северус усміхнувся, раптом він знову здавався розслабленим, і вся напруга зникла.

— Ви дуже легко пробачаєте, — сказав Северус, досі всміхаючись. — Гадаю, цьому вас навчив ваш названий батько, Майкл Веррес-Еванс.

— Швидше татова колекція наукової фантастики та фентезі. Насправді, ця колекція — ніби мій п'ятий батько. Я прожив життя всіх персонажів з усіх своїх книжок, і вся їхня велична мудрість ширяє у мене в голові. Гадаю, десь там був хтось схожий на Лесата, хоча не можу сказати, хто саме. Нескладно було поставити себе на його місце. І це мої книжки навчили мене, що треба робити в таких ситуаціях. Хороші хлопці пробачають.

Северус трохи посміявся.

— Боюся, я не дуже знаюся на тому, що роблять хороші люди.

Гаррі подивився на нього. Взагалі-то, це було доволі сумно.

— Я можу позичити вам декілька творів з хорошими

людьми, якщо бажаєте.

— Я бажаю попросити вашої поради про дещо, — недбало сказав Северус. — Я знаю іншого слизеринця-п'ятикласника, його теж цькували ґрифіндорці. Він залицявся до вродливої дівчини маґлівського роду, що саме проходила повз, коли з нього знущалися, і вона спробувала його врятувати. І він назвав її бруднокровою, і це був кінець їхніх стосунків. Він вибачався, багато разів, проте вона ніколи не пробачила йому. Чи є у вас якісь здогади: що він міг би сказати чи зробити, щоб здобути пробачення, яке ви дали Лестранжу?

— Ем... — сказав Гаррі, — якщо мати лише цю інформацію, то я не впевнений, що *він* був головною причиною. Я б сказав йому не зустрічатися з кимось настільки нездатним пробачати. Припустімо, вони б одружилися, уявляєте, яке б життя чекало на нього вдома?

Ненадовго запала тиша.

— О, але вона *вміла* пробачати, — здивовано сказав Северус. — Ба більше, після того, вона взяла й стала дівчиною того самого хулігана. Скажіть, чому вона пробачила хуліганові, але не цькованому?

Гаррі знизав плечима.

— Ну, якщо спробувати вгадати навмання, то через те, що хуліган робив дуже боляче *комусь іншому*, а цькований хлопець зробив трохи боляче *їй*, і вона відчувала, що це якось значно складніше пробачити. Чи, якщо відверто, чи був хуліган гарним? Або ще й багатим?

І знову пауза.

— Так і так, — сказав Северус.

— Ну ось і відповідь, — сказав Гаррі. — Я, звісно, ще не в підлітковому віці, проте книжки дали мені зрозуміти, що існує певний тип дівчат, що будуть обурені через одне слово, якщо хлопець простий чи бідний, і втім якимось чином завжди знайдуть у собі сили пробачити багатому

чи гарному хлопцеві всі його витівки. Іншими словами, вона була неглибока. Скажіть цьому хлопцеві, що вона його не варта, йому треба про неї забути й жити далі, і шукати наступного разу дівчину з багатим внутрішнім світом, а не просто гарненьку.

Северус тихо витріщався на Гаррі, його очі блищали. Усмішка зникла, і хоча обличчя Северуса смикалося, так і не повернулася.

Гаррі почав трохи нервувати.

— Ем, у мене, звісно, немає жодного власного досвіду в цьому, але гадаю, що це сказав би мудрий радник з моїх книжок.

Ще тиша, ще блиск в очах.

Напевно, зараз саме час змінити тему.

— Отже, — сказав Гаррі, — чи пройшов я вашу перевірку, хай у чому вона полягала?

— Гадаю, — сказав Северус, — між нами більше не буде розмов, Поттере, і з вашого боку було б надзвичайно мудро ніколи не згадувати цю.

Гаррі кліпнув очима.

— Чи не могли б ви сказати, що я зробив неправильно?

— Ви образили мене. І я більше не маю віри у вашу хитрість.

Гаррі витріщився на Северуса, захоплений зненацька.

— Але ви дали мені пораду з добрими намірами, — продовжив Северус Снейп, — і я у відповідь дам вам щирю пораду, — його голос був бездоганно рівним. Ніби струна, що натягнута бездоганно горизонтально, незважаючи на колосальну вагу, що висить посередині, на мільйони тон напруги на обох кінцях. — Ви ледь не померли сьогодні, Поттере. У майбутньому, ніколи не діліться своєю мудрі-

стю з кимось, якщо ви не знаєте абсолютно точно, про що саме кожен з вас розмовляє.

Нарешті розум Гаррі з'єднав факти.

— Ви були тим...

Гаррі закрив рота, коли фраза *ледь не помер* дійшла до нього — на дві секунди запізно.

— Так, — сказав Северус, — був.

І жаклива напруга знову заповонила кімнату, ніби вони опинилися під водою на дні океану.

Гаррі не міг дихати.

Програй. Зараз.

— Я не знав, — зашепотів Гаррі. — Виба...

— Ні, — сказав Северус. Лише єдине слово.

Гаррі стояв у тиші, його розум несамовито шукав варіантів. Северус стояв між ним і вікном, що було вкрай невдало, адже падіння з такої висоти не вб'є чарівника.

— Ваші книжки зрадили вас, Поттере, — сказав Северус, тим самим голосом під тиском у мільйони тонн. — Вони не сказали вам того єдиного, що вам треба знати. З історій не можна навчитися того, як це — втратити когось, кого любиш. Таке ніяк не зрозуміти, крім як самому таке відчути.

— Мій батько, — прошепотів Гаррі. Це був найліпший з його здогадів — єдиний, що може його врятувати. — Мій батько намагався захистити вас від хуліганів.

Примарна посмішка розтягнула обличчя Северуса, і він почав рухатися до Гаррі.

І пройшов повз.

— Прощавайте, Поттере, — сказав Северус, не озираючись і не зупиняючись. — Віднині нам немає що сказати один одному.

А біля рогу чоловік зупинився, і не обертаючись, заговорив востаннє.

— Ваш батько був тим самим хуліганом, — сказав Северус Снейп, — і аж до сьогодні я не міг збагнути, що в ньому знайшла ваша мати.

Він пішов.

Гаррі обернувся й підійшов до вікна. Його руки тремтіли, він поклав їх на підвіконня.

Ніколи не давай нікому мудрих порад, хіба що ти знаєш абсолютно точно, про що ви обидвоє розмовляєте. Зрозумів.

Гаррі деякий час роздивлявся хмари й мжичку. Вікно виходило на східні землі, був полудень, отже якщо сонце й виднілося з-за хмар, Гаррі все одно не міг його бачити.

Руки припинили тремтіти, проте Гаррі стисло груди, ніби їх обхопили металеві смуги.

Отже, його батько цькував людей.

А його мати була неглибокою.

Можливо, вони подорослішали пізніше. Добрі люди, наприклад професорка Макґонегел, вважали їх чудовими людьми, і, можливо, *не лише* через те, що вони були героїчними мучениками.

Звісно, це погано втішало, коли вам було одинадцять, ви тільки збиралися стати підлітком і цікавилися, яким підлітком ви можете стати.

Як жахливо.

Як сумно.

Яке в Гаррі жалюгідне життя.

Дізнатися, що його біологічні батьки не були бездоганим, ну як же, йому треба довго-довго бути пригніченим і глибоко нещасним через це.

Напевно, варто пожалітися Лесатові Лестранжу.

Гаррі читав був про дементорів. Холод та темрява супроводжували їх, і страх, вони висмоктували всі ваші щасливі думки, і через їхню відсутність на поверхню спливали найжахливіші спогади.

Він міг уявити себе на місці Лесата: знати, що твої батьки в Азкабані довічно, у місці, з якого ніхто ніколи не втікав.

А Лесат уявляв себе на місці своєї матері — у холоді, темряві, посеред страху, наодинці з найгіршими своїми спогадами, навіть уві сні, щосекунди кожного дня.

На мить Гаррі уявив, що це його власні мама й тато в Азкабані, це їхнє життя висмоктують дементори, вбирають їхні щасливі спогади та їхню любов до нього. Лише на мить — перед тим, як його уява спалила запобіжник та розпочала аварійне вимкнення, та сказала йому більше ніколи цього не уявляти.

Чи було правильним робити таке з будь-ким, навіть з другою найзлюбнішою людиною світу?

Ні, сказала мудрість книжок Гаррі, якщо існує якийсь інший спосіб, який завгодно інший спосіб, то ні.

І хіба що чаклунська судова система була не менш бездоганною за їхні тюрми — а це звучало вкрай малоймовірно, враховуючи обставини, — десь у Азкабані була зовсім невинна людина, напевно, навіть не одна.

Гаррі до горла підступив клубок, у його очах збиралася волога, йому хотілося телепортувати всіх в'язнів Азкабану до безпеки та викликати вогонь з небес, щоб знищити це жахливе місце доценту. Але він не міг, бо він не був Богом.

І Гаррі згадав, як професор Квірел сказав під сяйвом зірок: *Іноді, коли цей зіпсований світ здається винятково мерзенним, я починаю гадати, може існує якесь інше місце, далеко-далеко, де мені слід було б бути... Але зірки дуже, дуже далекі... І мені цікаво, що б мені снилося, якби я спав довго-довго...*

Саме зараз цей зіпсований світ здавався винятково мерзенним.

І Гаррі не міг зрозуміти слів професора Квірела, їх могли б вимовити прибульці, чи штучний інтелект — щось,

що створено настільки інакше, що мозок Гаррі не міг працювати у відповідному режимі.

Не можна було покидати рідну планету, доки на ній існувало таке місце, як Азкабан.

Ти мав залишитися й боротися.

Розділ 28. Редукціонізм

Якщо яка-небудь Ролінґ може трапитися, вона таки трапиться.

Це, *повторюю*, має бути *і так зрозуміло*, проте погляди, які висловлює Северус Снейп, не обов'язково збігаються з поглядами автора.

— Гаразд, — сказав Гаррі, ковтнувши слину. — Гаразд, Герміоно, годі, можеш зупинитися.

Біла таблетка цукру перед Герміоною досі зовсім не змінила ані форми, ані кольору, хоча Гаррі ще ніколи не бачив, щоб Герміона так сильно концентрувалася: її очі сильно заплющені, на лобі виступили краплини поту, рука тремтіла й стискала паличку...

— Герміоно, *зупинися!* Це не спрацює, Герміоно, я гадаю, ми не можемо створювати речі, що їх ще не існує!

Герміона повільно розслабила хватку на паличці.

— Я гадала, що відчула це, — сказала вона ледь чутним шепотом. — Я гадала, що відчула, як воно починає трансфігуруватися. Лише на мить.

У Гаррі застряг клубок у горлі.

— Ти, напевно, лише уявила це. Надто сподівалася.

— Напевно, так, — сказала вона. Здавалося, вона от-от розплачеться.

Гаррі повільно взяв механічний олівець, дотягнувся до аркуша з викресленими пунктами та перекреслив рядок «ЛІКИ ВІД ХВОРОБИ АЛЬЦГЕЙМЕРА».

Ніхто не міг би прийняти трансфігуровану таблетку. Проте трансфігурація, принаймні та, якою вони володіли, не робила цільові об'єкти магічними — вона не могла перетворити звичайні мітли на летючі. Отже якби Герміона змогла створити пігулку, то вона була б *немагічною* — такою, що працювала б звичайним матеріальним чином. Вони могли б таємно виробляти такі таблетки для магілівської наукової лабораторії, дозволити їм *вивчати* таблетки й спробувати зворотно розробити їх перед тим, як трансфігурація мине... Нікому в обох світах не треба було б знати, що це якимось пов'язано з магією, — це був би просто черговий науковий прорив...

І таке не спало б на думку чарівникові. Вони не поважали прості *конфігурації атомів* достатньо, вони вважали, що незачакловані *матеріальні* речі не були речами сили. Якщо воно не було магічним, то воно не було цікавим.

Гаррі вже *надзвичайно* таємно — він не сказав навіть Герміоні — спробував був трансфігурувати нанотехнологію а ля Ерік Дрекслер. (Він спробував виробити настільний нанозавод, а не, звісно, крихітні самовідтворювані молекулярні асемблери — Гаррі не був божевільним.) Це б стало всемогутністю в один крок, якби спрацювало.

— Це все на сьогодні, так? — запитала Герміона.

Вона важко опустилася в крісло, закинула голову на спинку. На її обличчі було видно втому, що було вкрай незвично для Герміони. Їй подобалося вдавати, що її енергія безмежна, принаймні коли Гаррі був поряд.

— Ще один дослід, — обережно сказав Гаррі, — але

невеличкий, і крім того, це може справді спрацювати. Я залишив наостанок, бо сподівався завершити чимось оптимістичним. На відміну від фазерів, це справжня штука. На відміну від ліків від Альцгеймера, це вже створили в лабораторії. І це просто речовина, на відміну від загублених книжок, що їхні копії ти намагалася трансфігурувати. Я підготував для тебе схему молекулярної структури. Ми просто хочемо зробити її *довшою*, ніж досі було вироблено, усі трубки мають бути паралельними, а кінцеві точки треба вбудувати в діамант.

Гаррі дістав аркуш міліметрового паперу.

Герміона сперлася на спинку, взяла його й почала насуплено вивчати.

— Це *все* атоми вуглецю? І Гаррі, як воно називається? Я не можу трансфігурувати його, якщо не знаю, як воно називається.

Гаррі скривився. Йому досі було важко звикнути до таких речей—має бути байдуже, як щось *називається*, якщо ти знаєш, чим воно є.

— Це називається нанотрубки вуглецю, чи волокнистий вуглець. Це різновид фулеренів, що його відкрили лише цього року. Він приблизно в сто разів міцніший за сталь та важить вшестеро менше.

Герміона підвела здивований погляд з міліметрівки.

— Воно *справжнє*?

— Так, просто його складно виготовляти в маглівський спосіб. Якби ми могли отримати достатньо цієї штуки, то могли б використати її для того, щоб збудувати космічний ліфт аж до геосинхронної орбіти чи вище, а в плані дельта- v це вже пів шляху до будь-якого місця в сонячній системі. На додачу ми могли б кидати супутники з сонячними електростанціями, мов конфетті.

Герміона знову насупилася.

— А воно *безпечне*?

— Не можу уявити, чому ні. Нанотрубки вуглецю — це просто графітовий аркуш, що його скрутили в циліндричну трубку. Загалом, графіт — це та ж речовина, що використовується в олівцях...

— Я знаю, що таке графіт, Гаррі, — сказала Герміона.

Вона несвідомо відкинула волосся, наморщила лоба й втупилася в аркуш паперу.

Гаррі дістав з кишені мантиї білу нитку, що була прив'язана до двох невеличких сірих пластикових кілець з обох боків. Він додав був краплі суперклею на місцях з'єднання нитки з кожним кільцем, щоб зробити це все єдиним об'єктом, щоб його можна було трансфігурувати разом. Ціаноакрилат, якщо Гаррі не помилявся, працював на основі ковалентних зв'язків, а це було найближче до поняття «суцільного тіла», що тільки можна отримати у світі, що, зрештою, складався з крихітних окремих атомів.

— Коли будеш готова, — сказав Гаррі, — спробуй трансфігурувати це на низку паралельних нанотрубок, що вбудовані в два діамантових кільця.

— Гарзд... — повільно сказала Герміона. — Гаррі, мені здається, що я щойно щось пропустила.

Гаррі безпорадно знизав плечима. *Мабуть, ти просто втомилася.* Втім, він не збирався казати цього вголос.

Герміона доторкнулася паличкою до одного з пластикових кілець і деякий час на нього дивилася.

Два невеличких кільця з блискучого діаманту лежали на столі, вони були з'єднані довгою чорною ниткою.

— Воно змінилося, — сказала Герміона. Видавалося, вона намагалася сказати це з ентузіазмом, проте в неї вже не було на це сил. — Що тепер?

Відсутність запалу партнерки-дослідниці трохи знеохотила Гаррі, проте він зробив усе можливе, щоб не виказати цього. Можливо, цей процес спрацює у зворотному

напрямку та підбадьорить її.

— Тепер ми перевіримо, яку вагу воно витримає.

Поряд були козли, що їх змайстрував Гаррі для одного з попередніх дослідів з діамантовими стержнями — створювати об'єкти з суцільного діаманту за допомогою трансфігурації було легко, проте лише ненадовго. Той дослід перевіряв, чи трансфігурація довшого діамантового стержня на коротший діамантовий стержень дозволить підняти підвісний вантаж, коли стискатиметься, тобто чи можна трансфігурувати проти тиску — як виявилось, можна.

Гаррі обережно надягнув одне кільце блискучого діаманту на великий металевий гак на верхівці конструкції, потім прикріпив масивну металеву підвіску до нижнього кільця, а потім почав прикріпляти вантажі до підвіски.

(Гаррі попросив близнюків Візлі трансфігурувати для нього цей апарат, близнюки Візлі недовірливо поглянули на нього — ніби не могли збагнути, для якої витівки це може *навіть теоретично* знадобитися, проте без жодних питань виконали його прохання. Згідно їхніх слів, трансфігурація має витримати три години, отже в Гаррі з Герміоною ще залишилося достатньо часу.)

— Сотня кілограмів, — приблизно за хвилину сказав Гаррі. — Гадаю, настільки тонка сталева нитка не змогла б стільки витримати. Ми могли б покласти значно більше, проте це вся вага, яку я підготував.

І знову тиша.

Гаррі випростався, підійшов до стола, сів на стілець, і урочисто поставив галочку навпроти «Нанотрубки».

— Ось, — сказав Гаррі. — *Це* спрацювало.

— Але ж від них насправді *немає користі*, Гаррі, чи не так? — сказала Герміона, не піднявши голови зі своїх рук. — Тобто, навіть якщо дати це науковцям, вони не зможуть дізнатися, як створити купу нанотрубок,

дослідивши наш витвір.

— Вони можуть дізнатися *щось*. Герміоно, *поглянь* на це — ця крихітна ниточка тримає всю цю вагу. Ми щойно створили дещо, що не може створити жодна маглівська лабораторія...

— Але може будь-яка інша відьма, — сказала Герміона. Її виснаження відчувалося в голосі. — Гаррі, мені здається, що в нас нічого не вийде.

— Ти про наші стосунки? Чудово! Розійдімося.

Це вичавило з неї легку усмішку.

— Я про наші дослідження.

— Ох, Герміоно, *як ти могла?*

— Ти милий, коли злишся. Але Гаррі, це божевілля: мені дванадцять, тобі одинадцять, *нерозумно* очікувати, що ми зробимо якесь відкриття, на яке ніхто до нас ще не натрапляв.

— Ти справді хочеш сказати, що нам варто кинути розгадувати таємниці магії після *менш ніж місяця* спроб? — Гаррі намагався вкласти в це питання виклик.

Якщо чесно, він сам частково відчував таку ж втому, як Герміона. Жодна з *гарних* ідей ніколи не спрацьовувала. Він зробив лише одне варте згадки відкриття — схему Менделя — проте він не міг про це розповісти Герміоні, не порушивши свою обіцянку Драко.

— Ні, — сказала Герміона. Вона здавалася дуже серйозною та дорослою. — Я хочу сказати, що зараз нам краще *вивчати* усю магію, яку чарівники вже знають, щоб ми могли робити такі дослідження після випуску з Гоґвортсу.

— Ем... Герміоно, мені жах як не хочеться таке казати, проте уяви, що ми вирішили б відкласти дослідження на потім, і першим же нашим результатом після випуску стала б *успішна* трансфігурація ліків від хвороби Альцгеймера. Ми б почувалися... не думаю, що слово *дурними* адекватно описало б наші відчуття.

— Це *нечесно*, Гаррі! — голос Герміони тремтів, ніби вона от-от розплачеться. — Ти не можеш покладати таку відповідальність на когось! Не наша *робота* досліджувати такі речі, ми *діти*!

На мить Гаррі охопила цікавість, що сталося б, якби Герміоні сказали, що вона має боротися з невмирущим Темним Лордом, — чи перетворилася б вона на одного з тих плаксивих героїв, що нескінченно себе жаліють, про яких Гаррі терпіти не міг читати в книжках.

— Хай там як, — голос Герміони тремтів, — я не хочу більше цього робити. Я не вірю, що діти можуть зробити щось, чого не можуть дорослі, — таке трапляється лише в казках.

У кімнаті запанувала тиша.

Герміона почала здаватися переляканою, а Гаррі знав, що він холодіє.

Напевно, це не так ранило б, якби воно вже не спадало на думку Гаррі: хоча тридцять може бути запізно для революційного наукового відкриття, а двадцять — саме час, хоча існували люди, що захищали докторську в сімнадцять, а також чотирнадцятирічні спадкоємці, що стали великими королями чи генералами, ніхто насправді не потрапляв у книжки з історії в одинадцять років.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Вигадати, як зробити щось, чого не можуть дорослі. Це твій виклик?

— Я не це мала на увазі, — налякано прошепотіла Герміона.

Гаррі із зусиллям відірвав погляд від Герміони.

— Я не злюся на *тебе*, — сказав Гаррі холодним голосом, незважаючи на всі свої зусилля. — Я злюся... не знаю — на все. Але я не хочу програвати, Герміоно. Програвати — це не завжди правильно. Я вигадаю, як зробити щось, чого не може зробити дорослий чарівник,

і тоді я до тебе повернуся. Як тобі?

І знову тиша.

— Гаразд, — сказала Герміона. Її голос трохи тремтів. Вона виштовхнула себе з крісла та підійшла до дверей класної кімнати, що в ній вони працювали. Її рука потягнулася до дверної ручки. — Ми ж досі друзі, чи не так? І якщо ти не зможеш нічого вигадати...

Вона затнулася.

— Тоді ми навчатимемося разом, — сказав Гаррі навіть холоднішим голосом.

— Ем, ну тоді наразі бувай, — сказала Герміона, швидко вийшла з кімнати та зачинила за собою двері.

Подеколи Гаррі ненавидів свою темну сторону, навіть коли був у ній.

Та з його частин, що думала саме про те, що й Герміона, — мов ні, діти *не здатні* зробити щось, чого не можуть дорослі, — казала усі речі, які Герміона побоялася сказати. Речі на кшталт *Оце так непростий виклик ти щойно собі вигадав, і ну й посміховисько ти з себе зробив цього разу і принаймні таким чином ти знатимеш, що зазнав поразки.*

А та його частина, що вкрай не полюбляла програвати, відповіла крижаним голосом: *Гаразд, можеш замовкнути й дивитися.*

Був уже майже час обідати, але Гаррі було начхати. Він навіть не дістав батончик з капшучка. Його шлунок міг витримати невеличкий голод.

Чаклунський світ був крихітним, вони не думали, як науковці, вони не знали науки, вони не сумнівалися в поглядах, з якими вирости, вони не накладали захисних заклять на свої машини часу, вони грали в квідич, уся чаклунська Британія була меншою за невеличке маґлівське місто, у найліпшій чаклунській школі освіта завершувалася в сімнадцять років, *нерозумно* було не кинути виклик в

одинадцять, *нерозумним* було *вважати*, ніби чаклуни знали, що вони роблять, та вже зірвали всі легкодоступні плоди досліджень, що їх легко побачить полімат.

Крок перший: скласти список усіх магічних обмежень, які Гаррі може пригадати, — усього, що гадано неможливо зробити.

Крок другий: позначити обмеження, що мали *найменше* сенсу з точки зору науки.

Крок третій: впорядкувати обмеження за тим, наскільки малоймовірно, щоб чаклун сумнівався в них, якщо він *не знає* науки.

Крок четвертий: вигадати методи здолати їх.

Герміоні досі було трохи зле, коли вона сіла поряд з Менді за рейвенкловським столом. Обід Герміоні складався з двох фруктів (скибки помідорів та очищені мандарини), трьох овочів (морква, морква та ще моркви), одного шматка м'яса (смажені ніжки діріколя, шкідливу шкірку вона обережно прибере) та одного маленького шматочка шоколадного торта, що його вона заслужить, з'ївши решту обіду.

Все було не аж так погано, як на занятті зіллеваріння, — подеколи їй досі снилися *кошмари* про те заняття. Але цього разу вона спричинила це і їй *здавалося, що вона є ціллю*. Лише на мить, перед тим, як жахлива крижана тьма відвела погляд та сказала, що злиться не на неї, адже не хотіла її лякати.

І в неї досі було відчуття, ніби вона щось пропустила була, щось справді важливе.

Але ж вони не порушили жодного правила трансфігурації... чи не так? Вони не створювали рідини, газу, не приймали наказів від професора із захисту...

Таблетка! Це було щось, що їдять!

...ну, ні, ніхто просто так не їсть таблетку, що просто лежить десь, та й насправді *не вийшло* її створити, вони могли просто *Фініте Інкантатем* її, якби вийшло, проте їй все одно треба буде сказати Гаррі, щоб вони ніколи не згадували це в присутності професорки Макґонегел, — раптом їм більше не дозволять вивчати трансфігурацію...

Герміоні ставало справді зле. Вона відштовхнула від себе тарілку — вона не могла їсти в такому стані.

Вона заплющила очі й почала подумки цитувати правила трансфігурації.

«Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ.»

«Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на те, що виглядає як їжа чи будь-що інше, що потрапляє всередину людського тіла.»

Ні, їм справді *не варто* було намагатися трансфігурувати таблетку, чи вони принаймні мали зрозуміти. Її так захопила геніальна ідея Гаррі, що вона просто не *подумала*...

Герміоні ставало дедалі гірше. На межах її розуміння висіло якесь відчуття, розуміння, що ось-ось мало стати зрозумілим, юна жінка, що ось-ось мала стати старою картою, ваза, що ось-ось мала стати двома обличчями...

І вона пригадувала правила трансфігурації далі.

Рука Гаррі на паличці побіліла, коли він кинув намагатися трансфігурувати повітря перед собою на скріпку. Трансфігурувати скріпку на газ, звісно, було б небезпечно, проте Гаррі не міг уявити, чому б трансфігурація навпаки була небезпечною. Вона просто мала бути *неможливою*. Але чому? Повітря було не менш дійсною речовиною, ніж будь-що інше...

Ну, можливо це обмеження *мало* сенс. Повітря було хаотичним, усі молекули постійно змінювали позицію одна відносно іншої. Мабуть неможливо надати нової

форми речовині, якщо речовина не лишається незмінною достатньо часу, щоб приборкати її, хоча атоми в твердих тілах також безперестанно коливалися...

Що довше в Гаррі не виходило, то холодніше він почувався, то яснішим усе ставало.

Гаразд. Наступний пункт списку.

Можливо трансфігурувати об'єкти лише цілком. Не можна трансфігурувати *половину* сірника на голку, ти мав трансфігурувати *весь предмет*. Коли Драко зачинив Гаррі в кімнаті, саме це було причиною того, що він не міг трансфігурувати тонкий циліндричний розріз стіни на губку, виштовхнути достатньо великий шматок каменю, щоб він міг пролізти в отвір. Натомість йому треба було надати нової форми всій стіні, а може й цілій секції Гоґвортсу — лише щоб змінити цей маленький розріз.

А це було *сміховинно*.

Речі складаються з атомів. Купа крихітних цяточок. Не існувало суміжності, не існувало твердості — були лише електромагнітні сили, що тримали крихітні цяточки разом...

Менді Брокелгерст застигла з виделкою напівшляху до її рота.

— Га, — сказала вона Су Лі, що сиділа навпроти тепер порожнього місця поряд з нею, — що це з Герміоною?

Гаррі хотів вбити гумку.

Він намагався змінити окреме місце рожевого прямокутника на сталь, без зміни решти гумки, і гумка не хотіла йти назустріч.

Це *мало* бути концептуальним обмеженням, а не справжнім. *Мало* бути.

Речі створені з атомів, і кожен атом — це крихітна окрема річ. Атоми трималися купи через квантовий ту-

ман спільних електронів — ковалентні зв'язки, або іноді через магнетизм на невеличких відстанях — іонні зв'язки або сили Ван дер Ваальса.

Якщо вже йти далі, протони та нейтрони всередині ядра були крихітними окремими речами. Кварки всередині протонів та нейтронів були крихітними окремими речами! Просто *не існувало* нічого в дійсності — світу зовні, що відповідав би химерним людським уявленням про тверді об'єкти. Це все були лише крихітні цяточки.

А вільна трансфігурація й починалася з розуму, чи не так? Жодних слів, жодних жестів. Лише щира концепція форми, що її треба уявляти цілковито окремо від речовини, і яку накладають на речовину, що її уявляють окремо від форми. Це, паличка і хай там що робить тебе чарівником.

Чарівники не могли трансформувати частини речей, могли трансформувати лише те, що їхній розум сприймав як ціле, через те, що вони *не розуміли до нутра кісток*, що це все насправді лише атоми.

Гаррі сфокусувався на цьому знанні якомога сильніше, *істинному факті*, що гумка була лише набором атомів, усе було лише набором атомів, і атоми невеличкої частини, яку він намагався трансфігурувати, складали *настільки ж придатний* набір атомів, як і будь-який інший набір, який він може вибрати.

Проте Гаррі все одно не міг змінити цю окрему частину гумки, трансфігурація не працювала.

Це. Було. Сміховинно.

Рука Гаррі знову побіліла на паличці. Йому вже *в печінках сиділо* отримувати результати дослідів, що *не мали сенсу*.

Можливо, те, що *якась* частина його розуму досі думала в термінах об'єктів, не давало трансфігурації відбутися. Він думав був про набір атомів, що був *гумкою*. Він ду-

мав про набір, що був *невеличкою частиною*.

Час підвищувати ставки.

Гаррі сильніше притиснув паличку до невеличкої секції гумки, і намагався побачити крізь ілюзію, яку ненауковці вважали дійсністю, крізь світ столів та стільців, повітря, гумок та людей.

Коли ти йдеш парком, то навколишній видимий світ існував лише всередині твого власного мозку як низка сигналів нейронів. Відчуття яскравого блакитного неба не було десь високо над тобою, воно було у твоїй зоровій корі, а твоя зорова кора була позаду твого мозку. Усі відчуття цього яскравого світу насправді відбувалися в тій тихій печері з кісток, яку ти називаєш своїм черепом, — місці, де *ти* живеш і ніколи, ніколи не виходиш. Якби ти дійсно хотів привітатися з кимось, *зі справжньою особистістю*, то варто легко постукати по черепу й сказати «Як там справи?». Бо саме там люди насправді були, саме там вони жили. І *зображення* парку, через який ти *йшов*, було лише візуалізацією всередині твого мозку — опрацюванням сигналів, що надсиляли очі та сітківка.

Це не було *брехнею*, як вважали буддисти. Не було нічого страшенно містичного чи несподіваного за мороком майя — за ілюзією парку був просто *справжній парк*, але це все одно була *ілюзія*.

Гаррі не сидів у класі.

Він не дивився на гумку.

Гаррі був усередині черепа Гаррі.

Те, що він бачив, — оброблене зображення, яке його мозок розкодував із сигналів, що були надіслані його сітківкою.

Справжня гумка була деінде — десь не на зображенні.

І справжня гумка не була такою, як на зображенні в Гарріному мозку. Ідея *твердого об'єкта* гумки існувала лише всередині його власного мозку — тім'яної кори, що

обробляла його відчуття форми та простору. Справжня г'умка була набором атомів, що трималися купи за допомогою електромагнітних сил та спільних ковалентних електронів, доки поряд молекули повітря зіштовхувалися одна з одною та з молекулами г'умки.

Справжня г'умка була далеко, а Гаррі всередині свого черепа ніколи не міг справді її торкнутися — він міг лише уявляти щось про неї. Але його паличка мала силу — вона могла змінювати речі зовні — у дійсності, і лише власні упередження Гаррі обмежували її. Десь поза мороком майя правда концепції «моя паличка» торкалася набору атомів, які розум Гаррі називав «частина г'умки», і якщо паличка могла змінити набір атомів, що його Гаррі вважав «усією г'умкою», то не було жодної причини, чому б вона не могла змінити й цей набір...

Трансфігурація досі не виходила.

Гаррі стиснув щелепи й знову підняв ставки.

Концепція г'умки як єдиного об'єкта, якою користувався розум Гаррі, була явно безглуздою.

Мапа не збігалася й не могла збігатися з територією.

Людські істоти моделювали світ, використовуючи окремі рівні організації: вони мали окремі думки про те, як працювали країни, як працювали люди, як працювали органи, як працювали клітини, як працювали молекули, як працювали кварки.

Коли мозку Гаррі треба було розмірковувати про г'умку, він згадував правила, що керували г'умками, на кшталт «г'умки дозволяють позбутися написаного олівцем». Лише якщо мозку Гаррі треба було передбачити, що станеться на нижчому хімічному рівні, лише тоді він почне розмірковувати — ніби це був окремий факт — про молекули г'умки.

Але це все було лише всередині розуму.

Розум Гаррі мав окремі погляди про правила, що керу-

вали гумками, проте не існувало окремого закону фізики, що керував гумками.

Розум Гаррі моделював дійсність за допомогою декількох рівнів організації, з окремими поглядами на кожному рівні. Але це все була лише *мапа*, а справжня територія не була такою, сама дійсність мала *єдиний* рівень організації — кварки, це був уніфікований процес низького рівня, що підкорявся простим математичним правилам.

Чи, принаймні, Гаррі в це вірив перед тим, як дізнався про магію, але гумка не була магічною.

І навіть якби гумка була магічною, ідея, ніби окрема тверда гумка *справді існувала*, була *неможливою*. Такі речі як гумки *не могли* бути базовими елементами дійсності — вони були завеликими та заскладними, щоб бути атомами, вони *мали бути* створені з окремих частин. Не можуть існувати речі, що *фундаментально складні*. Підсвідома віра мозку Гаррі в гумку як цільний об'єкт існувала як окрема концепція в його багаторівневій моделі світу, а не як окремий елемент однорівневої дійсності.

...трансфігурація *досі не відбувалася*.

Гаррі важко дихав — невдала трансфігурація втомлювала не менше за успішну, але *хай він крізь землю піде*, якщо зараз здасться.

Гаразд, до дідька цю маячню дев'ятнадцятого сторіччя.

Дійсність не була атомами, не була низкою крихітних більярдних куль, що ширяли навкруги. Це було черговою брехнею. Уявлення про атоми як маленькі точки було лише черговою зручною галюцинацією, за яку чіплялися люди через те, що не хотіли стикатися з нелюдською, чужою формою основи дійсності. Якщо він хоче сили, то йому треба забути про свою людяність, і змусити свої думки відповідати істинній математиці квантової

механіки.

Не існувало часток — були лише густини ймовірностей у просторі системи багатьох частинок, а те, що його мозок так старанно уявляв як гумку, було лише велетенським множителем у хвильовій функції, що, як трапилося, факторизується. Вона не мала окремого існування так само, як не існувало окремого цілісного множника 3, що був захований у числі 6. Якщо його паличка була здатна змінювати множники у хвильовій функції, яку можна приблизно факторизувати, то вона має бути цілковито здатна змінювати й трохи менший множник, який мозок Гаррі уявляв частиною речовини гумки...

Герміона неслася коридорами, її взуття гучно стукотіло по камінню, вона важко й часто дихала, адреналін досі був у її крові.

Ніби картина молодої жінки, що перетворювалася на каргу, ніби ваза, що ставала двома обличчями.

Що вони робили?

Що вони робили?

Вона дісталася кімнати, спершу її пальці зісковзнули з дверної ручки — надто спітнілі, тоді вона сильніше вхопилася за неї, і двері відчинилися...

...єдиним осяянням вона побачила, як Гаррі втупився у невеличкий рожевий прямокутник на столі навпроти себе...

...а в декількох кроках від нього крихітна чорна ниточка — майже невидима з такої відстані, підтримувала всю цю вагу...

— *Гаррі, забирайся з кімнати!*

На обличчі Гаррі було щире здивування, він підвівся настільки швидко, що ледь не впав, затримався лише, щоб схопити маленький рожевий прямокутник зі стола,

і вилетів крізь двері. Вона вже відійшла, її паличка вже вказувала на нитку...

— *Фініте Інкантатем!*

І Герміона з хряскотом зачинила двері саме коли зсередини почулося гучне падіння сотні кілограмів металу.

Вона задихалася, хапала ротом повітря, вона пробігла була весь шлях без жодної зупинки, вона промочила від поту, її ноги та стегна горіли, ніби живе полум'я, вона не могла відповісти на питання Гаррі за всі ґалеони світу.

Герміона кліпнула очима й зрозуміла, що почала падати, а Гаррі її впіймав та дбайливо опустив, щоб вона сіла на підлогу.

— ...почуваєшся... — вона впоралася прошепотіти.

— *Що?* — запитав Гаррі. Таким блідим вона його ніколи не бачила.

— ...ти, добре, почувашся...

Гаррі вирячився на неї ще більш налякано, коли збагнув питання.

— Я, мені здається, що в мене немає симптомів...

Герміона ненадовго заплющила очі.

— Добре, — прошепотіла вона. — Треба, подихати.

На це потрібен був деякий час. Гаррі досі був переляканий. Це теж було добре — можливо навчить його чомусь.

Герміона опустила руку в капшучок, що його подарував їй Гаррі, прошепотіла «вода» пересохлим горлом, взяла пляшку й почала пити величезними ковтками.

І знадобився ще деякий час, доки вона змогла розмовляти.

— Ми порушили правила, Гаррі, — сказала вона хрипким голосом. — Ми порушили правила.

— Я... — Гаррі ковтнув слину. — Я досі не розумію, як. Я думав, проте...

— Я спитала, чи трансфігурація безпечна, і *ти* відпові мені!

Запала тиша.

— І все? — запитав Гаррі.

Вона могла б заволати.

— Гаррі, невже ти не розумієш? Воно зроблено з крихтих волокон. Що як вони б *розплуталися*, та *хтозна* що могло піти не так, *ми не спитали професорку Макґонеґел!* Невже незрозуміло, що ми робили? Ми експериментували з трансфігурацією. Ми *експериментували з трансфігурацією*.

І знову запала тиша.

— Так... — повільно сказав Гаррі. — Напевно це одна з тих речей, які вони не кажуть тобі *не* робити, бо це надто очевидно. Не перевіряйте свої геніальні нові ідеї щодо трансфігурації самостійно в закинутій класній кімнаті, не порадившись із професором.

— Гаррі, ти міг нас убити! — Герміона знала, що це нечесно, вона теж помилилася, проте вона досі на нього злилася, він завжди був таким впевненим і бездумно втягнув її у свої мрії. — Ми могли *зіпсувати бездоганний рекорд професорки Макґонеґел!*

— Так, краще не розповідаймо їй про це, чи не так?

— Ми маємо зупинитися. Ми маємо зупинити це, або ми постраждаємо. Ми надто молоді, Гаррі, ми не можемо цього зробити, ще ні.

Слабка посмішка з'явилася на обличчі Гаррі.

— Ем, тут ти дещо помиляєшся.

І він протягнув їй маленький рожевий прямокутник — гумку з яскравою металевою плямою на ній.

Герміона спантеличено на неї витріщилася.

— Квантової механіки було недостатньо. Мені довелося зануритися аж до безчасової фізики, доки вийшло. Мав зрозуміти, що паличка забезпечує *співвідношення* між

окремими минулою та майбутньою дійсностями, а не *змінює* щось з часом. Але в мене вийшло, Герміоно, я побачив крізь ілюзію об'єктів, і готовий закладатися, що жоден інший чарівник у світі не зміг би. Навіть якщо хтось маґлівського роду й знає про безчасові формулювання квантової механіки, це для них просто дивний погляд про якусь дивну далеку квантову штуку, вони *не розуміють*, що це *дійсність*, не приймають, що світ, який вони знають, — лише галюцинація. Я трансфігурував *частину* гумки без трансфігурації *всього об'єкта*.

Герміона знову підняла паличку та вказала нею на гумку.

На лиці Гаррі промайнула злість, але він навіть не ворухнувся, щоб зупинити її.

— *Фініте Інкантатем*, — сказала Герміона. — Проконсультуй з професоркою Макґонегел перед тим, як повторити це знову.

Гаррі кивнув, хоча його обличчя й досі було напруженим.

— І нам все одно треба зупинитися.

— *Чому?* Хіба ти не розумієш, що це *означає*, Герміоно? Чарівники *не знають* усього! Їх замало, і навіть менше тих, хто знає бодай щось про науку, вони ще не зірвали всі легкодоступні плоди досліджень...

— Це *небезпечно*. Якщо ми *можемо* відкрити щось нове, то це навіть *менш* безпечно! Ми *замолоді!* Ми вже припустилися великої помилки сьогодні, наступного разу ми можемо просто *померти!*

Тоді Герміона здригнулася.

Гаррі відвернувся від неї та почав повільно-повільно дихати.

— Будь ласка, не намагайся робити це самостійно, Гаррі, — тремтячим голосом сказала Герміона. — Будь ласка.

Будь ласка, не змушуй мене вирішувати, чи казати про це професорові Флитвіку.

Запала довга мовчанка.

— Отже ти хочеш, щоб ми навчалися, — сказав Гаррі. Вона помітила, що він намагається не виказувати злість у голосі. — Просто навчалися.

Герміона не була впевнена, чи варто щось казати, проте...

— Як ти вивчав, ем, безчасову фізику, правильно?

Гаррі знову поглянув на неї.

— Те, що ти зробив, — обережно сказала Герміона, — це ж не через *наші* досліді, так? Ти зміг це зробити, адже прочитав багато книжок.

Гаррі роззявив рота, а потім закрив його. Він здавався роздратованим.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Як щодо такого. Ми навчаємося, а якщо я вигадую щось, що *справді* варте спроби, то я спитаю в професора.

— Гаразд.

Герміона не впала від полегшення лише через те, що вже сиділа.

— Пообідаємо? — несміливо запитав Гаррі.

Герміона кивнула. Так. «Обід» звучало добре. Цього разу по-справжньому.

Вона обережно почала підводитися з кам'яної підлоги, кривлячись, коли її тіло почало волати на неї...

Гаррі вказав на неї паличкою та сказав «*Він'ардіум Левіоза*».

Герміона кліпнула очима, коли величезна вага зникла з її ніг та залишилося щось стерпне.

Усмішка знайшла шлях на обличчя Гаррі.

— Можна *піднімати* щось без того, щоб левітувати його повністю. Пам'ятаєш цей дослід?

Герміона безпорадно всміхнулася у відповідь, хоча вона мала досі злитися.

І вона рушила назад до Великої Зали. Вона почувалася на диво чудово легкою в ногах, доки Гаррі старанно тримав паличку спрямованою на неї.

Він спромігся витримати лише п'ять хвилин, проте головне увага.

Мінерва подивилася на Дамблдора.

Дамблдор питально поглянув на неї.

— Ти зрозуміла хоч щось? — приголомшено запитав він.

Такої безпросвітної й безсумнівної тарабарщини Мінерва ще не чула за своє життя. Вона трохи соромилася, що покликала директора послухати це, проте їй дали явні інструкції.

— Боюся, що ні, — сухо сказала професорка Мак'онегел.

— Отже, — сказав Дамблдор. Його срібна борода гойднулася від неї, мерехтливий погляд старого чарівника знову дивився не на неї. — Ти гадаєш, що можливо здатен зробити щось, чого не може жоден інший чарівник. Щось, що вважається неможливим.

Вони втрьох стояли в особистому робочому кабінеті директора для трансфігурації, куди сьйливий фенікс Дамблдорозового патронуса сказав їй привести Гаррі за мить після того, як її власний патронус досягнув його. Проміння сонця лилося крізь дахові вікна й освітлювало велику семикутну алхімічну діаграму, що була намальована в центрі круглої кімнати, й демонструвало, що вона дещо запорошена. Це засмутило Мінерву. Дослідження трансфігурації було одним з найулюбленіших занять Дамблдора, і хоча вона знала, як мало часу в нього стало

нешодавно, але не знала, що *так* мало.

А тепер Гаррі Поттер змарнує ще більше часу директора. Проте вона безсумнівно не могла звинувачувати в цьому *Гаррі*. Він вчинив правильно, коли прийшов до неї та сказав, що в нього є ідея, як виконати трансфігурацію, що наразі вважається неможливою, і сама вона вчинила точно за інструкціями: наказала Гаррі замовкнути та не обговорювати з нею нічого, доки вона не проконсультується з директором, і вони не перейдуть до захищеного місця.

Якби Гаррі встигнув розповісти їй, *що саме* він гадав, що може зробити, то вона б не завдала всім клопоту.

— Слухайте, я знаю, що це важко пояснити, — сказав Гаррі дещо сором'язливо. — Але в підсумку те, у що ви вірите, не відповідає тому, у що вірять науковці, і в цьому випадку я щиро вірю, що науковці знають більше, ніж чаклуни.

Мінерва б гучно зітхнула, якби не знала, що Дамблдор сприймає цю справу вкрай серйозно.

Ідея Гаррі впливала з простого невігластва, і з нічого більше. Не можна було змінити половину металевої кулі на скло — *уся куля* приймала іншу форму. Змінити частину *й означало* змінити ціле, а це означало прибрати цілу форму й замінити її на іншу. Що навіть *могло означати* трансфігурувати лише половину металевої кулі? Що металева куля *в цілому* мала ту ж форму, що й раніше, проте *половина* кулі мала іншу форму?

— Містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел, — те, що ви збираєтеся зробити, не просто неможливо, це *алогічно*. Якщо змінити половину чогось, то ви *змінюєте* все ціле.

— І справді, — сказав Дамблдор. — Проте Гаррі — герой, отже він може бути здатен робити речі, що неможливі за самою логікою.

Мінерва б закотила очі під лоба, якби не стала була нечутливою до цього ще дуже давно.

— Припустімо, що це *можливо*, — сказав Дамблдор, — чи можеш ти вигадати якусь причину, чому б результати відрізнялися від звичайної трансфігурації?

Мінерва спохмурніла. Той факт, що концепція була буквально неуювлéнною, додавав складнощів, проте вона спробувала розглянути це питання ґрунтовно. Трансфігурація, що її накладено лише на половину металеві кулі...

— Дивні речі відбувалися б на місці з'єднання? — сказала Мінерва. — Проте це нічим не відрізнялося б від трансфігурації об'єкта цілком у форму з двома різними половинами...

Дамблдор кивнув.

— Я теж такої думки. І Гаррі, якщо твоя теорія правильна, то з цього випливає, що те, що ти хочеш зробити, *нічим не відрізняється* від будь-якої іншої трансфігурації, крім того, що вона застосована на частині предмета, а не на всьому? *Жодних* інших відмінностей?

— Саме так, — впевнено відповів Гаррі. — У цьому весь сенс.

Дамблдор знову на неї поглянув.

— Мінерво, чи можеш ти уявити бодай якусь причину, чому це може бути небезпечним?

— Ні, — відповіла Мінерва після того, як завершила пошуки у своїй пам'яті.

— Я теж, — сказав директор. — Гаразд, тоді, оскільки це має бути повністю аналогічним звичайній трансфігурації з усіх точок зору, і оскільки ми не можемо вигадати бодай якоїсь причини, чому б це могло бути небезпечним, гадаю, другого ступеня обережності вистачить.

Мінерва була здивована, проте не заперечувала. Пізнання Дамблдора в трансфігурації були далеко за її межами. Він випробував буквально тисячі нових трансфігу-

рацій, і жодного разу не вибрав заниженого ступеня обережності. Він використовував трансфігурацію *в бою і досі був живим*. Якщо директор вважав, що другого ступеня обережності вистачить, це означало, що вистачить.

Те, що в Гаррі, без сумнівів, нічого не вийде, звісно, не мало жодного значення.

Вони вдвох почали налаштовувати захисні чари та чутливі сітки. Найважливіша сітка перевіряла, що жоден трансфігурований матеріал не потрапив у повітря. Гаррі буде обгорнутий в окрему оболонку сили з власним джерелом повітря, просто про всяк випадок. Лише його паличці буде дозволено покидати цей щит, але крім цього щит був непроникним. Вони були всередині Гоґвортсу, тому не було можливості автоматично роз'явити будь-який матеріал, що виказував ознаки спонтанного горіння, але вони могли запустити його майже так само швидко крізь дахові вікна — усі вони відчинялися назовні саме для цього. Сам Гаррі вилетить крізь інше дахове вікно при перших ознаках проблем.

Гаррі спостерігав за їхньою роботою й здавався трохи наляканим.

— Не хвилюйтеся, — сказала професорка Макґонегел посеред свого опису, — це майже точно не знадобиться, містере Поттер. Якби ми *очікували*, що щось може піти не так, вам би не дозволили спробувати. Це лише звичайні перестороги для будь-якої трансфігурації, що її ніколи раніше не випробували.

Гаррі ковтнув слину та кивнув.

І ось за декілька хвилин Гаррі був закріплений у стільці безпеки, а його паличка торкалася металевої кулі — надто великої, щоб він міг її трансфігурувати протягом тридцяти хвилин, судячи з його поточних результатів тестів.

А ще за декілька хвилин Мінерва спиралася на стіну

й хотіла знепритомніти.

На кулі був невеличкий шматочок скла в тому місці, де її торкалася паличка Гаррі.

Гаррі не вигукнув *А я ж казав*, але самовдоволений вираз його спітнілого обличчя сам це висловлював.

Дамблдор виконував аналітичні чари на кулі. Він став дедалі захопленишим щомиті. Тридцять років станули з його обличчя.

— Захопливо, — сказав Дамблдор. — Усе саме так, як він стверджував. Він просто трансфігурував частину об'єкта, не трансфігурувавши його цілком. Ти кажеш, що це лише концептуальне обмеження, Гаррі?

— Так, але глибоке. Просто знати, що воно має бути концептуальним, було недостатньо. Мені довелося приглушити ту частину свого розуму, що робила помилку, і мислити натомість про дійсність в основі всього, яку з'ясували науковці.

— Справді захопливо, — сказав Дамблдор. — Я так розумію, що будь-якому іншому чарівникові потрібні будуть місяці тренувань для цього, якщо вони взагалі зможуть це зробити? І чи можу я тебе попросити частково трансфігурувати деякі інші об'єкти?

— Напевно так і звісно, — відповів Гаррі.

За пів години Мінерва почувалася не менш спантеличеною, проте значно спокійнішою щодо питань безпеки.

Трансфігурація була такою ж, крім того, що була неможлива за логікою.

— Я вважаю, що цього достатньо, директоре, — нарешті сказала Мінерва. — Підозрюю, що часткова трансфігурація втомлює більше, ніж звичайна.

— Різниця зменшується з практикою, — сказав зморений та блідий хлопець нерівним голосом, — проте так, тут ви маєте рацію.

Процес звільнення Гаррі від захисних чарів потребував ще хвилини, а потім Мінерва провела його до значно зручнішого крісла, а Дамблдор дістав крем-содову з морозивом.

— Вітаю, містере Поттер! — сказала професорка Макґонегел, і вона казала це від серця. Вона могла б закластися майже на що завгодно, що така трансфігурація неможлива.

— І справді вітаю, — сказав Дамблдор. — Навіть я не зробив жодного відкриття в трансфігурації, доки мені не виповнилося чотирнадцять. З часів Доротеї Сен'як жоден геній не розквітав так рано.

— Дякую, — трохи здивовано сказав Гаррі.

— І втім, — задумливо сказав Дамблдор, — гадаю, що наймудрішим буде зберегти цю щасливу подію в таємниці, принаймні поки що. Гаррі, чи обговорював ти свою ідею з будь-ким іншим перед тим, як заговорив з професоркою Макґонегел?

Запала тиша.

— Ем... — сказав Гаррі. — Не хочеться нікого здавати інквізиції, проте я сказав одному іншому учневі...

— *Що?* — слово ледь не вибухнуло з губ професорки Макґонегел. — *Що?* Ви обговорювали цілковито новітню форму трансфігурації з *учнем* перед тим, як проконсультуватися з визнаним авторитетом? Ви хоч уявляєте, як це *безвідповідально?*

— Мені прикро, — сказав Гаррі. — Я не розумів.

Хлопець здавався достатньо наляканим, і Мінерва відчула, як щось усередині неї розслабилося. Принаймні Гаррі збагнув, яким дурнем він був.

— Ти маєш взяти з міс Ґрейнджер обітницю мовчання, — суворо сказав Дамблдор. — І не кажи нікому іншому, хіба в тебе буде на це надзвичайно гарна причина, і вони теж присягнутья.

— А... чому? — запитав Гаррі.

Мінерву цікавило те ж питання. І знову директор розмірковував надто далеко наперед, щоб вона могла за ним встигати.

— Бо ти здатен робити щось таке, що ніхто інший не повірить, що ти на це здатен, — сказав Дамблдор. — Щось цілковито несподіване. Це може виявитися твоєю перевагою в критичну мить, Гаррі, і ми маємо її зберегти. Будь ласка, довірся мені в цьому.

Професорка Макґонегел кивнула, її непохитне обличчя не виказувало нічого з її внутрішньої невпевненості.

— Будь ласка, так і зробіть, містере Поттер, — сказала вона.

— Гаразд... — повільно сказав Гаррі.

— Щойно ми завершимо перевіряти твої матеріали, — додав Дамблдор, — ти можеш тренувати часткову трансфігурацію. *Тільки* скло на сталь і сталь на скло, а міс Ґрейнджер може спостерігати. Звісно, якщо хтось із вас запідозрить будь-які симптоми будь-якої форми трансфігураційної хвороби, негайно повідомте професора.

І коли вже Гаррі майже вийшов з робочої кімнати, а його рука була на дверній ручці, хлопець озирнувся й запитав:

— Доки ми всі тут, чи не помітив хтось з вас чогось незвичного від професора Снейпа?

— Незвичного? — запитав директор.

Мінерва стримала суху посмішку. Звісно, хлопець передчуває недобре від «Злого професора настійок», адже він ніяк не може знати, чому Северусові можна довіряти. Було б принаймні дивно пояснювати Гаррі, що Северус досі кохає його матір.

— Я маю на увазі, чи його поведінка якось змінилася останнім часом?

— Я такого не помічав, — повільно відповів директор. — Чому ти питаєш?

Гаррі похитав головою.

— Не хотілося б псувати ваші спостереження, створивши упередження своєю думкою. Просто будьте пильними, добре?

Від цих слів у Мінерви пробігли спиною мурахи — жодне пряме звинувачення Северуса не досягло б такого ефекту.

Гаррі з повагою вклонився їм обом та пішов.

— Албусе, — сказала Мінерва, коли хлопець пішов, — звідки ти *знав*, що Гаррі треба сприймати серйозно? Я б подумала, що його ідея просто неможлива!

Лице старого чарівника посуворішало.

— З тієї ж причини, чому треба це зберігати в таємниці, Мінерво. З тієї ж причини, чому я сказав тобі приходити одразу до мене, якщо Гаррі стверджуватиме щось подібне. Бо це сила, якої Волдеморт не відає.

Вона усвідомила слова за декілька секунд.

І мороз пробіг її шкірою, як і завжди, коли вона згадувала.

Усе починалося, як звичайна співбесіда на роботу, Сивіла Трелоні хотіла отримати посаду професорки з віщування.

*НАБЛИЖАЄТЬСЯ ТОЙ, ХТО ЗМОЖЕ ПЕРЕМОГТИ
ТЕМНОГО ЛОРДА,*

*НАРОДЖЕНИЙ У РОДИНІ ТИХ, ХТО ТРИЧІ КИДАВ
ЙОМУ ВИКЛИК,*

*НАРОДЖЕНИЙ НАПРИКІНЦІ СЬОМОГО МІСЯЦЯ,
І ТЕМНИЙ ЛОРД ПОЗНАЧИТЬ ЙОГО ЯК РІВНОГО СО-
БІ,*

АЛЕ ВІН ВОЛОДІТИМЕ СИЛОЮ, ЯКОЇ ТЕМНИЙ ЛОРД
НЕ ВІДАЄ,

І КОЖНИЙ МУСИТЬ ЗНИЩИТИ ВСЕ, КРІМ ЗАЛИШКУ
ІНШОГО,

БО РАЗОМ ЦІ ДВА РІЗНІ ДУХИ НЕ МОЖУТЬ ІСНУВА-
ТИ В ОДНОМУ СВІТІ.

Ці страхітливі слова, що були вимовлені жахливим гулким голосом, якось не пасували до часткової трансфігурації.

— Ну, може й ні, — сказав Дамблдор після спроби Мінерви пояснити. — Зізнаюся, що я сподівався на щось, що допоможе нам знайти горокракс Волдеморта, хай де він захований. Але... — старий чарівник знизав плечима. — Пророцтва — заплутані штуки, Мінерво, і краще не ризикувати. Найдрібніша річ може виявитися вирішальною, якщо вона залишається неочікуваною.

— А що він мав на увазі про *Северуса*? — запитала Мінерва.

— Тут я гадки не маю, — зітхнув Дамблдор. — Хіба що Гаррі зробив хід проти Северуса і вирішив, що відкриття питання буде сприйнято серйозно, а пряме голослівне звинувачення просто проігноровано. І якщо сталося саме це, то Гаррі правильно розраховував, що я не вважатиму, що це так. Просто спостерігаймо, без упереджень, як він і просив.

Наслідки, 1:

— Ем, Герміоно? — ледь чутно сказав Гаррі. — Гадаю, я винен тобі дуже, дуже, дуже велике вибачення.

Наслідки, 2:

Очі Аліси Корнфут трохи потьмяніли, доки вона роздивлялася майстра зіллеваріння, що, високо трима-

ючи дрібненький бронзовий біб, суворо щось казав її класу про якісь волаючі калюжі людської плоті. Відколи почався цей рік, їй було складно слухати на настійках. Вона безперестанно витріщалася на їхнього жахливого, злого, брудного професора та фантазувала про особливі покарання. Напевно з нею щось було справді *не так*, проте вона, видається, просто не могла припинити це...

— Ай! — вигукнула Аліса.

Снейп щойно влучно кинув бобом їй у лоба.

— Міс Корнфут, — різко сказав майстер настійок, — це витончене зілля, і якщо ви не можете приділити увагу, то ви нашкодите своїм однокласникам, а не тільки собі. Залиштеся після заняття.

Останні три слова зовсім не допомогли, проте вона дуже старалася й упоралася пережити день, нікого не розплавивши.

Після заняття Аліса підійшла до стола. Якась її частина хотіла покійно стати там зі сконфуженим обличчям та покайно закласти руки за спину — про всяк випадок, але якийсь тихий інстинкт підказував їй, що це *погана ідея*. Тому вона натомість просто стала з нейтральним виразом обличчя, і прийняла позу, що дуже личила чемній юній леді.

— Професоре? — сказала вона.

— Міс Корнфут, — сказав Снейп, не підводячи погляду зі сторінок, на яких він проставляв оцінки. — Ваші почуття не взаємні, і мене починають непокоїти ваші витріщання, тому віднині ви стримуватимете свої очі. Це зрозуміло?

— Так, — придушено пискнула Аліса.

Снейп її відпустив, і вона кинулася з кімнати. Її щоки палали, мов розплавлена лава.

Розділ 29. Егоцентричне упередження

На жаль, не можна просто пояснити, хто така Дж. К. Ролінг. Ти повинен побачити її сам.

Наукові попередження: Luosha зазначає, що теорія емпатії в 27-му розділі (мовляв, для симуляції роботи мозку інших використовується власний) не є відомим науковим фактом. Наявні докази вказують у цьому напрямку, проте ми ще не проаналізували електричні кола мозку й не довели цього. Так само, безчасові формулювання квантової механіки (згадані в 28-му розділі) такі елегантні, що я буду шокованим, якщо фінальна теорія міститиме час, проте вони теж ще не підтверджені.

Останнім часом Герміону пересмикувало щоразу, як вона чула, що інші учні обговорюють її та Гаррі. Зранку, доки вона була в душовій кабінці, вона підслухала розмову Мораґ і Падми, що стала останньою краплею в доволі великій цеберці.

Вона починала підозрювати, що розпочинати суперництво з Гаррі Поттером було жахливою помилкою.

Якби вона просто *трималася подалі* від Гаррі Поттера, то могла б бути Герміоною Грейнджер, найяскравішою академічною зіркою Гоґвортсу, що заробила більше очок Рейвенклову, ніж будь-хто. Вона б не була *такою ж* відомою, як Хлопчик-Що-Вижив, проте вона б змогла бути відомою *як вона сама*.

Натомість Хлопчик-Що-Вижив мав суперницю з навчання, і так трапилося, що її звать Герміона Грейнджер.

Що було гірше, вона пішла з ним на побачення.

Спершу їй здавалося, що трохи романтики з Гаррі — гарна думка. Вона читала такі книжки, і якщо хтось в Гоґвортсі їй заслуговував бути любовним захопленням героїні, то це, очевидно, був Гаррі. Розумний, веселий, відомий, інколи страшний...

І тому вона змусила Гаррі піти з нею на побачення.

І тепер це *вона* стала *його* любовним захопленням.

А то й гірше, одним з пунктів його меню на вечерю.

Коли вона зранку була в душовій кабінці й вже майже увімкнула воду, то почула хихотіння зовні. І підслухала, як Мораґ казала, що навряд ця дівчина маґлівського роду докладе достатньо зусиль, щоб перемогти Джіневру Візлі, а Падма припустила, що Гаррі Поттер може вирішити, що хоче *обох*.

Ніби вони не розуміли, що це ДІВЧАТА мали пункти в меню на вечерю, а ХЛОПЦІ боролися за них.

Але насправді навіть не це було образливо. Образливо було, що коли вона отримала 98 на одному з тестів професорки Макґонегел, то балачки були не про те, що Герміона Грейнджер отримала найвищий бал у класі, а про те, що суперниця Гаррі Поттера отримала на сім балів більше, ніж він.

Якщо ти опиняєшся надто близько до Хлопчика-Що-Вижив, то стаєш частиною його історії.

І не отримуєш власної.

І Герміоні спало було на думку, що їй варто просто піти, проте це було б надто сумно.

Але вона хотіла отримати *назад* те, що вона випадково віддала, ставши відомою як суперниця Гаррі. Вона хотіла знову стати окремою особистістю, а не третьою ногою Гаррі. Невже вона надто багато хоче?

З цієї ями важко було вилізти, якщо ти в неї вже впав. Хоч які високі оцінки ти отримував у класі, навіть якщо ти робив щось, що заслуговує окремого оголошення під час вечері, це лише означало, що ти знову кидаєш виклик Гаррі Поттерові.

Але вона вважала, що вигадала спосіб.

Щось таке, що *ніхто не сприйме* як черговий хід проти Гаррі.

Це буде складно.

Це буде проти її природи.

Їй доведеться боротися з кимось дуже злим.

І доведеться попросити когось навіть *злішого* про допомогу.

Герміона підняла руку, щоб постукати в жахливі двері.

Вона завагалася.

Герміона вирішила, що поводитиметься *по-дурному*, підвела руку трохи вище.

Вона знову спробувала постукати.

Але її рука не спромоглася торкнутися дверей.

А тоді двері все одно розчахнулися.

— Подумати тільки, — сказав павук, сидючи в павутинні. — Невже втратити один єдиний бал Квірела було так важко, міс Грейнджер?

Герміона так і застигла з піднятою рукою, її щоки налилися рум'янцем. *Було*.

— Ну, міс Грейнджер, я змилююся над вами, — сказав

злий професор Квірел. — Вважайте, що вже втратили його. Ось, я позбавив вас важкого вибору. Ну хіба ви не вдячні?

— Професоре Квірел, — спромоглася сказати Герміона, хоча її голос був трохи писклявим. — У мене ж багато балів Квірела, чи не так?

— Без сумнівів. Проте на один менше, ніж раніше. Жахіття, правда? Лише уявіть: якщо мені не сподобається причина, через яку ви сюди прийшли, то ви можете втратити ще п'ятдесят. Можливо я їх зніматиму один... за одним... за одним...

Щоки Герміони почервоніли навіть сильніше.

— Ви дійсно злий, вам хтось про це казав?

— Міс Ґрейнджер, — загрозово сказав професор Квірел, — небезпечно робити людям такі компліменти, якщо вони цього ще насправді не заслужили. Одержувач може засоромитися від власної недостойності та захотіти зробити щось гідне вашої похвали. То про що ви хотіли зі мною поговорити, міс Ґрейнджер?

Четвер, після обіду. Герміона й Гаррі зручно влаштувалися в невеличкому закутку бібліотеки, із полем *Квієтус*, щоб можна було спокійно розмовляти. Гаррі лежав на животі, його лікті спиралися на підлогу, голова — на руки, він подеколи змахував ногами в повітрі. Герміона розмістилася в набитому кріслі, що було значно більшим за неї, ніби Герміона була начинням цукерки.

Гаррі запропонував був, що вони можуть першим проходом прочитати лише *назви* усіх книжок бібліотеки, а потім Герміона може прочитати зміст кожної книжки.

Герміоні це тоді здалося геніальною думкою. Вона ніколи раніше не робила такого з бібліотекою.

На жаль, цей план дещо не враховував.

А саме, що вони обидвоє були рейвенкловцями.
 Герміона читала книжку «Чаклунські мнемоніки».
 Гаррі читав книжку «Скептичний чарівник».

Кожен гадав був, що це буде одним особливим винятком — лише цього одного разу. Жоден з них ще не усвідомив, що жоден з них не здатен дочитати назви всіх книжок, хай як сильно намагатиметься.

Тишу їхнього невеличкого закутка порушили два слова.

— *О ні*, — раптом вигукнув Гаррі, ніби ці слова з нього вирвали.

Ненадовго запанувала тиша.

— *Не може бути*, — сказав Гаррі таким само голосом.

Потім вона почула, що Гаррі безпорадно хихоче.

Герміона підвела погляд зі своєї книжки.

— Гаразд, що там у тебе?

— Я щойно дізнався, чому ніколи не можна згадувати пацюка родини Візлі. Це *справді* жахливо, мені не варто сміятися, і я погана людина.

— Так, — строго сказала Герміона, — погана. А тепер і мені розкажи.

— Гаразд, спочатку декілька потрібних фактів. У цій книзі є цілий розділ про теорії змов щодо Сіріуса Блека. Ти ж пам'ятаєш, хто це, так?

— Звісно, — відповіла Герміона. Сіріус Блек був зрадником, другом Джеймса Поттера, що впустив Волдеморта в захищений дім Поттерів.

— Виявляється, було чимало, скажімо так, *незвичного*, з тим, як Блек потрапив до Азкабану. Для нього не було суду, а керував арештом Блека, виявляється, саме молодший міністр Корнеліус Фадж, що став поточним міністром магії.

Це й Герміоні здавалося трохи підозрілим, про що во-

на й повідомила.

Гаррі лише знизав плечима, лежачи на підлозі й не відводячи очей від книжки.

— Підозрілі речі трапляються повсякчасно. Якщо тобі подобаються теорії змов, завжди можна знайти *щось*.

— Але *без суду*? — запитала Герміона.

— Це сталося одразу після поразки Темного Лорда, — сказав Гаррі, тепер серйозно. — Панував надзвичайний хаос, а коли аврори знайшли Блека, він стояв посеред вулиці по кісточки в крові й реготав. Було двадцять свідків, що розповіли, як він вбив був друга мого батька Пітера Петіґру та ще дванадцять перехожих. Я не маю на увазі, що я схвалюю те, що Блек не отримав суду. Але ж ідеться про чарівників, тому це не більш підозріло ніж, ну не знаю, усе те, на що звертають увагу люди, що сперечаються, хто застрелив Джона Кеннеді. Отже, хай там як, Сіріус Блек — це Лі Гарві Освальд чаклунського світу. Існують найрізноманітніші теорії змов щодо того, хто *насправді* зрадив моїх батьків замість нього, одним з улюблених кандидатів є Пітер Петіґру, і тут усе стає складно.

Герміона захоплено слухала.

— Але як це може бути пов'язано з *пацюком* родини Візлі?..

— Чекай, зараз дізнаєшся. Ось, після смерті Петіґру стало відомим, що він був шпигуном Світла — не подвійним агентом, а просто кимось, хто винюхував інформацію. У нього це добре виходило ще відколи він був юнаком, навіть у Гогвортсі в нього була репутація, що він вміє дізнаватися про всілякі таємниці. Отже ця теорія змови полягає в тому, що Петіґру став незареєстрованим анімагом ще в Гогвортсі, анімагом чогось маленького, що могло потайки пересуватися й підслухувати розмови. Тут головна проблема в тому, що успішні

анімаги рідкісні, і те, що хтось став ним у такому юному віці, вкрай малоімовірно, отже звісно прибічники цієї теорії стверджують, що мій батько та Блек також були незареєстрованими анімагами. І, згідно цієї теорії, Петіґру сам убив дванадцять перехожих, перетворився на свою маленьку форму анімага та втік. А Майкл Шермер стверджує, що в цієї теорії є чотири додаткові серйозні проблеми. По-перше, Блек був єдиною людиною, крім моїх батьків, хто знав, як обійти захисні чари їхнього будинку, — голос Гаррі дещо посуворішав, коли він це казав. — По-друге, Блек імовірніший підозрюваний, ніж Петіґру: є чутка, що він навмисно намагався зробити так, щоб інший учень помер, доки він відвідував Гоґвортс, і він зі справді бридкої чистокровної родини. Белатриса Блек насправді його двоюрідна сестра. По-третє, Блек був удвадцятєро сильнішим бойовим магом, ніж Петіґру, хоч і не був настільки розумним. Дуель між ними скидалася б на дуель між професором Квірелом та професоркою Спраут. Петіґру напевно не встиг би навіть витягти паличку, не те що сфабрикувати всі докази, як того вимагає теорія змови. І, по-четверте, Блек стояв посеред вулиці та *реготав*.

— Але *пацюк*... — сказала Герміона.

— Так. Ну, якщо стисло, Білл Візлі вирішив, що пацюк його молодшого брата Персі й був формою анімага Петіґру...

У Герміони відпала щелепа.

— Так, — продовжив Гаррі, — складно уявити, що Злий Петіґру житиме сумне й таємне життя як пацюк ворожої чаклунської родини. Він радше б був із Мелфоями, чи, імовірніше, десь на Карибах після пластичної операції. Хай там як, Білл вирубає свого молодшого брата Персі, паралізує та хапає пацюка й надсилає купу совиних повідомлень про надзвичайну ситуацію...

— О *ні!* — вигукнула Герміона, ніби ці слова з неї вир-

вали.

— ...і якимось чином йому вдається зібрати Дамблдо-ра, міністра магії та головного аврора...

— *Не може бути!* — сказала Герміона.

— І звісно, коли вони дісталися до місця, то вирішили, що він збожеволів, проте вони все одно застосували *Верітас Окулум* на пацюку, просто щоб переконатися. І що ж вони з'ясували?

Вона б померла.

— Це пацюк.

— Вітаю, ти виграла тістечко! Отже, вони витягли бідолашного Білла Візлі до лікарні Святого Мунґо. Виявилось, що в нього був звичайний шизофренічний зрив — таке просто трапляється з деякими людьми, особливо з парубками у віці, який ми б назвали студентським. Хлопець був переконаний, що йому дев'яносто сім років, він помер був та повернувся в часі в молодшого себе за допомогою залізничної станції. Він чудово відреагував на антипсихотичні засоби, знову здоровий, і все тепер гаразд, крім того, що теорії змов щодо Сіріуса Блека обговорюють значно менше й про родинного пацюка Візлі ніколи не згадують.

Герміона безпорадно хихотіла. Це було справді жалюгідно, їй не варто було сміятися і вона була поганою людиною.

— Чого я *не розумію*, — сказав Гаррі, коли їхнє хихотіння вщухло, — так це чому Блек вистежив Петіґру замість того, щоб тікати якомога швидше. Він не міг не знати, що аврори його шукають. Цікаво, чи дізналися вони його мотив перед тим, як відправити до Азкабану? Ось через це навіть люди, що без жодних сумнівів винні, все одно мають пройти через юридичну систему та отримати суд.

Герміона могла з цим лише погодитися.

Невдовзі Гаррі вже дочитав свою книжку, а Герміона здолала лише половину своєї. І хоча в неї була значно скла-

дніша книжка, ніж у Гаррі, вона все одно відчувала через це сором. А тоді їй довелося поставити «Чаклунські мнемоніки» назад на полицю та відтягнути себе від неї, адже вже був майже час зустрітися з найстрашнішим предметом Гогвортсу — ПОЛЬОТИ НА МІТЛАХ.

Гаррі склав їй компанію по дорозі, хоча до його власного заняття було ще півтори години. Ніби реактивний літак проводжав сумний гвинтовий літачок до місця його поховання.

Хлопець сказав «хай щастить» тихо й зі співчуттям, а вона вийшла на зелені поля приречення.

Далі було чимало вереску та ледь не падінь; жахливої близькості зі смертю; землі, що була зовсім *не там де треба*; сонця, що сліпило очі; Мораґ, що снувала навкруги, і Менді, яка гадала, що їй вдається *непомітно* завжди бути поряд, щоб встигнути впіймати Герміону, раптом вона впаде. Герміона *знала*, що інші учениці сміялися з них обох, але ніколи нічого не казала Менді, бо не хотіла справді померти.

Після десяти мільйонів років заняття закінчилося, і вона знову повернулася на землю, де їй і було місце до наступного четверга. Іноді їй снилися кошмари, ніби завжди був четвер.

Чому всі мають навчатися цього, хоча вони матимуть змогу потрапити куди завгодно за допомогою явлення, флу чи летиключів, щойно виростуть, було для Герміони покрито таємницею. Насправді дорослим не було жодної потреби літати на мітлах, її ніби змушували грати у вибивали на фізкультурі.

Принаймні Гаррі стало порядності, щоб соромитися своїх успіхів у цій царині.

Декілька годин потому вона була в навчальній залі Гафелпафу разом з Анною, Сьюзен, Ліною та Меґан.

Професор Флитвік — на диво боязкий, як на вчителя, — попросив був її, якщо, можливо, їй буде не складно, будь ласочка, приділити деякий час на допомогу цим чотирьом з їхнім домашнім завданням з чарів, хоч вони й не були рейвенкловками. Герміона так запишалася, що ледь не вибухнула.

Вона взяла аркуш пергаменту, пролила на нього трохи чорнил, розірвала його на шматочки, зіжмакала їх та кинула на стіл.

Їй було б достатньо й просто зіжмаканого паперу, але вся ця процедура робила його справді ближчим до сміття, що допомагало, коли хтось вперше починав вивчати чари усунення.

Герміона нашорошила вуха та зір і сказала:

— Гарзд, спробуйте.

— *Еверто.*

— *Еверто.*

— *Еверто.*

— *Еверто.*

Герміона сумнівалася, що вона помітила всі помилки.

— Спробуйте, будь ласка, ще раз.

За годину Герміона зробила такі висновки: (1) Ліна та Меган були, так би мовити, недбалими, але якщо попросити їх над чимось попрацювати, вони зроблять це; (2) Анна та Сьюзен були зосередженими та старанними до краю — їх аж треба було просити *пригальмувати*, *розслабитися* та *обмірковувати* дії замість того, щоб просто *старатися* так сильно — дивно було думати про те, що ці дві невдовзі будуть у неї — і (3) їй подобалося допомагати гафелпафцям — вся їхня навчальна зала була доволі радісним місцем.

Коли вона пішла на вечерю, виявилось, що Хлопчик-Що-Вижив чекав на неї за читанням книжки. Це їй лестив-

ло, але й трохи бентежило: здавалося, ніби Гаррі насправді не розмовляв з жодною людиною, крім неї.

— А ти знав, що в Гафелпафі є дівчина-метаморфомаг? — запитала Герміона дорогою до Великої Зали. — Вона може робити своє волосся червоним. Я не маю на увазі рудим, як у Візлі, а червоним мов знак стоп. А коли вона пролила на себе гарячий чай, то вона обернулася на чорноволосого хлопця, доки все не владнала.

— Справді? Чудово, — розсіяно сказав Гаррі. — Ем, Герміоно, про всяк випадок, ти ж знаєш, що завтра останній день, коли можна записатися до військ професора Квірела, так?

— Так. Війська злого професора Квірела, — у її голосі відчувалася злість, хоча Гаррі, звісно, гадки не мав, чому.

— Герміоно, — роздратовано сказав Гаррі, — він не злий. Він трохи темний і дуже слизеринський. Це не те ж саме, що бути злим.

Гаррі Поттер мав забагато слів для понять — у цьому була його проблема. Для нього було б набагато ліпше, якби він просто розділяв усесвіт на хороше та погане.

— Професор Квірел викликав мене перед усім класом та сказав мені *вистрелити в когось!*

— Він мав рацію, — розсудливо сказав Гаррі. — Вибач, Герміоно, але мав. Ти мала вистрелити у мене, я був не проти. Не можна навчитися бойової магії, якщо ти не можеш практикувати на справжніх супротивниках справжні закляття. Крім того, тепер у тебе зі спарингами немає проблем, чи не так?

Герміоні було лише дванадцять, тому вона знала, але не могла висловити це, не могла підібрати слів, що переконали б Гаррі.

Професор Квірел вибрав дівчинку, викликав її перед усіма й наказав їй вистрелити в однокласника без будь-якої провокації.

Байдуже, чи мав професор Квірел рацію, що їй треба цього навчитися.

Професорка Макґонегел ніколи б такого не зробила.

Професор Флитвік ніколи б такого не зробив.

Напевно навіть професор Снейп ніколи б такого не зробив.

Професор Квірел був *ЗЛИМ*.

Але вона не могла дібрати слів і знала, що Гаррі все одно ніколи їй не повірить.

— Герміоно, я спілкувався зі старшими учнями. Професор Квірел може бути *єдиним* компетентним професором із захисту за всі сім років нашого відвідування Гогвортсу. Будь-що інше ми можемо вивчити й пізніше. Якщо ми хочемо навчитися захисту, ми маємо це зробити *цього року*. Учні, що запишуться на факультативні заняття, вивчать купу всього, незрівнянно більше, ніж міністерство вважає за потрібне для першокласників. Ти знала, що ми вивчатимемо закляття «Патронус»? *У січні?*

— *Закляття «Патронус»?* — гучно від подиву запитала Герміона.

Згідно з її книжками, це були одні з найчудовіших чарів з відомих, зброя проти найтемніших істот, ці чари можливо накласти лише за допомогою найщиріших позитивних емоцій. Вона не очікувала, що злий професор Квірел навчатиме такого — чи організує навчання, адже Герміона не могла уявити, щоб він міг застосувати закляття сам.

— Так, — сказав Гаррі. — Зазвичай учнів навчають цього закляття лише у п'ятому класі, а то й пізніше! Проте професор Квірел каже, що програму міністерства склали балакучі флоберв'яки, а здатність накладати чари «Патронус» більше залежить від емоцій, ніж від магічної сили. Професор Квірел вважає, що більшість учнів робить *значно* менше за свої можливості, і каже, що цього

року він доведе це.

Як і завжди, коли Гаррі розмовляв про професора Квірела, його голос набув благоговійного трепету. А Герміона стиснула щелепи і йшла далі.

— Взагалі-то, я вже записалася, — тихо сказала Герміона. — Зранку. Заради усього, як ти й сказав.

Як кажуть, «взявся за гуж, не кажи, що не дуж».

Крім того, вона не збиралася *програвати*, а якщо вона хотіла виграти, то їй треба було навчатися.

— То ти береш участь у військах? — раптом Гаррі був сповнений ентузіазму. — Це чудово, Герміоно! Я вже отримав список солдатів, проте я впевнений, що професор Квірел дозволить мені взяти ще одного, чи обміняти...

— Я не збираюся до *твого* війська, — різко сказала Герміона. Вона знала, що це було розумне припущення, але це *все одно* дратувало її.

Гаррі кліпнув очима.

— Ну не до війська ж Драко Мелфоя. Отже ти хочеш бути в третьому війську? Хоча ми досі не знаємо, *хто* там буде генералом? — здивовано та трохи ображено запитав Гаррі, не можна було йому за це дорікати, хоча звісно вона дорікала, адже насправді це він був у всьому винний. — Але чому не до мого?

— Поміркуй про це, — кинула Герміона, — і можливо збагнеш!

Вона прискорилося й залишила позаду остовпілого Гаррі.

— Професоре Квірел, — сказав Драко якомога офіційнішим тоном, — я зобов'язаний оскаржити призначення Герміони Грейнджер на посаду третього генерала.

— О? — вимовив професор Квірел, недбало й розсла-

блено спершись на спинку стільця. — То оскаржуйте, містере Мелфой.

— Грейнджер непридатна для цієї посади, — сказав Драко.

Професор Квірел задумливо постукав пальцем по щоці.

— О так, так і є. Ще якісь скарги?

— Професоре Квірел, — сказав Гаррі Поттер, що стояв поряд із Драко, — з усією повагою до багатьох видатних академічних талентів міс Грейнджер, а також балів Квірела, що вона їх чесно заслужила на ваших заняттях, її особистість не відповідає потребам військового командування.

Драко відчув був полегшення, коли Гаррі погодився піти з ним до кабінету професора Квірела. Не *лише* через те, що Гаррі був очевидним улюбленцем вчителя на заняттях професора Квірела, а також і через те, що Драко почав хвилюватися, чи була Гаррі дійсно не *був* другом Грейнджер. Уже минуло чимало часу, а він *досі* не зробив свій хід... Проте тепер усе йшло як треба.

— Я погоджуюся з містером Поттером, — сказав Драко. — Призначення її генералом перетворює це все на фарс.

— Різкі слова, — сказав Гаррі, — проте я не можу не погодитися з містером Мелфоем. Якщо відверто, професоре Квірел, у Герміони Грейнджер приблизно такий рівень готовності вбити, як у чаші митого винограду.

— Це, — м'яко сказав професор Квірел, — я й сам не міг не помітити. Ви не кажете мені нічого, чого я б уже не знав.

Була черга Драко щось сказати, але розмова раптом захлинулася. Цієї відповіді *не було* серед розглянутих ним з Гаррі протягом мозкового штурму перед приходом сюди. Що *можна* було сказати після того, як учитель казав,

що знає все, що вам відомо, і все одно збирається скоїти явну помилку?

Тиша затягнулася.

— Це якийсь хитрий план? — повільно запитав Гаррі.

— Невже все, що я роблю, має бути якимось планом? Невже я не можу просто створювати хаос заради хаосу?

Драко ледь не похлинувся.

— Тільки не на заняттях бойової магії, — зі спокійною впевненістю сказав Гаррі. — Можливо деінде, але не тут.

Професор Квірел повільно здійняв брови.

Геррі незмигну дивився йому в очі.

Драко затремтів.

— Ну що ж, — сказав професор Квірел. — Видається, жоден з вас не подумав над дуже простим питанням. Кого ж мені призначити замість міс Ґрейнджер?

— Блеза Забіні, — негайно відповів Драко.

— Ще якісь пропозиції? — запитав професор Квірел. Здавалося, що це його розважало.

Ентоні Ґолдштейн та Ерні Макмілан спали на думку, перш ніж здоровий ґлузд втрутився та заветував брудно-кровців та гафелпафців, хай як агресивно вони виступали на дуелях. Натомість Драко просто запитав:

— А що не так із Забіні?

— *Розумію...* — повільно сказав Гаррі.

— А я ні. Чому не Забіні?

Професор Квірел поглянув на Драко.

— Тому що, містере Мелфой, хоч як він старається, він ніколи не зможе бути на одному рівні з вами чи містером Поттером.

Драко похитнувся від потрясіння.

— Ви ж не можете вважати, що *Ґрейнджер* колись...

— Він робить ставку на неї, — тихо сказав Гаррі. — Не

обов'язково вийде. Шанси навіть не гарні. Вона напевно ніколи не зможе дати нам гідний бій, а навіть якщо зможе, то їй доведеться для цього вчитися місяці. Проте вона єдина з нашого року, хто має бодай якийсь шанс дорости до того, щоб перемогти нас.

Руки Драко смикнулися, але не склалися в кулаки. Прийти як підтримка, а потім передумати було класичним прийомом, отже Гаррі Поттер *дружив* з Грейнджер, а з цього *впливало*...

— Але професоре, — продовжив Гаррі, — я хвилююся, чи не буде Герміона *нещасною* на посаді генерала війська. Я кажу це як її друг, професоре Квірел. Змагання може йти на користь Драко та мені, проте те, чого ви від неї просите, не піде на користь *її!*

Проїхали.

— Ваша дружба з Герміоною Грейнджер робить вам честь, — сухо сказав професор Квірел. — Особливо враховуючи, що ви одночасно дружите з Драко Мелфоем. Оце так звитяга.

Раптом здалося, що Гаррі трохи нервує, що напевно означало, що він був *значно більш* знервованим, і Драко подумки вилаявся. Звісно, Гаррі не обдурить професора Квірела.

— І я сумніваюся, що міс Грейнджер оцінить ваше дружнє піклування. Вона сама мене попросила про цю посаду, містере Поттер. Я її не просив.

Гаррі трохи помовчав. Потім на мить поглянув на Драко зі змішаним вибаченням та попередженням, ніби одночасно казав: «Вибач, я зробив що міг» та «Краще нам на цьому зупинитися».

— Щодо того, що вона буде нещасною, — продовжив професор Квірел з легкою посмішкою. — Я підозрюю, що вона набагато легше впорається з викликами своєї посади, ніж ви гадаєте, і покаже вам гарний бій значно раніше,

ніж ви вважаєте.

Гаррі й Драко скрикнули від жаху.

— Ви ж не будете їй *порадником*, чи не так? — приголомшено запитав Драко.

— Я не погоджувався боротися з *вами!* — сказав Гаррі.

Посмішка на обличчі професора Квірела поширшала.

— Насправді я *пропонував* міс Ґрейнджер декілька *порад* щодо її перших боїв.

— *Професоре Квірел!* — вигукнув Гаррі.

— О, не переймайтеся. Вона відмовилася. Як я й очікував.

Драко примружив очі.

— Заради Мерліна, містере Поттер, — сказав професор Квірел, — невже ніхто вам ніколи не казав, що витріщатися невіжливо?

— Ви ж не збираєтеся таємно допомагати їй у якийсь *інший* спосіб? — запитав Гаррі.

— Невже я на таке здатен? — запитав професор Квірел.

— Так, — одночасно відповіли Драко та Гаррі.

— Мене глибоко ранить відсутність вашої довіри. Ну що ж, я обіцяю не допомагати генералові Ґрейнджер будь-яким чином, про який ви не знаєте. А тепер я пропоную вам повертатися до своїх військових справ. Листопад наближається, і швидко.

Драко зрозумів наслідки цього ще перед тим, як за ними зачинилися двері до кабінету професора Квірела.

Гаррі колись зневажливо згадував «людську всячину».

І це тепер було єдиною надією Драко.

Хай тільки він не зрозуміє, хай тільки він не зрозу-

міє...

— Нам варто просто атакувати це дівчисько Грейнджер спершу, прибрати її з нашого шляху, — сказав Драко. — А коли ми її розтрощимо, зможемо спокійно змагатися — ніщо нас не відволікатиме.

— Ну, це здається дещо нечесним щодо неї, чи не так? — лагідно запитав Гаррі.

— А що *тобі* до того? Вона твій суперник, правильно? — тоді, з чітко виміряною підозрою в голосі. — Тільки не кажи мені, що вона тобі почала *справді* подобатися, після того, як ви були суперниками стільки часу...

— Хай боронять засновники. Ну що я можу тут сказати, Драко? У мене просто є природне відчуття справедливості. І в Грейнджер воно теж є, знаєш. У неї надзвичайно чітке уявлення про добро та зло, і вона напевно атакуватиме зло спершу. Знаєш, мати таке ім'я, як «Мелфой», — ніби просто благати про це.

ПРОКЛЯТТЯ!

— Гаррі, — ображено й трохи зневажливо запитав Драко, — а хіба ти не хочеш боротися *чесно* зі мною?

— Замість того, щоб атакувати тебе вже після того, як ти втратиш частину своїх сил на перемогу над Грейнджер? Ну не знаю... Можливо після того, як мені набридне просто вигравати, я спробую цю «чесну» штуку.

— Може вона атакує *тебе*, ти ж її суперник.

— Але я її *дружній* суперник, — сказав Гаррі зі злою посмішкою. — Я купив їй гарний подарунок на день народження і таке інше. Ніхто отак просто не псує стосунки з дружнім суперником.

— А як щодо псування шансів свого *друга* на чесний бій? — зло запитав Драко. — Я гадав, що ми друзі!

— Дозволь перефразувати. *Грейнджер* не вчинить так з дружнім суперником. Але лише через те, що в неї готов-

ність вбити чаші з митим виноградом. *Ти* вчинив би. *Ще й як* вчинив би. І знаєш що? Я теж.

ПРОКЛЯТТЯ!

Якби це була п'еса, то грала б драматична музика.

Герой, що бездоганно з'явився у мантії з зеленим оздобленням та ідеально вкладеним білявим волоссям, зустрівся поглядом з лиходійкою.

Лиходійка спиралася на спинку простого дерев'яного стільця, її заячі зуби було добре видно, а неохайні каштанові пасма спадали на її щоки. Вона зустрілася поглядом з героєм.

Була середа, тридцять жовтня, і перший бій відбудеться в неділю.

Драко стояв у кабінеті генерала Грейнджер — розміром з невелику класну кімнату. (*Навіщо* кожному генералові потрібен був такий великий офіс, Драко не зовсім розумів. Йому б вистачило й просто стола зі стільцем. Насправді не до кінця зрозумілим було, навіщо генералам взагалі потрібен кабінет, його солдати й так знали, де його знайти. Хіба що професор Квірел навмисно надав їм величезні кабінети для підкреслення їхнього статусу, тоді Драко цілковито підтримував цю ідею.)

Грейнджер сиділа на єдиному стільці в кімнаті, ніби на троні, — аж на протилежному від дверей місці. Посеред кімнати між ними стояв довгий стіл, ще чотири невеличких круглих столи стояли в кутках. Але в кімнаті був лише один стілець — аж на протилежному краї. Вздовж однієї стіни були вікна, і один сонячний промінь осяював вершечок волосся Грейнджер, ніби блискуча корона.

Усе було б чудово, якби Драко міг повільно пройти вперед. Але йому перешкоджав стіл, і Драко довелося обійти його по діагоналі, а зробити це драматично й гідно було неможливо. Чи навмисно це зроблено? Якби

це був його батько, то безперечно так; але йшлося про Грейнджер, тому безсумнівно ні.

Йому не було де сісти, а Грейнджер вирішила не підводитися.

Драко ніяк не виявив своєї люті.

— Ну, містере Драко Мелфой, — сказала Грейнджер, коли він підійшов, — ти просив аудієнції зі мною, і я милостиво надала її тобі. Про що ти хочеш просити?

Ходімо до маєтку Мелфойв, ми з батьком хочемо показати тобі декілька цікавих заклять.

— Твій суперник, Поттер, приходив до мене з пропозицією, — сказав Драко з серйозним виразом обличчя. — Він не проти програти мені, проте для нього було б надто принизливо програти тобі. Тому він хоче об'єднати сили зі мною та знищити тебе одразу, не лише в нашій першій битві, а в усіх битвах. Якщо я не погоджуся, то Поттер хоче, щоб я зачекав чи знесилював тебе, доки він почне атаку повними силами проти тебе.

— Зрозуміло, — здивовано сказала Грейнджер. — І ти пропонуєш мені допомогу проти нього?

— Звісно, — улесливо сказав Драко. — Мені здалося нечесним те, що він пропонував.

— Ну як це мило з твого боку, містере Мелфой. Мені так прикро за те, як я раніше з тобою розмовляла. Ми маємо бути друзями. Можна називати тебе Дракі?

Драко почув дзвоники небезпеки в голові, проте була *можливість*, що вона серйозно...

— Звісно. Якщо мені можна називати тебе Гермі.

Драко був доволі впевнений, що побачив, як вона на мить змінилася в обличчі.

— Хай там як, — продовжив Драко, — я гадав, може нам варто провчити Поттера: об'єднатися та знищити його.

— Але ж це буде нечесно щодо містера Поттера, чи не так? — запитала Ґрейнджер.

— Я вважаю, що це буде вкрай чесно. Він планував зробити це з тобою першим.

Ґрейнджер суворо на нього дивилася. Можливо, це подіяло б на якогось гафелпафця, проте він був Мелфоем.

— Ти вважаєш мене доволі дурною, чи не так, містере Мелфой?

Драко чарівно посміхнувся.

— Ні, міс Ґрейнджер, але я подумав, що варто принаймні *перевірити*. Отже, чого ти хочеш?

— Ти пропонуєш *підкупити* мене?

— Звичайно. Я підкину тобі ґалеон, а ти атакуватимеш Поттера, а не мене, до кінця року, гаразд?

— Ні, але ти можеш запропонувати мені десять ґалеонів за те, що я атакуватиму вас обох однаково, а не лише тебе.

— Десять ґалеонів — це великі гроші, — обережно сказав Драко.

— Не знала, що Мелфої зараз у злиднях, — сказала Ґрейнджер.

Драко витріщився на Ґрейнджер.

Він почав відчувати, що коїться щось дивне.

Здавалося, що саме ця відповідь не мала б надійти від саме цієї дівчини.

— Ну, марнотратством не збагатієш, знаєш.

— Не знаю, чи знаєш ти, що таке дантист, містере Мелфой, але мої батьки *дантисти*, і будь-що менше за десять ґалеонів не варте мого часу.

— Три ґалеони, — сказав Драко більше з дослідницькими цілями.

— Ні. Якщо ти справді хочеш рівного бою, то не думаю, що Мелфой хоче рівного бою менше за десять ґале-

онів.

Драко почав відчувати, що коїться щось *дуже* дивне.

— Ні, — сказав він.

— Ні? — запитала Ґрейнджер. — Це обмежена в часі пропозиція, містере Мелфой. Ти впевнений, що готовий до ризику того, що решту року тебе вщент нищитиме Хлопчик-Що-Вижив? Це буде доволі принизливо для роду Мелфоїв, чи не так?

Це був переконливий аргумент, і було важко відмовитися, проте ніхто не стає багатим, якщо витрачає гроші, коли серце підказує, що все підстроїли.

— Ні, — сказав Драко.

— До зустрічі в неділю, — сказала Ґрейнджер.

Драко розвернувся й пішов з кабінету без жодного слова.

Це було *неправильно...*

— Герміоно, — терпляче сказав Гаррі, — ми *маємо* змовлятися один проти одного. Ти можеш навіть зрадити мене й це нічого не означатиме поза полем бою.

Герміона похитала головою.

— Це було б негарно, Гаррі.

Гаррі зітхнув.

— Здається, ти зовсім не розумієш духу цієї гри.

Це було б негарно. Вона дійсно це сказала. Герміона не знала, образитися на те, що Гаррі про неї думав, чи непокоїться, може вона справді *така* стереотипна відмінниця.

Напевно варто було змінити тему.

— Хай там як, чи є в тебе якісь особливі плани на завтра? — запитала Герміона. — Це ж...

Раптом вона затнулася, коли зрозуміла.

— Так, Герміоно, — дещо напружено сказав Гаррі, —

який завтра день?

Інтерлюдія:

Колись у чаклунській Британії тридцять перше жовтня називали Геловін.

Тепер це був День Гаррі Поттера.

Гаррі відмовився від усіх пропозицій, навіть від запрошення міністра Фаджа, що могло бути дуже корисним для майбутніх політичних послуг, і йому *справді* варто було зціпити зуби та прийняти його. Але для Гаррі тридцять перше жовтня завжди буде Днем Коли Темний Лорд Убив Моїх Батьків. Десь мала б бути тиха гідна поминальна служба, але якщо така десь проходила, то його на неї не запросили.

У Гоґвортсі був вихідний для святкування. Навіть слизеринці не наважилися носити чорне поза своїми підземеллями. Були святкові заходи, особлива їжа, учителі дивилися в інший бік, коли хтось бігав коридорами. Зрештою, це була десята річниця.

Гаррі провів день у своїй валізі, щоб не псувати всім свято, харчувався батончиками замість обідів, читав сумну наукову фантастику (не фентезі), і написав значно довшого, ніж зазвичай, листа своїм батькам.

Розділ 30. Робота в групах, ч.1

Дж. К. Ролінг, якщо якийсь чоловік тебе непокоїтиме, можеш подумати про блакить, дорахувати до двох та шукати червоний черевичок.

Настала неділя, третє листопада, і невдовзі три могутніх сили свого шкільного року — Гаррі Поттер, Драко Мелфой та Герміона Ґрейнджер — зійдуться в битві за абсолютне домінування.

(Гаррі трохи драгувало, що сам вступ у змагання понизив Хлопчика-Що-Вижив з абсолютного домінування до одного з трьох рівних суперників, але він збирався швидко повернути все на свої місця.)

Поле битви була ділянка незабороненого лісу. Доволі густого, адже професор Квірел вважав, що бачити всі ворожі сили було надто нудно навіть для першої битви.

Усі учні, що *не були* у військах першого року, розташувалися табором поруч і дивилися на екрани, які встановив був професор Квірел. За винятком трьох ґрифіндорців-четвертокласників, яких через хворобу не випускала зі шкільної лікарні мадам Помфрі. Крім них

усі були присутні.

Учні були одягнені не у звичайні шкільні мантії, а в магілівські камуфльовані уніформи, що їх професор Квірел придбав був десь у достатній кількості та різноманітті, щоб кожен міг знайти собі зручну. Не те щоб учні хвилювалися щодо плям чи подряпин — для цього існували чари. Але як професор Квірел пояснив був здивованим учням чаклунського роду, гарний гідний одяг не був ефективним для переховування в лісі чи ухиляння від заклять серед дерев.

Кожна уніформа була оздоблена на рівні грудей латкою з іменем та знаком війська учня. *Невеличкою* латкою. Якщо ви бажали, щоб ваші солдати носили, скажімо, кольорові стрічки, щоб вони могли розпізнати одне одного з великої відстані, і ризикувати тим, що ворогові в руки потраплять ці стрічки, то ніхто вам цього не забороняв.

Гаррі намагався був вибороти назву «Армія Драконів».

Драко зчинив істерику та сказав, що це всіх геть заплутає.

Професор Квірел тоді постановив, що Драко має перевагу щодо цієї назви, якщо він її забажає.

Тому тепер Гаррі боровся проти Армії Драконів.

Це напевно недобрий знак.

Як символ, замість надто очевидної голови дракона, що видихає полум'я, Драко вирішив був облишити просто вогонь. Елегантно, зрозуміло, смертельно: *Ось що залишається після нас, коли ми йдемо. Дуже мелфойно.*

Гаррі спочатку розглядав був варіанти на кшталт «501-ший тимчасовий батальйон» та «Фатальні посіпаки Гаррі», а потім вирішив, що його військо прославиться простим та гідним іменням «Легіон Хаосу».

Їхнім символом була рука з пальцями, що готові клацнути.

Загальновизнано, що це був поганий знак.

Гаррі щиро намагався переконати Герміону, що хлопці під її командуванням напевно почувалися незручно через те, що вона дівчина з репутацією добрюні, і що їй варто вибрати якусь страшну назву. Це покаже їм, яка вона сильна, і змусить їх пишатися тим, що вони частина її війська. Щось на кшталт «Криваві Командос».

Герміона назвала своє військо «Полк 'Сонечко'».

Їхнім символом було усміхнене обличчя.

А за десять хвилин розпочнеться війна.

Гаррі стояв посеред яскравої галявини, що була призначеною їм за початкову позицію, — відкритий простір зі старими гнилими пнями. Навіщо розчищали цей простір, було невідомо, землю вкривало пригнане вітром листя та сухі сірі рештки трави, що не витримала іспиту сонячної спеки. Сонце сяяло з неба.

Навколо нього розташувалися двадцять три солдати, що їх професор Квірел призначив йому. Записалися майже всі ґрифіндорці, більше половини слизеринців, менш ніж половина гафелпафців і лише жменька рейвенкловців. У війську Гаррі дванадцять ґрифіндорців, шість слизеринців, чотири гафелпафці та один рейвенкловець крім нього... хоча з уніформ цього зовсім не було видно. Нічого червоного, зеленого, жовтого чи синього. Лише візерунки маґлівського камуфляжу й латка на грудях з рукою, що готова клацнути пальцями.

Гаррі огледів своїх двадцятьох трьох солдатів, що всі носили однакові уніформи без жодних позначок, крім цієї латки.

Гаррі посміхнувся, адже розумів, до чого ця частина генерального плану професора Квірела. І Гаррі скористається цим як зможе заради власних цілей.

Був такий легендарний епізод соціальної психології — дослід Музафера Шерифа у парку Робберс Кейв. Його вла-

штували через спантеличення від Другої Світової Війни з наміром дослідити причини конфліктів між групами та можливі методи їх уникнути. Науковці влаштували літній табір для двадцяти двох хлопців з двадцяти двох різних шкіл, вибираючи лише учнів з родин середнього класу. Перша фаза досліджування планувалася для з'ясування, що потрібно для того, щоб *розпочався* конфлікт між групами. Двадцяти двох хлопців розділили на дві групи по одинадцять...

...і цього було цілком достатньо.

Ворожнеча розпочалася, щойно дві групи з'ясували існування одна одної в парку, образливі слова залунали першої ж зустрічі. Вони назвали себе «орли» та «гримучники» (їм не було потреби в назвах, доки вони гадали, що єдині в парку) і розвивали дедалі сильніші групові стереотипи: гримучники вважали себе крутими хлопцями й сильно лаялися, а орли вирішили вважати себе правильними й культурними.

Інша частина експерименту досліджувала розв'язання міжгрупових конфліктів. Спільне розглядання феєрверків узагалі не подіяло. Хлопці з різних груп лише кричали один на одного та трималися на відстані. А *спрацювало* попередження, що в парку можуть бути вандали, а також те, що їм довелося працювати разом, щоб відновити систему водопостачання. Спільне завдання, спільний ворог.

Гаррі був майже впевнений, що професор Квірел чудово розумів цей принцип, і тому вирішив створити *три* війська в кожному році.

Три війська.

Не *чотири*.

І безперечно *не розподілені* за належністю до гуртожитку... крім того, що жодного слизеринця не призначили до війська Драко, за винятком містера Креба та містера

Гойла.

Ось такі речі й заспокоювали Гаррі щодо професора Квірела: незважаючи на його показну темну ауру та вдаваний нейтралітет у конфлікті між добром і злом, він таємно підтримував добро. Хоча Гаррі ніколи не наважиться сказати це вголос.

І Гаррі вирішив скористатися планом професора Квірела на повну та змусити групу вважати себе такою, як *він* хоче.

Гримучники, щойно вони зустріли орлів, почали вважати себе крутими, і поводитися відповідно.

Орли почали вважати себе хорошими й правильними.

І ось на яскравій лісовій галявині серед старих гнилих пнів, під сонячним сяйвом були безладно розкидані генерал Поттер і його двадцять три солдати. Вони анітрохи не нагадували стрій: дехто стояв, дехто сидів, а хтось стояв на одній нозі, аби бути іншим.

Зрештою, це був Легіон Хаосу.

І якщо не було *причини*, щоб стояти охайними невеличкими шеренгами, презирливо сказав був Гаррі, то охайних невеличких шеренг і не буде.

Гаррі розділив військо на шість загонів по чотири солдати в кожному. Кожним загonom керував радник. Усім бійцям було суворо наказано не підкорятися будь-яким наказам, якщо це здається гарною думкою, включно з цим... Хіба що Гаррі чи радник загону почне наказ з «Мерлін каже», тоді наказу треба підкоритися.

Основною тактикою Легіону Хаосу було розділитися й набігати з кількох напрямків, випадково змінюючи вектори, і стріляти дозволеним закляттям сну якомога частіше — одразу як достатньо магічної сили. А якщо є можливість відволікти чи спантеличити ворога, не хехтувати нею.

Швидкі. Винахідливі. Непередбачувані. Негомогенні. Не просто підкоряйтеся наказам, думайте, чи *прямо зараз* має сенс те, що ви робите.

Гаррі не був таким впевненим у тому, що це оптимальна військова стратегія, як вдавав... проте йому дали унікальну можливість змінити те, *ким себе вважають* деякі учні, і він збирався скористатися нею саме так.

П'ять хвилин до війни згідно з годинником Гаррі.

Генерал Поттер підійшов (не маршируючи) до місця, де напружено чекали його повітряні сили, стиснувши мітли в руках.

— Усім доповісти про готовність, — сказав Гаррі Поттер. Вони репетирували були це протягом свого єдиного тренування в суботу.

— Червоний лідер готовий, — сказав Шеймус Фініган. Він гадки не мав, що це означало.

— Червоний п'ятий готовий, — сказав Дін Томас. Він усе життя чекав на те, щоб це сказати.

— Зелений лідер готовий, — твердо сказав Теодор Нот.

— Зелений сорок один готовий, — сказала Трейсі Девіс.

— Мені треба, щоб ви опинилися в повітрі тієї ж миті, як почуєте сигнал, — сказав генерал Поттер. — Не вступати в бій, повторюю, не вступати в бій. — (Звісно, *не можна* було направляти закляття сну в бік мітел; треба було використовувати закляття, що тимчасово підсвічувало червоним те, у що влучило. Якщо хтось влучав у мітлу чи вершника, то вони вибували з війни.) — Червоний лідере і червоний п'ять, мерщій летіть до війська Мелфоя, залишайтеся щонайвище, але так, щоб ви могли їх бачити, і повертайтеся, щойно пересвідчитесь, які в них плани. Зелений лідере, роби те ж саме для війська Грейнджер. Зелений сорок один, ширяй над нами та чатуй на мітли чи

солдатів. Тобі й лише тобі дозволено відкривати вогонь. І пам'ятайте, я не сказав «Мерлін каже» жодного разу, але нам *справді* потрібна ця інформація. Слава Хаосу!

— Слава Хаосу! — відгукнулися четверо з різним ступенем захоплення.

Гаррі очікував, що Герміона розпочне негайний напад на Драко, і тоді він розташує свої сили так, щоб почати підтримувати її, але лише після того, як вона зазнає серйозних втрат і нанесе якусь шкоду. Він спробує вдати, ніби це героїчний порятунок, якщо таке взагалі буде можливо. Зрештою, не треба, щоб Сонечко вважало Хаос своїм ворогом.

Але якщо вона зробить *щось інше...* ну, саме тому Леґіон Хаосу чекає на звіт зеленого лідера.

Драко діятиме у власних інтересах. Він, зрозуміло, підготує своє військо для захисту від Герміони. Може, він зрозуміє, що Гаррі збрехав про те, що зачекає, доки їхня битва завершиться. А може й ні. Гаррі все одно відправив дві мітли до Армії Драконів на випадок, якщо вони *робитимуть щось*, а також просто на випадок, якщо Драко, чи містер Гойл, чи містер Креб достатньо вправні, щоб підстрелити мітлу в повітрі.

Але непередбачуваною була генерал Ґрейнджер, і Гаррі зробить свій хід лише коли знатиме, який хід зробить вона.

У серці лісу, де візерунки тіней танцювали на землі у відповідь на хитання густих крон нагорі, там, де дерев було трохи менше, стояв генерал Мелфой та оглядав своє військо зі спокоєм та задоволенням. Шість підрозділів з трьома солдатами в кожному, повітряний підрозділ з чотирьох (туди було призначено Ґреґорі), а також підрозділ командування: він сам та Вінсент. Драко муштрував своє військо лише недовго в суботу, але він був упевнений, що

Йому вдалося пояснити основи: залишайся зі своїми соратниками, прикривай їхню спину і довір їм прикривати свою. Переміщуйтеся, ніби єдиний організм. Підкоряйтеся наказам та не виказуйте страху. Цільтеся, стріляйте, пересувайтеся, знову цільтеся, знову стріляйте.

Шість підрозділів сформували захисний периметр навколо Драко, старанно вдивляючись назовні в ліс. Вони стояли спина до спиною, палички стиснуті в низькій позиції, доки їм немає потреби атакувати.

Вони вже були на диво схожі на підрозділи аврорів, чие тренування якимось бачив Драко під час батькових перевірок.

Хаос і Сонечко навіть не збагнуть, що їх перемогло.

— Увага, — сказав генерал Мелфой.

Шість підрозділів розгорнулися та розвернулися до Драко. Наїзники тримали мітли в руках, вони теж поглянули на Драко.

Він вирішив зачекати з обов'язковим віддаванням честі до першої перемоги — тоді ґрифіндорцям і гафелпафцям легше буде віддавати честь Мелфой.

Але його солдати вже стояли достатньо струнко, особливо ґрифіндорці, і Драко вже сумнівався, чи потрібна була ця затримка. Грегорі тихо прислухався був до розмов і відзвітував, що Драко вважають прийнятним командиром через той випадок, коли він сам запропонував пройти разом з Гаррі Поттером тренування з програвання на занятті із захисту. Принаймні так вважали ті, хто потрапив до його війська. «Не всі слизеринці однакові; є слизеринці, але є й слизеринці», — цитували ґрифіндорці з війська Драко своїм однокласникам.

Драко був відверто приголомшений тим, як неймовірно нескладно все вийшло. Спершу Драко протестував був, що йому не призначили слизеринців, але професор Квірел сказав йому, що якщо він бажав стати першим Мелфо-

ем, що отримає повний контроль над політикою країни, то йому потрібно навчитися керувати й іншими трьома чвертями населення. Ось такі речі й заспокоювали Драко щодо професора Квірела: той явно значно більше підтримував хороших хлопців, ніж показував.

Сама битва буде непростю, особливо якщо Ґрейнджер спочатку атакує Драконів. Драко ніяк не міг вирішити, чи не кинути всі сили проти Ґрейнджер негайно в попереджальному ударі, але хвилювався, чи (1) Гаррі раптом не обманує його цілковито щодо ймовірних дій Ґрейнджер, а також (2) Гаррі не обманує його щодо того, що зачекає, доки не завершиться атака Ґрейнджер, і лише потім приєднається до битви.

З іншого боку, Армія Драконів мала таємну зброю, насправді три, чого може виявитися достатньо, навіть якщо обидва війська атакують їх разом...

Вже майже настав час битви, відповідно, настав час для промови перед битвою, що її Драко склав та запам'ятав.

— Битва ось-ось розпочнеться, — сказав Драко. Його голос був спокійним та точним. — Пам'ятайте все, що вам показали я, містер Креб та містер Ґойл. Будь-яке військо перемагає через свою дисциплінованість та смертоносність. Генерал Поттер і Легіон Хаосу не матимуть дисципліни. Ґрейнджер та Полк «Сонечко» не матиме смертоносності. Ми дисципліновані, ми смертоносні, ми Дракони. Битва ось-ось розпочнеться, і ми її виграємо.

(Промова експромтом генерала Поттера перед Легіоном Хаосу прямо перед їхньою першою битвою, 14:56 третього листопада 1991)

Солдати, я не брехатиму вам, сьогодні наші справи кепські. Армія Драконів ще не програла жодної битви. А Герміона Ґрейнджер... має бездоганну пам'ять. Далє-

бі, більшість з вас напевно помре. А ті, хто виживуть, заздритимуть померлим. Але ми маємо перемогти. Ми маємо перемогти, щоб колись наші діти могли знову насолоджуватися смаком шоколаду. На кону все. Буквально все. Якщо ми програємо, увесь всесвіт просто згасне, мов жарівка. І тепер я розумію, що більшість з вас не знає, що таке жарівка. Ну, повірте, це погано. Але якщо ми мусимо полягти, то ми поляжемо в битві, як герої, щоб коли темрява зімкнеться, ми могли подумки сказати: *«принаймні, ми повеселилися»*. Чи боїтеся ви смерті? Я знаю, що я боюся. Я відчуваю дрижаки від страху, ніби хтось завантажує мені під футболку морозиво. Але я знаю... що історія спостерігає за нами. Вона дивилася за нами доки ми перевдягалися в уніформи. Ймовірно, вона зробила фотографії. А історію, мої солдати, пишуть переможці. Якщо ми переможемо, то зможемо написати власну історію. Історію, в якій Гогвортс заснували четверо ренегатів ельфів-домовиків. Ми зможемо змусити всіх вивчати саме цю історію, навіть якщо це неправда, і якщо вони не дадуть правильну відповідь на наших екзаменах... то не складуть їх. Чи не варто за таке померти? Ні, не відповідайте. Деякі речі краще залишити невідомими. Ніхто з нас не знає, чому ми тут. Ніхто з нас не знає, чому ми боремося. Ми прокинулися в цих уніформах у цьому таємничому лісі, знаючи лише, що немає жодного шансу знову отримати свої імена й спогади, крім як через перемогу. Учні в інших військах... вони такі самі, як ми. Вони не хочуть помирати. Вони борються, щоб захистити одне одного — єдиних друзів, що в них залишилися. Вони борються, бо знають, що в них є родини, що сумуватимуть за ними, навіть якщо вони наразі цього не пам'ятають. Можливо вони навіть борються заради порятунку світу. Але в нас причина для боротьби краща за їхню. Ми боремося, адже нам це подобається. Ми боремося, щоб вразити надприродні страховища поза часом і просто-

ром. Ми боремося, адже ми Хаос. Невдовзі розпочнеться фінальна битва, то дозвольте мені сказати вам зараз, бо не виключено, що в мене потім не буде такої можливості, що для мене честь бути вашим командиром, хай як недовго. Дякую вам, дякую вам усім. І пам'ятайте, наша мета — не просто перебити ворогів. Наша мета — змусити їх боятися.

Гудіння величезного гонга розкотилося над лісом.
І Полк «Сонечко» розпочав свій марш.

Напруга зростала й зростала, доки Гаррі й ще дев'ятнадцять солдатів чекали разом на звіт повітряних воїнів. Це не має забрати багато часу — мітли були швидкими, а відстані в лісі невеликими...

Наближались дві мітли, швидко, з напрямку табору Драко, і всі солдати затамували подих. Наїзники не виконували маневрів, що були сьогоднішнім кодом для дружніх мітел.

— *Розсіятися та вогонь!* — прогрімів генерал Поттер.

І не забарився втілити свої слова. Він щодуху помчав до прикриття лісу, і щойно опинився серед дерев крутнувся на місці, здійняв паличку, спробував знайти мітлу в небі...

— Чисто! — вигукнув хтось. — Вони повертаються!

Гаррі подумки знизав плечима. Неможливо було завадити Драко отримати цю інформацію, та й дізнався він лише, що військо Гаррі нікуди не рухалося.

Тоді хаосіти повільно вийшли з лісу...

— Наближається мітла з напрямку Грейнджер! — заволав хтось інший. — Гадаю, це зелений лідер, бо він пірнув та зробив оберт!

Невдовзі Теодор Нот різко спустився з неба й вийшов

зі штопору над солдатами.

— Грейнджер розділила свої сили навпіл! — заволав Нот, зависнувши на мітлі. Його уніформа просякла потом, і останні сили пішли на цей крик. — Вона атакує обидва війська! По дві мітли кружляють над кожним підрозділом, вони переслідували мене пів шляху сюди!

Розділила своє військо, якого біса...

Коли велика сила концентрує вогонь на меншій силі, то менша сила вичерпується швидко, і не встигає завдати шкоди у відповідь. Якщо двадцять солдатів стикаються з десятком солдатів, то двадцять залять сну буде направлено на десяток солдатів, і лише десять залять сну полетить в інший бік, отже хіба що кожне з цих перших залять влучить у ціль, менша сила втратить більше людей, ніж знешкодить. Існував відповідний військовий термін «знищені нароздріб» для випадків, коли ви так розділяли свої сили. *Про що* Герміона взагалі думала...

І тоді Гаррі збагнув.

Вона грала чесно.

Ох, яким же довгим буде цей рік захисту.

— Гаразд, — гучно сказав Гаррі, щоб усе військо почуло. — Дочекаймося звіту червоного крила, і накриємо хмарою трохи Сонечка.

Драко вислухав звіти льотчиків з непорушним лицем, приховавши весь подив усередині. *Про що* Грейнджер взагалі думала?

І тоді Драко збагнув.

Це блеф.

Одна з двох сил Сонечка змінить напрямок, і вони разом атакують... кого?

Невіл Лонгботом маршував лісом до сил Сонечка, що

наближалися, і подеколи оглядав небо на присутність мітел. Поряд з ним крокували товариші його загону: Мелвін Кут, Лаванда Браун з Грифіндору і Ален Флінт зі Слизерину. Ален Флінт був радником їхнього загону, хоча Гаррі казав був Невілові, що посада його, якщо він забажає.

Гаррі казав був Невілові чимало речей особисто, починаючи зі «Знаєш, Невіле, якщо ти хочеш стати саме таким приголомшливим, як уявний Невіл, що живе у тебе в голові, але не може нічого зробити через твій страх, то тобі справді варто записатися до військ професора Квірела».

Тепер Невіл був *упевнений*, що Хлопчик-Що-Вижив міг читати думки. Він більше ніяк не міг дізнатися. Невіл ніколи *нікому* про це не розповідав, і не виказував цього. І жодна інша людина не була такою, принаймні Невіл такого не помічав.

І запевнення Гаррі справдилися: це *зовсім* відрізнялося від спарингів у кабінеті захисту. Невіл сподівався був, що спаринги виправлять у ньому все, що з ним не так, але, ну, не вийшло. Хоч він і міг застосувати декілька заклять на інших учнях у класі в присутності професора Квірела, що пильнував, щоб усе було гаразд, хоч він і міг ухилитися та стріляти у відповідь, коли це було *дозволено*, коли всі *очікували* цього, і нагородили б його презирливими поглядами, якби він цього *не зробив*, усе це не допомагало навчитися стояти за себе.

Але бути частиною *війська*...

Щось дивне відбувалося всередині Невіла, доки він маршував лісом поряд з товаришами, в уніформі з символом пальців, готових клацнути.

Йому можна було й просто йти, якби він захотів, але йому було до вподоби маршувати.

Поряд з ним Мелвіну, Лаванді та Алену, видається, теж було до вподоби маршувати.

І Невіл тихо почав співати Пісню Хаосу.

Мелодію будь-який магл впізнав би як імперський марш Джона Вільямса, також відомий як «Тема Дарта Вейдера». А слова, що їх додав Гаррі, було легко запам'ятати:

До ля ля
До ля ля до ля ля
До ля ля
До ля ля до ля ля
ДО ля ДО
До до ля-ля-ля до до
До ля-ля-ля до до
До ля ля, до ля ля.

На другому рядку інші приєдналися, і невдовзі цей наспів почувся з інших частин лісу поряд.

І Невіл маршував поряд зі своїми соратниками з Леґіону Хаосу, дивні відчуття вирували в його серці, уява ставала дійсністю, доки з його губ злітала страхітлива пісня долі.

Гаррі не міг відвести погляду від розкиданих по лісу тіл. Його аж трохи нудило, він мав нагадати собі, що вони лише сплять. Серед полеглих були дівчата, і чомусь від цього було значно гірше. За жодних обставин не можна про це згадувати в присутності Герміони, інакше аврори знайдуть його рештки в *малесенькому* чайничку.

Половина війська Сонечко не змогла дати гідний бій усьому Хаосу. Дев'ятеро наземних солдатів вибігли були в їхньому напрямку з беззмістовними криками. Їхні обличчя та груди були захищені колами простих щитів. Але не можна тримати щит та стріляти одночасно, і солдати Гаррі просто цілилися в ноги. Усі, крім однієї сонечка, полягли, щойно крики «Сомніум!» заповнили простір. Остання з солдат скасувала свої щити, і їй навіть вдалося забра-

ти одного з солдатів Гаррі перед тим, як на неї налетіла хвиля заклять (множинні влучення «Прокльону сну» були безпечними). З двома сонячними мітлами впоратися було значно складніше, заради цього довелося втратити аж трьох хаоситів, доки масивний вогонь із землі не залишив червоне сяння на мітлах.

Герміони не було серед полеглих. Відповідно, її переміг Драко, через що Гаррі відчував *злість* на якомусь неблагенному рівні. Він не знав, почуття було викликано бажанням захистити Герміону, чи відчуттям зради через те, що це був не він, чи, можливо, *і тим, і тим*.

— Гаразд, — сказав Гаррі, підвищивши голос. — Важливо не забувати, що це був не справжній бій. Це генерал Грейнджер зробила помилку у своїй першій битві. Сьогодні справжній бій в нас буде з Армією Драконів, і він буде анітрохи не схожим на те, що щойно відбулося. Буде значно веселіше. Рушаймо.

Мітла впала з неба й наближалася страшенно швидко, потім розвернулася на кінчику та загальмувала так сильно, що майже можна було почути крик обуреного повітря, і застигла прямо поряд із Драко.

Це було не небезпечне позерство. Грег'орі Гойл просто був таким вправним і не марнував часу.

— Поттер наближається, — сказав Грег'орі без жодного натяку на свою звичайну підробну манірну вимову, — у них досі всі чотири мітли, мені їх зняти?

— Ні, — різко сказав Драко. — Боротьба над їхнім військом дає їм надто велику перевагу, вони стрілятимуть по тобі з землі, і навіть ти можеш не ухилитися від такої кількості заклять. Зачекай, доки розпочнеться бій.

Драко втратив чотирьох драконів за дванадцятьох сонечок. Виявляється, генерал Грейнджер дійсно була такою неймовірно дурною, хоча її не було серед нападників, то-

му в Драко не було можливості поглузувати з неї та запитати, про що, заради Мерліна, вона думала.

Справжня битва, як вони всі й гадали, буде з Гаррі Поттером.

— Готуйся! — заревів Драко своїм солдатам. — Не відходьте від напарників, дійте як єдине ціле, стріляйте, щойно ворог наблизиться достатньо.

Дисципліна проти Хаосу.

Зрозуміло, що переможе.

Кількість адреналіну збільшувалася й збільшувалася в крові Невіла, доки йому не стало важко дихати.

— Наближаємося, — сказав генерал Поттер ледь чутним для дальніх солдат голосом. — Час розосереджуватися.

Товариші Невіла віддалилися від нього. Вони підтримуватимуть один одного, проте якщо ходити поряд, то ворогові набагато легше влучити: навіть якщо він хотів поцілити в твого товариша й промахнувся, закляття можеш отримати ти. Набагато складніше у когось влучити, якщо війська розпорочені й рухаються якомога швидше.

Найперше, що зробив був генерал Поттер на їхньому тренуванні, — це сказав їм спробувати стріляти один в одного, коли обидва біжать один до одного, коли вони щоразу старанно прицілюються, і коли один рухається, а інший стоїть на місці. Зворотні чари для прокльону сну були простими, хоча їх не можна було використувати під час справжніх битв. Генерал Поттер охайно записав був усе, що сталося, щось обміркував та обчислив, і оголосив, що розумніше не сповільнюватися й ретельно прицілюватися, а рухатися швидко, щоб у них не влучали.

Невіла досі трохи непокоїло, що він вже не маршує в

ногу з товаришами, але моторошні бойові крики, які вони були вивчили, вже гриміли в його голові, а це дуже допомагало.

Цього разу, тихо присягнув собі Невіл, його голос жодним чином зовсім не перейде на писк.

— Підняти щити, — сказав генерал Поттер, — потужність на передні відбивачі.

— *Контеґо*, — пронеслося військом, і перед головами та грудьми з'явилися кола екранів.

Невіл відчув різкий присмак у роті. Генерал Поттер не наказав би створювати щити, якби вони не були майже в полі досяжності. Невіл міг бачити силуети драконів в уніформі, що рухалися серед густої стіни дерев, і дракони от-от побачать їх...

«Атакуй!» — почувся звіддалі крик Драко Мелфоя, і Генерал Поттер заревів: «Уперед...»

Адреналіну в крові Невіла дали волю, і ноги понесли його, ніколи в житті він ще не бігав з такою швидкістю. Він летів прямо на ворога, і йому не треба було озиратися, щоб знати, що товариші роблять так само.

— *Кров для бога крові!* — кричав Невіл. — *Черепи для трону черепів!* Ййа! Шуб-Нігґурат! Ворожі ворота збоку!

Закляття сну марно вдарилося об його щит. Якщо й були інші спроби, то вони не влучили.

Невіл встиг побачити переляк на лиці Вейна Гопкінса, той стояв поряд з двома ґрифіндорцями, що їх Невіл не впізнав, а тоді...

...Невіл скасував простий щит і вистрілив у Вейна...

...промахнувся...

...його швидкісні ноги пронесли його *прямо* крізь вороже угруповання до інших трьох драконів, їхні палички націлилися на нього, їхні роти розкрилися...

...Невіл бездумно пірнув на землю лісу саме в ту мить,

коли пролунали три голоси «Сомніум!»

Було боляче: тверде каміння й тверді гілки впивалися в Невіла, доки той котився. Було не так погано, як падати з мітли, але удар об землю все одно був сильний, і тоді Невіл з раптовою проникливістю вирішив не рухатися й заплющив очі.

— Припиніть! — почувся голос. — Не стріляйте в нас, ми дракони!

Невіл з насолодою зрозумів, що йому вдалося стати між двома групами драконів, саме коли одна з груп вистрелила в нього. Гаррі розповідав був про це, як про тактику змусити ворога боятися стріляти, але, видається, це спрацювало навіть краще.

Крім того, дракони ще й вважали, що *влучили* в нього, адже вони бачили, що Невіл впав саме тоді, коли вони вистрелили.

Невіл подумки долічив до двадцяти і ледь-ледь розплющив очі.

Три дракони були зовсім поряд, вони вертіли головами, а навкруги крики «Сомніум!» та «Черепи для трону черевів!» заповнили повітря. Усі три наразі мали прості щити.

Паличка Невіла досі була в його руці, і нескладно було направити її на черевик одного з хлопців та прошепотіти «Сомніум».

Невіл швидко заплющив очі та розслабив руку, коли почув, що той хлопець впав на землю.

— Звідки воно взялося? — закричав Джастін Фінч-Флечлі, і Невіл почув шарудіння листям — два дракони оберталися в спробі знайти ворога.

— *Змінити формацію!* — почувся рев Мелфоя. — *Усі до мене, не дозвольте їм вас розосередити!*

Невіл навіть почув, що два дракони взяли й перестрибнули через його розпластане тіло, виконуючи наказ.

Невіл розплющив очі, не без болю підвівся на ноги, націлив паличку й вимовив нові чари, що їм навчив був усіх генерал Поттер. Вони ще не вміли використовувати справжніх ілюзійних заклять, щоб заплутувати ворогів, але навіть у своєму віці вони могли...

— *Черевомовлю*, — прошепотів Невіл, направивши паличку вбік від Джастіна та іншого хлопця, і заволав: — *Заради Ктулху і слави!*

Джастін з другим хлопцем різко зупинилися й повернули свої щити в тому напрямку, куди Невіл посунув свій бойовий крик, а тоді декілька криків «Сомніум» наповнили повітря, і другий хлопець впав ще до того, як Невіл прицілювався.

— *Останній мій!* — заволав Невіл, і почав бігти прямо на Джастіна, що погано до нього ставився, доки старші гафелпафці не виправили його. Навколо Невіла були його товариші, а це означало...

— *Спеціальна атака, стрибок Хаосу!* — завив Невіл не зупиняючи бігу.

Він відчув, як його тіло легшає, потім полегшало ще вдвічі: його товариші направили на нього палички й тихо застосували чари «Політ». Тоді Невіл підвів лівицю й клацнув пальцями, а тоді чимдуж відштовхнувся ногами й злетів у повітря. Щире потрясіння застигло на обличчі Джастіна, доки Невіл перелетів над щитом хлопця, направив паличку вниз на нього й крикнув «Сомніум!»

Бо йому так захотілося, ось чому.

Невіл направив ноги не зовсім правильно, і тому трохи проорав землю, коли приземлявся, але двом з трьох легіонерів Хаосу вдалося втримати палички направленими на нього весь час, тому він не сильно забився.

І Невіл підвівся на ноги. Він знав, що варто рухатися, повсюди хтось кричав «Сомніум!»...

— *Я Невіл, останній нащадок Лонґботомів!* — закричав

Невіл небесам, він тримав паличку вертикально, ніби викликав на бій саме сине палаюче небо. Він знав, що віднині все буде інакше. — Невіл Хаосу! Підходьте, якщо не бо...

(Пізніше, коли Невіл прокинувся, йому сказали, що Драконова Армія використала його крик як підказку для контратаки.)

Дівчина поряд з Гаррі важко опустилася на землю. Вона прийняла на себе постріл, що призначався йому, і здалеку чувся зловтішний сміх містера Гойла, чия мітла промайнула над ними, роздираючи повітря так, що воно мало б розпадатися на шматки за його спиною.

— *Лумінос!* — крикнув один з хлопців поряд з Гаррі, той, що не зміг достатньо швидко відновити магічну силу, щоб зробити це раніше, і містер Гойл ухилився, навіть не сповільнившись.

Наразі з Хаосу залишилося лише шість солдатів, а з Драконової Армії — двоє. Єдиною проблемою було те, що один з них був непереможним, а інший використав усі сили трьох солдатів лише для того, щоб замкнутися у своєму щиті.

Через містера Гойла вони втратили більше солдатів, ніж через решту драконів разом узятих. Він ухилився й крутився в повітрі так швидко, що ніхто не міг у нього влучити, а він міг *стріляти в людей, доки робив це*.

Гаррі вигадав безліч різноманітних способів зупинити містера Гойла, проте жоден з них не був *безпечним*, навіть використати чари польоту, щоб сповільнити його (це був безперервний промінь, яким прицілюватися було значно легше), було небезпечно, адже він може впасти з мітли; кидатися чимось, щоб перешкодити йому, було небезпечно, і було дедалі важче не забувати про це, коли температура крові Гаррі зменшувалася.

не влучили прокльоном сну, він лише вичерпав свої сили, тому коли він прокинувся, він досі бере участь у грі.

Гаррі був майже впевнений, що хтось обов'язково прочитає йому лекцію про те, що не можна вичерпувати свою магію аж до неприємності заради дитячої гри. Але він не завдав шкоди містерові Гойлу, коли втратив самовладання, а саме це було важливо.

Тоді розум Гаррі збагнув інший наслідок своїх дій, і Гаррі поглянув на сталевий перстень на мізинці лівиці, та ледь не вилаявся вголос, коли побачив, що крихітний діамант відсутній, а на землі поряд з місцем його падіння лежить зефір.

Він підтримував був цю трансфігурацію сімнадцять діб, а тепер йому доведеться починати спочатку.

Але все могло бути гірше. Він міг зробити це чотирнадцятьма днями пізніше, після того, як професорка Макґонегел схвалила б трансфігурацію каменя його батька. Це дуже корисний урок, що його він засвоїв за невелику ціну.

Примітка собі: завжди знімати перстень із пальця перед тим, як повністю вичерпувати магію.

Гаррі відштовхнувся від землі, що одразу призвело до болю в усьому тілі. Використання магії не навантажувало м'язи, а от ухиляння серед дерев — ще й як.

Він дошкандибав до мінливої півкулі, що містила Драко Мелфоя. Той вертикально тримав паличку, щоб підтримувати щит, і холодно всміхався.

— Де п'ятий солдат? — запитав Гаррі.

— Ем... — сказав хлопець, котрого наразі Гаррі не міг пригадати. — Я вистрелив прокльоном сну в щит, і він зрикошетив та влучив у Лаванду. Тобто кут був неправильним, але так сталося...

Драко самовдоволено посміхався за щитом.

— Дай-но здогадаюся, — сказав Гаррі, подивившись

Драко прямо в очі, — оті охайненькі маленькі трійки солдатів — це формації, які використовують професійні чаклунські військові? Що складаються з тренованих солдатів, які легко можуть влучати в рухливі цілі, якщо їм самим не треба рухатися, і які вміють комбінувати свої захисні вміння, доки вони поряд? На відміну від *твоїх* солдатів?

Посмішка зникла з лица Драко, яке тепер було суворим та похмурим.

— Знаєш, — безтурботно сказав Гаррі, знаючи, що ніхто, крім Драко, не зрозуміє справжнього змісту його слів, — це чудово демонструє, що варто завжди ставити під сумнів моделі поведінки, які ти наслідуєш, і цікавитися, чому зроблено саме так, і чи має це сенс у тому контексті, в якому ти збираєшся це повторювати. Завжди застосовуй цю пораду в справжньому житті, до речі. І дякую за повільні, скупчені цілі.

Бо Драко вже слухав був про це лекцію, і, підозрював Гаррі, відкинув її через підозру, що Гаррі намагався ще більше послабити вірність Драко традиціям чистої крові. Що, звісно, *Гаррі й робив*. Але цей приклад був бездоганним приводом стверджувати наступної суботи, що піддавати сумніву думку авторитету — лише корисний для справжнього життя прийом. Про проведені ним досліді — спочатку з окремими людьми, а потім з групами — для перевірки власних припущень про важливість швидкості, що виявилися *правильним*, Гаррі також згадає, щоб втовкмачити Драко в голову, що завжди треба шукати можливості застосувати методи до щоденного життя.

— Ти *ще* не виграв, генерале Поттер! — огризнувся Драко. — Мабуть у нас вийде час, і професор Квірел оголосить нічию.

Слушне й тривожне зауваження. Війна закінчувалася лише коли професор Квірел, на свій розсуд, вирішував,

що одне з військ перемогло за стандартами справжнього життя. Не було жодних *формальних* умов перемоги, професор Квірел пояснив був, що інакше Гаррі вигидає, як зловживати правилами гри. Гаррі не міг не визнати, що це мало сенс.

І Гаррі не міг жалітися на професора Квірела за те, що той не оголошував завершення бою, адже не було виключено, що останньому солдатів Драконової Армії вдасться перемогти усіх п'ятьох уцілілих з Легіону Хаосу.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Чи знає хтось щось про закляття щита генерала Мелфоя?

Виявилось, що щит Драко був різновидом стандартного «*Протеґо*», що мав декілька недоліків, найважливішим з яких було те, що щит не міг рухатися разом з чаклуном.

Плюсом — чи, з поточної точки зору Гаррі, мінусом, — було те, що цю версію легше вивчити, легше створити й легше підтримувати довгий час.

Їм доведеться закидати щит шквалом нападальних заклять, щоб знищити його.

А Драко, видається, міг якоюсь мірою контролювати кут віддзеркалення, під яким відбивалися закляття.

Гаррі спало на думку, що за допомогою «Вінґардіум Левіоза» можна закидати щит згори важким камінням, доки Драко не зможе більше підтримувати щит проти тиску... але тоді каміння впаде й завалить Драко, а вбивати ворожого генерала насправжки не входило в його сьогоднішні плани.

— Отже, — сказав Гаррі. — Чи існують спеціалізовані закляття для пробивання щитів?

Існували.

Гаррі запитав, чи знав їх хтось з його солдатів.

Ніхто не знав.

Драко знову глузливо посміхався за своїм щитом.

Гаррі запитав, чи існували якісь нападальні закляття, що *не відбиваються*.

Видавалося, що блискавки зазвичай поглиналися щитами, а не відбивалися від них.

...Ніхто не знав жодного закляття, що викликало бодай щось схоже на блискавку.

Драко захихикав.

Гаррі зітхнув.

Він дуже урочисто поклав паличку на землю.

І тоді Гаррі проголосив, дещо втомлено, що він просто візьме й прибере щит самостійно, за допомогою методу, який залишиться таємницею. А всі решта мають стріляти в Драко, щойно щит зникне.

Легіонери Хаосу здавалися стривоженими.

Драко був спокійним, тобто добре себе контролював.

З капшучка Гаррі з'явився тонкий складений коцик.

Гаррі сів поряд з мерехтливим щитом, наклав себе коциком, щоб ніхто не міг бачити, що він робить, — крім Драко, звісно.

Гаррі дістав з капшучка автомобільний акумулятор та сполучні дроти.

...він же не міг покинути маґлівський світ і розпочати нову еру магічних досліджень, не прихопивши з собою щось для генерації електроенергії.

Невдовзі легіонери Хаосу почули клацання пальців, після чого з-під коцику чулося потріскування. Щит почав сяяти яскравіше.

— Не відволікайтеся, будь ласка, не відводьте очей від генерала Мелфоя, — сказав Гаррі.

Драко вже не міг приховати напруження, а також люті, роздратування та почуття безвиході.

Гаррі йому всміхнувся й лише губами сказав:

«Розповім потім».

А тоді спіраль зеленої енергії вистрелила з лісу та вдавила в щит, що видав пронизливий вереск, ніби шматки гострого скла терли один об одного, і Драко похитнувся.

Гаррі охопила паніка, він зняв дроти з акумулятора, згодував їх капшучку, потім згодував сам акумулятор, скинув коцик, схопив паличку та підвівся.

Всі його солдати досі несамовито роззиралися навкруги.

— *Контеґо*, — сказав Гаррі, і його солдати зробили так само, але Гаррі навіть не знав, у якому напрямку варто поставити щит. — Чи бачив хтось, звідки воно взялося? — хитання головами. — Генерале Мелфой, чи не проти ви сказати мені, чи *ви* знешкодили генерала Ґрейнджер?

— Ще й як, — уїдливо сказав Драко, — проти.

Хай йому чорт.

Гаррі почав обмірковувати ситуацію. Драко за щитом, він втомився, Гаррі теж втомився, Герміона хтознаде в лісі, залишився Гаррі й чотири хаосити...

— Знаєш, генерале Ґрейнджер, — гучно сказав Гаррі, — тобі справді варто було зачекати з атакою, доки я б завершив бій з генералом Мелфоем. Тоді ти цілком імовірно перемогла б усіх вцілілих.

Звідкілясь почувся високий дівчачий сміх.

Гаррі застигнув на місці.

Це була не Герміона.

А тоді почувся страхітливий, моторошний, бадьорий спів, що ставав дедалі гучнішим, і лунав з усіх боків навколо.

*«Не треба лякатися, не треба сумувати,
Тих, у кому зла немає, не будемо чіпати...»*

— *Ґрейнджер шахрує!* — вибухнув Драко за щитом. — Вона розбудила своїх солдатів! Чому професор Квірел...

— Дозволь здогадатися, — сказав Гаррі. Йому вже стало зле. Він справді ненавидів програвати. — Це була справді легка битва, так? Вони падали мов мухи?

— Так, — сказав Драко. — Ми перемогли їх усіх з першого пострілу...

Жахливе усвідомлення перейшло від Драко до легіонерів Хаосу.

— Ні, — сказав Гаррі, — не перемогли.

Камуфльовані форми почали з'являтися з лісу.

— Союзники? — запитав Гаррі.

— Союзники, — відповів Драко.

— Добре, — пролунав голос генерала Ґрейнджер, і спіраль зеленої енергії спалахнула з лісу та розбила щит Драко на друзки.

Генерал Ґрейнджер оглядала поле битви з безсумнівним задоволенням. У неї залишилося лише дев'ятеро солдатів Сонечка, але цього мало вистачити, щоб впоратися з останнім вцілілим ворожих сил, особливо враховуючи, що Парваті, Ентоні й Ерні вже тримали палички направленими на генерала Поттера, якого вона наказала взяти живим (ну, притомним).

Вона знала, це було погано, але їй справді-справді-справді хотілося позловтішатися.

— Це якийсь фокус, так? — запитав Гаррі напруженим голосом. — Це має бути якийсь фокус. Ти не можеш перетворитися на бездоганного генерала. Не на додачу до всього іншого. У тобі недостатньо слизеринського! Ти не пишеш моторошних віршів! *Ніхто не може бути настільки успішним у всьому!*

Генерал Ґрейнджер поглянула на своїх солдатів Сонечка, а потім знову на Гаррі. Напевно, всі дивилися з екранів зовні.

І генерал Ґрейнджер сказала:

— Я можу досягти будь-чого, якщо вчитимусь достатньо старанно.

— Ой, це таке лай...

— Сомніум.

Ґаррі важко впав на землю, не завершивши речення.

— СОНЕЧКО ПЕРЕМОГЛО, — прорік надзвичайно гучний голос професора Квірела, що ніби звучав повсюди й ніде.

— Доброта й чемність взяли гору! — закричала генерал Ґрейнджер.

— Ура! — вигукнули солдати Сонечка. Навіть хлопці-ґрифіндорці сказали це, і сказали це з гордістю.

— І яка мораль сьогоднішньої битви? — запитала генерал Ґрейнджер.

— Ми можемо досягти будь-чого, якщо вчитимемося достатньо старанно!

І вцілілі Полку «Сонечко» пішли маршем до поля переможців, наспівуючи пісню:

*Не треба лякатися, не треба сумувати,
Тих, у кому зла немає, не будемо чіпати,
Щоправда, додому підете рядами,
Де нові друзі, наглядатимуть за вами,
І що вас послали, не забудьте сказати,
Герміони Ґрейнджер, Полку «Сонечко» солдати!*

Розділ 31. Робота в групах, ч.2

Наслідки:

Гаррі крокував туди-сюди у своєму офісі генерала — це була чудова кімната, щоб крокувати. Яка ще користь від неї може бути, він вигадати не міг.

Як?

Як?

Герміона не мала виграти цю битву! Не з першої спроби, не за її неконфліктної природи. Автоматично бути великим військовим керівником на додачу до всього іншого було занадто навіть для неї.

Вона прочитала була про цю тактику в книзі з військової історії? Проте була не лише ця єдина тактика, вона бездоганно розташувала свої сили, щоб не дати можливості відступити, її солдати були краще скоординовані, ніж його *та* дракони.

Професор Квірел порушив був свою обіцянку не допомагати їй? Він дав їй щоденник генерала Тактикуса, чи що?

Гаррі щось проґавив, щось дуже важливе, його розум

ходив колами, він досі не міг збагнути.

Врешті-решт Гаррі зітхнув. У нього тут не було жодного прогресу, а йому ще треба було попросити Герміону чи когось іншого навчити його Прокльону пробивного свердла перед наступною битвою — професор Квірел пояснив був Гаррі, ніби веселим тоном, але відчувалося, що попередження «жодних магічних предметів крім тих, що я вам дав» включає маглівські технології, хай яка це *не магія*. Крім того, треба вигадати, як позбутися містера Гойла наступного разу...

Генерали отримували чимало балів Квірела за битви, і Гаррі треба було викластися на повну, якщо він хотів виграти різдвяне бажання професора Квірела.

Драко Мелфой витріщався в простір у своїй особистій кімнаті в Слизерині, ніби стіна перед його столом була найзахопливішою поверхнею всесвіту.

Як?

Як?

Заднім числом це був доволі очевидний підступний план, але Грейнджер *не мала бути* підступною! У ній надто багато гафелпафського, щоб бодай застосувати закляття простого удару! Невже професор Квірел все ж таки радив їй, чи...

І тоді Драко нарешті зробив те, що він мав зробити значно раніше.

Те, що йому треба було зробити після його першої зустрічі з Грейнджер.

Те, що йому Гаррі Поттер *казав був* робити, *тренував* його робити, а ще Гаррі попереджав, що Драко потрібен буде деякий час, щоб усвідомити, що методи також корисні в справжньому житті, і Драко *не розумів був* цього дотепер. Він міг би уникнути кожної своєї помилки, якби він про-

сто застосував те, чого Гаррі його навчив...

— Я помітив, що я спантеличений, — сказав Драко вголос.

Сила раціоналіста — це здатність бути більш спантеличеним фікцією, ніж дійсністю...

Драко був спантеличеним.

Відповідно, щось із його уявлень було фікцією.

Ґрейнджер не мала бути в змозі це все зробити.

Відповідно, напевно вона цього й не зробила.

Я обіцяю не допомагати генералові Ґрейнджер будь-яким чином, про який ви не знаєте.

Раптом Драко з жахом усе збагнув. Він відкинув папери, що йому перешкоджали, і почав розгрібати безладдя на столі, доки не знайшов, що шукав.

Ось воно.

Прямо в списку людей та обладнання, що надане кожному з трьох військ.

Клятий професор Квірел!

Драко читав був цей список, і все одно не побачив...

Денне сонячне світло лилося в кабінет Полку Сонечко, освітлювало генерала Ґрейнджер у її стільці, ніби вона мала яскраву золоту ауру.

— Як гадаєте, скільки часу потрібно Мелфою, щоб здогадатися? — запитала генерал Ґрейнджер.

— Небагато, — відповів полковник Блез Забіні. — Можливо, вже здогадався. А скільки потрібно Поттєрові?

— Вічність, — відповіла генерал Ґрейнджер, — хіба що Мелфой скаже йому, чи один з його солдатів збагне. Гаррі Поттер просто не думає таким чином.

— Справді? — здивувався капітан Ерні Макмілан, підвівши погляд від стола в кутку, де він зазнавав ни-

щівної поразки в шахи від капітана Рона Візлі. (Звісно, вони занесли всі стільці назад, коли пішов Мелфой.)— Тобто, мені це здається очевидним. Хто намагатиметься вигадати всі плани самостійно?

«Гаррі», — сказала Герміона, а Забіні абсолютно синхронно сказав: «Мелфой».

— Мелфой вважає, що він значно кращий за всіх інших, — сказав Забіні.

— А Гаррі... просто *не бачить* більшість інших людей з цієї точки зору, — сказала Герміона.

Насправді, це було доволі сумно. Гаррі виріс дуже, дуже самотнім. Він не те щоб вважав, що лише генії мають право на існування. Йому просто навіть *не спадало на думку*, що хтось з війська Герміони, крім неї самої, може вигадати щось корисне.

— Хай там як, — сказала Герміона. — Капітани Гольдштейн і Візлі, ви відповідаєте за стратегічні ідеї для нашої наступної битви. Капітани Макмілан і Сьюзен — перепрошую, тобто Макмілан і Боунз, — спробуйте вигадати якісь тактичні прийоми, які ми могли б використати, а також будь-які тренування, які варто спробувати з вашої точки зору. О, і вітаю за пісню, капітане Гольдштейн, гадаю, вона чудово підтримала *esprit de corps*.

— А ти що робитимеш? — запитала Сьюзен. — І полковник Забіні?

Герміона підвелася зі стільця й потягнулася.

— Я спробую зрозуміти, про що думає Гаррі Поттер, а полковник Забіні спробує зрозуміти, що може зробити Мелфой, і ми обидва до вас приєднаємося, коли вигадемо щось. Я прогуляюся, доки міркую. Забіні, приєднаєшся?

— Так, генерале, — рішуче відповів Забіні.

Це не мало бути наказом. Герміона легенько зітхнула. До цього треба звикнути, і хоча перша ідея Забіні без-

перечно спрацювала, вона була *не зовсім* впевнена, що, як висловився професор Квірел, цитата, суміші позитивних і негативних стимулів, кінець цитати, буде достатньо, щоб слизеринець був цілковито на її боці аж до грудня, коли вперше дозволять зрадників...

Також вона досі гадки не мала, що робитиме з різдвяним бажанням професора Квірела. Можливо, коли настає час, вона просто питає Менді, чи хоче та чогось.

Розділ 32. Інтерлюдія: особисте керування фінансами

— Але ж директоре, — сперечався Гаррі, і частка його розпачу просочилася в голос, — залишити всі мої активи в одному недиверсифікованому сховищі, повному золотих монет, — це божевілля, директоре! Це ніби... я навіть не знаю... ніби проводити досліди з трансфігурації без попереднього узгодження з визнаним авторитетом! Такого просто не роблять з грошима!

Зі зморшкуватого обличчя старого чарівника — над яким був святковий капелюх, що скидався на результат автокатастрофи між автівками з зеленої та червоної тканини — Гаррі пронизали похмурі, сумні очі.

— Мені прикро, Гаррі, — сказав Дамблдор, — і я прошу вибачення, проте дозволити тобі керувати власними фінансами означатиме дати тобі забагато незалежності у своїх діях.

Гаррі розкрив рота, але не видав ані звуку. У нього буквально не було слів.

— Я дозволю тобі зняти п'ять ґалеонів для різдвяних подарунків, — сказав Дамблдор, — а це більше, ніж слід

витрачати будь-якому хлопцеві твого віку, та не несе загрози, я вважаю...

— *Я просто не вірю, що ви це сказали!* — слова полилися з рота Гаррі. — Ви визнаєте, що маніпулюєте мною?

— Маніпулюю? — з легкою усмішкою запитав старий чарівник. — Ні, я б маніпулював, якби *не визнавав* цього, або якби в мене був якийсь потаємніший мотив, що я приховував би за очевидним. Усе доволі просто, Гаррі. Ти ще не готовий грати в цю гру, і було б нерозумним надати тобі тисячі галеонів, що ними ти б зіпсував позицію фігур.

Різнобарвна колотнеча й галас алеї Діагон збільшилися в стократ і ще удвічі, коли наблизилася Різдво: усі крамниці загорнулися в блискучі чари, що ярили й миготіли, ніби дух свята от-от спалахне й безконтрольно вибухне та перетворить усе довкола на радісний кратер. На вулицях був такий натовп відьом та чаклунів у святковому та *гучному* одязі, що очі піддавалися не меншому випробуванню, ніж вуха. Запаморочливе різноманіття покупців не залишало сумнівів: алея Діагон була міжнародно відомим місцем. Вулицею йшли відьми, загорнуті в безмежні рулони тканини, ніби мумії; чарівники в офіційних циліндрах і халатах; дітлахи, що, судячи з віку, ще нещодавно були здатні лише повзати, були оздоблені ліхтариками, що світили не менш яскраво, ніж крамниці навколо, доки їхні батьки за руку водили їх чаклунською країною див та дозволяли їм верещати досхочу. Це був час бути щасливим.

І посеред усього цього сяйва й веселощів була пляма найчорнішої ночі. Холодна, темна атмосфера розчистила на безцінну відстань декількох кроків цей натовп.

— Ні, — сказав професор Квірел з виразом зловісної огиди, ніби він щойно відкусив шматок їжі, що не лише жахливо смакувала, а ще й була морально нестерпною на

додачу. Таке лице можна побачити у звичайної людини, що почала їсти м'ясний пиріг та з'ясувала, що він гнилий та був зроблений з кошенят.

— Ну *godі вам*, — сказав Гаррі. — У вас мають бути хоч *якісь* ідеї.

— Містере Поттер, — сказав професор Квірел, він майже не розтуляв губ, — я погодився бути вашим дорослим опікуном під час цієї експедиції. Я не погоджувався давати вам поради щодо вашого вибору подарунків. Я не взаємодію з Різдом, містере Поттер.

— А як вам «Різдво Ньютонове»? — радісно запитав Гаррі. — Ісаак Ньютон *справді* народився двадцять п'ятого грудня, на відміну від деяких інших історичних особистостей, яких я міг би назвати.

Це не зворушило професора Квірела.

— Слухайте, — сказав Гаррі. — Перепрошую, але я маю зробити щось *особливе* для Фреда та Джорджа, і я гадки не маю, які в мене варіанти.

Професор Квірел задумливо гмикнув.

— Ви можете запитати, які з родичів їх дратують найбільше, і найняти вбивцю. Я знаю декого з одного уряду у вигнанні, доволі компетентного, і він дасть вам знижку за декількох Візлі.

— *Цього* Різдва, — сказав Гаррі низьким голосом, — вразьте своїх друзів подарунком... *смерті*.

Це змусило професора Квірела всміхнутися. Навіть в очах промайнуло щось радісне.

— Ну, — сказав Гаррі, — принаймні ви не запропонували подарувати їм пацюка... — Гаррі різко закрит рота й пожалкував про свої слова, щойно їх вимовив.

— Перепрошую?

— Забудьте, — миттєво відповів Гаррі, — довга нудна історія.

І розповідати їй чомусь не хотілося, можливо через те, що Гаррі боявся, що професор Квірел сміявся б навіть якби Білла Візлі *не* вилікували й *не* повернули до звичайного життя...

Де це професор Квірел пропадав, що він не чув цієї історії? Гаррі здавалося, що в чаклунській Британії її знали всі.

— Слухайте, — сказав Гаррі, — я намагаюся *зміцнити їхню вірність до мене*, розумієте? Ну, зробити близнюків Візлі своїми посіпаками? Як то кажуть: друг — це не той, кого використовують один раз та викидають, друг — це хтось, кого використовують і використовують. Фред та Джордж — це двоє найкорисніших друзів, яких я маю в Гогвортсі, професоре Квірел, і я планую використовувати їх знову й знову. Отже, якщо ви допоможете мені вчинити по-слизеринськи і запропонуєте щось, за що вони будуть *надзвичайно* вдячними... — голос Гаррі затих із запрошенням.

Треба лише висвітлити речі під правильним кутом.

Вони чимало пройшли, доки професор Квірел не заговорив знову, його голос сочився огидою.

— Близнюки Візлі використовують вживані чарівні палички, містере Поттер. Вони згадуватимуть про вашу щедрість щоразу, як накладатимуть чари.

Гаррі сплеснув долонями від нестримного захвату. Просто переказати гроші на рахунок крамниці «Олівандер» і сказати містерові Олівандеру ніколи не відшкодувати їх — ні, навіть краще, надіслати їх Луціусові Мелфою, якщо близнюки Візлі не з'являться до початку наступного року навчання.

— Це *геніально*, професоре!

Професор Квірел, видавалося, комплімент не оцінив.

— Гадаю, я можу стерпіти Різдво в *такому* настрої, містере Поттер, хоча лише ледве можу, — тоді він легко

всміхнувся. — Звісно, це коштуватиме чотирнадцять галеонів, а у вас лише п'ять.

— П'ять галеонів, — сказав Гаррі й пирхнув від люті. — Та за кого директор мене має, га?

— Гадаю, йому просто не спало на думку боятися наслідків того, що станеться, якщо ви зосередите свою винахідливість на завданні отримання коштів. Хоча з вашого боку було мудрим рішенням програти, а не зробити це прямою загрозою. Із щирої цікавості, містере Поттер, *що* ви б зробили, якби я не повернувся спиною до вас від нудьги, доки ви, через дитячий напад образливості, набирали суму в п'ять галеонів кнатами?

— Ну, найлегше було б позичити гроші в Драко Мелфоя.

Професор Квірел хихикнув.

— Я серйозно, містере Поттер.

Взято до уваги.

— Напевно я б зробив декілька виходів як знаменитість. Я б не вдавався до жодних заходів, що загрожували б економіці, лише заради грошей для витрат.

Гаррі спитав був, і йому *дозволять* залишити часоверот на канікулах, щоб його цикл сну не почав зсуватися. Але *також* було можливо, що хтось стежив за чаклунами, що грають на біржі. Для фокуса зі сріблом та золотом потрібно чимало роботи з маглівського боку, а також стартовий капітал, та й гобліни можуть почати щось підозрювати після першого циклу. А відкривати справжній банк — це *купа* роботи... Гаррі *майже* вигідав методи заробітку, що були *і* швидкими, *і* певними, *і* безпечними, тому він був вкрай радий, коли професор Квірел дозволив себе так легко обдурити.

— Сподіваюся, цих п'яти галеонів вистачить на деякий час, адже ви так старанно їх набирали, — сказав професор Квірел. — Сумніваюся, що директор так радо

довірить мені ключ від вашого сховища вдруге, коли вже дізнається, що мене обхитрували.

— Я впевнений, що ви зробили, що могли, — з глибокою вдячністю сказав Гаррі.

— Чи потрібна вам допомога з пошуком безпечного місця для зберігання усіх цих кнатів, містере Поттер?

— Ну, більш-менш, — сказав Гаррі. — Чи знаєте ви якісь варті уваги можливості для інвестицій, професоре Квіреле?

І вони вдвох ішли далі у своїй маленькій кулі тиші та ізоляції крізь яскраві метушливі юрби. А якщо дуже придивитися, то можна було побачити, що після них листя жовкло, квіти в'янули, а дитячі іграшки, що радісно дзвеніли, починали звучати нижче й отримували зловісні нотки.

Гаррі помітив це, але нічого не сказав, лише подумки всміхнувся.

Усі святкують вихідні на свій смак, і Грінч — це така ж частина Різдва, як і Санта.

Розділ 33. Складнощі координації,

Ч.І

Я просто повторю собі, знову й знову, доки не зможу вирішити спати: усе призводить до Дж. К. Ролінг.

Версія теорії рішень, що використовується в цьому розділі, *не* домінує в академічних колах. Вона заснована на такій собі «безчасовій теорії рішень», що її розвивають (серед інших) Гері Дешер, Вей Дай, Владімір Несов і, ну... (декілька разів кахикає) я.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з-під контролю.

— Албусе, — сказала Мінерва, вона навіть не намагалася вдати спокій, коли вони вдвох зайшли до Великої зали, — щось треба зробити.

Зазвичай атмосфера Гоґвортсу перед зимовими святами була чудовою та радісною. Велику залу вже нарядили були в зелене й червоне — на честь двох учнів Слизери-ну та Грифіндору, чиє весілля на святки давно стало символом дружби, яку не могли зупинити різні гуртожитки та присяги вірності, — традиція ледь не така ж давня, як

сам Гог'вортс, вона навіть поширилася в маґлівських країнах.

А зараз учні вечеряли та нервово озиралися за спину, намагалися залякати поглядами одне одного, а деінде були гучні суперечки. Напевно, можна було описати атмосферу словом *напружена*, але в голові Мінерви крутився вираз *п'ятий ступінь обережності*.

Візьміть школу, що розділена на чотири гуртожитки...

Тепер у кожному році додайте три війська в стані війни.

А вболівання за Драконів, Сонечко та Хаос далеко вийшло за перший клас: вони стали військами для тих, хто не був у військах. Учні носили пов'язки на руках з символами вогню, усміхненого обличчя або здійнятої руки, і використовували прокльони одне проти одного в коридорах. Усі три генерали першого класу казали були їм припинити — навіть Драко Мелфой вислухав був її та похмуро кивнув — проте їхні прихильники не слухалися.

Дамблдор розсіяно оглянув столи гуртожитків.

— У кожному місті, — тихо процитував старий чарівник, — населення давно вже було розділене на сині й зелені фракції... І вони борються проти своїх опонентів, не знаючи, яку долю накликають на себе... І зростає серед соратників ворожнеча, що не має підстав, і ніколи вона не припиняється й не зникає, адже не дає місця ані шлюбу, ані стосункам, ані дружбі, і те ж саме коїться з тими, хто відрізняється за цими кольорами, навіть якщо вони брати чи родичі будь-якої спорідненості. Я, зі свого боку, не можу це назвати нічим іншим, крім хвороби душі...

— Перепрошую, — сказала Мінерва, — я не...

— Прокопій, — сказав Дамблдор. — У Римській імперії дуже серйозно ставилися до перегонів колісниць. Так, Мінерво, я погоджуюся, що щось треба зробити.

— І швидко, — сказала Мінерва ще тихіше. — Албусе,

гадаю, щось має бути зроблене до суботи.

У неділю більшість учнів покинуть Гоґвортс, щоб приєднатися на свята до своїх родин. А в суботу, відповідно, буде фінальна битва між трьома військами першого класу, яка визначить переможця, що він отримає тричі кляте різдвяне бажання від професора Квірела.

Дамблдор похмуро поглянув на неї.

— Ти боїшся, що саме тоді все вибухне, і хтось постраждає.

Мінерва кивнула.

— І всі вважатимуть винним професора Квірела.

Мінерва знову кивнула, її обличчя було напруженим. Вона вже давно глибоко розуміла, як відбувалося звільнення професорів із захисту.

— Албусе, ми не можемо втратити професора Квірела зараз, *не можемо!* Якщо він дотягне до кінця січня, наші п'ятикласники зможуть скласти СОВи, якщо витримає березень, то семикласники складуть НОЧІ, він виправляє роки недбалості за місяці, ціле покоління буде в змозі захистити себе, незважаючи на прокляття Темного Лорда, — ти маєш зупинити битву, Албусе! Заборони війська зараз!

— Навряд чи професор із захисту сприйме це легко, — сказав Дамблдор, глянувши до того місця головного стола, де Квірел пускав слину в свій суп. — Видається, він дуже прив'язався до своїх військ, хоча коли я погоджувався на це все, я гадав, що в кожному році їх буде чотири, — старий чарівник зітхнув. — Розумний чоловік, можливо з найкращими намірами, але можливо недостатньо розумний, боюся. І заборона військ також може спричинити вибух.

— Проте Албусе, що ж ти *робитимеш?*

Старий чарівник обдарував її лагідною усмішкою.

— Ну як же, я організую змову, звісно. Це нова мода в

Гогвортсі.

І вони підійшли надто близько до головного стола, щоб Мінерва могла сказати щось іще.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з під контролю.

Перша битва грудня була... безладною, чи принаймні Драко так про це розповіли.

Друга битва була *ненормальною*.

І наступна буде *ще гіршою*, хіба що їм утрюх разом вдасться досягти успіху в цій останній відчайдушній спробі зупинити це.

— Професоре Квірел, це божевілля, — сухо сказав Драко. — Це вже не Слизерин, це просто... — Драко не міг дібрати слів, і безпорадно змахнув руками. — Неможливо щось планувати, коли стільки всього відбувається. В останній битві один з моїх солдатів сфабрикував власне самогубство. *Гафелпафці* намагаються створювати змови й підступні плани, вони гадають, що в них виходить, але це *не так*. Тепер усе відбувається просто випадково, це не має жодного стосунку до того, хто є найрозумнішим, чи хто бореться найкраще, це... — він навіть не міг цього описати.

— Я погоджуюся з містером Мелфоем, — сказала Грейнджер тоном людини, що ніколи не очікувала, що вимовить ці слова. — Дозвіл на зради не працює, професоре Квірел.

Драко намагався був заборонити всім зі свого війська планувати змови, крім нього самого, але це лише спричинило перетворення всіх змов на таємні змови, ніхто не хотів лишатися осторонь, коли солдати *інших* військ планували й змовлялися. Після жалюгідного програшу в першій битві він скасував цей указ, проте на той час його солдати вже підготували власні плани й розпочали їхню

підготовку без жодної координації.

Після того, як Драко вислухав усі плани, чи те, що його солдати стверджували було їхніми планами, він намагався розробити загальний план для перемоги у фінальній битві. Це вимагало, щоб правильно відбулося значно більше за три речі, і Драко застосував *Інсендіо* на папері та *Еверто*, щоб навіть попіл зник, бо якби батько побачив цю схему, він би зрікся сина.

Очі професора Квірела були напівзаплющені, його підборіддя спиралося на руки, він нахилився над столом.

— А ви, містере Поттер? — запитав професор Квірел. — Ви також погоджуєтеся?

— Залишилося лише пристрелити Франца Фердинанда й розпочнеться Перша світова війна, — сказав Гаррі. — Усе перетворилося на цілковитий хаос. Я лише за.

— *Гаррі!* — від цілковитого здивування вигукнув Драко.

Лише за секунду він збагнув, що сказав це водночас і таким самим обуреним тоном, як і Грейнджер.

Грейнджер кинула в його напрямку здивований погляд, а Драко старанно зобразив спокій. Йой.

— Саме так! — сказав Гаррі. — Я зраджую вас! Вас обох! Знову! Ха ха!

Професор Квірел тонко посміхався, хоча так і не розплющив очі повністю.

— І чому ж це, містере Поттер?

— Позаяк я вважаю, що можу впоратися з хаосом краще, ніж міс Грейнджер чи містер Мелфой, — сказав цей зрадник. — Наша війна — це гра з нульовою сумою, і неважливо, легка чи складна вона в абсолютному розумінні, важливо лише хто грає краще, а хто гірше.

Гаррі Поттер надто швидко вчився.

Очі професора Квірела з-під повік оглянули Драко, а потім Ґрейнджер.

— По правді, містере Мелфой, міс Ґрейнджер, я просто не зможу дивитися собі в очі, якщо зупиню цю величну катастрофу перед розв'язкою. Один з ваших солдатів навіть став почотирійним агентом.

— *Почотирійним?* — запитала Ґрейнджер. — Але ж у війні беруть участь лише три сторони!

— Так, — сказав професор Квірел, — так здається, чи не так? Я не впевнений, чи існував колись в історії почотирійний агент, і чи існувало військо з такою високою часткою справжніх та вдаваних зрадників. Ми ступаємо на незвідану територію, міс Ґрейнджер, і тепер не можемо вертатися назад.

Драко покинув кабінет професора із захисту, сильно стиснувши зуби, а Ґрейнджер поряд здавалася навіть більш роздратованою.

— Я не вірю, що ти це зробив, Гаррі! — сказала Ґрейнджер.

— Вибач, — сказав Гаррі, що навіть не намагався вда-ти, ніби йому прикро, його губи скривилися в щасливу злу посмішку. — Пам'ятай, Герміоно, *це лише гра*, і чому лише генералам має бути дозволено планувати й змовлятися? Крім того, що ви можете з цим зробити? Об'єднатися проти мене?

Драко презирнувся з Ґрейнджер, знаючи, що його обличчя таке саме напружене, як і її. Гаррі дедалі відвертіше й зловтішніше покладався на те, що Драко відмовлявся об'єднувати сили з бруднокровкою. Драко вже *нудило* від того, що це використовують проти нього. Якщо так буде далі, то він *справді* стане союзником Ґрейнджер і зітре Гаррі Поттера на порошок, і побачимо, як бруднокровчиному сину *це* сподобається.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з під контролю.

Герміона витріщалася на пергамент, що його дав був їй Забіні, і відчувала себе цілковито й абсолютно безпорадною.

Там були імена, і лінії, що з'єднували одні імена з іншими, і якісь із цих ліній були різних кольорів, і...

— Скажи мені, — попросила генерал Грейнджер, — чи є в моєму війську *бодай один* не шпигун?

Вони вдвох сиділи не в офісі, а в іншій закинутій кімнаті, й були самі. Бо, як казав був полковник Забіні, тепер було майже точно відомо, що принаймні один з капітанів — зрадник. Імовірно капітан Гольдштейн, проте Забіні не знав напевно.

Її питання викликало іронічну усмішку на лиці юного слизеринця. Блез Забіні завжди здавався трохи зневажливим щодо неї, проте, здавалося, не мав сильної відрази — нічого схожого на його нескінченний глум з Драко Мелфоя чи його глибокої образи на Гаррі Поттера. Спершу вона хвилювалася, чи не зрадить її Забіні, але, видавалося, хлопець відчайдушно хотів показати іншим двом генералам, що вони нічим не ліпші за нього. І Герміона вважала, що хоча Забіні напевно з радістю видав би її будь-кому *іншому*, він ніколи не дозволить Мелфоя чи Гаррі виграти.

— Більшість твоїх солдатів *досі вірні* тобі, я майже впевнений, — сказав Забіні. — Просто всі хочуть взяти участь у веселощах, — сповнений зневаги вираз обличчя слизеринця не залишав сумнівів щодо того, як він ставився до людей, що не сприймали змови серйозно. — Тому вони вважають, що можуть бути подвійними агентами й таємно працювати для нас, вдаючи, ніби зрадили нас.

— І те ж саме стосується будь-кого з *інших* військ, хто каже, що хоче бути *нашим* шпигуном, — обережно зазна-

чила Герміона.

Молодий слизеринець знизав плечима.

— Гадаю, я доволі непогано попрацював над з'ясуванням, хто справді готовий здати нам Мелфоя, і я не впевнений, чи *бодай хтось* справді хоче продати тобі Поттера. Але Нот майже гарантовано зрадить Поттера заради Мелфоя, а я наказав Ентвіслові розпочати перемовини нібито для Мелфоя, а Ентвісл насправді звітує нам, отже це майже нічим не гірше...

Герміона на хвильку заплющила очі.

— Ми програємо, чи не так?

— Слухай, — терпляче сказав Забіні. — У тебе зараз перевага в балах Квірела. Тому ми маємо просто не програти останню битву *вцент*, і в тебе буде достатньо балів Квірела, щоб виграти різдвяне бажання.

Професор Квірел оголосив, що фінальна битва матиме формальну систему отримання балів, адже його про це попросили задля уникнення взаємних обвинувачень. Щоразу, як ви в когось влучаєте, генерал вашого війська отримує два бали Квірела. Гонг продзвенить над полем бою (вони ще не знали, де буде бій, але Герміона сподівалася, що знову буде ліс, де Сонечко чудово показало себе), а за тоном звуку можна буде розрізнити, яке з військ отримало бали. Якщо ж хтось вдавав, що в нього влучили, то гонг все одно продзвенить, а потім подвійний звук гонга згодом — після встановленого часу — сповістить про скасування балів. Якщо ви вигукували назву війська: кричали «За Сонечко!», «За Хаос!» чи «За Драконів!», то ви після цього вважалися частиною відповідного війська.

Навіть Герміона бачила ваду *цього* набору правил. Але професор Квірел на цьому не зупинився й повідомив, що якщо ви спершу були призначені Сонечку, то ніхто не міг вистрелити у вас в ім'я Сонечка — тобто, міг, проте тоді Сонечко втрачало один бал Квірела, що

позначалося потрійним гонгом. Це запобігало розстрілу власних солдатів заради балів і робило самогубство в проґрашній ситуації менш привабливим. Але все одно була можливість стріляти в шпигунів, якщо було потрібно.

Наразі в Герміони було двісті сорок чотири бали Квірела, у Мелфоя було двісті дев'ятнадцять, а у Гаррі — двісті двадцять один. І в кожному війську було двадцять чотири солдати.

— Отже, ми битимемося обережно, — сказала Герміона, — і просто намагатимемося не програти надто сильно.

— Ні, — сказав Забіні. Тепер лице молодого слизеринця стало серйозним. — Проблема в тому, що Мелфой та Поттер обидва знають, що їхній єдиний шанс на перемогу — це об'єднати сили й розтрощити нас, а потім боротися між собою. Тому ось що я пропоную зробити...

Коли Герміона вийшла з кімнати, в неї ніби все було в тумані. План Забіні не був очевидним, він був дивним, заплутаним, багат шаровим — таким, якого вона очікувала від Гаррі, а не Забіні. Здавалося неправильним, що вона взагалі була здатна зрозуміти цей план. Маленькі дівчатка не мають бути здатні *розуміти* такі плани. Капелюх відправив би її до Слизерину, якби побачив був, що вона здатна розуміти такі плани...

Найчудовішим було те, як швидко йому вдалося поширити хаос, щойно він почав робити це навмисно.

Гаррі сидів у своєму офісі. Йому надали право замовляти меблі в ельфів-домовиків, тому він замовив трон і штори з чорно-малиновим візерунком. Багряно-червоне, мов кров, світло, змішане з тінню, лилося кризь них на підлогу.

Щось усередині Гаррі відчуло себе нарешті вдома.

Перед ним стояли чотири лейтенанти Хаосу, його

найвірніші посіпаки, і один з них був зрадником.

Ось. Оце життя.

— Ми зібралися, — сказав Гаррі.

— Хай запанує Хаос, — хором відповіли чотири лейтенанти.

— Мое судно на повітряній подушці наповнене вуграми, — сказав Гаррі.

— Я не куплю цей диск, його подряпано, — хором відповіли чотири лейтенанти.

— Жасмуновілі художі.

— Гривіли зехрякі в чужі.

На цьому формальності закінчувалися.

— Як просувається безладдя? — запитав Гаррі сухим шепотом, мов імператор Палпатін.

— Добре, генерале Хаосу, — сказав Невіл тоном, який він завжди використовував для військових справ, — настільки глибоким голосом, що хлопець подеколи затинався й кашляв. Лейтенант-хаосит був охайно одягнений у шкільну мантию, оздоблену жовтим гуртожитку Гафелпаф, а його волосся було розчесано так, як зазвичай у чесних хлопчиків. Гаррі сподобалася була негармонійність більше, ніж будь-яка мантия, яку вони приміряли. — Наші легіонери вже розпочали п'ять нових змов зі вчорашнього вечора.

Гаррі зло посміхнувся.

— Чи є бодай в якоїсь із них шанси на успіх?

— Гадаю ні, — сказав Невіл Хаосу. — Ось звіт.

— Чудово, — сказав Гаррі та моторошно зареготав, коли взяв пергамент із рук Невіла, стараючись видати звук, ніби він задихався від пороху. Тепер у них шістдесят змов.

Хай Драко *спробує* з цим впоратися. Хай *спробує*.

Щодо Блеза Забіні...

Гаррі знову засміявся, і цього разу йому навіть не довелося докладати зусиль, щоб вийшло злобно. Йому справді треба позичити чийогось кнізла для зустрічей штабу, щоб він міг гладити kota, доки вони тривають.

— Чи можна легіону тепер припинити розробляти плани змов? — запитав Фініґан Хаосу. — Тобто, хіба в нас уже не достатньо...

— Ні, — сухо відповів Гаррі. — Змов *ніколи* не достатньо.

Професор Квірел бездоганно це сформулював. Напевно, ще ніколи ніхто не розширював межі настільки. І Гаррі не зможе дивитися собі в очі, якщо тепер поверне назад.

Почувся стукіт у двері.

— Це має бути генерал Драконів, — сказав Гаррі, посміхаючись від злого передбачення. — Він прибув саме коли я очікував. Проведіть його всередину, а себе назовні.

І чотири лейтенанти Хаосу повагом вийшли, кидаючи сповнені погрози погляди на Драко, доки ворожий Генерал заходив у таємне лігво Гаррі.

Якщо йому не дозволятимуть цього, коли він подорослішає, то Гаррі просто назавжди залишиться одинадцятирічним.

Сонце сочилося крізь червоні штори, його криваве проміння танцювало підлогою перед кріслом Гаррі Поттера, що було наповнене подушками й було дорослого розміру. Воно все блищало золотом і сріблом, і Гаррі Поттер наполягав, щоб його називали троном.

(Драко тепер майже не сумнівався, що він зробив був правильний вибір щодо захоплення влади перед тим, як Гаррі Поттер запанує над світом. Драко навіть *увидити не міг*, яким було б життя під його правлінням.)

— Добрий вечір, генерале Драконів, — сказав Гаррі

Поттер моторошним шепотом. — Ти прибув саме коли я очікував.

Це було не дивно, враховуючи, що Драко й Гаррі домовилися про зустріч заздалегідь.

І також був не вечір, але Драко вже знав, що не варто про це нічого казати.

— Генерале Поттер, — сказав Драко якомога гідніше, — ти знаєш, що наші два війська мають співпрацювати, щоб хоч *один з нас* міг виграти бажання професора Квірела, так?

— Дійсссссно, — прошипів Гаррі, ніби хлопець гадав, що він був парселмовцем. — Ми маємо співпрацювати й знищити Сонечко, і лише потім битися один з одним. Але якщо один з нас зрадить іншого раніше, то може отримати перевагу в подальшій боротьбі. І генерал Сонечка знає це все й спробує змусити кожного з нас вважати, що інший зрадить його. А в нас з тобою, бо ми знаємо це, виникне спокуса зрадити іншого й вдати, ніби це хитрощі Грейнджер. А Грейнджер знає *і це*.

Драко кивнув. Це було очевидним.

— І... ми обидва хочемо *лише виграти*, ніхто нас не покарає, якщо ми зрадимо.

— Саме так, — сказав Гаррі Поттер, тепер серйозно. — Перед нами *справжня* дилема в'язня.

Дилема в'язня, згідно з навчаннями Гаррі Поттера, звучала так: двох в'язнів замкнули в окремих камерах. Існували докази проти кожного в'язня, але лише слабкі докази, достатні для ув'язнення на два роки кожному. Кожен в'язень має можливість *зрадити* іншого — свідчити проти нього в суді. Тоді йому зменшать строк на один рік, але додадуть два роки іншому. Або в'язень може *співпрацювати* — мовчати. Отже якщо обидва в'язні зрадять — кожен свідчитиме проти іншого, — то вони обидва отримають три роки кожен; а якщо обидва

співпрацюватимуть — мовчатимуть, — то кожен отримає два роки. Проте якщо один зрадить, а інший співпрацюватиме, то зрадник отримає лише один рік, а той, хто співпрацюватиме, — аж чотири.

І обидва в'язні мають прийняти рішення, не знаючи, яке рішення прийме інший, і жоден з них не в змозі змінити рішення потім.

Драко зазначив був, що якби двоє в'язнів були смертежерами впродовж Чаклунської війни, то Темний Лорд вбив би зрадників.

Гаррі кивнув та сказав, що це *один* з методів розв'язання дилеми в'язня — насправді обидва смертежери *хотіли б*, щоб існував Темний Лорд саме з цієї причини.

(Тоді Драко попросив Гаррі зупинитися та дозволити йому обміркувати це перед тим, як вони продовжать. Це пояснювало *куну всього* про те, чому батько та його друзі погодилися служити Темному Лордові, хоча він часто не надто добре до них ставився...)

Насправді, як сказав був Гаррі, фактично це головна причина, чому люди мали уряди — *тобі* могло стати ліпше, якщо ти щось вкрадеш, — так само, як окремому в'язню може стати ліпше, якщо він зрадить у дилемі в'язня. Але якщо *всі* поводитимуться так, то країна опиниться в хаосі, і всім стане гірше, як і коли обидва в'язні зрадять. Отже люди дозволяють керувати собою урядам — як смертежери дозволяли керувати собою Темному Лордові.

(Драко знову попросив Гаррі зупинитися. Він завжди сприймав як очевидне, що честолюбні чарівники захоплювали владу, бо хотіли правити, а люди дозволяли керувати собою, бо були заляканими маленькими гафелпафцями. І це, якщо подумати, все одно здавалося правдою. Але точка зору Гаррі була захопливою, навіть якщо була хибною.)

Але, як сказав Гаррі після паузи, страх третьої сторони, що може покарати тебе, був не *єдиною* можливою причиною вибирати співпрацю в дилемі в'язня.

Припустімо, сказав був Гаррі, що ти грав у цю гру проти магічно створеної ідентичної копії себе.

Драко сказав був, що якби було два Драко, то звісно жоден з Драко не хотів би, щоб з іншим сталося щось погане, це вже не кажучи, що жоден Мелфой не дозволив би, щоб він став відомим як зрадник.

Гаррі знову кивнув, і сказав, що це було *ще одне* рішення дилеми в'язня — люди можуть співпрацювати, бо піклуються одне про одного, чи в них є гідність, чи вони хочуть зберегти репутацію. І справді, сказав Гаррі, доволі складно створити *справжню* дилему в'язня — у справжньому житті людям зазвичай не було начхати на другу людину, або їх хвилювала власна гідність, репутація, покарання від Темного Лорда чи *щось іще*, крім строків у тюрмі. Але припустімо, що скопіювали когось *цілковито* егоїстичного...

(Вони вибрали Пенсі Паркінсон як приклад.)

...отже, кожна Пенсі піклується лише про те, що стане з *нею*, і не зважає на іншу Пенсі.

Якщо припустити, що Пенсі турбує лише це... і немає Темного Лорда... і Пенсі не хвилювала її репутація... і Пенсі або не мала почуття гідності чи не вважала себе зобов'язаною щодо іншої ув'язненої... *тоді* раціональним для Пенсі було співпрацювати чи зрадити?

Дехто, згідно з Гаррі, стверджував, що раціональним для Пенсі було зрадити свою копію, але Гаррі й ще хтось на ім'я Дуглас Гофстедтер вважали, що ті люди помиляються. Адже, казав Гаррі, якщо Пенсі зрадить — не випадково, а через те, що їй здавалося *раціональними причинами*, то й інша Пенсі міркуватиме так само. Дві ідентичні копії не дійдуть різних висновків. Отже, Пенсі треба виби-

рати між світом, у якому обидві Пенсі співпрацюють, та світом, у якому обидві Пенсі зраджують, і їй краще, щоб обидві копії співпрацювали. І якби Гаррі вважав, що «раціональні» люди зраджували в дилемі в'язня, то він би не розповсюджував таку «раціональність», бо країна чи товариство, що складається з таких «раціональних» людей, зануриться в хаос. Про таку «раціональність» краще розповідати своїм *ворогам*.

І тоді це все *здавалося* було розумним, проте *зараз* Драко спало на думку, що...

— *Ти* казав, що раціональним рішенням в дилемі в'язня є співпраця. Але звісно *ти* хотів би, щоб я у це вірив, чи не так? — і якщо Драко через обман вирішить співпрацювати, то Гаррі просто скаже: «*Ха ха, знову тебе зрадив!*» — і посміється з нього.

— Я б не став обманювати тебе під час занять, — серйозно сказав Гаррі. — Але я маю нагадати тобі, Драко, що я не казав тобі, що ти просто завжди маєш співпрацювати. Не в *справжній* дилемі в'язня, з якою ми тут маємо справу. Я сказав, що коли ти вибираєш, то не маєш вважати, що вибираєш лише що ти зробиш, *чи* що всі зроблять. Ти маєш вважати, що вибираєш для всіх людей, що *достатньо схожі* на тебе, щоб імовірно вибрати те саме, що й ти, з тих самих причин. А також вирішувати, якими будуть передбачення будь-кого, хто знає тебе достатньо добре, щоб точно передбачити, щоб тобі ніколи не довелось пожалкувати, що ти раціональний, через правильні передбачення інших людей щодо тебе, — нагадай мені якось пояснити задачу Ньюкомба. Отже, Драко, ми маємо поставити таке питання: чи достатньо ми схожі, щоб імовірно прийняти *однакове рішення*, хай яким воно буде, і дійти до цього рішення схожим способом? Або чи знаємо ми один одного достатньо добре, щоб передбачити іншого, щоб я міг передбачити, співпрацюватимеш ти чи зрадиш, і *ти* міг передбачити, що я вирішив зробити те

ж саме, що я передбачив, ти зробиш, через те, що я знаю, що ти можеш передбачити, що я вирішу це зробити?

...і Драко не міг стримати думку, що якщо йому доведеться докласти всіх зусиль лише для того, щоб зрозуміти *половину* цього, то відповідь очевидно була «Ні».

— Так, — сказав Драко.

Запала тиша.

— Зрозуміло, — розчаровано сказав Гаррі. — Ну що ж, гадаю, нам доведеться тоді вигадати інший спосіб.

Драко сумнівався, що щось вийде.

Драко й Гаррі обговорювали це з усіх боків. Вони домовилися були раніше, що будь-які дії на полі битви *не вважалися* порушенням обіцянки в справжньому житті, хоча Драко трохи злився щодо того, як Гаррі вчинив у кабінеті професора Квірела, і сказав про це.

Проте якщо вони не могли розраховувати на гідність та дружбу, то питання, як змусити їхні війська працювати разом над знищенням Сонечка, незважаючи на все, що Грейнджер може зробити, щоб їх розсварити, *було відкритим*. Правила професора Квірела не робили спокусливим знищення іншого війська Сонечком — бо це підвищувало планку, яку треба здолати власному війську, — але спокушали кожну сторону намагатися красти знешкодження ворожих солдатів замість того, щоб працювати як єдине військо, або стріляти в солдатів другого війська під час колотнечі битви...

Герміона поверталася до башти Рейвенклоу, не усвідомлюючи, куди йде, — її розум опрацьовував різноманітні варіанти військових операцій, віроломства та інших невідповідних її віку концепцій, коли вона завершила за ріг та наштовхнулася прямо на якогось дорослого.

— Вибачте, — бездумно сказала вона на автоматі. — *Яааай!*

— Не хвилюйтеся, міс Ґрейнджер, — промовила радісна усмішка, що була розташована під мерехтливими очима й над срібною бородою ДИРЕКТОРА ГОґВОРТСУ. — Я вас цілковито пробачаю.

Її погляд безпорадно застигнув на доброму обличчі наймогутнішого чарівника у світі, а також головному магові, а також Верховному речнику, що вже багато років тому збожеволів від тиску боротьби з Темним Лордом, і численні інші факти зринали в її розумі один за одним, а її горло продовжувало видавати прикре скимлення.

— Насправді, міс Ґрейнджер, — сказав Албус Персіваль Вулфрік Браян Дамблдор, — дуже вдало, що ми наштовхнулися одне на одного. Це ж треба, я саме розмірковував із цікавістю, що ви троє попросите, якщо отримаєте бажання...

Схід сонця в суботу був яскравим та ясним, і учні перемовлялися пошепки, ніби перший, хто щось крикне, може викликати вибух.

Драко сподівався був, що вони знову битимуться на верхніх поверхах Гоґвортсу. Професор Квірел казав був, що справжні битви з більшою ймовірністю відбуваються в містах, ніж у лісах, і битва в класних кімнатах та коридорах мала симулювати це, а стрічки позначали дозволену територію. Військо Драконів чудово себе показало в тих битвах.

Натомість, як Драко й боявся, професор Квірел вигдав був щось *особливе* для цієї битви.

Поле битви було озеро Гоґвортсу.

І зовсім не на човнах.

Вони битимуться *під водою*.

Велетенського кальмара тимчасово паралізували;

розташували всюди закляття, щоб ґринділи трималися подалі; професор Квірел провів був перемовини з русалками; і всім солдатам видали були *зілля підводної дії*, що дозволяло дихати, ясно бачити й розмовляти одне з одним, а також плавати майже так само швидко, як бігати, якщо розмахувати ногами.

Гігантська срібна куля висіла в центрі поля битви, вона блищала мов невеличкий підводний місяць. Вона допомагатиме орієнтуватися під водою — спершу. Місяць повільно переходитиме до затемнення впродовж битви, а коли він стане повністю чорним, то битва завершиться, якщо вона не встигне завершитися раніше.

Війна у воді. Не можна тримати периметр — нападники можуть прийти з будь-якого напрямку, і навіть за допомогою зілля в темряві озера видно було недалеко.

А якщо хтось запливе надто далеко від активних дій, то він починав світитися за деякий час, і його було легко вистежити — зазвичай, якщо військо розосереджувалося й тікало замість того, щоб битися, то професор Квірел просто оголошував їх переможеними. Проте сьогодні в них була система балів. Звісно, все одно надавався деякий час *перед* підсвічуванням, якщо було бажання пограти у вбивцю.

Армія Драконів була розташована глибоко у воді на початку гри; вгорі й на великій відстані світив далекий підводний місяць. Мутна вода переважно освічувалася чарами «Лумос», хоча його солдати загасять вогні, щойно вони почнуть маневрувати. Не було сенсу дозволяти ворогам бачити вас, доки ви не побачили їх.

Драко декілька разів махнув ногами, пропливши вище, звідки він міг дивитися вниз на своїх солдатів, що зависли у воді.

Усі розмови вшухли, щойно солдати відчули холо-

дний погляд Драко. Вони поглянули вгору з втішними виразами страху й занепокоєння.

— Слухайте дуже уважно, — сказав генерал Мелфой. Його голос здавався трохи нижчим і дещо схожим на бурмотіння бульбашками, *свухайте дуже уважно*, але чути було ясно. — У нас є єдиний шанс виграти. Ми маємо піти на Сонечко разом з Хаосом та перемогти Сонечко. *Потім* розберемося з Поттером та виграємо. Це *має* статися, зрозуміло? Хай що ще відбувається, ця частина *має* залишатися незмінною...

І Драко роз'яснив план, що вони з Гаррі його вигадали були.

Солдати обмінялися враженими поглядами.

— ...а якщо якийсь з *ваших* планів заважатиме цьому, — завершив Драко, — то щойно ми виберемося з води, я вас *підсмажу*.

Пролунав нервовий хор слухаюсів.

— А всі з таємними наказами, виконуйте їх *до останньої літери*, — сказав Драко.

Приблизно половина його солдатів *відкрито кивнула*, і Драко записав їх до списку тих, кому треба померти, коли він прийде до влади.

Звісно, усі особисті накази були липою, якомусь дракону сказали вдати зраду й запропонувати приєднатися до зради іншому драконові, а тому другому дракону таємно довірили відзвітувати все, що скаже йому перший дракон. Драко сказав був кожному драконові, що вся війна може залежати від єдиної цієї справи, і сподівався, що вони збагнуть, що це значно важливіше, ніж будь-які зроблені ними власні плани. Якщо пощастить, то всі ідіоти будуть щасливими, та ще й вийде позбутися декількох шпигунів на додачу, якщо звіти не відповідатимуть наказам.

Справжній план, як виграти в Хаосу... ну, він був

простішим, ніж той, що Драко спопелив, але батькові все одно не сподобався б. Хай як Драко старався, він не зміг вигадати нічого ліпше. Цей план не міг *навіть теоретично* спрацювати проти будь-кого, за винятком Гаррі Поттера. Насправді, спершу це був план *Гаррі*, якщо вірити зраднику, хоча Драко здогадався був і без того. Драко та зрадник лише трохи змінили цей план...

Гаррі глибоко вдихнув, відчуваючи, як вода без жодної шкоди дзюрчить в легенях.

Вони боролися в лісі, і в нього не було можливості це сказати.

Вони боролися в коридорах Гогвортсу, і в нього не було можливості це сказати.

Вони боролися в повітрі — мітли роздали кожному солдатові, і все одно не було особливого сенсу це казати.

Гаррі вже гадав був, що йому ніколи не вимовити цих слів, доки він достатньо молодий, щоб вони звучали посправжньому...

Легіонери Хаосу здивовано дивилися на Гаррі: ноги генерала вказували на далеке світло поверхні, а голова була направлена вниз, до мутних глибин.

— *Чому ви стоїте догори ногами?* — прокричав юний командир своєму війську, та почав пояснювати, як треба боротися, коли немає привілейованого напрямку гравітації.

Глухий гул гонга розкотився водою, і тієї ж миті Забіні, Ентоні й ще п'ять солдатів пірнули вниз, у мутні глибини озера. Парваті Патіл — єдина ґрифіндорка з цієї групи — на мить озирнулася й радісно помахала їм рукою. За мить, Скот і Мет зробили те ж саме. Решта просто занурилася й зникла.

Генерал Грейнджер проковтнула клубок у горлі, доки дивилися, як вони йдуть. Вона ризикувала усім заради цього, розділяла своє військо замість того, щоб спробувати просто знешкодити якомога більше ворожих солдатів.

Треба усвідомлювати, сказав був їй Забіні, що жодне військо не зрушить з місця, доки не буде плану, що дозволить очікувати на перемогу. Сонечко не може просто планувати, як їм самим виграти, треба було змусити обидва інші війська *вважати*, що вони виграють, доки не буде запізно.

Ерні та Рон досі здавалися шокованими. Сьюзен задумливо дивилася в напрямку зниклих солдатів. Її військо — те, що від нього залишилося, — здавалося просто спантеличеним, сонячне світло перепліталось на їхніх уніформах, адже вони всі висіли прямо під залитою сонцем поверхнею озера.

— Що *тепер*? — запитав Рон.

— Тепер ми чекаємо, — сказала Герміона достатньо гучно, щоб почули всі солдати. Здавалося дивним розмовляти з наповненим водою ротом, їй здавалося, що вона жакливим чином порушує етикет за столом, і от-от пролле на себе воду. — Усіх нас — тих, хто залишився, — переб'ють, але це все одно б сталося, бо Дракони й Хаос накинуться на нас разом. Ми маємо забрати з собою якомога більше ворогів.

— У мене є план, — сказала одна з її сонячних солдатів... Анна, її голос спершу було складно впізнати. — Він дуже заплутаний, але я знаю, як змусити Драконів та Хаос почати битися одне з одним...

— Я теж! — вигукнула Фей. — У мене теж є план! Розумієте, Невіл Лонгботом таємно на нашому боці...

— *Ти* розмовляла з Невілом? — запитав Ерні. — Це неправильно. Це я...

Дафна Грінґрас та ще декілька слизеринців, що не пі-

шли із Забіні, нестримно хихикали, коли крики на кшталт «Ні, заждіть, це я переманив Лонгботома на наш бік...» вибухали то від одного солдата, то від іншого.

Герміона лише стомлено за ними споглядала.

— Гарзд, — сказала Герміона, коли вигуки вщухли, — вже всі зрозуміли? Усі ваші змови були сфабриковані Легіоном Хаосу, або, можливо, деякі Драконами. Будь-хто, хто *справді* хотів би зрадити Гаррі чи Мелфоя, розмовляли б напряду із Забіні чи зі мною, а не з вами. Можете порівняти усі свої таємні плани, й ви самі це зрозумієте, — може вона й не була рівною Забіні щодо змов і планів, але вона завжди могла зрозуміти, що кажуть її офіцери, саме тому професор Квірел призначив був її генералом. — Отже не марнуйте час на будь-які плани, коли інші два війська будуть тут. Просто боріться, гарзд? Будь ласка?

— Але, — сказав Ерні, він досі був враженим, — Невіл же *гафелпафець*! Ти хочеш сказати, що він *збрехав* нам?

Дафна реготала так сильно й нестримно, що її видихи перевернули її догори дригом у воді.

— Я вже не знаю, *хто* такий тепер Лонгботом, — зловісно сказав Рон, — але навряд чи він досі *гафелпафець*. Не після того, як над ним попрацював *Гаррі Поттер*.

— До речі, — сказала Сьюзен, — я *спитала* його про це, і Невіл відповів мені, що він став хаотичним *гафелпафцем*.

— *Добре*, — гучно сказала Герміона, — Забіні забрав усіх, кого ми вважаємо шпигунами, тому в *нашому* війську ми можемо більше не стежити один за одним весь час, сподіваюся.

— *Ентоні* був шпигуном? — закричав Рон.

— *Парваті* була шпигункою? — зойкнула Анна.

— Парваті *цілковито* шпигунка, — сказала Дафна. — Вона скуповувалася в крамниці шпигунських черевиків і носила шпигунську помаду, а колись вона одружи-

тяться з чоловіком-шпигуном і матиме купу маленьких шпигунят.

А тоді у воді пролунав звук гонга, що означав, що Сонечко щойно отримало два бали.

Невдовзі потрійний гонг оголосив, що дракони втратили один бал.

Зрадникам заборонили вбивати генералів після катастрофічної першої битви грудня, коли всіх трьох генералів застрелили впродовж першої хвилини. Але якщо їм пощастило...

— Ой, — сказала Герміона. — Видається, містерові Кребу доведеться трошки подрімати.

Два війська пливли поряд, ніби два косяки риби.

Невіл Лонгботом повільно махав ногами, вимірюючи рухи. Пірнаючи, завжди пірнаючи в будь-якому напрямку, в якому треба рухатися. Показувати ворогу найменшу можливу площу — показати йому лише свою голову або ноги. Отже треба було завжди пірнати, уперед головою, тому ворог завжди був *унизу*.

Як і у всіх легіонерів війська Хаосу, голова Невіла постійно оберталася, доки він плив. Подивитися вгору, вниз, навколо — на всі сторони. Не лише щоб помітити солдатів Сонечка, але й шукаючи будь-які ознаки того, що легіонер Хаосу витягнув паличку й збирається зрадити їх. Зазвичай зрадники чекали, доки не розпочнеться метушня битви, щоб щось учинити, але цей ранній гонг змусив їх пильнувати.

...по правді, Невілові було сумно через це. У листопаді він був солдатом дружнього війська, усі вони тягнули лямку разом, допомагали одне одному, а тепер вони всі безперестанно стежили одне за одним в очікуванні перших ознак зради. Можливо, так було веселіше для генерала Хаосу, проте зовсім не так весело для Невіла.

У напрямку, що раніше був відомий як «вгорі», ставало дедалі світліше, доки вони наближались до поверхні й до Сонечка.

— Палички до бою, — сказав генерал Хаосу.

Загін Невіла витягнув чарівні палички й направив їх перед собою на ворога, доки їхні голови оглядалися навколо швидше. Якщо серед них були зрадники для Сонечка, то наближався час, коли вони завдадуть удар.

Другий косяк риби — Армія Драконів — робив так само.

— *Зараз!* — закричав генерал Драконів десь далеко.

— *Зараз!* — закричав генерал Хаосу.

— *За Сонечко!* — закричали всі солдати обох військ, і пішли в наступ вниз.

— *Що?* — не стримала питання Мінерва, дивлячись на екрани поряд з озером, такий вигук пролунав багато де; увесь Гогвортс спостерігав за цією битвою, як і за першою.

Професор Квірел сухо сміявся.

— Я попереджав вас, директоре. Неможливо вигадати такі правила, щоб містер Поттер ними не зловживав.

Довгі безцінні секунди, доки сорок сім солдатів наближались до її сімнадцяти, у Герміони не було жодної думки.

Чому...

Потім усе стало на свої місця.

Щоразу, як у солдата, що спершу був у Сонечку, влучає хтось, хто вигукнув назву Сонечка, вона втрачатиме бал Квірела. Коли двох солдатів Сонечка знешкодить будь-яке з двох військ, то *обидва* ворожі війська будуть на

два бали ближче до того, щоб її перемогти, це буде такий саме виграш, тільки *спільний*. А якщо хтось підстрелить іншого солдата *не* в ім'я Сонечка, то гонг не загубиться серед безладдя...

Герміону раптом охопила радість через те, що Забіні не вибрав очевидний план спробувати розсварити інші два війська, доки ті атакували Сонечко.

Але все одно пригнічувало це відчуття, ніби твої шанси зникають, ніби забирають надію.

Більшість солдатів Герміони досі були спантеличеними, але дехто вже виказував на обличчі жах розуміння.

— Усе гаразд, — твердо сказала Сьюзен Боунз. Усі обернулися до капітана Сонечка. — Наше завдання від цього не змінюється — прибрати якомога більше ворогів. І пам'ятайте, Забіні забрав усіх шпигунів! Нам не треба весь час бути насторожі, на відміну від *них*! — дівчина демонстративно всміхалася, що викликало усмішки в багатьох інших солдатів, навіть у Герміони. — Усе може бути, як у листопаді. Треба лише не хнюпити носа й боротися з усіх сил, і довіряти одне одному...

Дафна підстрелила її.

— *Кров для бога крові!* — верещав Невіл Хаосу, хоча під водою це більше скидалося на «Квов для бова квові!»

Капітан Візлі обернувся, направив паличку на Невіла та вистрелив. Але Невіл плив *униз* до нього, паличка попереду, а це означало що простий щит міг захистити всю видиму площу Невіла. Якщо хтось і влучить у нього зараз, то це буде не сонячний Рон.

Лице капітана Візлі стало похмурим та рішучим, і він понісся прямо вгору до Невіла, прошепотівши губами «*Контеґо*», хоча щит не був видимим у воді.

Два ворожих воїни помчали один до одного, ніби

стріли з луків, націлених так, щоб кожна стріла розірвала іншу навпіл. Вони вже мали чимало дуелей, проте цей раз буде вирішальним.

(Далеко біля берега озера сотня людей затамувала подих.)

— *Веселки та єдинороги!* — прогримів капітан Сонечка.

— *Чорна Коза з тисячним потомством!*

— *Зроби домашнє завдання!*

Все ближче й ближче наближалися два воїни, і жоден не хотів відхилитися: перший, хто поверне, покаже вразливий бік та отримає закляття сну, хоча якщо жоден з них не втратить самовладання, то вони просто зіткнуться один з одним...

Падати прямо вниз, доки ворог піднімається прямо вгору, щоб зустріти тебе, молот, що опускається для зустрічі з ковадлом шляхом, з якого жоден не хоче звертати...

— *Спеціальна атака, крутіння Хаосу!*

Невіл помітив жах на обличчі капітана Візлі, коли чари польоту впіймали його. Вони перевірили були це закляття перед початком битви. Як Гаррі й підозрював, «*Вінґардіум Левіоза*» стало цілковито новою зброєю, коли всі плавали під водою.

— *А щоб тобі, Лонґботоме!* — заверещав Рон Візлі, — *Ти що, не можеш бодай раз битися без своїх тупих спеціальних атак...*

але тоді капітана Сонечка вже розвернуло вбік, і Невіл вистрелив йому в ногу.

— Я не б'юся чесно, — сказав Невіл тілу, що спало, — я б'юся як Гаррі Поттер.

Грейнджер: 237, Мелфой: 217, Поттер: 220.

Йому досі важко давався кожен постріл у Герміону.

Гаррі ледве витримував вираз спокою на її обличчі. Вона спала, її руки безцільно дрейфували, а лінії сонячного світла рухалися її камуфльованою формою та каштановим волоссям.

Але якби Гаррі спробував відкараскатися від бою з нею... не лише Драко знав би, що це означає, а ще й *Герміона* б образилася.

Вона не мертва, сказав своєму мозкові Гаррі, доки махав ногами й відпливав геть, *вона просто відпочиває, ІДІОТЕ.*

Ти впевнений? запитав мозок. *А раптом це вже колишня Герміона? Можна ми повернемося й перевіримо?*

Гаррі швидко озирнувся.

Бачиш, з нею все гаразд, з її рота випливають бульбашки.

Це може бути її останній подих.

Ой, замовкни. І взагалі, чого це ти так параноїдально намагаєшся її захистити?

Ем, перший справжній друг за все наше життя? Гей, пам'ятаєш, що сталося з нашим хатнім каменем?

Та ПРИПИНИ вже жалітися про той нікчемний кругляк, він навіть не був живим, не кажучи вже про свідомість, це найжальгідніша травма дитинства всіх часів...

Два війська швидко розділилися, знову ставши двома косяками риби.

Генерал *Ґрейнджер* втратила сімнадцять балів і забрала з собою трьох хаоситів та двох драконів. А одного хаосита й двох драконів підстрілили зрадники. Отже, порівняно з початковим рахунком, вона сумарно втратила сім балів, Гаррі програв один, а Драко — два. Таким чином, Сонечко на двадцять балів випереджає Драконів, а Хаос — на сімнадцять. Хаос легко може виграти, якщо винищить усіх двадцять драконів. Невідомим чинником, звісно, були сім занурених солдатів Сонечка...

...якщо їх так можна назвати.

Два косяки нервово пливли один навпроти іншого, солдати кожного війська чекали на наказ оголосити про свою вірність та атакувати...

— Усі, хто отримав їх, — гучно сказав Гаррі, — пам'ятайте про особливі накази від першого до третього. І не забувайте, що третій починається з «Мерлін каже». Не підтверджуйте.

Надійні дві третини війська не кивнули, а решта здавалася просто спантеличеними.

Перший особливий наказ: не гайте часу на кодові слова в цій битві, не марнуйте сили на будь-які схеми чи змови, що не були окремо схвалені командиром: просто пливіть, прикривайтеся щитом та стріляйте.

Герміона й Драко обидвоє боролися були зі своїми солдатами, намагалися зупинити їхні змови й власне планування впродовж усього грудня. Гаррі підбурював своїх солдатів та підтримував їхні схеми впродовж останніх двох битв... а також казав їм, що якимось у майбутньому він попросить їх призупинити план чи два, на що вони радо погодилися. Отже тепер, у цій вирішальній битві, вони з радістю підкоряться.

Ані Герміона, ані Драко не могли б віддати такий наказ успішно, Гаррі був певен. Це різниця між солдатами, що вважають тебе союзником у своєму плануванні, і солдатами, що вважають, ніби ти псуєш їм усю радість і тільки й знаєш, як накидати правила, і не хочеш, щоб вони навіть трохи повеселилися. Нав'язування порядку призводить до ескалації хаосу, але це правило також працювало у зворотному напрямку.

— Он вони! — вигукнув хтось та вказав пальцем.

З глибин озера здійнялися забуті — ті, хто відмовився від останньої битви, сім загублених солдатів Сонечка, вони сяяли яскравою аурую боягузів, що не зникла навіть з їхнім поверненням до битви.

Два косяки риби заколихалися, нервово спрямовуючи палички.

— Не стріляти! — закричав Гаррі, і те саме вигукнув генерал Мелфой.

На мить усі затамували подих.

Потім сім солдатів Сонечка підпливли до Армії Драконів та приєдналися до неї.

Від Армії Драконів пролунали тріумфальні оплески.

Також чулися крики тривоги від третини Легіону Хаосу.

Дехто з двох третин усміхався, хоча не мав би.

Гаррі не всміхався.

Ой, це просто настільки цілковито не може спрацювати...

Але Гаррі не зміг вигадати нічого краще.

— Другий та третій особливий накази досі діють! — закричав Гаррі. — До бою!

— *За Легіон Хаосу!* — заревіли двадцять легіонерів Хаосу.

— *За Армію Драконів!* — заревіло двадцять воїнів Дракона й сім солдатів Сонечка.

І хаосити пірнули прямо вниз, а всі зрадники підготувалися стріляти.

Грейнджер: 237, Мелфой: 228, Поттер: 226.

Драко шалено роззирався, він намагався збагнути, що коїться. Якимось чином, незважаючи на більші сили, він *втратив ініціативу*. На чотири невеличких групи хаоситів полювали чотири більші сили драконів, але через те, що сили Драко намагалися вступити у бій, то вони мали *переслідувати* Хаос хай куди той *тікав*, і якимось чином це призводило до концентрації сил Хаосу, що стріляли у відкриті боки драконів...

Це сталося знову!

— *Призматіс!* — закричав Драко, піднявши паличку, і щит, що його можна було бачити навіть у воді, виникнув сяючою пласкою стіною. Вона була достатньо широкою, щоб прикрити Драко й п'ять інших драконів разом з ним від хаоситів, що щойно почали стріляти в них, коли вони пропливали повз, а це дозволило іншим п'яти драконам повернути свою увагу назад до сили хаоситів, яку вони переслідували...

Була напружена мить, коли закляття сну одне за одним влучали в призматичну стіну Драко, і Драко подякував Мерлінові, що жоден з тих чотирьох хаоситів не знав прокльон пробивного свердла...

Потім пролунав звук перемоги драконів, і хаосити розвернулися до них ступнями й почали відпливати. Драко, його руки тепер трохи тремтіли, скасував призматичну стіну й опустив паличку.

Битва у воді виснажувала навіть більше, ніж битва на мітлах.

— *Не переслідувати!* — крикнув Драко своїм солдатам, коли ті почали слідувати за Хаосом. — *Сонорус! ФОРМУЙ-СЯ БІЛЯ МЕНЕ!*

Сили драконів почали збиратися навколо Драко, і тоді сили Хаосу миттєво розвернулися й почали *переслідувати* драконів. Драко вголос вилаявся, коли почув гонг перемоги Хаосу, хтось неправильно направив свій простий щит, а потім сили драконів зблизилися достатньо, щоб захищати одне одного, і хаосити повернулися на мутну віддаль.

Якимось чином, незважаючи на їхню чисельну перевагу, дракони заробили на хаоситах бали тричі, а хаосити чотири рази у відповідь, і він чув, що одного шпигуна драконів стратили. Або Гаррі Поттер вигадав був купу чудових ідей надзвичайно швидко, або з якоїсь неймовір-

ної причини він уже витратив чимало часу на міркування над битвою під водою. Щось у них не виходило, і Драко треба було обміркувати все.

Скидалося на те, що у всіх також були проблеми з одночасним плаванням та прицілюванням, битва може продовжуватися достатньо довго, щоб вичерпався час... тепер світилася лише половина далекого підводного місяця, це було погано... йому треба було обміркувати все *швидко*...

— Що таке? — запитала Падма Патіл, що зі своєю ватагою підпливла до Драко.

Падма була його другим заступником: вона була розумною й сильною, і на додачу ненавиділа Грейнджер та вважала Гаррі суперником, тому вона була *надійною*. Через спілкування з Падмою він усвідомив, що старе прислів'я, ніби Рейвенклов — сестра Слизерина, не помилялося. Драко здивувався був, коли його батько сказав йому, що це прийнятний гуртожиток для його майбутньої дружини, але лише зараз він побачив у цьому сенс.

— Почекаймо, доки всі будуть тут, — сказав Драко.

Насправді йому просто треба було відновити дихання. Бути генералом і наймогутнішим чарівником мало недоліки: доводилося весь час чаклувати.

Наступним прибув Забіні, що командував силою з двох сонечок та чотирьох драконів, одним з яких був Грегорі, що спостерігав за Забіні. Драко не довіряв Забіні. І ані Драко, ані Забіні не довіряли сонечкам достатньо, щоб у будь-якому підрозділі зробити їх більшістю. Вони *мали* бути вірними або напряду Драко, або Грейнджер, яку обдурили обіцянкою, що наприкінці драконів зрадять, коли обидва війська будуть знекровлені, так само, як більш вірні Гаррі хаосити не стріляли в сонечок через обман, ніби вони стрілятимуть несправжніми прокльона-

ми сну й пізніше перейдуть на бік Хаосу; але можливо, що деякі сонечка *справді* вірні Хаосу й *не стріляли* справжніми прокльонами сну, і саме тому дракони не вигравали так, як мала б дозволити їхня чисельна перевага...

Далі наблизився підрозділ, що зазнав втрат: три солдати тримали палички направленими на двох інших, що в них були порожні руки.

Драко стиснув щелепи. Чергові негаразди від зрадників. Йому треба обговорити з професором Квірелом, що варто додати якийсь метод принаймні *карати* зрадників, такі умови *нереалістичні*, у справжньому житті ти катував зрадників до смерті.

— Генерале Мелфой! — закричав командир проблемного підрозділу, коли підплив, це був рейвенкловець на ім'я Террі. — Цесі підстрелив Богдана, але Цесі каже, що Келла сказала йому, що Богдан підстрелив Спектера...

— *Неправда!* — сказала Келла.

— *Правда!* — заверещав Цесі. — Генерале Мелфой, *во-на* — шпигунка.

— *Сомніум,* — сказав Драко.

Пролунав потрійний гонг втрати одного балу Драконом, і тоді розслаблене тіло Келли почало відпливати геть.

Драко вже чув слово «рекурсія», і він міг розпізнати план Гаррі Поттера, коли той втілювався на його очах.

(На жаль, Драко *не чув* про автоімунні порушення, і йому *не спадало* на думку, що хитрий вірус почне свою атаку зі створення симптомів автоімунного порушення, щоб тіло почало не довіряти своїй імунній системі...)

— *Загальний наказ!* — підвищеним тоном сказав Драко. — Ніхто не стріляє в шпигунів, крім мене, Грегорі, Падми та Террі. Якщо хтось бачить щось підозріле, то треба звертатися до одного з *нас*.

А тоді...

Пролунав гонг, що означав отримання двох балів Сонечком.

— *Що?* — приблизно одночасно запитали Драко й Забіні. Вони крутили головами. Видається, ні в кого не влучили, й усі солдати Сонечка були присутні й під наглядом. (Крім Парваті, що була підстрелена якимось досі невідомим зрадником з загону Падми. І звісно Падма вистрелила в Парваті вдруге на випадок, якщо вона прикидалася, тому це була не вона...)

— Сонячний зрадник в Хаосі? — спантеличено запитав Забіні. — Але ж усі, про яких я знав, мали атакувати, коли Хаос зіткнувся з Сонечком...

— Ні! — сказала Падма тоном раптового усвідомлення. — Це *Хаос* стратив шпигуна!

— *Що?* — запитав Забіні. — Але чому...

І тоді Драко збагнув. *Прокляття!*

— Бо Поттер вважає, що він тепер точно перемагає Сонечко, але не *нас!* Тому він не хоче втрачати жодного балу під час страти зрадників! *Загальний наказ!* Якщо треба стратити зрадника, спочатку вигукуйте «Сонечко»! І не забувайте одразу перемикатися назад...

Грейнджер: 253, Мелфой: 252, Поттер: 252.

Тіло Лонгботома хаотично дрейфувало у воді, його руки й ноги були безладно направлені в різні боки. Коли Драко нарешті влучив був, вони всі *знову* в нього вистрелили, просто щоб бути спокійними.

Поряд був Гаррі Поттер, тепер під захистом призматичної сфери, він дивився на них весь суворий, а десь далеко останнє срібло серпика повільно зникало. Якби ж то Лонгботому вдалося підстрелити ще бодай одного солдата (Драко знав, що Гаррі про це думав), якби двом хаоситам вдалося протриматися трохи довше, то вони могли б

виграти...

Після того, як Драко переформував свої сили й знову вдарив, подальша битва й страта шпигунів на користь Сонечка призвели до того, що Сонечко було саме на один бал попереду Драконів і Хаосу. Щойно Гаррі почав використовувати цей прийом, у Драко не було вибору, крім як робити те саме.

Але тепер в них було втричі більше людей, ніж у генерала Хаосу: рештки Армії Драконів та останній сонячний зрадник — Драко, Падма й Забіні.

І Драко не був дурнем та наказав був Падмі забрати паличку Забіні, коли Лонгботом підстрелив Грегорі та пав від руки Драко. Хлопець обурено на нього подивився, сказавши, що Драко відтепер винен йому за це, і передав паличку.

Таким чином Драко й Падма мали перемогти генерала Хаосу.

— Гадаю, ти не хочеш здатися? — запитав Драко, з найзлобнішою з усіх посмішок, які він будь-коли звертав до Гаррі Поттера.

— Перемога або сон! — закричав генерал Хаосу.

— Просто щоб ти знав, — сказав Драко, — у Забіні насправді немає старшої сестри, яку треба врятувати від ґрифіндорських хуліганів. Але в Забіні є мати, що не схвалює учнів маглівського роду на кшталт Ґрейнджер, і я написав їй кілька рядків, і запропонував Забіні декілька послуг — нічого пов'язаного з моїм батьком, лише те, що я здатен зробити в школі. І, до речі, мати Забіні також не схвалює Хлопчика-Що-Вижив. Просто на випадок, якщо ти гадав, що Забіні й справді на твоєму боці.

Лице Гаррі стало навіть суворішим.

Драко підняв паличку й почав ритмічно дихати, накопичуючи сили для прокльону пробивного свердла. Призматична сфера Ґрейнджер тепер майже не поступалася в

міцності сфері Драко, та й у Гаррі щит виходив не набагато слабшим. І де ці двоє брали час?

— *Лаґанн!* — вимовив Драко, вклавши всі сили в це, і зелена спіраль спалахнула, і щит Гаррі розколовся, і майже в ту ж мить...

— *Сомніум!* — сказала Падма.

Грейнджер: 253, Мелфой: 252, Поттер: 254.

Гаррі з превеликим полегшенням видихнув, і не лише через те, що йому більше не треба було підтримувати призматичну сферу. Його рука тремтіла, коли він опустив паличку.

— Знаєте, — сказав Гаррі, — я на мить почав хвилюватися.

Другий особливий наказ: якщо вам здається, що сонячний зрадник насправді не стріляє у вас, подеколи вдавайте, що вас підстрелили. Краще цільтесь в драконів, ніж у сонечок, але спокійно стріляйте в сонечок, якщо не можете стріляти в драконів.

Третій особливий наказ: Мерлін каже не стріляти в Блеза Забіні й у жодну з близнючок Патіл.

Широко вишкірившись, Парваті Патіл зідрала трансфігуровану латку зі свого символу на уніформі, і та зникла у воді.

— Грифіндорці за Хаос, — сказала вона й повернула Забіні його паличку.

— *Дуже дякую,* — сказав Гаррі й плавно вклонився дівчині з Грифіндору. — *І тобі дякую,* — він вклонився Забіні. — Знаєте, коли ви прийшли до мене з цим планом, я не міг вирішити, ви геніальні чи божевільні, а тоді я вирішив, що і те, і те. І до речі, — сказав Гаррі, тепер повернувшись до тіла Драко, — у Забіні є двоюрідна сестра...

— *Сомніум,* — пролунав голос Забіні.

Грейнджер: 255, Мелфой: 252, Поттер: 254.

І тіло Гаррі попливло геть, здивування та жах швидко зникли з лица уві сні.

— А якщо подумати, — радісно сказала Парваті, — хай грифіндорці будуть за Сонечко.

Вона почала сміятися, ще ніколи в житті вона не сміялася так п'яно. Вона *нарешті* прибрала й замінила свою сестру-близнюка, а вона хотіла це зробити *завжди*, і це було *бездоганно*, усе було *бездоганно*...

...а тоді її паличка блискавично крутнулася в напрямку Забіні, що саме націлив паличку на неї.

— Зажди! — сказав Забіні. — Не стріляй, не чини опору. Це наказ.

— *Що?* — запитала Парваті.

— Вибач, — не надто щиро сказав Забіні, — але я не можу бути *повністю впевненим*, що ти за Сонечко. Тому я наказую тобі дозволити мені вистрелити в тебе.

— *Чекай!* — сказала Парваті. — Ми випереджаємо Хаос лише на один бал! Якщо ти вистрелиш у мене зараз...

— Я вистрелю в ім'я Драконів, *звісно*, — сказав Забіні, тепер трохи зверхньо. — Те, що ми змусили обманом їх робити це, не означає, що нам не варто скористатися цим прийомом.

Парваті витріщилася на нього, вона примружила очі.

— Генерал Мелфой сказав, що твоїй матері не до вподоби Герміона.

— Напевно, — сказав Забіні, досі з самовдоволеною посмішкою. — Але дехто з нас бажає дратувати батьків більше, ніж Драко Мелфой.

— А Гаррі Поттер сказав, що в тебе є двоюрідна сестра...

— А-а, — сказав Забіні.

Парваті витріщилася на нього, вона намагалася розмірковувати, проте планування не було її сильною стороною. Забіні казав був, що його план полягає в тому, щоб таємно намагатися тримати кількість балів Хаосу й Драконів якомога ближчими, щоб вони використовували ім'я Сонечка для страти своїх зрадників замість того, щоб втратити навіть один бал, і це *спрацювало...* але... їй здавалося, що вона щось прогавила, вона не була слизеринкою...

— А чому б мені не вистрелити в тебе в ім'я Драконів? — запитала Парваті.

— Бо я вище від тебе за званням, — відповів Забіні.

У Парваті було дуже погане передчуття щодо цього.

Вона довго на нього дивилася.

А потім...

— *Сомні...* — почала казати вона, а потім збагнула, що не сказала «*За Драконів*», і квапливо перервала себе...

Грейнджер: 255, Мелфой: 254, Поттер: 254.

— Привіт усім, — сказав Блез Забіні з екранів, здається вкрай задоволений, — гадаю тепер усе залежить від мене.

Усюди вздовж берега озера люди затамували подих.

Сонечко було попереду Драконів та Хаосу рівно на один бал.

Блез Забіні міг вистрелити у себе в ім'я Драконів чи Хаосу, або залишити все, як є.

Низка звуків дзвонів означала, що йде остання хвилина битви.

А слизеринець на екрані дивно, криво посміхався, подеколи граючись з паличкою. Темне дерево було ледь видно в темній воді.

— А знаєте, — сказав Блез Забіні таким тоном, ніби довго репетирував ці слова, — насправді це лише гра. А ігри мають бути *веселими*. То як щодо того, щоб я просто зробив, що мені заманеться?

Розділ 34. Складнощі координації,

Ч.2

Мінерва й Дамблдор спільно застосували були свої таланти, щоб вичаклувати грандіозну сцену, що до неї зараз повільно плентався Квірел. В середині вона була з міцної деревини, проте зовнішні поверхні блищали сплетінням мармуру й платини, та оздобленнями коштовного каміння кольорів усіх гуртожитків. Ані вона, ані директор не були кимось із засновників Гоґвортсу, але зачарування треба було підтримувати всього кілька годин. Мінерва зазвичай тішилася тими рідкісними випадками, коли виснажувала себе серйозною трансфігурацією. Вона мала б насолодитися безліччю маленьких виявів мистецтва та ілюзією пишноти, але цього разу робота супроводжувалася була лячним передчуттям, наче вона сама рие собі могилу.

Але наразі Мінерва почувалася трохи краще. Була коротка мить, коли все могло б вибухнути, але Дамблдор вже стояв і тепло аплодував, а ще ніхто не виявився достатньо дурним, щоб бунтувати перед очима директора.

І вибуховий настрій швидко змінився збірним почуттям, яке, мабуть, можна описати фразою *Та годі вже!*

Блез Забіні підстрелив себе в ім'я Сонечка, тому фінальний рахунок був 254:254:254.

Поза сценою трое учнів чекали на те, щоб піднятися, і зиркали одне на одного із сумішшю люті й розчарування. Становище погіршувало те, що вони досі були мокрими після того, як їх вивудили з озера, і що зігріваючих чарів, вочевидь, було недостатньо для скасування ефекту морозного грудневого повітря. А може причина була лише в їхньому настрої.

— Це *все*, — сказала Ґрейнджер. — З мене *достатньо!* Жодних зрадників!

— Я повністю погоджуюся з вами, міс Ґрейнджер, — відгукнувся Драко крижаним тоном. — Побавилися й годі.

— І що *ви* двоє збираєтеся робити щодо цього? — різко втрутився Гаррі Поттер. — Професор Квірел вже сказав, що не заборонить шпигунів!

— Ми заборонимо їх *за нього*, — похмуро сказав Драко. Він навіть не розумів, який саме зміст вкладав у слова, що їх промовляв, але сам акт мовлення наче викристалізовував план...

Сцена й справді була добре зробленою, принаймні для тимчасової споруди. Творці не потрапили в поширену пастку захоплення власною ілюзією розкоші й знали дещо про архітектуру та візуальний стиль. Драко стояв на тому місці, яке очевидно було призначене для нього — глядачі бачили його в оточенні слабкого ореолу смарагдового сяяння. Ґрейнджер стояла там, куди їй вказав Драко, і була ніби оточеною ореолом сапфірів Рейвенклоу. А щодо Гаррі Поттера — на нього Драко наразі не дивився.

Професор Квірел... прокинувся, чи щось на кшталт. Він спирався на вільне від усілякого коштовного оздоблення платинове підвищення. Професор захисту підкреслено перекладав і вирівнював у руках три конверти, які містили пергаменти, що на них три генерали написали свої бажання. Всі учні Гогвортсу спостерігали за цим і чекали.

Нарешті професор Квірел відірвав погляд від конвертів.

— Що ж, — сказав професор із захисту. — Це доволі незручно.

Натовпом промайнуло легке хихикання з нотками істерики.

— Гадаю, ви всі губитеся у здогадах, як саме я вчиню? Нічого тут не зробиш. Я маю вчинити справедливо. Першочергово я хотів зробити невеличку промову, але, видається, містер Мелфой і міс Грейнджер мають дещо, чим хочуть із вами поділитися.

Драко моргнув, а потім він і Грейнджер обмінялися швидкими поглядами: *ти не проти якщо я?.. — так, звісно — і Драко голосно заговорив.*

— Ми з генералом Грейнджер хотіли б сказати, — Драко використовував свій найофіційніший тон, бо знав, що його голос посилюється й передається, — що відтепер ми не будемо приймати допомогу від зрадників. І якщо у битві ми дізнаємося, що Поттер прийняв зрадників з будь-якого з наших військ, ми об'єднаємося, щоб знищити його.

І Драко кинув сповнений злоби погляд на Хлопчика-Що-Вжив. *Як тобі таке, генерале Хаосу!*

— Я повністю погоджуюся із генералом Мелфоем, — сказала Грейнджер поруч із ним, її високий голос звучав чисто й сильно. — Жоден з нас не використовуватиме зрадників, і якщо генерал Поттер вчинить інакше, ми зітремо його з поля бою.

Від спостерігачів лунав здивований шепіт.

— Дуже добре, — сказав, посміхаючись, їхній професор із захисту. — Вам двом знадобилося чимало часу, але ви все ще заслуговуєте на вітання, бо додумалися до цього раніше за інших генералів.

Знадобився час, щоб це збагнути...

— У майбутньому, містере Мелфой, міс Грейнджер, перш ніж прийти до мого кабінету з будь-яким проханням, розгляньте шляхи подолання проблеми без мого втручання. Я не зніматиму бали Квірела з цієї нагоди, але наступного разу можете очікувати на втрату пів сотні, — професор Квірел задоволено посміхався. — А що ви скажете з цього приводу, містере Поттер?

Гаррі кинув погляд на Грейнджер, потім на Драко. Його обличчя видавалося спокійним, хоча Драко був упевнений, що краще використати слово *контрольованим*.

Зрештою Гаррі Поттер заговорив, тримаючи свій голос рівним.

— Легіон Хаосу й надалі із задоволенням прийматиме зрадників. Побачимося на полі бою.

Драко знав, що його обличчя виказувало подив, споглядаючи учні шоковано перешіптувалися, а коли Драко подивився на передній ряд, то помітив, що навіть хаосити Гаррі були приголомшеними.

Обличчя Грейнджер було злим і ставало ще злішим.

— Містере Поттер, — різко, наче прикидаючись вчителькою, сказала вона, — ви що, *намагаєтеся* бути нестерпним?

— Безсумнівно ні, — спокійно відповів Гаррі Поттер. — Я не змушуватиму вас робити це щоразу. Побийте мене раз, і я залишуся побитим. Але самих погроз не завжди достатньо, генерале Сонечко. Ви не запропонували мені приєднатися до вас, а спробували нав'язати мені свою волю. Й іноді, щоб нав'язати ворогові свою волю, його

треба спочатку перемогти. Розумієте, я скептично ставлюся до того, що Герміона Грейнджер, найяскравіша академічна зіронька Гогвортсу, і Драко, син Луціуса, нащадок шляхетного й найдавнішого роду Мелфоїв, зможуть працювати разом для знищення свого спільного ворога — Гаррі Поттера.

На обличчі Гаррі з'явилася задоволена посмішка.

— Можливо, я просто зроблю те, що Драко намагався зробити із Забіні, — напишу листа Луціусу Мелфою і дізнаюся, якої *він* думки з цього приводу.

— *Гаррі!* — скрикнула Грейнджер сповненим жаху голосом. Скрики лунали також і з боку глядачів.

Драко контролював вируючу у ньому злість. Казати таке публічно було *дурістю* з боку Гаррі. Якби він просто *зробив* це, могло б і спрацювати, Драко би про таке навіть не подумав, але *тепер*, якщо батько втрутиться, це виглядатиме так, наче він грає Гаррі на руку...

— Якщо ти вважаєш, що *ти* зможеш маніпулювати моїм батьком, лордом Мелфоем, так легко, — холодно відповів Драко, — то на тебе чекає велике здивування, Гаррі Поттере.

Щойно останні слова покинули його рота, Драко зрозумів, що загнав *власного батька* у кут, здебільшого навіть не збираючись цього робити. Батькові це, найімовірніше, *не сподобається*, анітрохи, але тепер він не зможе цього вказати... Драко доведеться просити пробачення за це. Це *насправді* було випадковістю, але дивно навіть думати, що він взагалі таке скоїв.

— Тоді вперед, розбийте злого генерала Хаосу, — Гаррі й досі виглядав задоволено. — Я не зможу перемогти обидва ваші війська, якщо ви й *справді* працюватимете разом. Але мені цікаво, чи не зможу я розділити вас до того.

— Ти не зможеш, і ми *розчавимо* тебе! — сказав Драко

Мелфой.

І поряд із ним Герміона Грейнджер рішуче кивнула.

На деякий час запала здивована тиша.

— Що ж, — сказав професор Квірел, — я *не такого* очікував від цієї конкретної розмови.

Обличчя професора із захисту мало заінтригований вигляд.

— Чесно кажучи, містере Поттер, я очікував, що ви негайно, із посмішкою на обличчі, поступитеся, а потім оголосите, що давно вже розкусили суть мого уроку, але вирішили не псувати його для інших. Дійсно, я спланував свою промову відповідно, містере Поттер.

Гаррі Поттер лише потиснув плечима.

— Вибачте щодо цього, — тільки й сказав він.

— О, не хвилюйтеся, — відповів професор Квірел. — Це також підійде.

І професор Квірел повернувся від трьох учнів і випрямився біля підвищення, щоб звернутися до всіх спостерігачів. Його звичний вираз відчуженої втіхи зняло як рукою, і коли він знову заговорив, його голос підсилювався більше, ніж зазвичай.

— Якби не Гаррі Поттер, — голос професора Квірела був жорстким і холодним, наче грудень, — Відомо-Хто б переміг.

Тиша запала миттєво. Повна тиша.

— Не сумнівайтесь, Темний Лорд *перемагав*. Аврорів, що наважувалися виступити проти нього, ставало дедалі менше, на дружинників, що протистояли йому, полювали. Один Темний Лорд і п'ятдесят смертежерів *перемагали* проти країни з тисячами населення. Це поза межами сміховинності! Не існує оцінок достатньо низьких, щоб я міг оцінити рівень некомпетентності!

Обличчя директора Дамблдора було похмурым, а

обличчя глядачів — збентеженими. Тривала цілковита тиша.

— Чи розумієте ви зараз, як таке сталося? Ви побачили це сьогодні. Я дозволив зрадників і не дав генералам жодних засобів їх угамувати. Ви побачили результат. Кмітливі змови і кмітливі зради, дійшло до того, що останній солдат, що залишився на полі бою, застрелив себе! Ви жодним чином не можете сперечатися з тим, що всі три війська могли б бути розбиті *будь-яким* зовнішнім ворогом, який мав би єдність всередині.

Професор Квірел обперся об підвищення, його голос зловісно напружився. Він витягнув праву руку, широко розкрити долоню і розправивши пальці.

— Розділення — це слабкість, — рука професора міцно стиснулася в кулак. — Єдність — це сила. Темний Лорд добре розумів це, хай які в нього були недоліки. І він *використав* це розуміння, щоб створити той один простий винахід, який зробив його найжахливішим темним лордом в історії. Ваші батьки протистояли одному Темному Лордові. І п'ятдесят абсолютно згуртованим смертежерам, які знали, що будь-яку пробоїну в їхній відданості буде покарано смертю, і будь-яку слабкість чи некомпетентність буде покарано болем. Ніхто не міг уникнути хватки Темного Лорда, відколи приймав його мітку. І смертежери погоджувалися прийняти цю жахливу мітку, бо знали — щойно вони приймуть її, вони будуть *згуртовані*, а протистоятимуть розділеній території. Один Темний Лорд і п'ятдесят смертежерів могутністю однієї Чорної мітки перемогли б цілу країну.

Голос професора Квірела був похмурим і важким.

— Ваші батьки *могли* боротися в подібний спосіб. Вони не стали. Чоловік на ім'я Єрмі Вібл закликав націю впровадити військовий призов, хоча йому не вистачало бачення і він не запропонував мітку Британії. Єрмі Вібл знав, що з ним станеться. Він сподівався, що його

смерть надихне інших. Тому Темний Лорд разом забрав також його сім'ю. Їхні порожні шкіри не навіювали нічого, окрім страху, і ніхто більше не наважувався говорити. І ваші батьки зіткнулися би з наслідками свого мерзенного боягузства, якби їх не врятував однорічний хлопчик, — обличчя професора Квірела виказувало абсолютну зневагу. — Драматург назвав би це *dei ex machina*, бо вони не зробили нічого, щоб заслужити своє спасіння. Той-Кого-Не-Можна-Називати міг не заслуговувати на перемогу, але не сумнівайтесь, ваші батьки заслуговували поразки.

Голос професора із захисту бринів, наче залізо.

— І ось що я скажу: ваші батьки нічого не навчилися! Нація досі фрагментована і слабка! Як багато десятиріч розділяє Гріндельвальда і Відомо-Кого? Гадаєте, *ви* не побачите наступну загрозу за свого життя? Чи повторите *ви* тоді дурість своїх батьків, коли сьогодні ви так чітко бачили результати перед собою? Бо я знаю, що робитимуть ваші батьки, коли настане день темряви! Я знаю, який урок вони вивчили! Вони навчилися ховатися, наче боягузи, і нічого не робити, чекаючи на спасіння від Гаррі Поттера!

В очах директора Дамблдора стояла задумлива зацікавленість. Учні дивилися на свого професора захисту із подивом, злістю й захватом.

Очі професора Квірела стали такими ж холодними, як його голос.

— Запам'ятайте це, і запам'ятайте добре. Той-Кого-Не-Можна-Називати жадав керувати цією країною, вічно тримати її своєю злою хваткою. Але він, хоча б, жадав керувати країною *живих*, а не купкою попелу! Існували темні лорди, що були божевільними, що мріяли лише про те, щоб перетворити світ на величезне погребальне вогнище! Були війни, під час яких цілі країни виступали проти інших. Ваші батьки майже програли проти пів сотні, яка збиралася взяти цю країну живцем!

Як швидко вони були б розтроснені більш чисельним, ніж вони, ворогом, якого не хвилювало б нічого, окрім їхнього знищення? Ось що я пророкую: коли постане наступна загроза, Луціус Мелфой проголосить, що ви маєте послідувати за ним або загинути, що єдина ваша надія — довіритися його жорстокості й силі. І хоча у це віритиме навіть сам Луціус Мелфой, це буде брехнею. Адже коли Темний Лорд зник, Луціус Мелфой не об'єднав смертежерів, їх було миттєво розбито, вони розбіглися, наче побиті батогами собаки, і зрадили одне одного! Луціус Мелфой недостатньо сильний, щоб бути істинним лордом, ані темним, ані навпаки.

Драко Мелфой стискав кулаки так, що білили кісточки, у його очах стояли сльози, і лють, і нестерпний сором.

— Ні, — сказав професор Квірел, — я не думаю, що Луціус Мелфой буде тим, хто вас врятує. Якщо ви думаете, що я говорю задля власної користі, час скоро покаже, що це не так. Я не надаю вам жодної рекомендації, мої учні. Я кажу, що якби вся країна знайшла лідера такого ж сильного, як Темний Лорд, але достойного і чистого, і прийняла його мітку, то така країна могла б розчавити будь-якого темного лорда наче комаху, і ніхто з решти нашого розділеного магічного світу не становив би для неї загрози. І якщо навіть ще більш могутній ворог постане проти нас у війні на знищення, то тільки об'єднаний магічний світ зможе вижити.

Пролунали скрики, здебільшого від учнів маглівського роду. Учні в оздоблених зеленим мантиях виглядали трохи спантеличено. Тепер вже Гаррі Поттер стискав кулаки і тремтів, а Герміона Грейнджер поруч із ним була розлюченою і збентеженою.

Директор підвівся зі свого місця, його обличчя стало суворим. Він ще не сказав ані слова, але наказ був зрозумілим.

— Я не кажу, *яка* загроза прийде, — продовжував про-

фесор Квірел. — Але ви не проживете все своє життя у мирі, хіба що історія світу почне являти собою путівник для його майбутнього. І якщо у майбутньому ви вчините так, як сьогодні вчинили три війська, якщо ви не зможете відкинути убік свої дріб'язкові суперечки і прийняти мітку одного лідера, то вам дійсно варто мріяти, щоб Темний Лорд був живим і керував вами, і проклинати день, коли народився Гаррі Поттер...

— *Достатньо!* — заволав Албус Дамблдор.

Запанувала тиша.

Професор Квірел повільно повернув голову і подивився туди, де Албус Дамблдор стояв у своїй чарівницькій люті. Їхні погляди зустрілися, і безшумний натиск придавив учнів, що слухали і боялися поворухнутися.

— Ви також підвели цю країну, — сказав професор Квірел. — І ви обізнані про небезпеку не менше за мене.

— Такі промови не для вух учнів, — голос Албуса Дамблдора погрозово зростав. — І не для ротів професорів!

Професор Квірел відповів сухо.

— Було багато промов, що вони проголошувалися для вух дорослих, коли Темний Лорд підіймався. І дорослі плескали й вітали, і йшли додому, гарно розважені. Але я підкорюся вам, директоре, і не виголошуватиму більше промов, які вам не подобаються. Мій урок простий. Я й надалі нічого не робитиму зі зрадниками, і ми побачимо, що здатні зробити щодо цього учні, коли вони не очікують порятунку від професорів.

Тоді професор Квірел повернувся назад до учнів, і його рот скривився у посмішку, що вона, видавалося, розсіяла жажливий тиск, наче бог своїм подихом розганяв хмари.

— Але, будь ласка, будьте поблажливими до тих зрадників, що були дотепер. Вони всього лише хотіли повеселитися.

Пролунав сміх, спершу знервований, але професор Квірел стояв, криво посміхаючись, і напруга частково спала, а сміх вирівнявся.

Розум Драко досі кружляв крізь тисячі запитань і заціпенілий жах, коли професор Квірел приготувався відкрити конверти, що в них трійця записала свої бажання.

Драко ніколи не замислювався про те, що подорожуючі на Місяць маґли були більшою загрозою, ніж повільний занепад чаклунства, чи що батько показав себе надто слабким для того, щоб їх зупинити.

І, що дивніше, очевидний прихований зміст: професор Квірел вірив, що *Гаррі* міг. Професор із захисту міг проголосити, що не дає жодних рекомендацій, але він згадував Гаррі Поттера знову і знову у своїй промові. Напевно, інші думають про те саме, що й Драко.

Це було сміховинно. Хлопчик, що вкрив набите крісло блиском і назвав це троном...

Хлопчик, що протистояв Снейпові і переміг прошепотів зрадницький голос, *цей хлопчик може вирости у лорда достатньо сильного, щоб керувати, достатньо сильного, щоб врятувати нас всіх...*

Але Гаррі був вихований маґлами! Він практично сам був бруднокровцем, він не боротиметься проти своєї названої сім'ї...

Він знає їхні мистецтва, їхні таємниці і їхні методи. Він може взяти всю маґлівську науку і використати її проти них, разом із нашою чарівницькою силою.

Але що як він не погодиться? Що як він занадто слабкий?

Тоді, сказав внутрішній голос, це доведеться зробити тобі, чи не так, Драко Мелфой?

Серед натовпу поновилася тиша, коли професор Квірел відкрив перший конверт.

— Містере Мелфой, ви бажаєте... щоб Слизерин виграв Кубок Гуртожитків.

Глядачі здивовано мовчали.

— Так, професоре, — чистим голосом сказав Драко, знаючи, що звук, знову ж таки, підсилюється. — Якщо ви не можете цього зробити, тоді щось інше для Слизерину...

— Я не нагороджуватиму очками гуртожитку просто так, — сказав професор Квірел. Він задумливо постукав себе по щоці. — Це робить ваше бажання достатньо складним, щоб бути цікавим. Чи не погодитеся ви пояснити навіщо це, містере Мелфой?

Драко відвернувся від професора із захисту і подивився на натовп, стоячи на фоні платини і смарагдів. Не всі слизеринці вболівали за Армію Драконів, існували анти-мелфоївські фракції, які виказували своє невдоволення, підтримуючи Хлопчика-Що-Вижив чи навіть Ґрейнджер. І вчинок Забіні сильно заохотив ці фракції. Треба нагадати їм, що Слизерин означає Мелфой і Мелфой означає Слизерин...

— Ні, — сказав Драко. — Вони слизеринці, вони розуміють.

Від глядачів пролунав сміх, особливо з боку слизеринців — навіть декого з тих, хто лише мить тому назвали б себе анти-мелфоївськими.

Лестощі — чудова річ.

Драко знову повернувся до професора Квірела й здивувався зняковілому виразу обличчя Ґрейнджер.

— Щодо міс Ґрейнджер, — професор Квірел розірвав конверт, — ви бажаєте щоб... Рейвенклов отримав Кубок Гуртожитків?

Сміху було чимало — хихикнув навіть Драко. Він не

знав, що Ґрейнджер також грає в цю гру.

— Що ж, кхм, — Ґрейнджер, видавалося, затинаяся, пригадуючи завчену напам'ять промову, — я мала на увазі, що...

Вона глибоко вдихнула.

— У моєму війську були солдати з кожного гуртожитку, і я жодним чином не хочу виказати неповаги до жодного з них. Але гуртожитки також повинні мати значення. Було дуже сумно, коли учні з одного гуртожитку проклинали одне одного через те, що вони належали до різних військ. Люди повинні мати можливість покладатися на членів свого гуртожитку. Саме тому Ґодрик Ґрифіндор, і Салазар Слизерин, і Ровіна Рейвенклов, і Гелґа Гафелпаф насамперед і створили чотири гуртожитки Ґоґвортсу. Я генерал Сонечка, але насамперед я Герміона Ґрейнджер з Рейвенклову, і я пишаюся тим, що є частиною гуртожитку віком у вісімсот років.

— Гарно сказано, міс Ґрейнджер! — пролунав голос Дамблдора.

Ґаррі Поттер стояв насуплений, і щось засвербіло на краю свідомості Драко.

— Цікава позиція, міс Ґрейнджер, — сказав професор Квірел. — Але існують часи, коли слизеринцю корисно мати друзів у Рейвенклові, а ґрифіндорцю — у Гафелпафі. Звісно для вас буде найкраще, якщо ви зможете покладатися одночасно і на друзів зі свого гуртожитку, і на друзів у своєму війську?

Ґрейнджер кинула швидкий погляд у бік інших учнів і вчителів, але нічого не сказала.

Професор Квірел кивнув, наче сам собі, а потім розкрив останній конверт. Поряд із Драко Ґаррі Поттер відчутно напружився, коли професор із захисту витягав пергамент.

— І містер Поттер бажає, щоб...

Професор Квірел зупинився, вдивляючись у пергамент.

Потім аркуш пергаменту охопило полум'я, і він швидко згорів у яскравому, сильному вогні. З пальців професора Квірела плавно посипався чорний попіл, а його обличчя анітрохи не змінилося.

— Будь ласка, обмежте себе здійсненнями бажаннями, містере Поттер, — сухо сказав професор Квірел.

Пауза розтягнулася надовго — Гаррі, що стояв поряд із Драко, видавався трохи приголомшеним.

Про що, в ім'я Мерліна, він попросив?

— Я сподіваюся, ви приготували інше бажання, на випадок якщо я не зможу здійснити це?

Ще одна пауза.

Гаррі глибоко вдихнув.

— Ні, але я вже придумав інше, — Гаррі Поттер повернувся до глядачів, і його голос ставав дедалі впевненішим. — Люди бояться зрадників через пряму шкоду, якої вони завдають: солдати, що вони їх підстрелюють, секрети, що вони їх видають. Але це лише частина загрози. Те, що роблять люди через свій *страх* перед зрадниками, також має свою ціну. Я використав цю тактику сьогодні, проти Сонечка і Дракона. Я не казав своїм зрадникам завдавати якомога більше прямої шкоди. Я наказав їм поводитися таким чином, щоб посіяти якнайбільше недовіри й плутанини, змусивши генералів вдаватися до найзатратніших заходів, щоб спробувати зупинити зрадників і уникнути повторення ситуації. Коли існує кілька зрадників, і проти них стоїть уся країна, розумно, щоб шкода, яку заподіюють кілька зрадників, була меншою за ту, що походить від тих, хто намагається їх зупинити. Ліки можуть бути гіршими за хворобу...

— Містере Поттер, — різко втрутився професор із захисту, — історія навчає нас, що ви помиляєтеся. По-

коління ваших батьків зробило замало, щоб об'єднати себе, а не забагато! Уся ця країна майже пала, містере Поттер, але ви не могли цього бачити. Можете спитати своїх однокласників з Рейвенклову, скільки з них втратили сім'ї через Темного Лорда. Або, якщо ви мудріші за це — *не питаєте!* Чи маєте ви якесь бажання, містере Поттер?

— Якщо ви не проти, — м'яко сказав Албус Дамблдор, — мені хотілося б почути, що хоче сказати Хлопчик-Що-Вижив. Він має більше досвіду у припиненні війн, ніж будь-хто з нас.

Кілька людей засміялося.

Гаррі Поттер перевів погляд на Дамблдора. Якусь мить він роздумував.

— Я не кажу, що ви помиляєтеся, професоре Квірел. Під час останньої війни люди не діяли спільно, і ціла країна майже пала перед кількома десятками нападників, і, так, це було жалюгідно. І якщо наступного разу ми зробимо таку саму помилку, це буде навіть більш жалюгідно. Але одну й ту саму війну не ведуть двічі. Проблема в тому, що ворогові *також* дозволено бути розумним. Якщо ви розділені, то ви уразливі одним чином, але коли ви намагаєтеся об'єднатися, то відкриваєтеся іншим ризикам і постаєте перед іншими витратами, і ворог спробує цим скористатися. Ви не можете перестати думати, досягнувши лише одного рівня гри.

— Простота має свої переваги, містере Поттер, — відповів сухий голос професора Квірела. — Сподіваюся, сьогодні ви навчилися чогось про безпеку стратегій більш складних, ніж об'єднати своїх людей і напасти на ворога. І якщо все це якимось чином не веде до вашого бажання, я буду вкрай роздратованим.

— Так, — сказав Гаррі Поттер, — було доволі важко вигадати бажання, яке б символізувало ціну єдності. Але

проблема того, щоб діяти спільно, стосується не лише війн. Ми все своє життя вирішуємо цю проблему, щодня. Коли всі координуються, використовуючи ті самі правила, але ці правила дурні, то якщо *одна* людина вирішить зробити щось інакше, то вона порушує правила. Але якщо *всі* вирішать робити інакше, то можна. Саме така проблема виникає, коли всі мають діяти разом. Але для *першої* людини, що висловлюється, це наче виступати проти цілого натовпу. І якщо ви гадаєте, що єдина важлива річ — щоб люди постійно були в єдності, то ви ніколи не зможете змінити гру, хай які дурні в ній правила. Тож, моє бажання, яке символізує, що трапляється, коли люди об'єднуються у неправильному напрямку: я хочу, щоб у Гоґвортсі грали у квідич без снича.

— *ЩО?* — заволали сотні голосів із натовпу, а у Драко відвисла щелепа.

— Снич руйнує всю гру. Все, що роблять інші гравці, наприкінці немає жодного значення. Гра матиме незчисленно більше сенсу, якщо просто купити годинник. Це одна з тих неймовірно тупих речей, які ви не помічаєте тільки тому, що вирости із ними. Одна з тих речей, які люди роблять, бо так роблять всі інші...

Але Гаррі Поттера більше не було чути, адже бунт вже піднявся.

Бунт скінчився десь за п'ятнадцять секунд, коли гігантський спалах полум'я зірвався з найвищої вежі Гоґвортсу під гуркотіння сотні громів. Драко не знав, що Дамблдор здатен *на таке*.

Учні акуратно і тихо розсілися на місця.

Професор Квірел невпинно сміявся.

— Нехай буде так, містере Поттер. Вашу волю буде виконано, — професор Квірел зробив навмисну паузу. — Звісно, я обіцяв лише *один* хитрий план. І це все, що ви

трое отримаєте.

Драко майже очікував цього, але слова все одно вразили його. Він обмінявся швидкими поглядами із Грейнджер, вони були очевидними союзниками, але їхні бажання були прямо протилежними...

— Ви маєте на увазі, — спитав Гаррі, — що ми маємо обрати спільне бажання?

— О, це буде *аж занадто*, — відповів професор Квірел. — Ви трое не маєте жодного спільного ворога, чи не так?

І на одну коротку мить, таку швидко, що Драко подумав, може йому це здалося, погляд професора із захисту перемістився в бік Дамблдора.

— Ні, — сказав професор Квірел. — Я маю на увазі, що маю виконати три бажання за допомогою одного плану.

Запала розгублена тиша.

— Це неможливо, — рішуче сказав Гаррі поряд із Драко. — Навіть я такого не можу. Два з цих бажань взаємно несумісні. Це *логічно неможливо*... — і тоді Гаррі осікся.

— Ви ще замолоді, щоб казати мені, чого я не можу зробити, містере Поттер, — професор Квірел коротко й сухо посміхнувся.

Тоді професор Квірел обернувся до глядачів.

— Чесно кажучи, я не впевнений у вашій здатності вивчити сьогоднішній урок. Ідіть додому й насолоджуйтеся компанією ваших сімей, чи того, що від них залишилося, доки вони ще живі. Моя сім'я давно загинула від руки Темного Лорда. Побачимось на заняттях.

Запала безмовна тиша, і коли професор Квірел вже відвернувся, щоб зійти зі сцени, Драко почув тихий, вже не підсилений голос професора із захисту.

— А з вами, містере Поттер, я поговорю зараз.

Розділ 35. Складнощі координації,

Ч.3

Вони прийшли до кабінету професора з захисту. Професор Квірел щільно зачинив двері, і лише потім сперся на спинку стільця й заговорив.

Голос професора з захисту був дуже спокійним, і це непокоїло Гаррі значно більше, ніж якби той кричав.

— Я стараюся, — тихо сказав професор Квірел, — взяти до уваги вашу молодість. Що я сам у вашому віці був надзвичайним дурнем. Ви розмовляєте зі стилем дорослого та втручаєтеся в дорослі ігри, і подеколи я забуваю, що ви лише плутаєтеся під ногами. Сподіваюся, містере Поттер, що ви своїм втручанням щойно не вбили себе, не знищили свою країну та не програли наступну війну.

Гаррі довелося докласти всіх зусиль, щоб його дихання залишалось рівним.

— Професоре Квірел, я і так сказав значно менше, ніж хотів, а просто промовчати я не міг. Ваші пропозиції надзвичайно збентежать будь-кого, хто бодай трохи знає маґлівську історію останнього сторіччя. Назва іта-

лійських фашистів — вкрай бридкі люди — походить від *fascēs*, що означає жмут зв'язаних прутів і символізує ідею того, що єдність — це сила...

— Отже бридкі італійські фашисти вірили, що єдність сильніша за розбіжність, — сказав професор Квірел, у його голосі вже чулася різкість. — Напевно вони також вірили, що небо блакитне, і пропагували ідею, що не варто кидати собі на голову каміння.

Зворотна дурість не є розумністю; найдурніша людина може сказати, що сонце світить, проте воно через це не згасне...

— Гарзд, ваша правда, це був аргумент *ad hominem*, ця ідея неправильна не *через те*, що фашисти її висловлювали. Але, професоре Квірел, не можна, щоб уся країна прийняла мітку одного диктатора! Це ж єдина точка відмови! Слухайте, я сформулюю це так. Припустімо, що ворог просто накладе на того, хто керує міткою, Імперіус...

— Могутнього чарівника не просто підкорити Імперіусом, — сухо сказав професор Квірел. — А якщо ви неспроможні знайти гідного лідера, то ви вже приречені. Але гідні лідери існують. Питання в тому, чи підуть за ними люди.

Гаррі запустив руки у своє волосся від розпачу. Він хотів попросити перерви й змусити професора Квірела прочитати «Злет і падіння Третього Рейху», а потім почати цю розмову спочатку.

— Навряд чи, якби я запропонував демократію як кращу форму правління, ніж диктатуру...

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел. Він на мить заплющив очі, потім знову їх розплющив. — Містере Поттер, ідіотизм квідичу для вас очевидний, адже вас не виховували з пошаною до цієї гри. Якби ви ніколи не чули про вибори, містере Поттер, і просто побачили, що відбувається *насправді*, то вам було б не до вподоби те,

що ви побачили б. Візьмемо нашого обраного міністра магії. Хіба він наймудріший, найсильніший, найвеличніший з нашого народу? Ні; він блазень, власність Луціуса Мелфоя. Чарівники пішли на вибори між Корнеліусом Фаджем та Танею Ліч, що змагалися були в грандіозному та видовищному змаганні, після того, як у «Щоденному віщуні», що також під контролем Луціуса Мелфоя, оголосили, що лише ці два кандидати варті уваги. Припущення, що Корнеліус Фадж — найкращий лідер, якого може запропонувати наша країна, ніхто не зможе вислухати без сміху. Наскільки я чув і бачив, у маглівському світі все те ж саме. Остання маглівська газета, що я читав, згадувала, що попередній президент Сполучених Штатів був колишнім актором. Якби ви не виховувалися з виборами, містере Поттер, їхня дурість була б так само очевидною для вас, як і у випадку з квідичем.

У Гаррі відвисла щелепа, він намагався відшукати слова.

— Суть виборів не в тому, щоб знайти найкращого лідера, а в тому, щоб політики достатньо боялися виборців, щоб не стати цілковитим злом, як зазвичай диктатори...

— Остання війна, містере Поттер, відбувалася між Темним Лордом і Дамблдором. І хоча Дамблдор був лідером з купою вад і програвав війну, припускати, ніби будь-який з обраних за той час міністрів магії міг би замінити Дамблдора — просто *сміховинно!* Сила в могутніх чарівниках і їхніх послідовниках, а не у виборах і дурнях, яких обирають. Це урок новітньої історії чаклунської Британії, і я сумніваюся, що наступна війна дасть якийсь інший урок. *Якщо* ви переживете її, містере Поттер, чого *не трапиться*, якщо ви не позбудетеся захопливих ілюзій дитинства!

— Якщо ви гадаєте, що в пропонованому вами напрямку дій немає небезпек, — сказав Гаррі, і попри все його голос став різким, — то це також дитяча ілюзія.

Гаррі непохитно втупився в очі професора Квірела, той відповів незмигним поглядом.

— Такі небезпеки, — холодно відповів професор Квірел, — мають обговорюватися в кабінетах на кшталт цього, а не в промовах. Дурнів, що вибрали Корнеліуса Фаджа, не цікавлять складнощі й обережність. Покажи їм щось складніше, ніж гучні аплодисменти, і воюватимеш сам. *Це*, містере Поттер, і було вашою дитячою помилкою, якої Драко Мелфой не припустився б навіть у вісім років. Навіть *вам* мало б бути очевидним, що варто помовчати і *спочатку порадитися зі мною*, а не висловлювати свої сумніви перед натовпом!

— Я не друг Албусові Дамблдору, — сказав Гаррі, не менш холодним голосом, ніж професор Квірел. — Проте він не дитина, і йому моє занепокоєння не здалося дитячим, як і не здалося, що мені варто зачекати з тим, щоб його висловити.

— О, то ви тепер дослухаєтеся до директора, чи не так?

Професор Квірел підвівся з-за стола.

Коли Блез завернув за ріг дорогою до кабінету, то побачив професора Квірела, що вже стояв там і спирався на стіну.

— Блез Забіні, — сказав професор з захисту, випрямившись. Його очі скидалися на темні камені, а голос нагнав на Блеза дрижкаків.

Він нічого мені не може зробити, я просто маю цього не забувати...

— Гадаю, — сказав професор Квірел чистим холодним голосом, — я вже здогадався, хто ваш роботодавець. Але я почую, як ви самі це скажете, а також розповісте про ціну, за яку вас купили.

Блез знав, що пітніє під мантією, і що вологу вже видно на його лобі.

— Мені дали можливість показати, що я кращий за всіх трьох генералів, і я нею скористався. Багато хто мене тепер ненавидить, але є також чимало слизеринців, що мене через це люблять. З чого ви взяли, що я...

— Не ви розробили план сьогоднішньої битви, містере Забіні. Скажіть мені, хто це зробив.

Блез гучно ковтнув слину.

— Ну... тобто, в такому разі... ви ж уже знаєте, хто це зробив, так? Єдина настільки схиблена людина — це Дамблдор. І він захистить мене, якщо ви спробуєте щось зробити.

— Дійсно. Назвіть мені ціну, — погляд професора з захисту не пом'якшав.

— Моя двоюрідна сестра, Кімберлі, — сказав Блез, знову ковтнувши, він намагався стримати тремтіння голосу. — Вона справді існує, і її цькують, Поттер це перевірив, він не дурень. Тільки Дамблдор сказав, що це він нацькував хуліганів саме для цього плану, і якщо я працюватиму на нього, то з нею все буде гаразд, а якщо працюватиму на Поттера, то Кімберлі очікують лише більші проблеми!

Професор Квірел довго мовчав.

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел, тепер значно добріше. — Містере Забіні, якщо таке трапиться знову, ви можете звертатися до мене напряму. Я маю власні способи захисту друзів. І останнє питання: навіть з усією владою, що ви прибрали до своїх рук, домогтися нічиєї було складно. Чи проінструктував вас Дамблдор, хто мав виграти, якби це не вдалося?

— Сонечко, — відповів Блез.

Професор Квірел кивнув.

— Як я й гадав, — професор із захисту зітхнув. — У

подальшій кар'єрі, містере Забіні, я раджу не намагатися втілити настільки заплутані плани. Вони мають тенденцію провалюватися.

— Ем, насправді я про це сказав директорові, — відповів Блез, — а він сказав, що саме тому й важливо одночасно підтримувати більше ніж один план.

Професор Квірел стомлено провів рукою по чолу.

— Дивовижно, що Темний Лорд не збожеволів від боротьби з *ним*. Ви можете йти на свою зустріч з директором, містере Забіні. Я не розповідатиму про це, але якщо директор якимось чином дізнається про нашу розмову, пам'ятайте про мою чинну пропозицію надати вам весь можливий захист. Ви вільні.

Блезові не треба було повторювати двічі — він просто розвернувся й втік.

Професор Квірел трохи зачекав, а потім сказав:

— Уперед, містере Поттер.

Гаррі зірвав з голови Плащ невидимості й запах його до капшучка. Він тремтів від такої люті, що ледве міг розмовляти.

— Він *що*? Він зробив *що*?

— Ви мали самі все збагнути, містере Поттер, — спокійно сказав професор Квірел. — Ви маєте навчитися відволікатися від деталей, доки не побачите ліс за деревами. Будь-хто, хто почув би історії про вас і не знав би, що ви таємничий Хлопчик-Що-Вижив, легко б збагнув, що ви володієте плащем-невидимкою. Відійдіть на крок від цих подій, забудьте про дрібниці, і що ви бачите? Було сильне суперництво між учнями, і їхнє змагання завершилося ідеальною нічиєю. Таке трапляється лише в казках, містере Поттер, а в цій школі лише одна людина думає казками. Мав місце дивний і заплутаний план, і

ви мали б зрозуміти, що він нехарактерний для цього юного слизеринця. Але в цій школі є людина, що працює з такими складними планами, і його звуть не Забіні. Також я попередив вас, що існує почотирійний агент, і ви знали, що Забіні принаймні потрійний агент, і мали здогадатися, що з великою ймовірністю це він. Ні, я не оголошуватиму битву недійсною. Ви втрюх провалили іспит, програли спільному ворогові.

Гаррі вже було начхати на іспити.

— Дамблдор *шантажував* Забіні *погрозами його двоюрідній сестрі*? Лише для того, щоб наша битва завершилася нічиєю? *Навіщо*?

Професор Квірел безрадісно розсміявся.

— Можливо, директор вважає, що суперництво корисне для його хатнього героя, й бажав, щоб воно продовжувалося. Для загального блага, знаєте. А може, він просто божевільний. Розумієте, містере Поттер, усі знають, що божевілья Дамблдора — це маска, що він нормальний, що вдає ненормального. Вони пишаються собою, що додумалися до цього геніального відкриття, і знаючи таємне пояснення, припиняють думати далі. Їм не спадає на думку, що *також* можливо, що це маска за маскою: він може бути божевільним, що вдає нормального, що вдає божевільного. Боюся, містере Поттер, що в мене є невідкладні справи деінде, і я маю йти. Але я щиро раджу вам не дослухатися до Албуса Дамблдора під час війни. До зустрічі, містере Поттер.

І професор із захисту дещо іронічно схилив голову, та швидко пішов у тому ж напрямку, що й Забіні, доки Гаррі стояв роззявивши рота від шоку.

Наслідки: Гаррі Поттер.

Гаррі повільно плентався до башти Рейвенклоу, він не бачив ані стін, ані картин, ані інших учнів. Він

підіймався сходами й спускався пандусами не сповільнюючись, не прискорюючись та не помічаючи, куди він іде.

Знадобилося більше хвилини після того, як його залишив професор Квірел, щоб Гаррі усвідомив, що єдиним джерелом інформації про причетність Дамблдора були (а) Блез Забіні, що йому довіритися знову було б неперевершеним ідіотизмом, і (б) професор Квірел, що легко міг сфабрикувати змову в стилі Дамблдора, і він також міг вважати, що невеличке суперництво серед учнів було доречним, і хто, якщо відійти на крок і забути про дрібниці, щойно запропонував перетворити цю країну на чаклунську диктатуру.

Також було можливо, що Дамблдор *справді* керував Забіні, і що професор Квірел щиро намагався боротися з Чорною міткою дзеркальним методом і запобігти повторенню ситуації, яку він вважав жалюгідною. Намагався зробити все, щоб Гаррі не боровся з Темним Лордом наодинці, доки решта б перелякано заховалися й намагалися триматися подалі від боротьби в очікуванні, доки Гаррі їх врятує.

Але по правді...

Ну...

Гаррі, взагалі-то, це влаштовувало.

Він знав, що через таке герої мають відчувати образу й гіркоту.

Але до дідька. Гаррі набагато більше подобався варіант, коли всі інші *тримаються подалі від небезпеки*, доки Хлопчик-Що-Вижив упорається з Темним Лордом власноруч плюс-мінус невеличке число супутників. Якщо наступний конфлікт з Темним Лордом перетвориться на Другу Чаклунську Війну, що вб'є безліч людей і зачепить усю країну, то це означатиме, що Гаррі *вже програв*.

А якщо після цього розпочнеться війна між чарів-

никами й маґлами, то начхати, хто виграє: Гаррі вже програє, допустивши це. Крім того, чому б цим двом суспільствам не інтегруватися мирно, коли таємниця неминуче розкриється? (Хоча Гаррі вже чув у розумі сухий голос професора Квірела, що питав його, чи не дурень він, і надавав усі очевидні аргументи...) А якщо чарівники й маґли не здатні жити в мирі, то Гаррі об'єднає сили магії та науки й вигідає, як евакуювати всіх чарівників на Марс чи кудись іще, замість того, щоб дати війні розпочатися.

Бо якщо дійде до війни на знищення...

Цього професор Квірел не усвідомлював, він забув поставити своєму молодому генералові одне найважливіше питання.

Про справжню причину, чому Гаррі жодним чином не збирався приймати Світлу мітку, *хай там як* вона допоможе в його боротьбі проти Темного Лорда.

Один темний лорд і п'ятдесят послідовників з міткою були страшною небезпекою для всієї чаклунської Британії.

Якщо вся Британія прийме мітку сильного лідера, то вони стануть страшною небезпекою для всього чаклунського світу.

А якщо весь чаклунський світ прийме спільну мітку, то вони стануть небезпекою для решти людства.

Ніхто не знав, скільки у світі чаклунів. Вони з Герміоною приблизно розраховали, що десь мільйон.

Але маґлів — шість мільярдів.

І якщо дійде до остаточної війни...

Професор Квірел забув спитати Гаррі, кого він захищатиме.

Наукову цивілізацію, що тягнулася назовні, дивилася вгору, знала, що їй судилося досягти зірок.

Чи чаклунську цивілізацію, що з втратою знань повільно згасала та досі була під владою знаті й вважала магів не зовсім людьми.

Це було страшенно сумно, але жодних сумнівів тут бути не могло.

Наслідки: Блез Забіні.

Блез обережно й нарочито повільно йшов коридорами, його серце калатало в грудях, хоч він і намагався заспокоїтися...

— Кгем, — почувся сухий шепіт із затіненої ніші, повз яку він проходив.

Блез підстрибнув, проте не закричав.

Він повільно обернувся.

У тому невеличкому затіненому кутку був чорний плащ, такий великий і мінливий, що було неможливо визначити навіть стать його власника, а над плащем був капелюх з широкими крисами, і чорний туман ніби збирався під ним, щоб приховати обличчя того, хто там був.

— Доповідай, — прошепотів містер Капелюх і Плащ.

— Я сказав саме те, що ви мені доручили, — повідомив Блез. Його голос був трохи спокійнішим, адже тепер він не брехав. — А професор Квірел зреагував саме так, як ви очікували.

Широкий чорний капелюх нахилився, а потів вирівнявся, ніби голова під ним кивнула.

— Винагорода, яку я обіцяв, уже летить совою до вашої матері.

Блез вагався, але він аж палав від цікавості.

— Дозвольте запитати, чому ви хочете розсварити професора Квірела з Дамблдором?

Директор не мав жодного стосунку до ґрифіндор-

ських хуліганів, наскільки було відомо Блезові, і, крім допомоги Кімберлі, директор також запропонував відмінні оцінки з історії магії від професора Бінса, навіть якщо він здаватиме порожні пергаменти замість домашньої роботи, хоча йому все одно треба відвідувати заняття та вдавати, ніби він їх здає. Насправді Блез зрадив би усіх трьох генералів задарма, і начхати на двоюрідну сестру, але він не бачив причин це оголошувати.

Широкий чорний капелюх нахилився набік, ніби передавав питальний погляд.

— Скажи мені, друже Блез, чи спадало тобі на думку, що зрадників, які так часто зраджують, зазвичай спіткає сумна доля?

— Ні, — сказав Забіні, він дивився прямо в чорний туман під капелюхом. — Усі знають, що нічого *справді* поганого не трапляється з учнями Гог'вортсу.

Містер Капелюх і Плащ тихо хихикнув.

— Дійсно, — прошепотів він. — А вбивство однієї учениці п'ятдесят років тому — лише виняток, що доводить правило, бо Салазар Слизерин надав би своєму монстру більше повноважень у давніх захисних чарах, ніж навіть директору.

Блез витріщався в чорний туман, тепер він відчував неспокій. Але лише професор Гог'вортсу може зробити з ним щось серйозне, не зчинивши тривоги. Квірел та Снейп були єдиними професорами, що можуть зробити щось таке, але Квірел би не став обдурювати *самого себе*, а Снейп не нашкодить нікому зі слизеринців... чи не так?

— Ні, друже Блез, — прошепотів чорний туман, — я лише хотів порадити тобі ніколи не робити нічого подібного в дорослому житті. Така кількість зрад безсумнівно призведе до бодай однієї помсти.

— Моя *мати* ніколи не зазнала помсти, — пихато сказав Блез. — Хоча вона одружувалася *сім* разів, і щоразу чо-

ловік таємничо помирав і залишав їй купу грошей.

— Справді? — запитав шепіт. — Яким дивом вона переконала сьомого одружитися з нею після того, як він дізнався, що сталося з шістьма попередниками?

— Я питав про це матір, і вона сказала, що мені не можна цього знати, доки я не буду достатньо дорослим, а коли я запитав, коли я стану достатньо дорослим, то вона відповіла, що коли я стану дорослішим за неї.

І знову тихе хихотіння.

— Ну що ж, друже Блез, мої вітання, що ти береш приклад з матері. Йди, і якщо ти про це не згадуватимеш, то ми більше не зустрінемося.

Блез неспокійно позадкував, йому чомусь не хотілося повертатися спиною.

Капелюх нахилився.

— Ой, ну ж бо, маленький слизеринцю. Якби ти справді був рівнею Гаррі Поттерові чи Драко Мелфою, то вже зрозумів би, що мої погрози натяками потрібні лише щоб ти нічого не сказав Албусові. Якби я планував завдати тобі шкоди, то не натякав би. От якби я нічого не сказав, *тоді* тобі треба було б хвилюватися.

Блез випрямився, він відчував образу. Тоді кивнув містерові Капелюху й Плащу, рішуче розвернувся й пішов на зустріч з директором.

Він до останньої миті сподівався, що з'явиться хтось *ще* й дасть йому можливість продати містера Капелюха й Плаща.

Але матір не зраджувала семи різних чоловіків *одночасно*. Якщо *так* на це подивитися, то він випереджає її.

І Блез Забіні йшов до кабінету директора з усмішкою, задоволений, що він п'ятирійний агент...

На мить хлопець похитнувся, потім випрямився, струшуючи дивне відчуття дезорієнтації.

І Блез Забіні йшов до кабінету директора з усмішкою, задоволений, що він почотирійний агент.

Наслідки: Герміона Грейнджер.

Посланець не наближався до неї, доки вона була не сама.

Герміона саме виходила з дівочого туалету, де вона подеколи ховалася, щоб подумати, коли кіт з яскравого сяння вистрибнув нізвідки й сказав: «Міс Грейнджер?»

Вона тихенько скрикнула, а потім збагнула, що кіт розмовляв голосом професорки Макґонеґел.

Вона все одно не була налякана — лише здивована. Кіт був яскравим, блискучим і гарним, випромінював біло-срібне сяння, ніби сонячне проміння кольору місяця, і вона просто не могла бути наляканою.

— Що ти таке? — запитала Герміона.

— Це повідомлення від професорки Макґонеґел, — сказав кіт, досі голосом професорки. — Підійдіть, будь ласка, до мого кабінету, і не кажіть про це нікому.

— Зараз буду, — сказала досі здивована Герміона.

Кіт стрибнув і зник. Тільки він не зник, а ніби якимось чином перемістився кудись. Чи так стверджував її розум, хоча її очі щойно побачили, як він щезнув.

Коли Герміона підійшла до кабінету своєї улюбленої професорки, її розум переповнювали здогади. Може щось було не так з її оцінками з трансфігурації? Але тоді чому професорка Макґонеґел сказала їй нікому про це не розповідати? Напевно щось про заняття Гаррі частковою трансфігурацією...

Обличчя професорки Макґонеґел було стривоженим, а не суворим, коли Герміона сіла навпроти її стола. Герміона старалася відірвати очі від гнізда комірок-заглиблень, що містили домашнє завдання професорки Макґонеґел.

Її завжди цікавило, що саме треба робити дорослим, щоб школа працювала, і чи можна їм чимось допомогти...

— Міс Грейнджер, — сказала професорка Макґонеґел, — дозвольте почати з того, що я вже знаю, що директор попросив вас висловити саме таке бажання...

— Він *розповів* вам? — вражено випалила Герміона. Директор сказав був, що ніхто більше не має знати!

Професорка Макґонеґел зробила паузу, поглянула на Герміону, а тоді з сумом посміялася.

— Я рада бачити, що містер Поттер не надто вас зіпсував. Міс Грейнджер, не варто нічого *визнавати* лише через те, що я стверджую, ніби знаю. Насправді директор *не розповідав* мені, я просто надто добре його знаю.

Тепер Герміона залилася рум'янцем.

— Усе гаразд, міс Грейнджер! — квапливо сказала професорка Макґонеґел. — Ви рейвенкловка в першому класі, ніхто не вимагає від вас бути слизеринкою.

Це було *справді* боляче.

— Гаразд, — дещо різко сказала Герміона, — я попрошу Гаррі Поттера дати мені декілька уроків слизеринства.

— Я *не це* хотіла... — голос професорки Макґонеґел затихнув. — Міс Грейнджер, я хвилююся *саме через те*, що юні рейвенкловки не мають бути слизеринками! Якщо директор просить вас про щось, що вам не до вподоби, міс Грейнджер, цілком правильно просто йому відмовити. А якщо ви відчуваєте тиск, будь ласка, скажіть директорові, що бажаєте, щоб я була присутня, чи що хочете спочатку зі мною порадитися.

Очі Герміони розширилися від подиву.

— Директор може робити щось неправильне?

Професорка Макґонеґел дещо посумнішала.

— Не навмисно, міс Грейнджер, але гадаю... ну, напевно, це *правда*, що подеколи директорові важко

пригадати, як це — бути дитиною. Навіть коли він був дитиною, я впевнена, що він був геніальним, з видатним розумом і серцем, зі сміливістю, якої вистачило б на трьох ґрифіндорців. Інколи директор надто багато просить від своїх молодих учнів, міс Ґрейнджер, чи буває недостатньо обережним, щоб не завдати їм болю. Він добра людина, але подеколи його планування перетинає межу.

— Але ж це *добре*, якщо учні сильні й сміливі, — сказала Герміона. — Саме тому ви пропонували мені Ґрифіндор, чи не так?

Професорка Макґонегел криво посміхнулася.

— Можливо, я лише була еґоїсткою — хотіла, щоб ви були в моєму гуртожитку. Чи пропонував вам Сортувальний Капелюх... ні, я не мала питати.

— Він сказав мені, що я можу піти куди завгодно, крім Слизерину, — сказала Герміона. Вона *ледь* не спитала, чому вона не заслуговує на Слизерин, але їй вдалося себе зупинити. — Тобто я *смілива*, професорко!

Професорка Макґонегел схилилася над столом. Тепер на її обличчі була неприхована стурбованість.

— Міс Ґрейнджер, справа не в сміливості, а в тому, що личить юним дівчатам! Директор затуляє вас у свої змови, Гаррі Поттер довіряє вам таємниці, а тепер ви стаєте союзницею Драко Мелфоя! А я обіцяла вашій матері, що в Гогвортсі вам буде безпечно!

Герміона просто не знала, що на це відповісти. Але їй спало на думку, що професорка Макґонегел напевно не попереджала б її, якби вона була хлопцем в Ґрифіндорі, а не дівчиною в Рейвенклові, а *це* вже було, ну...

— Я старатимуся поводитися добре, — сказала вона, — і не дозволю нікому переконати мене робити інакше.

Професорка Макґонегел закрила лице руками. Коли

вона забрала їх, її зморшкувате обличчя здавалося дуже старим.

— Так, — сказала вона пошепки, — ви б добре себе показали в моєму гуртожитку. Не піддавайте себе небезпеці, міс Грейнджер, і будьте обережні. А якщо ви колись хвилюватиметеся про щось, чи щось вам заважатиме, будь ласка, одразу зверніться до мене. Я більше не відбиратиму ваш час.

Наслідки, Драко Мелфой.

Жодному з них насправді не хотілося робити нічого складного в ту суботу, не після нещодавно завершеної битви. Тому Драко просто сидів у закинутому кабінеті й намагався читати книжку «Думай як фізик». Нічого настільки цікавого він раніше не читав, принаймні ті частини, які він розумів, принаймні, коли цей *клятий ідіот*, що відмовлявся випускати свої книжки зі свого поля зору, *замовкав* і дозволяв Драко *зосередитися*...

— Герміона Грейнджер — *бруууднокрооовка*, — співав Гаррі Поттер, сидячи за сусіднім столом і читаючи значно складнішу книжку.

— Я знаю, що ти намагаєшся зробити, — спокійно сказав Драко, не відриваючи погляду від сторінок. — Це не спрацює. Ми все одно об'єднаємося й розтрощимо тебе.

— *Мееелфой* працюватиме разом з *бруууднокрооовкою*, що подумують усі *друууузї* твого батька...

— Вони подумують, що Мелфоями не так легко маніпулювати, як *ти*, видається, вважаєш, *Поттере!*

Професор із захисту був скаженішим за Дамблдора. Жоден майбутній рятівник світу ніколи не міг бути такою *дитиною* й настільки *без почуття гідності* в будь-якому віці.

— Гей, Драко, а знаєш що особливо паскудно? *Ти зна-*

еш, що Герміона Ґрейнджер має дві копії магичних алелей, так само як і ти, так само, як і я, але твої однокласники-слизеринці не знають цього, і *тооообі* не можна про це *розповідати...*

Пальці Драко стиснули книжку так, що побіліли. Навряд чи навіть коли тебе б'ють і обпльовують, потрібно стільки ж самоконтролю, і якщо він невдовзі не зможе відплатити Гаррі, то він скоїть щось жахливе...

— То чого ти забажав *першого разу*? — запитав Драко.

Гаррі нічого не відповів, тому Драко відірвав погляд від книжки й не без зловтіхи побачив сум на обличчі Гаррі.

— Ем, — сказав Гаррі. — Багато хто питав мене про це, але навряд чи професорові Квірелу хочеться, щоб я про це розповідав.

Драко надав обличчю серйозного виразу.

— Ти можеш розказати *мені*. Навряд чи це важливіше за інші таємниці, що ти мені довірив, і крім того, хіба не для цього існують друзі? — *Саме так, я твій друг! Почувайся винним!*

— Та насправді нічого цікавого, — з явно вдаваною байдужістю сказав Гаррі. — Лише «*Я хочу, щоб професор Квірел викладав бойову магію ще один рік*».

Гаррі зітхнув, і повернувся до своєї книжки.

А ще за декілька секунд заговорив знову:

— Твій батько, напевно, буде дуже незадоволений тобою цього Різдва, але якщо ти пообіцяєш йому, що зрадиш дівчину-бруднокровку й розтрощиш її військо, то все буде гаразд, і ти все одно отримаєш свої різдвяні подарунки.

Можливо, якщо вони з Ґрейнджер попросять професора Квірела надзвичайно ввічливо й витратять частину своїх балів Квірела, то їм дозволять зробити з генералом Хаосу щось цікавіше, ніж накласти прокльон сну.

Розділ 36. Різниці статусів

Повна дезорієнтація — ось що викликав перехід з платформи дев'ять і три чверті до решти Землі, до світу, що його Гаррі колись сприймав як єдиний справжній світ. Люди носили звичайні футболки й штани замість більш поважних мантій чарівників і відьом. То тут, то там навколо лавок було насмічено. Забутий запах: випари спаленого бензину, що різко відчувалися в повітрі. Настрій вокзалу Кінгс-Крос, менш радісний, ніж Гоґвортсу чи алеї Діаґон. Люди здавалися меншими, більш наляканими, і, напевне, з радістю обміняли б свої проблеми на ворожого темного лорда. Гаррі хотілося застосувати *Брудозник* на бруді, *Еверто* на смітті і, якби він знав закляття, ще й бульбашкомоголові чари, щоб не дихати цим повітрям. Але йому не можна було використовувати паличку тут...

Саме так, вирішив Гаррі, мають почуватися люди, що потрапили до країни третього світу з країни першого світу.

Тільки Гаррі щойно покинув нульовий світ — чаклунський світ, світ очисних чарів та ельфів-домовиків; світ, де мистецтво цілителів та власна магія дозволяли дожити до ста сімдесяти років, перш ніж старість почне

відчуватися.

А тут нечаклунський Лондон, маґлівська Земля, до якої Гаррі тимчасово повернувся. Саме тут мама й тато проживуть до кінця свого життя, хіба що технології перевершать рівень життя чаклунів, або у світі відбудуться навіть глибші зміни.

Гаррі бездумно повернув голову й поглянув на дерев'яну валізу, що слідувала за ним, невидима для маґлів. Її щупальця з кігтями швидко підтвердили, що так, він це все не просто вигидав.

Крім того була ще одна причина, чому йому сперло в грудях.

Його батьки не знали.

Вони не знали *нічого*.

Вони не знали...

— Гаррі? — гукнула струнка білява жінка з бездоганно рівною та однотонною шкірою, через яку вона здавалася значно молодшою за тридцять три. І Гаррі з подивом зрозумів, що це *справді* була маґія, він не знав був ознак раніше, але тепер чітко бачив їх. І хай яке зілля тривало так довго, воно мало бути неймовірно небезпечним, адже більшість відьом не робили цього з собою, вони не були в такому розпачі...

До очей Гаррі підступили сльози.

— *Гаррі?* — крикнув старший на вигляд чоловік, в якого почало з'являтися пузо, одягнутий з показною академічною недбалістю в чорний жилет наповерх темної зелено-сірої футболки. Він завжди буде професором, хай куди він піде, і безперечно став би одним з найгеніальніших чарівників свого покоління, якби народився з двома копіями цього гена замість нуля...

Гаррі підняв руку й помахав їм. Він не здатен був розмовляти. Геть не здатен.

Вони підійшли до нього без поквапу: рівною, гідною

ходою. Саме з такою швидкістю йшов професор Майкл Веррес-Еванс, і місіс Петунія Еванс-Веррес не збиралася йти швидше.

Усмішка на обличчі тата була не дуже широкою, але тато ніколи не був прибічником величезних усмішок. Принаймні, Гаррі ніколи не бачив ширшої усмішки, навіть коли приходив новий грант, чи коли його студенти отримували посаду, а більшого годі й просити.

Мама часто кліпала, і теж намагалася всміхнутися, але в неї виходило не надто добре.

— Отже! — сказав його батько, доки підходив. — Вже зробив якісь революційні відкриття?

Звісно тато гадав, що жартує.

Було не так боляче, коли батьки не вірили в нього, ще доки *ніхто інший* теж не вірив у нього: доки Гаррі *не знав*, як воно, коли тебе сприймають серйозно такі люди, як директор Дамблдор та професор Квірел.

І саме тоді Гаррі усвідомив, що Хлопчик-Що-Вижив існує лише в чаклунській Британії, що такої людини просто не було в маглівському Лондоні — лише маленький милий одинадцятирічний хлопчик, що повернувся додому на Різдво.

— Перепрошую, — сказав Гаррі, його голос тремтів, — я зараз розклеюся й плакатиму, але це не означає, що зі школою щось не так.

Гаррі почав рухатися вперед, а потім зупинився: він ніяк не міг вирішити, обійняти тата чи маму, він не хотів, щоб хтось з батьків відчував образу через те, що Гаррі любить його більше, ніж іншого...

— Ти, — сказав його тато, — дуже дурний хлопчик, містере Веррес.

І обережно взяв Гаррі за плечі й підштовхнув його до рук матері, що присіла, сльози вже лилися їй щоками.

— Привіт, мамо, — сказав Гаррі нерівним голосом. —

Я повернувся.

І він обійняв її, посеред гулу механічних звуків та запаху спаленого бензину. Гаррі почав плакати, бо знав, що нічого *не могло* стати як було, принаймні не для нього.

Небо потемнішало, і на ньому почали з'являтися зірки, коли вони прорвалися через різдвяний дорожній рух до міста-університету, що звалось Оксфордом, і припаркувалися біля невеличкого, неясного, старого будинку, який їхня родина використовувала для захисту книжок від дощу.

Вздовж короткої мощеної доріжки до вхідних дверей були розташовані горщики з квітами, в яких спалахували тьмяні лампочки (тьмяні, адже вони заряджалися від сонячних панелей впродовж дня) саме коли вони проходили повз них. Найскладнішим було знайти датчики руху, що були водонепроникними й реагували саме на правильній відстані...

У Гоґвортсі таке робили справжні смолоскипи.

А потім вхідні двері розчинилися, і Гаррі зайшов до їхньої вітальні, часто кліпаючи.

Кожен сантиметр простору вздовж стін займають книжкові шафи. Кожна шафа має по шість полиць і сягає майже стелі. Деякі полиці до краю заставлені книжками у твердій обкладинці: фундаментальні науки, математика, історія тощо. На інших — наукова фантастика в м'якій обкладинці у два ряди. Під задні підкладено старі коробки з-під серветок або бруски, щоб їх можна було бачити над передніми. Але й цього було замало. Книжки заповнили столи й дивани, книжки лежать невеликими купами попід вікнами.

Дім Верресів був саме таким, як він і пам'ятав, тільки книжок побільшало, що теж не відрізнялося від того, що він пам'ятав.

А також додалася різдвяна ялинка без жодних прикрас — і це за два дні до Різдва, що на мить здивувало Гаррі, доки він з радістю не зрозумів, що, звісно, його батьки чекали були.

— Ми прибрали ліжко з твоєї кімнати, щоб поставити більше шаф, — сказав його тато. — Ти ж можеш спати у валізі, так?

— Сам можеш спати в моїй валізі, — сказав Гаррі.

— Це нагадало мені, — сказав тато. — То що вони зробили з твоїм циклом сну?

— Магія, — відповів Гаррі й прожогом кинувся до дверей своєї кімнати на випадок, якщо тато *не жартував...*

— Це не пояснення! — вигукнув професор Веррес-Еванс, а Гаррі одночасно крикнув:

— Ви використали все вільне місце на моїх книжкових полицях?

Двадцять третього грудня Гаррі скуповував маглівські речі, що їх він не міг просто трансфігурувати. Його батько мав справи й сказав, що Гаррі доведеться йти пішки чи їхати автобусом, що цілком влаштувало Гаррі. Деякі продавці техніки питально дивилися на Гаррі, проте він невинно стверджував, що його батько купує щось інше поряд, і він дуже зайнятий, тому відправив його щось придбати (і давав список, що був написаний дорослим на вигляд почерком, що ледь можна було розібрати). Зрештою, гроші — це гроші.

Потім вони разом нарядили різдвяну ялинку, і Гаррі поставив на вершечку крихітну фею, що танцювала (два серпики, п'ять кнатів у «Витівках і пустощах»).

«Грінготс» без проблем обміняв був галеони на паперові гроші, але, видається, не існувало простого способу обміняти велику кількість золота на неоподатковані,

непримітні маглівські гроші на швейцарському рахунку. Це завдало серйозного удару по плану Гаррі вкласти більшість самовкрадених грошей у розумну суміш з 60% міжнародних індексових фондів та 40% «Berkshire Hathaway». Наразі Гаррі лише трохи диверсифікував свої активи: він нишком вийшов уночі під Плащем невидимості та під дією часовороту закопав сто золотих галеонів на подвір'ї. Усе одно він завжди-завжди-завжди хотів це зробити.

Частину двадцять четвертого грудня професор Веррес-Еванс читав книжки Гаррі й ставив питання. Більшість з пропонованих батьком дослідів були непрактичними, принаймні наразі; більшість з решти Гаррі вже провів. («Так, тату, я перевірів, що станеться, якщо дати Герміоні змінену вимову закляття, і вона не знатиме, змінили її чи ні, — це був мій найперший дослід, тату!»).

Наостанок батько спантеличено запитав, підвівши переповнений огидою погляд від «Магічні настоянки та зілля», чи все це було зрозумілим, якщо ти чаклун; і Гаррі відповів, що ні.

Після чого тато проголосив, що магія — ненаукова.

Гаррі досі не оговтався від ідеї вказати на частину *дійсності* й назвати її ненауковою. Видається, тато вважав, що якщо є конфлікт між його припущеннями й всесвітом, то зі всесвітом щось не так.

(Але з іншого боку, чимало фізиків вважало квантову механіку дивною замість того, щоб вважати квантову механіку нормальною, а себе дивними.)

Гаррі також показав мамі аптечку цілителя, що він купив був для збереження в їхньому домі, хоча більшість зіллів не спрацюють на татові. Мама втупилася в аптечку, через що Гаррі запитав, чи купувала була колись сестра мами щось таке для дідуся Едвіна та бабусі Елейн. Мати продовжила мовчати, а він квапливо сказав, що їй просто пев-

но ніколи не спадало таке на думку. І, нарешті, втік з кімнати.

Лілі Еванс напевно справді просто *не спало це на думку*, і це було сумно. Гаррі знав, що в решти людей була схильність не-думати про болючі теми, так само, як у них була схильність не класти з власної волі руки на розжарену плиту. І Гаррі почав підозрювати, що більшість чаклунів маглівського роду дуже швидко починали не-думати про свою родину, що все одно помре, коли їм ще й сотні років не буде.

Гаррі, звісно, не збирався *такого* допустити.

А тоді прийшов пізній вечір двадцять четвертого грудня, і вони поїхали на святкову вечерю.

Будинок був величезним. Не за мірками Гоґвортсу, але за мірками того, що можна отримати, якщо твій батько — визнаний професор, що хоче жити в Оксфорді, без сумніву. Два поверхи цегли відбивали світло сонця, що вже заходило, вікна над вікнами, і одне височенне вікно здіймалося значно вище, ніж мало б здійматися скло — це, певно, величезна вітальня.

Гаррі глибоко вдихнув та натиснув на дзвоник.

Почувся далекий вигук «Любий, можеш відкрити?»

Після чого почулися повільні кроки.

Тоді двері відчинилися, і за ними був привітний чоловік з товстими рожевими щоками та рідким волоссям. На ньому була синя сорочка, що явно була трохи замалою.

— Докторе Ґрейнджер? — швидко запитав батько Гаррі перед тим, як він встиг щось казати. — Мене звати Майкл, це — Петунія і наш син Гаррі. Їжа в магічній валізі, — і тато невпевнено вказав кудись за собою — насправді не зовсім у напрямку валізи.

— Так, заходьте, будь ласка, — сказав Лео Ґрейнджер.

Він підійшов на крок і забрав пляшку вина з простягнутих рук професора Веррес-Еванса, пробурмотівши «дякую», а потім відійшов та запросив їх до вітальні. — Сідайте. І, — він поглянув вниз на Гаррі, — всі іграшки внизу в підвалі, Гермі точно зараз туди спуститься — перші двері праворуч, — і він вказав на коридор.

Гаррі ненадовго втупився в нього, хоча розумів, що заблокував батькам вхід.

— Іграшки? — вимовив Гаррі радісним, високим голосом з широко розплющеними очима. — Обожаю іграшки!

Позаду нього мама набрала повітря в груди, та Гаррі хутко зайшов у будинок, йому довелося докласти зусиль, щоб не надто сильно гупати.

Вітальня анітрохи не поступалася його уяві: з величезної склепінчастої стелі звисав гігантський канделябр, у кімнаті була різдвяна ялинка, що її можна було пронести крізь двері лише за допомогою неймовірної винахідливості. Нижні яруси дерева були охайно прикрашені візерунками червоного, зеленого й золотого, подекуди під блакитним чи бронзовим дощиком. Яруси, що до них могли дотягнутися лише дорослі, були неохайно, випадково закидані електричними гірляндами та зливою блискіток. Коридор ішов далі, доки не впирався в кухонні шафки та дерев'яні сходи з блискучими металевими поручнями, що вели на другий поверх.

— Господи! — вигукнув Гаррі. — Оце так великий будинок! Сподіваюся, я тут не заблукаю!

Доктор Роберта Грейнджер нервувалася дедалі більше з наближенням вечері. Індичка й печеня — їхній власний внесок у спільну зустріч — уже готувалися в духовці. Решту страв мали принести їхні гості — родина Верресів, що всиновила хлопчика на ім'я Гаррі. Також відомого в ча-

клубнському світі як Хлопчик-Що-Вижив. І також першого хлопця, якого Герміона назвала «милім» чи насправді бо-дай помітила.

Верреси казали були, що Герміона — єдина дитина вікової групи Гаррі, на чие існування їхній син хоч якось ре-агував.

І, можливо, ще трохи зарано про таке думати, проте обидві пари не могли позбутися передчуття, що в недалекому майбутньому задзвенять весільні дзвоники.

Тому хоч вони й проведуть Різдво, як і завжди, з родиною її чоловіка, вони вирішили провести Святвечір з можливими майбутніми родичами їхньої доньки.

Залунав дверний дзвоник, але вона саме поливала індику, тому вона підвищила голос і прокричала: «Любий, можеш відкрити?»

Почувся стогін крісла та того, хто в ньому сидів, а потім її чоловік важкими кроками підійшов до дверей та розчохнув їх.

— Докторе Грейнджер? — почувла вона швидкий голос старшого чоловіка. — Мене звати Майкл, це — Петунія і наш син Гаррі. Їжа в магичній валізі.

— Так, заходьте, будь ласка, — сказав її чоловік, після чого почувлося приглушене «дякую» — напевно він прийняв якийсь подарунок. — Сідайте, — тоді Лео перейшов на тон штучного захоплення. — І всі іграшки внизу в підвалі, Гермі точно зараз туди спуститься — перші двері праворуч.

Потім почувся радісний дитячий голос: «Іграшки? Обожаю іграшки!»

Вона почувла, як хтось зайшов у дім, а потім тим самим радісним голосом:

— Господи! Оце так великий будинок! Сподіваюся, я тут не заблукаю!

Роберта закрила духовку, всміхаючись. Вона трохи

непокоїлася була щодо того, як Герміона описала в листах Хлопчика-Що-Вжив. Звісно, її дочка не казала нічого, що свідчило б про те, що Гаррі Поттер був *небезпечним*. Жодних темних натяків, як у книжках, що вона купила була нібито для Герміони впродовж їхньої поїздки до алеї Діагон. Її дочка взагалі мало чого розповіла: лише що Гаррі розмовляв, ніби він вийшов з книжки, і що Герміоні доводилося навчатися старанніше, ніж будь-коли, аби випереджати його. Але, видавалося, Гаррі Поттер був звичайнісіньким одинадцятирічним хлопцем.

Вона дісталася вхідних дверей, коли її дочка несамо-вито злетіла зі сходів з такою швидкістю й тупотінням, що це явно було небезпечно. Герміона стверджувала була, що відьми більш стійкі до падінь, але Роберта не була впевнена, що вона в це вірить...

Роберта вперше оглянула професора та місіс Веррес. Вони здавалися доволі знервованими, як і хлопець із легендарним шрамом на чолі. Він повернувся до її доньки та сказав значно нижчим голосом:

— Радий зустрічі в цей чудовий вечір, міс Ґрейнджер, — він випростав руку за спину, ніби пропонував своїх батьків на срібному тарелі. — Дозвольте представити, мій батько — професор Веррес-Еванс, моя матір — місіс Петунія Еванс-Веррес.

Доки Роберта стояла з відвислою щелепою, хлопець обернувся до своїх батьків та сказав, знову веселим дитячим голосом:

— Мамо, тату, це Герміона! Вона дуже розумна!

— *Гаррі!* — прошипіла її дочка. — Припини!

Хлопець крутнувся до Герміони.

— На жаль, міс Ґрейнджер, — серйозно сказав хлопець, — нам доведеться піти у вигнання в лабіринти підвалу. Покиньмо їх та їхні дорослі розмови, що без сумніву ширятимуть у далекій височині над нашими

дитячими інтелектами, та продовжимо нашу дискусію щодо наслідків проєктивізму Г'юма для трансфігурації.

— Вибачте, будь ласка, — сказала її дочка дуже впевненим тоном, схопила хлопця за лівий рукав та потягла його коридором — Роберта безпорадно спостерігала, як вони пройшли повз неї, хлопець весело помахав їй рукою... а потім Герміона затягнула хлопця в підвал та грюкнула за собою дверима.

— Я, ем, прошу вибачення за... — невпевнено сказала місіс Веррес.

— Перепрошую, — сказав професор зі схвальною усмішкою, — Гаррі дещо сильно реагує на такі речі. Але, гадаю, він має рацію щодо того, що нам не буде цікаво їх слухати.

Він небезпечний? хотіла запитати Роберта, але промовчала й спробувала вигадати більш непримітні питання. Її чоловік поряд хихикав, ніби це все його розсмішило, а не налякало.

Найжахливіший темний лорд в історії намагався був убити цього хлопця, і від нього залишилася лише обгоріла оболонка поряд з дитячим ліжком.

Її можливий майбутній зять.

Влітку Роберті дедалі менше подобалася ідея віддати свою доньку у відьми — особливо коли вона прочитала була книжки, зіставила дати й усвідомила, що її матір-чаклунка, напевно, була вбита під час Гріндельвальдського терору, а *не померла* під час пологів, як завжди стверджував її батько. Проте професорка Макґонегел не обмежилася єдиним візитом, і заходила знову, щоб «подивитися, як справи в міс Ґрейнджер». І Роберта не могла стримати думки, що якби Герміона сказала, що батьки завдають їй клопоту щодо відьомської кар'єри, то їх якось *виправлять...*

Роберта вичавила найкращу свою усмішку, і зробила

все можливе, щоб поширити вдаваний дух Різдва.

Стіл був значно довшим, ніж треба шести людям — ем, чотирьом людям та двом дітям, — проте всю його довжину вкривали якісні білі скатертини з льону, а посуд носили на зайвих вишуканих тарелях. Вони хоча б були з нержавіючої сталі, а не зі справжнього срібла.

Гаррі було дещо складно зосередитися на індичці.

Розмова, звісно, йшла про Гогвортс. І Гаррі було очевидно, що його батьки сподівалися, що Герміона обмовиться й розкаже про шкільне життя Гаррі більше, ніж Гаррі вже їм розповів був. І або Герміона розуміла це, або вона просто автоматично уникала всього, що може викликати проблеми.

Отже в *Гаррі* все було гаразд.

Але, на жаль, Гаррі припустився був помилки: він надсилав совою своїм батькам різноманітні цікаві факти про Герміону, про які вона не розповідала *власним* батькам.

На кшталт того, що вона генерал війська в їхніх факультативних заняттях.

Матір Герміони була явно занепокоєна, і Гаррі швидко обірвав своїх батьків та зробив усе можливе, щоб пояснити: використовувалися лише паралітичні закляття, професор Квірел завжди за ними спостерігав, і через чаклунське лікування багато що було значно безпечнішим, ніж здавалося, — тоді Герміона сильно копнула його під столом. На щастя, батько (що, як Гаррі мав визнати, був краще за нього в деяких речах) з професійною впевненістю проголосив, що він анітрохи не хвилювався, адже неможливо уявити, щоб дітям дозволяли робити щось небезпечне.

Втім, Гаррі складно було насолоджуватися вечерею не через це.

...проблема з жалінням себе полягає в тому, що завжди швидко знайдеться хтось, кому значно гірше.

Доктор Лео Грейнджер спитав був, чи та гарна вчителька, якій подобалася Герміона, професорка Макґонегел, давала їй купу очок у школі.

Герміона просто сказала «так», ніби з щирою усмішкою.

Гаррі не без зусиль вдалося стриматися й не зазначити, що професорка Макґонегел ніколи не була помічена в несправедливості до жодного учня Гоґвортсу, і що Герміона отримувала купу очок, адже заробила кожне-кожнісіньке з них.

Ще Лео Грейнджер поділився своєю думкою, що Герміона дуже розумна й могла б піти до медичної школи та стати зубним лікарем, якби не все це відьомство.

Герміона знову всміхнулася, швидко поглянула на Гаррі, через що він не заявив, що Герміона також могла б стати міжнародно відомим науковцем, і не запитав, чи спало б це Грейнджерам на думку, якби в них народився син замість доньки, чи для їхніх нащадків у будь-якому разі досягти чогось більшого, ніж спромоглися вони, було неприйнятним.

Проте Гаррі швидко наближався до точки кипіння.

А також ставав значно більш вдячним за те, що його батько завжди робив усе можливе, щоб підтримати розвиток Гаррі як вундеркінда і завжди заохочував його хотіти більшого і ніколи не применшував жодного з його досягнень, навіть якщо вважав вундеркінда лише дитиною. Невже він опинився би в такому домі, якби мама одружилася з Верноном Дурслі?

Втім, Гаррі робив що міг.

— Вона справді перевершує тебе в усіх предметах, крім їзди на мітлах та трансфігурації? — запитав професор Майкл Веррес-Еванс.

— Так, — відповів Гаррі зі змушеним спокоєм, доки відрізав собі черговий шматок різдвяної індички. — У всіх і з серйозним відривом.

За інших обставин Гаррі б менш охоче це визнав — саме тому він досі не зібрався сказати про це батькові.

— Герміона завжди вчилася в школі доволі добре, — задоволено сказав доктор Лео Грейнджер.

— Гаррі змагається на національному рівні! — вигукнув професор Майкл Веррес-Еванс.

— Любий! — сказала Петунія.

Герміона хихикала, та це геть не заспокоювало Гаррі щодо її ситуації. Видається, це не турбувало Герміону, та *це турбувало Гаррі*.

— Я не соромлюся програвати їй, тату, — сказав Гаррі. Саме зараз це було правдою. — Чи казав я, що вона запам'ятала всі наші підручники ще до першого дня занять? І так, я це перевіряв.

— Це... а... *звичайно* для неї? — запитав професор Веррес-Еванс Грейнджерів.

— О, так, Герміона завжди все запам'ятовує, — відповіла доктор Роберта Грейнджер з радісною усмішкою. — Вона знає напам'ять кожен з рецептів у моїй кухарській книзі. Мені її дуже бракує, коли я готую.

Судячи з виразу обличчя тата, він відчував принаймні частину того, що відчував Гаррі.

— Не хвилюйся, тату, — сказав Гаррі, — тепер вона отримує всі можливі додаткові книжки й матеріали. Її вчителі в Гогвортсі знають, що вона розумна, — *на відміну від її батьків!*

Він підвищив голос на останні п'ять слів, і вже коли всі тільки почали обертатися до нього, а Герміона знову копнула його, Гаррі знав, що все зіпсував. Проте це вже було занадто, зовсім занадто.

— Звісно ми знаємо, що вона розумна, — сказав Лео Грейнджер, відчувалося, що він образився на дитину, що наважилася підвищити голос за їхнім столом.

— Та ви й гадки не маєте, — сказав Гаррі, тепер в його голосі почав відчуватися льодяний холод. — Ви лише гадаєте, що вона читає купу книжок і це мило, так? Ви бачите бездоганний табель і гадаєте, що це добре, що вона відмінно вчиться в класі. Ваша дочка — найталановитіша відьма свого покоління й найяскравіша зірка Гогвортсу. Колись, докторе та докторко Грейнджер, той факт, що ви — її батьки, буде єдиною причиною, чому вас пам'ятатиме історія!

Герміона, що спокійно підвелася та підійшла до нього, вибрала саме цю мить, щоб схопити футболку Гаррі за рукав та витягти його зі стільця. Гаррі дозволив це, але доки Герміона тягла його геть, він продовжував дедалі гучніше:

— Цілком можливо, що за тисячу років професію зубного лікаря не забудуть лише через те, що зубними лікарями були батьки Герміони Грейнджер!

Роберта зі спокоєм на обличчі дивилася на те місце, куди її дочка щойно потягнула Хлопчика-Що-Вижив з кімнати.

— Мені страшенно прикро, — сказав професор Веррес із задоволеною усмішкою на обличчі. — Проте не варто хвилюватися, Гаррі завжди так розмовляє. Ну хіба вони вже не схожі на подружжя?

Найстрашнішим було те, що *схожі*.

Гаррі підготувався до суворої лекції від Герміони.

Але після того, як Герміона затягла його в підвал та зачинила за ним двері, вона обернулася...

...і всміхалася. Наскільки міг сказати Гаррі — щиро.

— Будь ласка, не треба, Гаррі, — м'яко сказала вона. — Навіть якщо це дуже мило з твого боку. Усе гаразд.

Гаррі витріщився на неї.

— Як ти це витримуєш? — запитав він. Він розмовляв тихо, бо не хотів, щоб почувли батьки, але підвищив тон замість гучності. — *Як ти це витримуєш?*

Герміона знизала плечима й сказала:

— Бо саме такими й *мають* бути батьки?

— Ні, — тихо й напружено сказав Гаррі, — не мають, мій батько *ніколи* не підводить мене... ну, *підводить*, але не так...

Герміона здійняла один палець, і Гаррі чекав, спостерігав, як вона добирає слова. По деякому часі вона сказала:

— Гаррі... Професорка Макґонегел та професор Флітвік добре до мене ставляться, бо я — найталановитіша відьма свого покоління та найяскравіша зірка Гоґвортсу. А мама й тато не знають цього, і ти ніколи не зможеш до них це донести, але вони все одно мене люблять. Тобто все саме так, як має бути: у Гоґвортсі й удома. А оскільки вони *мої* батьки, містере Поттер, *ти* не маєш права голосу, — на її обличчі знову сяяла таємнича усмішка, як за обідом, вона тепло подивилася на Гаррі. — Це *зрозуміло*, містере Поттер?

Гаррі напружено кивнув.

— Добре, — сказала Герміона, нахилилася й поцілувала його в щоку.

Тільки-но вони знову почали розмову, як почувся далекий високий скрик:

«Гей! Жодних поцілунків!»

Два тати розреготалися, а дві мами водночас підвелися з-за стола з однаковим жахом на обличчях та хутко по-

бігли до підвалу.

Коли дітей привели назад, Герміона льодяним тоном казала, що ніколи більше їй не збирається цілувати Гаррі, а Гаррі розлючено казав, що Сонце швидше догорить і перетвориться на холодне вугілля, ніж Гаррі дозволить їй наблизитися до себе достатньо близько, щоб спробувати.

Що означало, що все було саме так, як мало бути, всі вони знову сіли, щоб завершити різдвяну вечерю.

Розділ 37. Інтерлюдія: перетин межі

Була майже північ.

Гаррі було легко не засинати. Йому просто треба було не використовувати часоворот. У Гаррі була традиція за допомогою циклу сну не спати в ніч, коли надвечір'я Різдва перетворювалося на Різдво. Хоч він ніколи не був достатньо молодим, щоб *віриту* у Санта Клауса, колись він був достатньо молодим, щоб сумніватися.

Було б гарно, *якби* існувала якась містична особистість, що заходила до твого дому вночі та дарувала подарунки...

Спиною Гаррі пробігли мурахи.

Натяк на те, що наближалось щось жахливе.

Повзучий страх.

Відчуття невідворотного.

Гаррі різко сів у ліжку.

Він подивився у вікно.

— *Професоре Квірел?* — дуже тихо скрикнув Гаррі.

Професор Квірел зробив невеличкий жест рукою, мов підіймав щось, і вікно Гаррі ніби склалося в раму. Кризь отвір у кімнату одразу задув холодний порив зими з де-

кількома сніжинками з чорноти неба, вкритого поодинокими зірками і сірими нічними хмарами.

— Не бійтеся, містере Поттер, — сказав професор Квірел нормальним голосом. — Я зачарував ваших батьків, щоб вони спали. Вони не прокинуться, доки я тут.

— Ніхто не мав знати, що я тут! — все одно тихо скрикнув Гаррі. — Навіть сови мають доставляти пошту до Гогвортсу, а не сюди!

Гаррі з радістю погодився на це. Було б дурнувато, якби будь-який смертежер міг перемогти у війні в будь-який час, просто надіславши йому совою ручну гранату, що магічно спрацювала б.

Професор Квірел широко посміхався. Він стояв на подвір'ї за вікном.

— О, немає причин для хвилювання, містере Поттер. Ви *справді* добре захищені від пошукових чарів, і навряд чи якомусь прихильнику чистоти крові спаде на думку зазирнути до телефонної книги, — його усмішка поширшала. — І мені довелося докласти чималих зусиль, щоб пробратися крізь захисні чари, що їх встановив директор навколо вашого будинку. Хоча, звісно, будь-хто, хто знає вашу адресу, міг би просто почекати зовні й напасти на вас наступного разу, як ви вийдете.

Гаррі деякий час витріщався на професора Квірела.

— Що ви тут *робите*? — нарешті запитав Гаррі.

Усмішка зникла з лиця професора Квірела.

— Я прийшов вибачитися, містере Поттер, — тихо сказав професор із захисту. — Я не мав розмовляти з вами так різко, як...

— Не треба, — сказав Гаррі. Він втупився у ковдру, яку він тримав над піжамою. — Просто не треба.

— Невже я вас так сильно образив? — тихо запитав професор Квірел.

— Ні, — сказав Гаррі. — Але *образите*, якщо вибачите-ся.

— Розумію, — сказав професор Квірел, і за мить його голос посуворішав. — Тоді, якщо я вважатиму вас за рівного, містере Поттер, то маю сказати, що ви тяжко порушили етикет між дружніми слизеринцями. Якщо ви не ведете гру проти когось, то ви *не маєте* втручатися в їхні плани ось так, не спитавши їх *ззадалегідь*. Бо ви не знаєте ані який насправді в них задум, ані які ставки вони можуть втратити. Такі дії означатимуть, що ви — їхній ворог, містере Поттер.

— Вибачте, — сказав Гаррі, саме таким тихим тоном, що його щойно використовував професор Квірел.

— Вибачення прийняті, — сказав професор Квірел.

— Але, — сказав Гаррі, досі тихо, — нам з вами справді якось треба обговорити політику.

Професор Квірел зітхнув.

— Я знаю, що вам не до вподоби зверхнє ставлення, містере Поттер...

Це було дещо слабо сказано.

— Але було б навіть більше зверхнім, — продовжив професор Квірел, — не сказати вам цього прямо. Вам бракує життєвого досвіду, містере Поттер.

— І що, всі з достатнім життєвим досвідом погоджуються з вами?

— Чого вартий життєвий досвід когось, хто грає у квідич? — запитав професор Квірел та знизав плечима. — Я гадаю, що ви зміните свою думку з часом: після того, як усі ваші ідеали розчарують вас, і ви станете циніком.

Професор із захисту сказав це так, ніби це було найзвичайнішим твердженням у світі. Він стояв на тлі чорноти, зірок та хмар у небі, одна чи дві крихітні сніжинки пролетіли повз у пронизливому зимовому повітрі.

— До речі, — сказав Гаррі. — Щасливого Різдва.

— Напевно, — сказав професор Квірел. — Зрештою, якщо це *не вибачення*, то це має бути різдвяним подарунком. Найпершим у моєму житті, по правді.

Гаррі ще навіть не почав учити латину, щоб прочитати щоденник дослідів Роджера Бекона. Та й навряд чи він наважиться розкрити рота, щоб спитати.

— Одягніть своє зимове пальто, — сказав професор Квірел, — чи прийміть зілля тепла, якщо є. Зустрінемося зовні, під зірками. Я спробую підтримувати закляття трохи довше цього разу.

Гаррі мить обмізковував слова, а потім прожогом кинувся до шафи.

Професор Квірел підтримував закляття зіркового саяйва більше за годину, хоча на обличчі професора з захисту виднілася втома, і за деякий час йому довелося сісти. Гаррі спробував щось сказати, але на нього лише шикнули.

Вони перетнули межу між надвечір'ям Різдва та Різдом посеред позачасової порожнечі, де оберти Землі не мали сенсу, серед справжньої вічної тихої ночі.

І як і було обіцяно, батьки Гаррі спокійно спали весь цей час, доки Гаррі не повернувся до своєї кімнати, а професор із захисту не пішов.

Як допомогти

Сам переклад завершено, над текстом зараз працює редакторка.

Обкладинки готує дизайнерка.

Тож найбільше ми потребуємо поширень (за можливості додавайте гештег #гпімр_укр). Ну і від подяк чи будь-яких інших коментарів не відмовимося :)

Також ми розглядаємо можливість використати в книзі ілюстрації, якщо цікавить — пишіть.

Ще нас вкрай цікавить юридичне питання видання, друку на вимогу тощо.

Контакти.

Поштова скринька: o_o@gpimr.ukr

[Наша група у Фейсбуці.](#)

[Чат команди.](#)